

DECLARACION

Yo, el Sr. _____, de nacionalidad _____, con D.N.I. nº _____, en pleno uso de mis facultades, declaro que:

1. He adquirido el inmueble sito en _____, con D.N.I. nº _____, a favor de _____, con D.N.I. nº _____, por el valor de _____ €.

2. He asumido el pago de los impuestos de transmisión de bienes inmuebles y de plusvalía municipal correspondientes a esta adquisición.

En _____ de _____ de _____.

Firma del Sr. _____

Yo, el Sr. _____, de nacionalidad _____, con D.N.I. nº _____, en pleno uso de mis facultades, declaro que:

IG

0812/001

1980. d. 2

תהבמוני

זוהי החכם ד' יהודה בן שלמה בן אלחריזי

וזאת ליהודה ראש המסודרים בכל מקום • ללמד בני יהודה קס'ת השיר והמליצה
לסודיש מעלת לשונינו הקדושה כי אין ערוך אליה • בנחות מליה • ונועם
משליה • ובו סיפורי מעשיות נאים ועל כל מעשה אשר נעשה
סוד נאה ומאונת במידה במשקל במשורת השיר •
ומשלי טחכמה ומוסר הפילוסופיא בדרך נחמה
בתכלית הניקיון • שומר חן כלל ההגיון •

למאחר שראינו שכמה הכמות וידיעות נלמד בקריאתו • ונמצא בו תועלות
רבות • ומחכימת פתי לדעת הכמה ומוסר • הרוב העולם לא ידעו
ולא ראו ספר הזה • באשר שלא נדפס מענת שש"נ עד הנה •
על כן העירנו רעיוני • להדפיס מהרש בתכלית
היופי • ובהנה מדויקת ובניקוד כראוי לפי
חכמת הדקדוק ומשקל השירים •
באשר עינינו החזינה •

נדפס

באמשטרדם

בבית ונדפוס של סהר"י שלמה בן סהר"י יוסף ב"ץ זצ"ל
פרופס מוכר ספרים

בשנת חט"ה לחגל אוני • **אפרתה** בכנור חידתי לפיק

הסכמת הנאון הנדול

המפורסם כמוהר"ר אברהם גרין

אב"ד ור"מ דק"ק אשכנזים

באמשטרדם יע"א:

ראו וסימן לפני הדפוס הוציא כל ענין יתרון ופניו
לסולנים בתחומות דרך המורה לכות את
הדפוס איש קול דב פתלים הטובה במלכות הקודם
כמדומים הגדול החלקי הנמלה כהר"ר שלמה כהן
פרופס מחדש בשונו כמה בכורים נחמדים וישיב להניח
לדפוס ובעת חנה לדפוס ספר החכמוני ליקושי
פוסק שחיבר הספס השל"ס רבי איתואל ז"ל הספר
שסוף קצו בקימה וגדול למחאה כאשר כל חיש לכוח
יבטו שהיה יבטו סמליה ומדבר גדולו כלסוף את ומחאה
כדבר איש של רעבו בכיכורי מטפיות יפות ועל כל
כדור מטפס יבד פיריכה נדבס פעמיים בקושאטטיס
סבת ס"ו נשנת שלה"ס ומחוב השנים שנדפס ספר
זה איכס במלכת חמילו אחד בעירי ובהרש"ך
מלתו לבו להדמיכו בדבוסנקה סכני נוחן לו הנמכה
ונשנת להדמיכו ספר ס"ל וכמוקף נזירס חכמים על
כל סדמיכו כנחיס שלת ייזכס ספר הנוכר כסוס סוכן
שבשולס בלמי נבות ורילוי ברו"ט מחנה עד כלו
שמה סניס הכוכב לעוקף חוניה דרכן דלית לי
חכיתת והסומט וכל עליו בוקת טוב הלז כס דכר
יוס"ס כ"ס הסון חכ"ט לפ"ק באמשטרדם

דקטון אברהם בה"ה המנוח כמוהר"ר יודא
וצלה"ה הפק"א קהל אשכנזים יע"א:

שוב לכל נכס שלא יחיס איש את ידו לקוור ולהדפיס ספר סג' כסוס סוכן וכסוס כניס מוח כלות הדפוס חק חמס
עשרה סנה וסוכר יבלתי מוחו בניית עירין ומחמר קדשו וייסון עליה רעין וניסין ומקיים דברי י"ל את יעדו
מניתוחותיו כניסין ומסון כניסין כ"ו הסומטים לכדור הסנה מלסמיאלהיס סנת קול"ך את חכמים ימכס פס
המשטרדם ק"ק תלמוד תורס

דוד ישראל עטיאם

יצחק חיים ן' דנא רי בריטון

הסכמות שני המאורות

הנדולים החכמים המופלגים ה"ה

כמוהר"ר דוד ישראל עטיאם גרין

וכמוהר"ר יצחק חיים ן' דנא רי

בריטון גרין רבני ומ"צ דק"ק
סברדים באמשטרדם יע"א:

בואו יתחייטובס כסולס ומסכלת לסמדיס המהמס
כהר"ר שלמה פרופס כ"ץ חסר גרנס
חוקו להגור ולהדפיס ספר נחמד יסן נוסן דכס החוטלס
ספר החכמוני רב סכמות וסאיכות סהעתיק מלסון
גדרי וסוליסו לאור לסוכנו הקדוסי ר"י יהודת סר
ר"י שלמה אלחר"וי לסכניס נכס מסכלת ומס
באר"ה סכניס כליס חסת אחד הסיקיס כל עניני גולס
סוס כחרוסיס כפלחיס דכמה ויכוחיס לסוכו מדבר כחיס
והמה פתיקות פתימי דסכמי פרגמית דלית סכר סמי
ונתן דכרו לסער"יס וכסוף כל סער סרבימיס יסקול
במחוי לדק ובניית העיריס מחזיק בדק כהימן הסוכור
סיר ידידות ורסיו כי ידבר ככדוסי ולסכמת ססיר לו
עסר ידות ירעכו כמו"ס מדב"ר וניל נכס"ס סהחורס
והנה זק מחס וחמיסי סנה שנדפס ספר סג' כקוסטטיס
ועלו כולס קמסוכיס סכו חמו מן בלאו"ס עד כי סוהית
פורחות ולסן מנין סרוב ענינות ולסן ולסר יחסי
לסמדכיס סכ"ל טוב עין סול יכוד ככדכס סמוליס
כקר נספד קוסלחורס להעלותו על מוכס הדמיס סמול
למרהס וכלוס סול לסניס למסן יסיה כל הרס מטסוק
בסן וניל כו עין הקורל בעמק סוה קריתיס וניח גורס
סוכ לכל נכס שלא יחיס איש את ידו לקוור ולהדפיס ספר סג' כסוס סוכן וכסוס כניס מוח כלות הדפוס חק חמס
עשרה סנה וסוכר יבלתי מוחו בניית עירין ומחמר קדשו וייסון עליה רעין וניסין ומקיים דברי י"ל את יעדו
מניתוחותיו כניסין ומסון כניסין כ"ו הסומטים לכדור הסנה מלסמיאלהיס סנת קול"ך את חכמים ימכס פס
המשטרדם ק"ק תלמוד תורס

דוד ישראל עטיאם

יצחק חיים ן' דנא רי בריטון

הסכמת הנאון הנדול המפורסם

כמוהר"ר יחזקאל גרין אב"ד ור"מ דק"ק אלטונא המבורג וואניבעק:

כאשר שהלוק הקלין היר"י שלמה כ"ץ פרופס ח"ק אמשטרדם נדב לבו להדפוס הספר החכמוני
ספר ככר מסורס סכר קטן סג"ל מטע סכשת ורב סאיכות כולו סחמדיס דכרו ערביס
וכניסין ריח כחוסיס וכסר דואן כדב סן יחמו חחריס זס חטו כמורו כלך כסקכו להדכס ספר סכ"ל גלל כוכו
לסמידי טוסס חלס סכני חכיס עס סגומיס סרביס חסר קדמוני ככני גורחס סמסך עשרה סניס כל יוכס
סוס חרס לס סני כמנו כח ס"י סחריס ככר סלו כסוס סוכן סכטולס וססוכר על דכרו יחכלנו קורמן יס"ל
כני ססדס כדומן וססומי לכו יס"י כסוכ סמון י"ד י"ב למכניס כ"ו כוכן ספד"ס לפ"ק:

דק"י יחזקאל באמ"ו כהר"ר אברהם וצלה"ה מבית קצנאל יצחק חיים ן' דנא רי בריטון 2010

מגילת אסתר

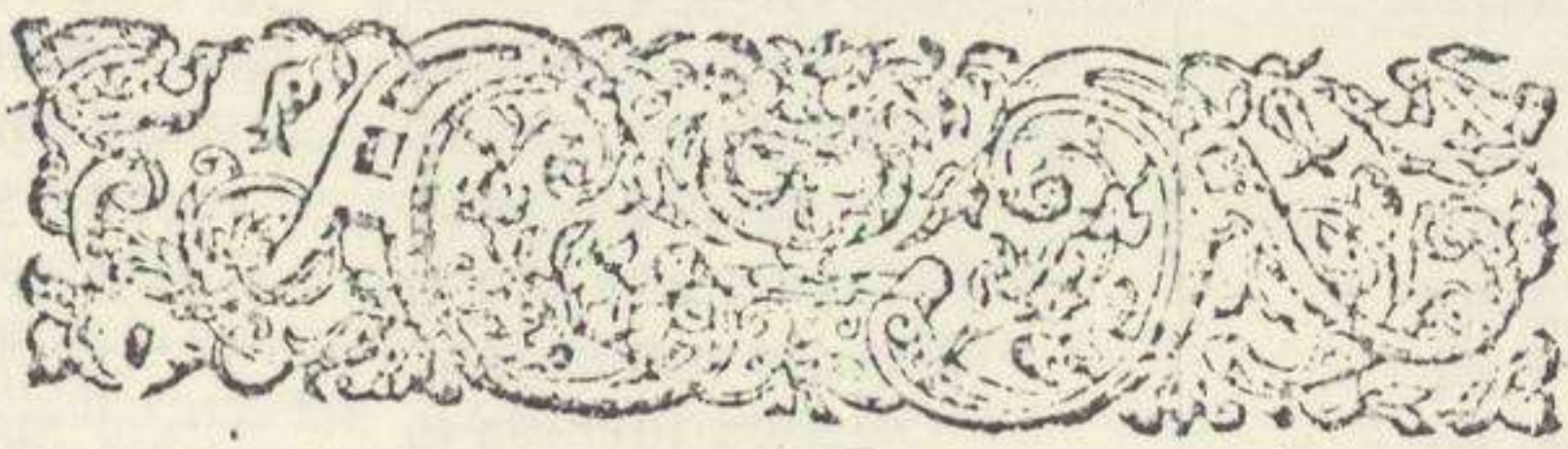
כפר נקרא והחכמה הזכרו החכם רבי יהודה הרשי"ו ז"ל

דף ג' ע"ב	מנדין הויית הכפר ועל שם מן חכרו	הראשון	השער
דף ה' ע"ב	ביצתה המוכיח דמהביל עניני העולם	השני	השער
דף ו' ע"ב	כודיע חונקת השיד ומהללו	השלישי	השער
דף ח' ע"ב	בשבת שני משוררים	הרביעי	השער
דף י' ע"ב	בשבת שנים עשר משוררים על התעשים	החמישי	השער
דף י"ג ע"ב	בענין אשה כעורה	הששי	השער
דף ט"ז ע"א	משני גמורים נלהמים	השביעי	השער
דף י"ז ע"א	במהלל אגרת ישרה ומורה	השמיני	השער
דף י"ז ע"א	בעלשים משוררים מתהללים	התשיעי	השער
דף י"ט ע"ב	בחסידות הכפרי	העשירי	השער
דף כ"א ע"א	במהלל מליצה נכל מלונות ריש	האחד עשר	השער
דף כ"ב ע"ב	מהגדירות הבימות	השנים עשר	השער
דף כ"ה ע"ב	ויכוח הנפש עם הטבל והגוש	השלשה עשר	השער
דף כ"ז ע"ב	בסויה חפלה יקרה	הארבעה עשר	השער
דף כ"ט ע"א	בחפלה למשה איש האלהים	החמשה עשר	השער
דף ל' ע"א	בויכוח טביעה משוררים	וישנה עשר	השער
דף ל"ב ע"א	בויכוח דמין ורמאמין	השבעה עשר	השער
דף לד' ע"א	בידיעה השיר מאין עלה הוד	השמונה עשר	השער
דף ל"ז ע"ב	משמעה כדורי חכר מתוכננים בשירים	והתשעה עשר	השער
דף ל"ז ע"ב	בשבע החפלות ומהבולותיהן	ועשרים	השער
דף ל"ח ע"ב	בערומה חבר הקני	ואחד ועשרים	השער
דף ל"ט ע"ב	ענין האיש הרמה כנוכבים	השנים ועשרים	השער
דף מ' ע"ב	בצרה חבר הקני ודאמה	השלשה ועשרים	השער
דף מ"א ע"ב	כשליח צבור ושופט	הארבעה ועשרים	השער
דף מ"ב ע"ב	בציד הנכני החק	החמשה עשרים	השער
דף מ"ג ע"א	בספד עניני הורכים	הששה ועשרים	השער
דף מ"ד ע"א	בשבת הין המועלות	השבעה ועשרים	השער
דף מ"ה ע"א	בשכמי צין ודומלם	והחמשה עשרים	השער
דף מ"ז ע"א	האב ובני שואלם	והששה עשרים	השער
שט ע"ב	היופא האויה	ועלשים	השער
דף מ"ז ע"ב	בפרש אשר החל בנכחים	ואחד ועלשים	השער
דף מ"ח ע"ב	בכחור משורר	השנים ועלשים	השער
דף נ' ע"ב	בשוררים על אלפא כיתא	השלשה ועלשים	השער
דף נ"ב ע"א	בספור הסתי דאורה	הארבעה ועלשים	השער
דף נ"ג ע"א	בספור הכורה עורא זכרו לכרובא	החמשה ועלשים	השער
דף נ"ד ע"ב	כשאלות ותשובות	הששה ועלשים	השער
דף נ"ה ע"א	מן העשך מהנחש	השבעה ועלשים	השער
דף נ"ז ע"א	בספיעה מסתערת כיון	השמונה ועלשים	השער
שס ע"ב	ויכוח הלילה יהיוט	והתשעה ועלשים	השער
דף נ"ז ע"א	ויכוח העט והחרכ	וארבעים	השער
דף נ"ח ע"א	בחלוקת האיש והאשה	האחד וארבעים	השער

כִּפְתָחוֹת

דף נ"ח ע"ב
 דף ס' ע"א
 דף ס"ב
 דף ס"א ע"ב
 דף ס"ב ע"ב
 דף ס"ג ע"ב
 דף ס"ד ע"ב
 דף ס"ה ע"א
 דף ס"ו ע"ב

מריכות הכילות והנריכות	השנים וארבעים	השער
מריכת הים והיבשה	השלשה וארבעים	השער
ברכ השואל להלמיריו	הארבעה וארבעים	ז.שער
ממשלי החכמה	החמשה וארבעים	השער
ספור אנשי המדינות	הששה וארבעים	השער
בשבת כל מדינת	השבעה וארבעים	השער
החולה והרופא	השמנה וארבעים	השער
בשבת פירות אילני הגן	התשעה וארבעים	השער
בשירים נפרדים מפני יקרים	החמשים	ז.שער

וְאֵם גִּבּוֹר אֲשֶׁר עָלָה וַיִּרְדּוּ
 וְהִתְלַקְחַת יְקוֹד מְלִיז בְּסִפְרוֹ
 וְזָל הַמַּעֲלוֹת הַשֵּׁיב לְאַחֹר
 וְחֵבֶר מִחֶבְרוֹת מוֹסֵר חֲטָשִׁים
 וְאַכְפֵּי כָל פְּזוּרֵי הַמְּלִיצוֹת
 וְשִׁבְץ מִשְׁבָּצוֹת מְלִים אֲרוּגִים
 בְּאֲרָצוֹרְס לָרוֹם עֶזוֹ וְהוֹדוֹ
 וַיִּשְׂאוּ עַד תְּהוֹם שָׁפֵל וְאַתְמוֹל
 וְהָיָה כְּעֵנֶק לְשִׁיר וְאוֹלָם
 וְעוֹב מִשְׁכָּנוֹת אֶרֶץ מְגוֹרָיו
 שְׂמוֹנוֹר עִי הוֹדָה בֶּן שְׁלֵמָה
 בְּחוֹג הַשִּׁיר וְאֵם שִׂיאוֹ בְּמוֹרָד
 כְּהִתְלַקְחַת יְקוֹד לְחֵב בְּכָרְד
 בְּאֹרוֹ אַחֲרֵי הַיּוֹם כִּי אֵד רָד
 בְּכָל עֵינֵן מִחֶבֶר אוֹ מְפוֹרָד
 וְאִישׁ מֵהֶם כְּלִי נִמְלֵט וְשׂוֹרָד
 בְּשִׁכְלָל אֲבָרָה מִן וּבִשְׂרָד
 וְאוֹלָם בְּנִדּוֹד שָׁפֵל וְהוֹרָד
 לָרוֹם גִּבּוֹר וְעַם אֵל וְאַנּוֹשׂרָד
 בְּקוֹרוֹת הַנְּדוֹד נִתְקַן וְנִפְרָד
 וְאֵל אֶרֶץ יִרְצָה וְחָרָד
 וְשֵׁם אֶרֶץ צוֹמֹל דָּתוֹ סִפְרָד

בעט

הקדמה
בשם המלמד אדם דעת

החכמה תעוז לחכם באורח הייס תנחמו ומעמלו תניחו • בשכבו תשמור עליו ולא תניחו •
וצהקילו היא תשיחו • והיא תזהירו • לשום תחלת אמרינו • תהלת יוצרינו • ופחת
דברינו • טבח לצורינו • עשה שמים • בלי עמל ידים • ובלא מצטא שפתים • חמוזים בלי כפיים •
חלויים במאזנים • מסובבים כרחים • לזה אותם ונצראו וקראם ונמלאו • וחיות מרכבה לשאת
נסאו נלכאו • כי עבודת הקדש עליהם בכחף ישאו • הוא הנמלא ועין לא תראנו • והוא הנעלם וכל
דורשו ימלאנו • והוא הקרוב וגלגלי מעלה לא ידעו מכונו • והוא הרחוק ובחוק הלב משכנו • הבורא
גלגלי שחקים • כראי מולך חזקים • ועליהם כסא הכבוד • וחזיון הכוד • וטס נזה השרפים
והשרישים • והנשמות אשר לאל משבחים ומקדשים • ובחי הנפש והלחשים • ושם יסוד כל סוד •
ועד יוניע שכל כל משכיל ויעמוד • ואם ירבה על הכבוד העליון להסקיף • דלתיו בפניו יגיף •
ויאמר לו עד פה תבוא ולא תוסיף • ואין לך רשות לדעת אשר בקרבי • ולא תעבר בי • ונשמות
הבדוקים בעודם בגופותיהם • ירצו לעוף אל הכבוד ההוא כיונים אל ארובותיהם • אבל בכבוד הגוף
תריפה כנפיהם • ובלחתם מן הגוף אל החקר החיונה יפשו את בגדיהם • אשר המה משרתים בהם •
מבית גכזי המלך • יביאו לבוש מלכות אשר לבש בו המלך • ובואם אל בית המלך בגדי קדש ילבשו •
והנגשים אל יי' יתקדשו • לפאר ליוצרה • ולרומם לצוראם • הוא האל הבורא גשמה
טהורה • מצור הבור מקרה • ומצור הבור נגזרה • הלכ אותה מן היסוד הקדמון • ותהי אללו
אמון • עד עת בוא דברה • אז ראה ויספרה • הכינה וגם חקרה • וימלאה מלאך יי' על עין המים
החכמה בדרך שור • אשר צראם אמנה תשור • ויאמר לה מלאך יי' עזבי יסודך אשר משם תלכתיך •
ושכחי עמך ובית אביך • והיי לגוף שפחה נמרפת לו • כי הוא אדוניך והשתחוי לו • וחלך ותשגלה
מנגד • עד נצרה הגוף ותלבש אותו כנגד • והפילה חוס יקודה בצער וצגלד • ויחס צער הילד •
כי בחוס הנשמה ילא האדם מאין ויהי יש • מפני אשר ירד יי' עליו באש • והנפש מגזרה טהורה נחלבת •
וצרה הגוף כלורה נלבת • כי ביהה בקיר החומה ובחומה היא יושבת • זרחה בגוף ככוכב • ולקחה
ותו למרכב מפחו תאכל ומכוסו תשתה ובחיקו תשכב • ונצרה מלל מלורה שתינפשות חיה ונומחת •
חזרות אחת אל אחת • ושחיהם לשרת הנפש העליונה תלוינה • ותגשן השפחות אנה וילדיהן
ונשחחוכה • והשכל כתיך למעלה מן הנפש מעונתו • ותשובתו הרמחה כי שם ביתו • והוא כתיך ילא
מחופתו • וכל תכלו ותשוקתו • להלמיד עם הנפש ששוקתו • והוא אובד אותה כצתו • באשר היחה
"אמנה אתו • ואם תהיה טהורה וקדושה • מהור ימהרנה לו לאשה • ועל ערש אהבים יתעלם
בנעמה • וחפשה ושכב עמה • ואז היצר יהי נרדס ולא ידע בשכבה ובקומה • והשכל יורנה דרכי
אלהים • וירימנה מן העפר למעלות גבוהים • ובו תכלל מרדת שאולה • ותעלה אל המעלה
הגדולה • וזאת תורת העולה • כי אם תהיה נקייה • בלחה מן הגויה • ותעוף לקנה וקונה בלי
כנפים • גם חסידה בשמים • ואם תחטא תשג בשאל בלמודה וסורה • בכל קדש לא תגע ואל
תקדש לא תבוא עד מלאח ימי טהרה • ושם שקבל גמולות ענשה הראויות לתת לה מציה המלך • על
אשר לא עשתה את מאמר המלך • ולא תבוא עוד אל המלך • כי אם חפץ בה המלך • כשוך חמת המלך •
וציה הנערה באה אל המלך • ועל כן שלח אלהים השכל אליה • לפרוש כנפיו עליה • ולהאיר
באורו עורונה • ולרווח במימיו למאוביה • ויפקח אלהים את עיניה • והראו באר מים • משיבי נפש
מאירי עינים • ותמיד תשאב ממקורו סוד אלוה ממעל • ותרד העינה ותמלא כדה ותעל • כי השכל
"ריונו ממקור החיים • מעין גנים באר מים חיים • והוא יפקח עיני לבותינו • לראות האור העליון
"למשבותינו • ולהשעדן בפרי עץ הדעת נשמותינו • לטוב לנו כל הימים לחיותנו • ועל כל אלה
הטובות הגדולות חובה עלינו לערוך תהלות • לכורא עלילות • ולאמר לפניו יי' גדול אהה וגדול שמך •
ומרחבי העולם לא יכילון תעלומך • כי אהה מקום עולמך • ואין עולמך מקומי • בטרם הרים ילדו •
ועשודי שמים עמדו • מושב אלהים ישבת • ובאין מקו' נלבת • והשכל העליון אשר מצור כבודך תלצר

הקדמה

עבן יקיר אליך הקרבת. ולמל' על כל צרואי' הנצבת. חת בנך יחידך אשר אהבת. וצוילרת ארץ וערץ
 כמו שנאמר ה' צהכמה יסר ארץ. וצוברחת עולמך בששת ימי המעשה. ונחתה ארץ לבני אדם
 למחסה. וכוננת בשחק חציון המכסה והכסא. אשר נסתרת שם ביום המעשה. וכל נפש משכלת
 חכסוף להשיג סודך אבל תלחה. אפס קלהו תראהו וכלו לא תראה. והמשכים להצין סודות שמי
 ערץ כצוכים הם בארץ. ושתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ. ובסודך נלאו רעיונינו
 לעמוד. כי עלמת ממנו מאד. ואשר מהם נעלמת בעין לבם ראוך. ובקרצם מלאוך.
 כי אחת קרוב למבקשך. ונמלא לדורשיך. ועתה אלהינו ובוראינו. המלא לנו בכל
 קראינו. ואל נכשל בכל אשר נחבר. והיה עם פינו בכל אשר נדבר. ואל תביטנו מאשר נסבר.
 ונלור רעיונינו. משגיאות הגיונינו. שמור דרכינו. מחטוא בלשונינו. עד נהיה המולאים תן
 בעיניך. ואל תשימנו מטרה לחי' תרוניך. והסתירנו מרכסי אים צסתר פניך. ובמחשכים נסה
 עלינו אור פניך:

נאום

יהודה בר שלמה בן אלתריו ז"ל. ה' אלהים נחן לי לשון למודים. למלאות ענינים
 חמודים. ציד השכל למודים. והיו לאחדים. לקשור מפניני מליהם לצוארי הנגידים
 רבדים. ובזרועות הידידים למידים. בשעשועיהם ישמחו מרודים. ובעניניהם יעלזו חסידים
 ובכל מדינה ואדינה סגיע שמחה וששון ליהודים: ואשא משלי

ואחבר חמודות משליה ויהדות.
 והישיר ארימו ומלך אשימו.
 ויטוה לשוני פתיל רעיוני.
 ויגדתי מליצות אשיבם קבוצות.
 ועדרי תעודות אשובב למרבץ.
 ואבם מערומו בקקמה ותשבץ.
 ורגדי זמני בשירי אשבץ.
 ומהם נפוצות יהודה יקבץ:

אני ישן ולבי ער. וצים אש החשוקה סוער וצוער. ויעירני משנת סכלי שכלי. ויורני ויאמר לי
 אחת בן אדם מה לך נרדם פקה עיני רעיוניך. והלביא גדודי הגיוניך. וחלוצי לשוניך.
 ואחה תאזור מתניך. ולבש קנאות. לאלהי הכנאות וללשון הקדש אשר היא לשון הנבואה. היורדת
 פלאות. וקדש כנשר נעוריה. ורפא שצריה. וטבור מלתעות כפיריה. הנושכים אותה בשיניהם.
 והפוערים עליה פיהם. והליל טרפה מצין שיני אריות. ופריצי חיות. ואומר אהה ארוני
 הנדוד כלל לשוני. והדביק לחכי שפתי והגיוני ומי אנכי כי אליל שה פזורה מצין שיני כפירים.
 וכי אוליא לשון הקדש מצין המלרים. ויאמר לי כי אהיה עמך. וזרועי תאמל' צין בני עמך יוראה כל
 העם אשר אחת בקרבנו. את מעשה ה' כי נורא הוא אשר אני עשה עמך. ויטלחה שכל את ידו ויגע על
 פי. וקדה להבידשפי. ויאמר לי הנה נתתי דברי בפוך. ובהריון הסיר נביא לגויס נתתיך. ראה
 הפקדתיך על בתי הסכלות לכתוך ולפצוע. ועל בתי המליצות לבנות ולנפוע. ויער אלהים את רוחי
 להעלות מזיו לשון הקדש מבורות. לסקוח עינים עורות. והיו למאורת. למען דעח כל עמי הארץ כ
 ל' הקדש אין ערוך איה. בנחות מיליה ונועם משליה. כי היא ככלה תעדה כליה. המליצו מעיליה. ורקח
 החור בשוליה. ובעת חסיד לעיפה מעליה. כל עין תלויה אליה. וכל לב קשור בחבליה. והיא כעץ
 חיים תרופה בפליה. והחכמה תחיה לב בעליה. ומימי קדם היו חסירי עולם בלשון הקדש שמחים
 והיום פריצי עמינו הגאלחים. דקרוה מצור לשונם בחרבו וברמחים. ודקילין בה זעתה מרצחים. וכל
 צניה עזבו לשונם ושבנו עלגים. וכספם היה לסיגים. והיא בכל יום בבכי ממורת. ועל און סוגרת
 ומסוגרת. אמריה אומרת. לחמר מה מצאתם עול במפעלי. כי רתקתם מעלי. ציוכ דבר ה' עם
 אבותיכם. אגכי עמדתי צין ה' וציניכם. ולוחות הברית הלח צרוח פי נכתבו. ומצור לשוני נחלבו
 וכל הימים אשר שכן כבוד האל בהיכלו. אני הייתי כשנל יושב חללו. להגיד סודו לכם. ולתת הורו
 עליכם. וצניכם מאכוצי וחסקו לשון זרים. אשר עזבוני ויקערו לאלהים אחרים. העבדו ללשון קור

הקדמה

ב

לשון ישראלים • ואמרו לכו ונאכרנו לישמעאלים • ואמרו לו שמה וגעצורה • ויקחוהו וישליכו אותו
 הצורה • עד אבד בתוכס ולשון קדר הקדירתהו • וכארי טרפתהו • חיהרעה אכלתהו • וכלס מאסו
 לשון עבריה • וחשקו לשון הגריה • וחבקו חיק נכריה • ובחשת זרים חשקו • וחיקו נשקו • כי מים
 גנובים ימחקו • ונפתה לבצם בראותם כמה מליצה יקרה • אשר ילדה הגר המלרית שפחת טרה
 ותהי שרי עקרה • ואשא משלי

בנפשי עברה רוח קנאות • לחכמה נעדרה מינו וסרה:
 בשורי ילדה הגר ילדים • חמודים ותהי שרי עקרה:

ועל כן התעוררתי • ועזו התאזרתי • להשיב עקרת הבית אם הבנים שמחה • ולתור לה מנוחה •
 ולשאוב ממקורה המרוה למאים • כי מימיו מן הקדש המה יולאים • ואבוא היום אל העין לרוות
 צדודי החכמה העונים מיין • ואמרתי אנא אל איום • הקרה נא לפני היום • בנות הבינות • ועלמות
 התעלמות • הנה אנכי נלב על עין המים והיה הנערה • היוצאת השערה • ואמרתי אליה השקיני נא
 מנוזלי מליצותיך • הנוטפים מבין שפחותיך • ואמרה שמה • ואש אהבים מבין שפתי חתה • אותה
 לעבדך הוכחת • וזה אדע כי חסד עלי גמלת • אני טרם אכלה לדבר אל לבי • ואלפה לראו' מה ידבר
 צי • והנה עלמה • ברה כחמה • מבנות החכמה • יולאת לשאוב מים וכדה על שכמה • טרם
 קראתיה ענחני • ובלוף שפתי הרויתני • ותאמר לי שמה אדוני מנוזלי הגיוני • כי דבש וחלב תחת
 לשוני • אשאל אותה ואומר בת מי את • ומאיוה מחלב חולבת • אמרה אני יחומה ואבי חי • וכיחרו צי
 בני חמי ואחי • אני הייתי כתר מלוכה • והנני היום לכל רגל דרוכה • אני לשון הקדש גברתיך •
 ואם איטב בעיניך אהיה חברתך • אך למען תקנא לשם האל • וקדשת את שמי הגדול אשר חללופו
 בית ישראל • והיית לי לגואל • מכל מגאל ומתגאל • ואקוד ואשתחווה לאל • כי מלאתי חן בעיניה •
 ושמתי כזמי תהלותי באזניה • וענק מליצותי בצוארונה • וארשתיה לי בצדק וצדקה • מבלי שטר
 וביאה • ואקרב אל הנביאה • ותהר ותלד בן בדמות אלהים וצלמו • ותהי המשרה על שכמו •
 ותחל רוחה' לפעמו • ויאסוף אליו כל עמו • ויעל לצור על מצרי המזמות הרמות • וללכוד מצדות
 החעודות במחשבות • חלוצי להבות • לטושי חרבות ושיחים • מרוקי שלחים אחוזי רמחים • ולשון
 רכה • לב הארי מדכא • ותמטיך לויחן בחכה • ולשוט חמתה מכה • חשב לנפש עד דלא • חלב
 לבאים • וחכבש פראים • וחפיל רפאים • וחקים רפאים בניבים • מיקוד להב חלוצים • וממקד עדן
 שאובים • פעם יפילו שביבים • ופעם יטיפו רביבים • וענינים כלס גבורים חלוצי לבא • אחד ירדף
 אלף ושנים יניסו רצבה • והענין אשר העיר את רוחי לחצר הספר הזה כי אש חכם מחכמי ישמעאלים •
 וממבחר המשכילים • לשונו במליצות ערב נמרץ • ועל פיו חזון השיר נפרץ • וכודע שמו אלחריוי וכל
 אבי מליצות זולתו הולך ערירי חצר בלשון ערב ספר • כותן אמרי ספר • רף על פי שעניניו מלשון
 הקדש גזורים • וכל משליו היקרים • מספרינו לקוחים ומסרים • ואם תשאל לכל מליצה חמליצותם
 מי הביאך ללשון הגרים • תאמר כי גנב נכבתי מארץ העברים • ובראותי הספ' ההוא נגולו כספר
 שמי גילי • וכזולו יבלי אבלי • ויען כל עם נוהרים בהגיון • נשמרים מחטוא בלשונם • ולשונינו אשר
 היה מחמד לכל עין • נחשב כאחיקין • ושם היופי דופי • והנועם זעם • וכבודו נעדר • והודו קדר • ולא
 תאר לו ולא הדר • כי בני עמינו דברו עתק עליו • והורו חץ הלעג עליו ופלחו כסליו • ואמרו כי לשונינו
 קברה • ומליצתה חסרה • והם לא ידעו כי החסרון מהם אשר לא יבינו אמרותיה • ולא יכירו חמודותיה •
 כמו מי שיש לו חולי בעיניו • ותתשך לו השמש המאירה לפניו • והוא חושב כי בשמש מקרה או פגע •
 ולא ידע כי בעיניו עמד הנגע • וכן רוב בני עמינו יבזו ל' הקדש כי עניניו מהם כפלאו • ועינים להם
 ואורו לא ראו • והמן לפניהם ויפחו ללקוט ולא מלאו • ונהרי עדן לפניהם והם ימלאו • ואשא משלי

אוי על פתאים בפראים יהמו • אצלם מקור ערו ויהם יצמאו:

הקדמה

המן לעיניהם ויעינם נבגרה ויצאו ללקוט ולא מציאו:

ועל כן חזרתי הספר הזה להראות כח הלשון הקדש • לעם הקדש • אשר טח מראות עיניהם • מהשכיל רעיוניהם • וכל מבקש לראו' נועם עניניו • ולהשתעשע בגני הגיוניו • ולשאוב מנוזלי מעייניו • ימצא בתוכו גנות ופרדסים • וערוגות הדסים • ונטפי רסיסים • ותורות וסיסים • וכוסות עסיסי • כמים לים מכסי • ובתי מדות • ושדה ושדו' זאת מנגנת וזאת מרננ' זאת תעיר אהבי' וזאת תבעיר בקרבים להבים • צעירי עגבים וכיבים ערבי' מסלעי כלעי חסובים • ומעלי עלתי קלובים • ובמליצות בחולות • לא היו לאיש בעולות • וזר לא עלה על ארש יצועם • ואיש לא ידעם • וכללתי בספר הזה משלים רבים • וענינים ערבים • צם מיני מליצות • וחירות כמרלות • ודברי תעודות • ושירי ידידות • ומשלי נכוחות • ומילי תוכחות • וקורות זמנים • וחלושי השנים • וזכרון המות • ומקום הכלמות • ודברי תשובות • וסליחת החובות • ותענוגי אהבים • ושירי עגבים • ונשואי נשים וחופה וקדושים • ושכרות שכורים • ונזירות כזרים • ומלחמות הגבורים • וקורות מלכים • והליכות דרכים • ושירי תהלות • ותחנוני תפלות • ומוסר חכמים • וחברת תמימים • וחשק עפרים • וגני כפרים • ודברי נגידים • ושיחת ילדים • וזיד הליידיס • וערמת הרמאים • וסכלות פתאים • וחרוף המחרפים • וגידוף המגדפים • ושירים נפלאים • ואגרות מילים נוראים • למען יהיה הספר הזה כגנה אשר בה כל מיני מעדנים • ונטעי נעמנים • וצו ימצא כל שואל משאלו • וישיג מתאוותיו מחסורו אשר יחסר לו • והכינותיו לכל איש מכוננו ומקראו • איש איש על עבודתו ועל משאו • הירא את דבר ה' • ימצא בו תוכחות וחפלות ויראת ה' • ואשר לא שם לבו אל דבר ה' • ימצא בו תענוגי עולם וטובותיו ונהרו אל עובה' • וכל כסיל ובער • ישיש או נער • ילמד ממנו חכמה • לתת לפתחים ערמה • לנער דעת ומזמה • וכל חכם לב אם עיניו עליו יפקח • ישמע חכם ויוסיף לקח • וכל מבקש ללמוד דרך ארץ צו ישכיל בכל אשר יפנה • ונבון תחבולות יקנה • וכל המחבר שירים ויחלוב צורות נשברים • ומימיהם מרים • בספר הזה יפקח עינים • ויורהו ה' עץ וישלך אל המים • וימתקו המים • וכל איש אשר תרעב נפשו ללחם חמודות • ומטעמי שיר ידידות • וממתקי משלים וחידות • ימצא בספר הזה עשר ידות • כד ולפחה • ובהם צרכת ה' פורחת • ואם יקח מהם שכל ומוסר • כד הקמח לא תכלה ונפחת השמן לא תחסר • כי שולחנו לכל בא ערוך • וביתו לעולם ברוך • ולחמו בכל פה אכול • וכל מאן דכפין יתי וייכול • וכמה יועיל הספר הזה לאנשי כל מדינה • אשר ממלרים ועד עדינה • אשר רבים מהם לשונם לדבר בלשון הקדש לולעה • וקריאתם גרועה ורעה • כי בספר הזה דרכיהם יישירו • ונכוחות ידברו • והטיבו אשר דברו • וצו יקילו משנת הסכלות רעיוניהם • ותפקחה עיני שניהם • וידעו כי ערומים הם • ויתפרו עלה מליצות ושירות • ויעשו להם חגורות • ובכל הדברים אשר בספר הזה זכרתי • דבר מספר הישמעלי לא לקחתי • לצד אם שכחתי • או אם באו לידי דברים בעקרה ואנכי לא ידעתי • אך כל עניני הספר הזה מלצבי נבראו • חדשים מקרוב באו • ומימי יהודה ילאו • ורבים מישיני אדמת הסכלות הקילו • ורכבי לשונם ברחוב השיר הריצו • וחשבו להפוך ספר הישמעלי הזה מלשון ערב ללשון הקדש • ובאו בצגדי חול לשרת בקדש • ובצלאחם למלחמת המליצות חמושים • לא שללו כי אס אחד אחוז מן החמשים • כי לחוזק מליצות הספר נבהלו ויבעתו • ולקול רעמיו ואבני אל גבישיו גועו וילמתו • וירד עליהם הברד ומתו • וכעת לטרוף אחריו נלצבו • דבקו שעריו ובהם לא באו • ויהי השער לסגור בחשך והאנשים ילאו • ויבקשו הרודפים בכל הדרך ולא מצאו • עד שקמתתי • ומחלצותיו ורקמתתי • העתקתי כל הספר במילם נכוחים • ושירים כבדולחים • טהורים ממולחים • ישכיבו כל המשוררים הלחים • חחת אחד השיחים • וקראתי למרום שכל ונפתחו שמיו • וירדו גשמיו • ורוו חלמיו • והפיחו בשמיו • ודברתי אל הסלע השיר ונחן מימיו • כי נדיבי ספרד בשמעם דברי ספר הישמעאל תמהו עליהם • ובקשו ממני בהיותי ביניהם • להעתיק הספר הזה להם • ולא יכולתי להשיב את פניהם • וכאשר חפלה השלמתתי • והספר העתקתי • ביתי נעשתי • ודרכים ארחתי • ואניות רכבתי • וימים עברתי • ומעערב ארחתי • ובמזרח ארחתי •

ואראה

הקדמה

ואראה כי הסכלתי עשו • וגדל עוני מנשוא • בעזבי לחבר ספר מליצותינו • והלכתי להעתיק ספר
 זולתינו • כאלו אין דברי אלהי' חיים זיגותינו • וכרס זרים לנטור מהרתי • וכרמי שלי לא נטרתי • ועל
 בן חברתי • הספ' הזה במליצות חדשות • מלשון הקדש קדושות • וענינים חדשים יחיו הנפשות •
 ויחליבו העלמות היבשות • וחלקתים לחמשים מחברות • כל אחת מהם כאצקת רוכל מקיטרת •
 ובלשון נבואות מדברת • וכל דברי הספר הזה בלשון הימן האורחי עשיחים • ועל שם חבר הקני
 יסדתיס וזניתיס • ואף על פי שאחד מהם בדורנו לא היה • וכל אשר דברתי בשמם לא היה
 ולא נברא אלא משל היה • ואני מחלה פני כל הקורא צמולאו דבר הטא וחובה • ידן אותי לסובה •
 ועל כל פשעים חכסה אהבה • ואל תהי בליבו הטאת יהודה כתובה • כי אין אדם אשר לא יחטא •
 צמפעל או צמזטא • כי החטא מצוי בספרי הגאונים צעת יצחנו • והנה המלכים לא עמדו
 לפניו ואיך נעמוד אנחנו • ואם הגבורים יכשלו בדבריהם • ולא ימלשו משגיאות ספריהם •
 מה יעשה נעור ורק מכל חכמה כמוני ואם אש השגיאות נפלה בכלארז אדיר מה יעשו אזובי
 קיר • והאל המלמד אדם דעת לדברי יושר יזכנו • ומשגיאות ינקנו • ויהיה עם פינו צבל דברינו •
 וישלח מקדש עזרנו :

אמר

המחבר בראותי הספר הזה נפלא בערכו • והטועם אותו ימלא נופת מתוק על חכו •
 בקשתי גדיבי חבל • אשר ממארים ועד צבל • איש אשר אפאר הספר בשמו •
 ויהיה חחוס צחוחמו • וצעת צאו צאילפי הזמן דרשתיהו • בקשתיהו ולא מלאתיהו • ולא
 ענני איש צעת קראתיהו • כמעט שעברתי מהם עד שמלאתי את שאהבה בפטי איש אשר
 צחר צו ה' הטר היחיד צדורו • החסד אזורו • והיושר חגורה • והחכמה פארו • כשמש
 צלאתו • וכיס צנדצחו • ונעומד צנעימתו • וכארי צאימתו • וכיוסף ציראתו • ודוד
 צדקתו • וקהלת צחכמתו • אם יפתח פיו יסכל חכמים • וישיב צעלי לשון נאלמים •
 ואם יתיחס יעוז כל צעלי היחס שפלים ייחנצב ישים הנדיבים נבלים • אוסף המדות החמודו'
 הוא הגביר הנאדר • הכרוצ הנהדר • פאר דורנו • והדרת גצירנו • רוח אפינו • ואור עפעפינו • וצרות
 נשפינו • ידו וזיתו פתוח לרוחה • לקבל כל אורח בשמחה • הוא הטר הגדול • אשר הוקס ציטראל
 חומה ומגדול • הגביר המעולה רבי שמואל בן אלצרקולי ז"ל מצרים תתאוה להיות מדרך אדמתו •
 ודמשק מנוחתו • ולוצא תקנא צשמועתו • ואשור חעיד גדולתו • ועדינה תתפאר כי היא אמתו •
 ובראותי כיהוא יחיד צעמו • וחהי המשרה על שכמו • עשיתי הספר הזה על שמו • וחתמתיו
 צחוחמו • ושמתיו כמור ציד הזהב על לאורו • והלצשתו מעיל פארו • והרכצתיו על סוס הדרו •
 וקראתי לפניו ככה יעשה לאיש אשר המאלך חפץ ציקרו • כי ידעתיו כי צראותו ילרי • מעשי ידי • צירי
 אהבה יסמכני • ועל צמתי שחק ידריכני • ולזולתו לא יצריכני • האל יעמיד הודו • ובדור דורים
 נצודו • והוא מרומים ישכון • כירחיכון • לפניו יעמוד זכרו הטוב לדור אחרון • וכל השומע אותו ירון •
 ויהיה צו לצעליו חגמול ויחרון • כי זה הספ' הוא כענק לא יתיפה אלאל על גרונו • ולא יתכבד רק על
 לארונו • כי הוא צשכלו ידע מעלת החכמה ויכצדנה • ומנעוריו היא לוגצרת ותמיד יעבדנה • כי צה
 חגדל מעלתו • וחנשא מלכותו • ובספר הזה יאמינו צשצחיו כל שומעיו • ויוסיפו צו אהבה כל
 יודעיו • וכאשר ייעיב אחריתו צוראו • וצניו יצבו על כסאו יהיה הספר הזה להם • עד נאמן על גדול'
 אביהם • כי זה הספר יפקח לעורים עינים • וירנין לאלמים שפתים • לשבח פעולותיו • ולספר
 תהלותיו • ולשיח צנפלאותיו • ושני אחיו הטר הנכצד רבי יוסף והטר הנחמד רבי עזרא יהי בעזרם
 רוב צמים • שניהם לצית משרה עמודים שנים • כאלו התורה ארון והם שני כרובים פורסי כנפים •
 אובמשרה לצורה והם לה שתי עינים • גם הם לבשו לבוש הענוה • ופשעו כסות הגאווה • ורחקו מכל דבה
 ומעוה • ואסכו כל מדה נאוה • עד ילאו ככסף צרוף תאוה לעינים • מזוקק שצעתים • האל יאיר
 צרם • ויזרית אורם • וצמקוס הזה אחתוס דברי • ואסיים אמרי • והאל יודיענו אורת חיים • כי
 ממנו תולאות חיים :

שער הראשון

מוריע הוית הספר ועל שם מי חברו באמרי שפר:

נאם הימן האזרחי הגד הגיד לי מחבר הספר הזה מפניני רעיונו וממליכות לשונו ויאמר נקרא
 נקראתי בקרית יערים עם חברת גברים מילדי העברים מליהם ספירים ופניהם
 מאורים ברקיע תהלה מאירים ובמרום הגדולה מזהירים באורם ככבי שחק יעלימו ופני
 שחר יכלימו ולילה ליוס ישימו עלו בסולם שכלם עד חוג ערץ ויתן אוחס אלהים ברקיע השמים
 להאיר על הארץ לאורם השחר נדמה נדמה וחטרה הלצנה ובוטה החמה בלכתם במחשכים
 עמוד אש השכל יאיר לעיניהם וענן הענוה עומד עליהם וארון הכדקה נוסע לפניהם ובמקו
 אשר ישכון ענו כבודם שם התהלות ירגעו ובהעלותו יסעו מחשבותם הרוות ועל משבר לא עמדו
 צטרם תבא אליהן המילדת וילדו ילדים אשר בהם כל יופי מלאים חכמה הכינו לתעודה בלצם
 מחנה והשכל על פיהם יסע ויחנה והיה ערם יקרא והוא יענה אמרתם לרופה ומליכותם
 רלופה ונדבחס עדופה ולשונם חרצ שלופה ומזוהר עניניה לפידים יהלכו ומכנזי גיביה
 חסלח ברקו וילכו ומלהט יקודיה אוחזת לבבות וצבות צניבות ערבות מלבבות חלבו פעם
 פורכת קרבות ופעם מעוררת אהבות מילים הנפשים טשיבות והלבבות מדיבות ושם נער
 אחנו עברי צמרום התבונה ימריא ועל נחלי אמונה יפריא הגבורים יתחו לקול שאוני
 והענקים נבהלו בפניו השמש באורו תקנא והיופי על פניו יחנה ובאימתו לב הכפירים ימסה
 והחכמה תחת כנפיו תחסה ויטכיל בכל אשר יעשה פעם דמיהכום ימלה ופעם יביע כוראוח בעת
 פיהו יפלה אם יהיה צבית משחה היין תראה בו כל מחמד עין ואם ינגן היגון ביד השמחה
 ימגן ולסומעיו עטרת ימגן ואם שיר ישורר מתים יעורר וסלעים יפורר ואם יבא במלחמת
 חטודות ילביט הזמן בגדי חרדות ויפשיט גבורי חכמה בגדיהם החמודות ועליו תהלות עולם
 ישאו קולם ואשא משלי

מי האיש החפץ חיים :
 יודיענו אורח חיים :
 נתן עליו מים חיים :
 אך כל מוצאו מצא חיים :
 כי ממנו תוצאות חיים :
 צירי מות וצרי חיים :
 לשמור דרך עץ החיים :

הלב יורה אל קול קורא
 ירוץ לגביר חיל מגביר
 כל לב הומה אל בין צמא
 תחת שיאו יבנע שונאו
 כל רואנו יאהבנו
 כי בלשונו ובהגיונו
 להט חרב מתהפכת

ויען ויאמר אלה עומדים לפניו לאמר אליכם אישים אקרא משיבי מלחמות החכמות
 שעה הראיתם בכל אשר קראתם במליכות ספר הישמעאלי אביהדות החמודות והמליכות
 הנמרצות הנקרא אלחריוי השמתם לבצכם אליו ואם טעמתם דבש מיליו כי הין מזנב נחשלו
 ואין משיג במרוצתו אבק רגליו מה מתקו משליו ומה נעמו מהלליו כל עדן כלליו ועל אורות
 טלליו ובהטיף על אש על מליו ירדהמו עליו ואלו הספרה הוא יתובר בלשון אחרת חוץ מבלשון
 ערב כפל ממנו רב והיה בו אספסוף נערב וגם ערצ רב והיתה מליצתו נחלה ונשצרת
 ולא יחסר בה כל מוס שבור או עורת ושאת או ספתת או צהרת ורעת ממארת לשון ערב או
 בכל הלשונות ערוך אליה במתק מליה ונועם משליה והיא לכל שומעיה עריבה ואהובה
 מאש חלובה ומני ים רקבה

שער הראשון

אמר מפני הספר הזה וכשומעי דבריו נהפך עלי לבי • ונשמה לא נותרה צו • אך התאפקתי •
 ובדברו עמי התחזקתי • ואמרתי לו היטבת בכל אשר אמרת • ובן דברת • כי לשון ערב
 מבחר כל הלשונות • האחרונות • והראשונות • וכלם לנגדה משתנות • ודתיים שינות • ומלותם
 בזויות ומשונות • חוץ מלשון הקדש • כי בלשון הקדש דבר האל עם נביאיו • והקדיש קרואיו • ונתן
 דתו • ללומדי תעודתו • וחלילה לאל זורא כל הלשונות • לבחור מהם לעלמו השפה החסרה •
 ולדבר בלשון הגרה הקרה • אבל מן הידוע כי לשון הקדש מימי קדם עדפה ונדלה • ורחבה ונלבה
 למעלה מעלה • ומעת גלינו מארצנו • למדנו לשונות הגוים ועזבנו לשונותינו • וזה היה סבת קוצר
 לשוננו • וחסרונה • אחרי תמימותה ויתרונה • ומיזם התערבו עמינו בין הגוים ושכנו בחוכם ולמדנו
 לדבר בלשונם עזבו לשון עבריה • וסקו פליליה • ונפסם מאסה את בן שרה העברית • ומסקה את בן הגר
 המצרית • ולכן לשוננו אבד ורובו לשאול ירד • וקלתו שרד • אשר השאיר הברד • אבל במעט ההוא
 נפליא לעשות • לערוך אבני נזר מתנוססות • ולמלאות אמרים • מכלי פז יקרים • ולחבר מליצות •
 בזהב היופי משובלות • ולכתוב אגרות • ולשורר שירות • ולשלוח ספרי תשורות • ואמרי בשורות •
 ולעשות חבורים • ולסדר סדרים • במלים במלואת חרשישים • יחיו הנפשים • מפומחי' על הלב פתוחי
 חותם • משובלים זהב יהיו במלואותם • ותמלא הארץ אותם • וזה לך האות • כי לשוננו לשון נפלאות •
 ודבריה דברי נבואות • כי היא לרה ותחרב לנו • וקצרה וחפיק לכלנו •

אמר האיש ואם אמת דברך מדוע לא נמצא בבני ישראל • איש אשר בלשון ישמעאל • ויהיה ללשון
 הקדש גוא • אמרתי לו וכל זה איננו רחוק • והחפץ הזה איננו לדורשיו עמוק • ובעת נראה לחבר
 צואת המגלה • על פי תקפה ונדלה • עלה נעלה וירטנו אותה כי יכול נוכל לה • אבל המחבר למי יחבר •
 ועל אזני מי ידבר • והאזנים חרשות • והידיים קשופ • והזמנים סגרו עיניהם יצורים • אשר בבית התאווה
 עלוירים • ואת האנשים אשר פתחה בית הכו בסגורים • ואין בהם רואה ושומע • ואין שם על לב ואין
 יודע • ואם תחקור קהלות חבל • אשר ממזרים ועד צבל • לא תמצא אהב חכמה ומכבד בעליה • ולא
 משיב גמול טוב עליה • ואתה ידעת כי הספרים היקרים לא יחובר פניניהם • רק למביניהם • או למשיב
 גמול טוב עליהם • כילא נעשו לכסילים הלועגים עליהם • המחעתעים בהם • וכל נעימה בשלשה
 תנאים סודה וחסף • במולאה נדיב או חכם או נכבד אשר אליה כוסף • חמכר לו לאמה ואורה יזרח
 לא יחסף • ואם שלש אלה לא יעשה לה וילאה חנם אין כסף • ועל כן בלורנו זה חשתפכלה • אבני קדש
 והכחם הטוב ישנה • והשירים והמליצות • יחמכרו לעבדים ולשפחות ואין קונה • ונדבת הנדיבים היא
 כמשענת קנה • לה בלשונות מענה • ואין לה בלצבות מחנה • ובכל מקום אשר חנה • אקרא היש
 משכיל ואין עונה • והנה המקום מקום מקנה • ובכל עיר ועיר נראה כל אחד מהם בחיק הסכלות
 נרדם • והנה אין איש שסוקול אדם • כי אם הסוס אסור וההמור אסור • בעול התאווה קשור ומסור •
 ובדבר הזה איך תתעורר הנשמה • או תכסוף הנפש החכמה • לדבר דבר מדברי החכמה • או לדבר
 בענין מעניני בני עמנו כרור אבן במרגמה • או כזרק פניניו לרגלי הבהמה •

אמר האיש הנה ידעתי כי כל דברך נדק • ואין בבני הדור מחזיק הדק • ועובם כחדק • אבל
 העלם עיניך מעמך ורוע פעולתם • וחסרון נדבתם • ואל תפן אל מנחתם • ובגלל הרע על
 יאבד הטוב • ובשבור קין ורדר אל חקק גן רעוב • כי אם תוכל לחבר ספר בזה בנינים ערבים
 ומידות חמודות • ושיחיים • לחיים ושפה יפה • ולקח מרוקה ותושיה יפפיה • ושידיים מאושרי' ומליצות נמרצו' •
 חתן פהחון פה לזרע הקדש • והגלה לעיני הגוים מעלת לשון הקדש • ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך •
 ובכל מחברת אשר תחבר אהיה עמך והורתיך • ואם תבקש אדון לפאר ספרך במהללו • ולהראות
 לעיני העמים את כבודו ואת גדלו • הנה ראיתי בן לישי • לו יובילו מלכים שי • עליו הוד המלוכה •
 כי ברית עולם לו שחורה וערוכה • וביום נולד צטר האל ממרומי • לעיני עמו • הנה בן נולד לבית
 דוד יאשיהו שמו • ותהי המשרה על שכמו • ונפת רוחו בפגרי התהלות ויקרבו עצמות עלם אל עמנו •
 וללם היקר נברא בללמו • משכיל בכל דרכיו וה' עמו • ומפתח בית דוד על שכמו • ואשא משלי •

וְיָשִׂיאוּת נִבְרָאָה אֶצְלוֹ לְעֵיר • וְצִלְמֵהֶיךָ נִבְרָא בְצִלְמוֹ

ספר תחמוני

וְשֵׁם רוּחוֹ בְּפִגְרֵי הַתְּהִלּוֹת • עֲדֵי כִי קָרְבוּ עֵצִים לְעֵצָמוֹ

וְלוֹ שְׁנֵי עֵדִים מְעִידִים עַל תְּעוֹמוֹ • כֶּתֶר רִאשׁוֹ דוֹד וְחוּתָם יִמִּינוּ שְׁלֵמָה • וְלֹאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לּוֹ •
עַל כַּכְּבִּי שְׁחָקִירִים רָגְלוּ • וַיִּף בְּדַגְלוֹ • וּלְפָנָיו יִקְרְאוּ אֲנֶרֶךְ נְשִׂיא דוֹרוֹ • כַּכֵּה יַעֲשֶׂה לֹאִישׁ חֹסֶר
הַמֶּלֶךְ חֶפֶז בִּיקְרוֹ • כִּי הוּא אֲדַר הֵיקֵר • וַמֵּהֲלָלוּ בְּלִי מַחְקֵר • בְּלִבּוֹ יִסְתַּעַד תְּעוּדוֹת מֵאֵין מֵדָה • וּבְלִטְוֹנוֹ חוֹלֵר
כָּל כְּלֵי חֲמָדָה • וּבְפִיָּהּ מֵעֵין הַדְּעוֹת • וּבִימִינוֹ חוֹסֵן יִשׁוּעוֹת • כְּרוּב מִמַּסַּח • בְּשֵׁמֶן הַתְּהִלּוֹת נִמְסַח •
פְּנִינֵי כֶּרֶם עֵרְכָה וְרַעֲיוֹנָיו נִיר מִמְלַכָּה • נְשִׂאוֹתָו מֵאֵב לְבָנִים נִמְסַכָּה • לִשְׁם טוֹב וַיִּחַס זָכָה • הָאֵל
יִפִּיל בְּנַעֲמִיִּים חֲבָלוֹ • וַיִּירֵם דָּגְלוֹ וּגְדָלוֹ • וּבְכֶסֶף הַמִּמְלָכָה בִּלְעֵדָיו לֹא יִרֵם אִישׁ אֲתִידוֹ וְאֵת רֵגְלוֹ וְעַתָּה
שָׁלַח סִפְרָךְ תְּשׁוּרָה • לְמַרְבֵּה הַמַּסְרָה • וּלְשִׁלּוֹם אֵין קֶץ עַל כֶּסֶף דוֹד וְעַל מִמְלַכְתּוֹ • וְאֵשׁ מִסְלִי •

בְּעֵז שְׁדֵי יַעֲזוּ • נְשִׂיא אֶל הַמָּעוֹז • אֲשֶׁר הוּא מִטֵּה עֵזוֹ • וּמִקַּל תְּפִאָרָה •
נְשִׂיא אֶל־יֵאֲשִׁיחַ • לְרֵאשִׁי הֵיקֵר לוֹיָהּ • בְּמַחֲשַׁבֵי שְׂבִיָּה • שְׁלַחוּ צוּר אוֹרָה •
יִקְרַב אֶל עֵילוֹם • בְּיָמָיו שֶׁר שָׁרוֹם • וַיִּרְבֶּה הַשְּׁלוֹם • לְמַרְבָּה הַמִּשְׁרָה •

ככתוב למרבה המסרה

נְשִׂיא אֶל־יֵאֲשִׁיחַ • פָּאֵר הַתּוֹשִׁיָּה • שְׁלַחוּ צוּר מַחֲיָה • וַגִּידֵר כָּל פְּרִיעַ •
פָּאֵר עִם הַצֶּדֶק • כִּשׁוֹשֵׁן תוֹךְ חֶדְקֵי • מִחֻק הַבְּדֵק • בְּחִיר תּוֹלְדֵת פְּרִיעַ •
מְלָכִים יִמְתִּיחֵם • לְפָנָיו בּוֹרְעִים הֵם • בְּעֵבְרוֹ לְפָנֵיהֶם • וְעָלָה הַפּוֹרֵץ •

ככתוב ועלה הפורץ

יָמֵי הוֹד וַאֲדִיכוֹת • לְשׂוֹר יוֹשֵׁר וְזָכוֹת • בְּצִוְאֵר הַמְּלָכוֹת נִתְּנָו אֶל רַבִּיד •
וְהָרִים מִשְׁרָתוֹ • אֲשֶׁר בָּחַר אוֹתוֹ • וְלָעַד מִעֲלָתוֹ • כִּי־חַ הָעֵמִיד •
וַגִּזֵּר וַיִּבֶעַ • הָיוֹת בְּסֵאוֹ נִקְבַּע • וּבְגִלְלוֹהַ נִשְׁבַּע • אֲדוֹנָי אֶל דָּוִד •

ככתוב נשבע ה' לדוד

בְּחִירֵי עִם הָאֵל • אֲמוֹנֵי יִשְׂרָאֵל • הַנּוֹתוֹדָה לְאֵל • וְשִׁירוֹ לְאֲדוֹנָי •
אֲשֶׁר הֵיקֵר הַחַיָּה • בְּמִשְׁרַת יֵאֲשִׁיחַ • פָּאֵר הַתּוֹשִׁיָּה • וְנְשִׂיא לְאֲדוֹנָי •
וְדָלִים נִעֲצָבוּ • בְּיָמָיו יָנוּבוּ • וְאַחַר יָשׁוּבוּ • וּבִקְשׁוּ לְאֲדוֹנָי •

ככתוב אחר ישובו ובקשו

בְּרָכוֹת נִשְׁגָּבוֹת • וְטוֹבוֹת לְרַבָּבוֹת • כְּמוֹנֵד נִצְבוֹת • לְרֵאשׁ פִּנְתַי יִקָּרֵת •
וְהַמִּשְׁרָה לוֹיָהּ • עֲלֵי־רֵאשִׁי יֵאֲשִׁיחַ • כְּמֵעֵין תּוֹשִׁיָּה • הֵלְוֵא הוּא בֶן פּוֹדָתִי •
צִעִיר אַחִים רוֹדֵם • בְּסוֹד הֵיקֵר אוֹדֵם • וְהוֹדִיו מִקָּדָם • בְּבֵית לְחַם אֲפָרָתִי •

ככתוב ואתה ציח לחם

שער ראשון

ה

הוא כורחפידים והנשיאים • וגזע המלכים והיראים • נשיאנו ואדוננו • עמוד האור המאיר
 עלינו • וארון הנרית הנוסע לפנינו • לשום העקוב למישור לעינינו • ולהיות קדוש מחננו •
 בג"ק מרכו ורבינו ואדוננו • נשיאנו נסיכנו מלכנו • יאשיה הנשיא הגדול נשיא גלות כל ישראל זק"ל
 בן צב"ק נשיאנו נשיא הנשיא הגדול נשיא גלות כל ישראל זק"ל בן שלמה בן יאשיהו בן נחמיה בן
 הוריה נכד זרובבל בן שאלתיאל בן המלך יכניה בן יאשיה בן חזקיהו בן יוחס בן עזיה בן אסא בן אביה
 בן שלמה בן דוד הגבר הוקם על • משיח אלהי יעקב ונעים זמירות ישראל • ונאיש אשר אלה לו
 לאבות ובמדות האלה מדותיו • ראוי לפאר ספרך בתהלותיו • כי הוא בתכמתו יכיר מעלה הגיוכך •
 וגוראות לטובך • ויקנה בכל הון פנייך • כי לנגד מעלת ספרך העלומה אין כסף נחשב בעיניו
 למאומה • וישא משלו •

מֵאֲשֶׁר לֹא יִשְׁכַּח לֹא יִשְׁכַּח לֹא יִשְׁכַּח
 בִּי הַנְּחָלִים הַחֲלִים אֵלֶיךָ
 גַּתְּנוּ שְׂרוּךְ נִעְלוּ עֲלֵי לַחִים
 אָבְדוּ וְרָאוּ אִיּוֹ אָמְרוּ אֵיךָ
 בְּגֵאוֹן אֲדוֹנֵי צְהָלוּ מֵיךָ
 כִּי הוּא צְבִי חֵילִם וְצִיִּק חֲרִים
 לְשִׁמּוֹ עֲלֵי כְּבִי תְּלֵי קִים
 מִמֵּי שְׂבָצוֹת עֲדִים וְטוֹב נְשִׁים
 כִּי הַמֶּלֶךְ אָבָה הִתְהַדֵּים

תִּשְׁלַח לִי אֵשׁ תִּשְׁוֹתְךָ
 לֹא יִנָּא יֵאוֹתוֹ כֹּל תִּהְיוֹתוֹ
 נְשִׂיא אֲשֶׁר לוֹ כֹּל נְשִׂיאֵי רוּם
 סָפוּ בְרוּחַ פִּיּוֹ מִקְנָאֵיו עַד
 בְּשִׁמּוֹ בְּנֵי גוֹלָה יִדְנָנוּ
 נִדְפָא חֲלֵי לְבָסוֹרִם שִׂיאֵם
 מִהַגְדוּלָה בְּנִתָּה מְגִדֵל
 טוֹו בְּנוֹת שִׁיר מַחְלָצוֹת הוֹדוּ
 עַד הַעֲבִיר הַקּוֹל בְּמַחְגֵּיהֶם

אמר המניד וארא כי עלתו היא העלה הטובה • ואל האמת קרובה • ואעש הספר הזה על שם
 הנשיא הגדול הנזכר • וידעתי כי יש לפעולתי שכר • ושירי גאולה תהיה לו אחרי גמכר •
 ונפחתי רוח תהלותיו צרוב עניניהם • צשירותי אשר גועו להסרון יודעיהם • ותבא בס רוח ויחיו
 ויעמדו על רגליהם ובעבור בי לשוני צשכחיו צרה • אחותי דרך קצרה • ועצמתי הנכר עמוק ועברתי
 מעצרה • וכתבתי ראשי תהלותיו להשיב קנת טובו אשר הוא בי גושה • ובמה יתרצה זה אל אדניו הלב
 צראטי •

אמר המחבר וכשמעי אמריו • שקלתי בפלס שכלי דבריו • ומצאתי עלתו נכונה ולרופה במלך
 האמונה • וחברתי הספר הזה כאשר מן השמים הראתי • והתנבאתי כאשר לזויותי • ורוח
 מבינתי • העירחתי ללקוט מפרי עץ השכל • היא נחנה לי מן העץ ואוכל • ועשיתי מתכלת המליכות
 הגוראות • חמשים לולאות • שמתיים במשכן המדע לעד ולאות • וקרסיהם בפו המוסר מסולאות
 והבאתי את הקרסיהם בלולאות • והיה המשכן אחד • זאשא משלי

בְּמִלִּים חֲשׂוּקִים • בְּנוֹפֶת מְתוּקִים • וְאֵל רוֹדֵף פִּיהֶם • קְרוּכִים רְחוּקִים
 בְּרוּצִים בְּמַעֲרָךְ • לְבַב הַאֲרִיךְ • וְגֵלְאוֹ לְהַשִּׁיג • אֲבָקִים בְּרָקִים
 וְלוֹ רִדְפוּ אֲחֵרֵיהֶם בְּרָקִים • עֲזוּבוֹם לְאַחֹר • אֲסוּרִים בְּזוּקִים
 תְּדַמְּסוּ בְּרוּכִים • חֲצוּבֵי לְהַבִּים • וְרָצִים וְשָׁבִים • כְּמִרְאֵה בְּרָקִים
 וְכַבֵּי מְרוּמִים • בְּאֲוָנִים נְזוּמִים • וְלִבּוֹת מְאוּרִים • בְּיָדֵם עֲשׂוּקִים

ספר תחכמוני

וְשִׁיתִין דְּפָאִים • חֲלִים דְּפָאִים • וְשִׁבוּ חֲנָבִים • לְנִגְדָם עֲנָקִים •
 וְהֵם לְפָתָאִים • כְּבָדִים שְׁוֹאִים • וְהֵם לְנִבּוֹנִים • חֲמוּדִים חֲשׂוֹקִים •
 וְהֵמָּה בְּיַד הַיְדִירוֹת חֲבוּקִים • וְהֵמָּה בְּפִי הַלְבָבוֹת נְשׂוּקִים •
 וְאִיו מְקַנָּא • לְהִשְׁגֵּי אֵיִיהֶם • וְרַחֲוֶק מְקוֹרָם • וּמִמְיּוֹ עֲמוּקִים •
 עֲרַבִים וְדָבִים • וְצָחִים וְחָכִים • וּמִצּוֹר חֲזָקִים •
 וְטוֹרֵי וְרִצּוּפִים • כְּרִצֵּי כְּסָפִים • בְּכּוֹר בִּין צְרוּפִים • וּבְלֵב יְצוּקִים •
 וְאִךְ יִגְעוּ הַמְקַנָּאִים לְנִבִי • וּבְדָם כְּאֶרֶץ • וּמִלִּי שְׁחָקִים •

אֵיךְ לֹא רָצוֹתִי לְהַעֲמִיק עֲנוּכִיהֶם • פֶּן יִזְנְעוּ לִמְדֵיהֶם • וַיִּקְוּ לְחֻמְדֵיהֶם • וְעִשְׂתִּי כֹל אֲמַרְיָהֶם •
 פְּשׁוּעִים לְשׁוּמְעֵיהֶם • עֲרָבִים לְקוֹרְאֵיהֶם • וְחַיִּים לְמוֹלְכֵיהֶם • לְזַל יִתְעַלֵּם מִכֹּל אִישׁ נִיבֵם •
 וְנִעַר קִטְוֵנוֹהֶם בָּם • וּבְרָאוֹת הָאִישׁ כִּי קִבְּלָתִי עֲלָתוֹ • נִסְקָבִין עֵינַי • וְאֲמַר צְרוּךְ אַתָּה לֵה' • כִּי
 לְשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ הִפְאַרְתִּי • וְשֵׁם טוֹב לְדוֹר אַחֲרָיוֹן הִשְׁאַרְתִּי • וּצְרוּךְ אֵל עֲלִיוֹן אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לְלִשׁוֹן הַקֹּדֶשׁ גּוֹאֲלִי •
 וַיִּקְרָא שְׁמוֹ בִּישְׂרָאֵל • אֲמַרְתִּי הִנֵּה קִבְּלָתִי מִלִּפְתֵּיךְ • וְלֹא אֲשַׁקּוּעַ עַד אֲשֶׁר אֲעִשֶׂה עֲלֵיךְ • וְעַתָּה הַגִּידָה •
 לִי שְׁמֶךָ • וְאִיפֹה מְקוֹמְךָ • אֲמַר יְדוּעַ חֲדָשׁ כִּי שְׁמִי חֲצֵר הַקִּנִּי • וְאִילוֹן צִלְעֲנָנִים מִעוֹנִי • וּבְמִקְוֹמוֹת
 רְבוֹת תִּפְגַּשְׁנִי • וּבְכֹל מַחְצֵרָת אֲשֶׁר מַחְצֵר תִּמְלֹאֲנִי • וְאֲעַנֶּה אֹתְךָ צִטְרָם חֲקֵרְאֲנִי • וַיְהִי צִשְׁמַעִי
 אֲמַרְתוּ • שְׁמַחְתִּי בַחֲבֵרָתוֹ • וּנְקַשֶּׁר לְבִי בְעֵצוֹת אֲהַבְתוּ • וַיִּסַּע מֵאֲחֵי לְלַכְתָּ • וּנְפִשִׁי אַחֲרָיוֹן נִמְסַכְתָּ •
 וּבְפִנּוֹתוֹ לְלַכְתָּ מֵאֲחֵי לְעִירוֹ • שְׁמַעְתִּיו וְהוּא אֹמֵר צִסִּירוֹ •

אֲשֶׁר יִשְׁמַע עֲצָת אֹהֶב מְהוֹר לֵב • עֲלֵי אוֹיְבָיו כְּחֶרֶב יִשְׁלַפְהוּ •
 וְכֹהֵב יְהִי טוֹצֵא דְבָרוֹ • בְּעֵת תּוֹךְ כּוֹר לְבָבוֹ יִצְדַּףְהוּ •

השער השני

בִּישְׁבַח הַמוֹכִיחַ • הַמְהַבִּיר עֲנִינֵי הָעוֹלָם וּמְפִיץ וּמְדַיֵּחַ :

נֵאֵם הַיּוֹמֵן הָאֲזַרְחִי • שְׁמוּעַ שְׁמַעְתִּי • כִּי הִיא מוֹכִיחַ חֲכָם צִאִי הִים • יִשְׁבַּח גְּלוֹ
 הַמְלִיכוֹת וְדָכִים • וַיִּסִּיר צִמְלִיוֹ מִן הַלְבָבוֹת קִשִּׁים • וּמִן הַנְּפִשׁוֹת קִרִּים • עַד הָאֲסַף
 מֵרִים • יִפּוֹרֵר בַּחֲוֹכְחוֹתָיו כֹּל עֵי הַלְבָבוֹת וַיִּזִּיל דַּמְעוֹת הָעֵינַיִם • הֵן הִכָּה לֹר וַיִּזְבּוּ מֵיִם • וּכְאֲשֶׁר
 שְׁמַעְתִּי אֶת קוֹל הָעַם בְּרַעֲיָה • מִסְּפָרִים אִישׁ לְרַעֲיוֹ שֶׁכֵּל הַמוֹכִיחַ וַיִּדְעוּ • כִּכְסַפְתִּי לְהַכְנִיעַ בַּתּוֹכְחוֹתָיו
 יִצְרִי הַזִּנְהָ • אֲשֶׁר לְתַעֲבוּגֵי פוֹכָה • וּבִקְבָרוֹת הַתְּאוֹהָ חוֹנָה • לְמַעַן אֲשַׁבֵּר גְּאוּנֹו וְאֲכַבְּשֶׁנּוּ • אֲוֹלֵי
 אֹכֵל נֶכֶד בּוֹ וְאֲגַרְשֶׁנּוּ • וּקְמַתִּי וְנִסַּעְתִּי מֵאַרְצִי • וְעַזְבֹּתִי נוֹה רְצִי • וּרְכַבְתִּי עַל צִי • וּכְאֲשֶׁר הִגַּעְתִּי
 עַל גְּלִילוֹת הַמוֹכִיחַ וּמַגְרֵשִׁם • אֵל הַמְקוֹם אֲשֶׁר הוּא חוֹנָה עִם • בְּאֲחֵי לְבַיִת הַחִפְלָה • עִם הַקְּהֵלָה •
 וְעַרְכַּתִּי לֹאֵל תְּהֵלָה • וְאַרְאָ וְהִנֵּה הַמוֹכִיחַ • מִמַּכּוֹן שְׁבָחוֹ הַסְּגִיחַ • וַיִּרְיַע אֶף יִצְרִיחַ • וּבְצִמְלִיוֹ דַּמְי
 הַחוֹשְׂאִים יִרְיַח וַיִּדְיַח • וַיַּעַן וַיֹּאמֶר

אֵלֵיכֶם אִישׁ אֶקְרָא • זְכוּרֵי הָאֵל הַנּוֹרָא • וְהַקִּילוּ יִשְׁנֵי דַעְהָ • וְהַסִּירוּ יִנְכַס הַלּוּמֵי תוֹעֵה •
 הַמוֹכִיחַ חַיִּי עוֹלָם בְּחַיִּי שַׁעָה • דַּעוּ כִּי לֹא זֹאת הַמַּרְגְּעָה • וּקוּמוּ לֹאֵל הַבְּקַעָה •
 מְקוֹם מִשְׁכַּן אֲבוֹתֵיכֶם • וְאַרְץ מַגְּוֹרוֹתֵיכֶם • הַיְדַעְתֶּם כִּי גֵרִים וְחוֹשְׁבִים אַתֶּם • אַחַס צִאֲרָץ אֹכֵלֶת
 יוֹסֵבִיָּה • וְאוֹיְבַת לְאוֹהֲבֵיהָ • עַעֲמָה מֵרַ יוֹבִידִיָּה כּוֹס חֲמֵר • מִפְּחָדוֹ כֹּל צִטְרָם סֵמֶר • וְכֹל לְבַח מַרְמֵר •
 קִרְוֵה תִבֵּל • וְהִיא כְּשִׁמְהָ הַבֵּל • רַחֲשֵׁה אֲבֵל • וְסוּפֵה לִיר וְחַבֵּל • תִּשְׂאֵל אֲחֲכֶם צַעֲדִיָּה • וְחַעֲגֵבֵי
 עֲלֵיכֶם בְּיוֹפִיָּה • תִּדְמָה לְכֹלָה תַעֲדָה כְּלִיָּה • הַכְּלִיוֹן כְּלִיָּה • וְהַמַּעַל מַעֲלִיָּה • וְהַמְכַשּׁוֹלִים סוּלִיָּה •

ונפתולי הקרות פתיליה • וחדרו שאל היכליה • ודמי נקיים דמי בתוליה • בכל יום מגרשה בעליה •
 והורגת כל הבא עליה • שמריה חשכים • ומאוריה נדעכים • ונבזוניה נבזכים • ומלכיה נמוכים •
 ושמחיה בזכים • וגניה סורים סבוכים • וייגיה בלענה מסוכים • חשפיל מלכיה • וחשמיר נסיכיה •
 זכרה קלה משרכת דרכיה • טובהה נעקרת • ומחלתה נעכרת • ותקוהה משקרת • וכוסה מזכרת •
 וחרפתה מדור לדור גשירת • ועתה הצוטחים על ההון הנבזה • אל ימתק לכם מעט הדבש הזה •
 כי תחתיורו פחנים וחליים רעים ונאמנים • הלא ידעתם כי סוף ההון יגון • ואחרית ההמון שממון •
 וחכלית הכסף • קלף • ועקר הזהב • להב • ודמיון העשר • נשר • אם היוס תחפשו צידים • מחר
 יעשה לו כנפים • לכן אל תחשבו העולם הזה כבית מושבכם אשר בו תשמחו • אבל הוא מלון האורחים
 נספחו • הצקר חור והאנשים שלחו • ועתה בני הנללו ואל תעללו והנזרו והזהרו והעשרו והחנגשו
 והתקדשו והצעירו בקרבים להבים • והקירו מסלעי הללעות • דמעות • והעירו עם הלבבות קרבות •
 ושכלכם היטרו • וסכלכם הסירו • ויזרכם המירו • ויזרכם האמירו • ופשעכם הזכירו • וישעכם
 הכירו • והעצירו על לבבכם היום המר והנורא • יום לרה כמצבירה • יום יפתחו הספרים • ויחפשו
 הסתרים • יום יהיו העונות על הזיאר מוטות • ויעמוד המות במקו' נר אין דרך לנעות • יום יחלה
 האדם את חליו אשר ימות בו • יום יבער בגחלי שציו • יום תחעב נפשו מאכל תהוה • ויקוז בכל
 חמדה נאווה • יום יתנק צרוקו • ויסתם גרונו מלאכל לחם חוקו • וכל מאכל ומטעם • מאין בלעם •
 ויקחגמולו • יום יהי נקבר וכל פעליו אשר אסף וצבר • ימא' בו בארץ מדבר • הקלו שכורים • והלילו
 גבורים • מה לכם לאהבת חבל הארורה • ומדוע חינקו שדי עקרה • תחזיקו בה והיא צורחת מכס •
 ותקצו ליה והיא מגרשת אחכם • הלא ידעתם כי על תהוה יסודיה וסודיה • וקדמו אחכם שודיה ואידיה •
 וטרפו לבבכם לפידיה ופיריה • ופקדו לכם מועדיה ודודיה • ולענה ינקתם מחלב שדיה ושודיה • הבגד
 צגדיה • והמרד רדידיה • אשר היא מזודים וחרמים • לבה אסורים יריה • ואם תבקשו לדעת
 יסודכם • אשר ממנו לקחתם • אחי מאין אחם • הלא מתוהו ונולדתם • ומאפס נולדתם • וכי תולידו
 בניס ובני בניס ונושכתם • המות יאכל אשר ילדתם • ופגריכם אחם • לכן העירו והתעוררו •
 והעתירו אולי חעתרו • וביום חרון אף ה' תסתרו • ובקדמונים אשר חלפו לפניכם הוסרו • כי לכו
 נל ועמדו על קצרות הממים וגלו עפר מעיניהם • והתבוננו אליהם • אולי תוכלו להבדיל בין המלך •
 והחלך • והעליון והאביון • והסוכן • והמסכן • והנכבדים והעבדים • וראו אשר הותיר המות מגווחם •
 המתעדנות • וגופתם הדפנות • אבד מהם היופי • וגשאר הדופי • וחמר הכשר • והתולע לאסר •
 ויבשו הכתמים • הרכים והלחים • ונתקו הגידים • ונפסקו הורידים • ונקב הלב לבות חללו • ונפסק
 חוט השדרה שלו • ומלאו האיברים • עפרים • והקרבים • רגבים • והללעים • חולעים • והעלמות •
 גוש ורמות • ולא כשאר מן הצורות • הנצורות • והתמונות • האמונות • כי אם אוחות • על עצם
 חרותות • יגוללו בדמע עיני רואיה • ויכאיבו ויאריבו לב שומעיהם • לכן אנשי לבב שובו והשיצו ודרכים
 הטיבו • וביצריכם ריבו וחלצכם על אש לבבכם כקרצון הקריוצו ושאו עינים אל צממים • בתום לב
 ובנקיון כפים • ואל תגשו אליו בלבבות שנים • ואל תהיו מן האנשים הבאים לפניו צראש כפוף • וגוף
 נגוף • ובלבם אספסוף אסוף • יוסיף ולא יסוף • היופי על פניהם • והדופי חת צגדיהם • הבגדים
 עהורים • והמעשים שחורים • מלנפותם לבנות ויפות • ומפעלותם מעונפות • הנופת צפיהם • והלענה
 בלבותיהם • מתעטפים בליציות כשרפים וחיות יוהם עורפים הצריות • כזאבים וחיות יגורי אריות •
 הסחסידיים בניצם וארצם בקרצם • וחלק לבם • והכרת פניהם ענתה צם • בלשונם חפלה • ובלבם
 חפלה • צפיהם החנוכים • ובלבם חנוכי • תי ה' אם לא יצרר כל אש לבבו • מסיג מחשבו • ומן
 החונף אשר בקרבו • לראות פני האדון ה' לא יבוא • ואל המקדש לא יגש כי מוס צו • והאל גזר צניבו
 כי לא לפני חנף יבוא • הוי הסוכני' צתי קדמונים • הכינו מקום לאחרוני' • כאשר עשו לכם הראשונים •
 וקומו לאו מצתיכם • כי אחרים באים לשבת תחתיכם • ואחם חסעו ממקומכם • אל מעמד הדין
 והברית • ונסתרחם בנחל כרית • ונשמת ה' צו כנחל גפרית • ואם היום אחם בנחל התהוה בלי
 מעבר • מחר פנו וסעו לכם המדבר • החרשים שמעו נוראות • והעורים הביטו לרהות • כמה קרא
 אליכם הזמן ולא שמעתם • ושלף חרבו ולא פחדתם • ואחרי תבל נעיתם • ופרי גניה אריתם •

ספר תחבמוני

ואחריתכם לא ראיתם • הרעותם אשר עשיתם • על מקור התענוגים פרחתם • ועל נהרי שלום
 למחתם • ועתה על מי בטחתם • כי שמחתם • מה זאת השמחה המסקרת • וכום השכחה המשכרת •
 מהרו נא ומלטו נפשיכם • מפח מוקשיכם • צטרם תלאו מן המעונים • אשר אחס בם חונים • כאשר
 ילאו הראשונים • אשר צנו הבנינים • וקנו הקנינים • ואסרו המטמונים • וילאו מכל הוגם ריקם •
 ולא נשאו כי אם חכריכם ושקם • וגוש רימה שכבו בחיקם • וזוחלי עפר נלוו עליהם ואכלו את חוקם •
 והתולעים הם יקחו חלקם • והיה כי ילכו לא ילכו ריקם • איה לבושי המחלצות • איה עוטי הגליונים
 והסדינים • איה לובשי המעילים • וקושרי הפתילים • איה נושאי הלמידים והרבידים • והעכסים
 והשביסים • והנעלים והרעלים • והמלנפות והמעטפות • הלא ציוס מותם עזבו המחלצות • חלוצות
 והמלנפות • מסונפות • והמשבנות • מגוללות בביצות • והרבידים • שדודים • והענקים • נתקים •
 והעכסים • נרמסים • והנעלים פנעלים • והמליפה להם תבל דבירה בקצריה • וחלציה בחרץ לא
 שדריה • וארמוניה • באשמוניה • ומנחותיה בשוחותיה • ועליותיה • בתסתיותיה • וילאו מן הבירות
 אל הצורות • ומלל הקירות • אל הקורות • ומחלרי שכיות • לארצות שאיות • ונפלו משחקים •
 למעמקים • וירדו ממרומות • לתהומות • והכינו להם במדברות • בתי קברות • ואחר נסעו העם
 מחברות • לא נמלטו מן המות האבירים • השוכנים בחדרים • והעוי' היושבים בחללים • רק ילאו
 מחזרם לחזר מות • ומלל חדרם לכלמות • ושכבו על עפר כלם • וישנו שנת עולם • אהה ליום ההוא
 אשר אין אחריו מאר • וללילה ההוא אשר אין לו שחר • מהרצה חבוסתו • ואיפה מנוסתו • ומה עלמה
 צרתו • ומה יהיה בעזרתו • לכן אנשי לבב אל שיאכם הון תבל אשר תצבורו • והכינו לדה צטרם
 ידי הזמן אחכם יקבורו • וסעדו לבכם אחר תעבורו • האל יפתח לנו ולכם דלתות החסובה הסגורות •
 ויפיק לנו ולכם מבחר השאלות • וישא משלו ויאמר

עודו ישיני לב למתי תישנו •
 עודו ורב לקם בני איש סוב ביהר •
 הוי נודדים מאין מנוחה מהרו •
 ודעו הכי מחר ערי כל מעשה •
 במה אטמתם אונכם לקראים •
 אם תרחצו הלב ותזכו מאד •
 קימו סעו כי בית אחרים תשכנו •
 התאוה ולמד בר מחר פנו •
 ולנפשיכם בתים בבית מועד בנו •
 תענשו בדיו וחשבון תתנו •
 עד כי תמותה קראתה ותענו •
 תראי פני האל ונכחו תתנו •

אמר המגיד וצמעי אלה התוכחות • הנכוחות • והמליצות • הנמרצות • נכנע לבי • מחוזי •
 וטהרת רעיוני • מדתי עוני • ורחלתו דמי המשובה • במי החשובה • וכאשר נפלו העם •
 וילכו למסעם • איותי לדעת המוכיח בצורתו • כאשר ידעתיו בחכמתו • וקרצתו לו ושמתי עליו עיני •
 והנה הוא חזר הקני • וישמח לבי בחברתו וישבתי ימים אחדים עמו • לראות ספרי מליצתו • וללקוח
 מפניני חכמתו • אחרי כן הראיתי עליו שלומי • ונסעתי למקומי •

הישער השלישי

המוריע תוקף השיר ומהללו • ושמות המשוררים איש איש על דגלו •
 גאם הימן האזרחי • נסיתי לבי צימי בעורותי • וזמן בחודותי • לרדוף התענוגים עם חברים •
 על הרי צתרים • כאשר ירדוף הקורא צהרים • וקשרתי עפעפי בעפעפי שחרים • וכנפי
 צכנפי נשרים • להחלים בצפרים • במקום נרדים עם כפרים • ומרעה עפרים • בעוד הזמנים לי
 לעבדים • וצני' לשרתני וצלו גודים • צטרם אקראם יענו • ואחרי דברי לא ישנו • וצני יוס צרפן
 חפני

שער שלישי

ועלי ימטו • אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילפנו • וכאשר העציר הנדוד שופר חרועה • להמיט היחד
 התקועה • שנסחי מחני באזור הנסיעה • ופסעתי סות המרגעה • ולבשתי כסות היגיעה •
 והרחקתי נדודים ושמתי מגמתי לשוטט אפסי עולם • עד באתי נבול שנער ועילס • ויהי היום ואני
 צעיר מערי צבל • מתהלך באניה בלי חוצל • ויקראני לסעודתו איש מבני הנגידים • ומאילי ארץ
 הנכבדים • ונחן לי מהלכים בין העומדים • ויביאני לארמון • בחיק היופי אמון • וממחלב הנעם
 בזור וחלוב • ומסלעיו דבש וחלב יזוב • ובתוכו בתים מלאים כל טוב וחיל ינוב • וסביב החצר צירות •
 וחוף הבירות עירות • בטזרי זהב מפותחים על היקרות • בהם הנפשות חלהלפה • והאזנים חללנה •
 לרגש קול הכנור • ושפעת מי הכנור • והבתים במשננות זהב מכוסים • וכל בית מעוטר במיני
 שנים • ומפרטי רקמה עליו פרושים • ועשה לו כחונת פסים • ובחוף הבתים שולחנות • בכל טוב
 מוכנות • דשנות ורעננות • וסביבם מרזדים • הלז מחדים • והיגון מנדים • ולפנינו אשישות וכדים •
 צם לכל עין מחמדים • והיין כלפידים • חוף הכדים • והגביעים • לכבדי היין רקיעים • והמזרקים •
 כאילו מן האור ילוקים • וצוהב החשק מחשקים • ואען ואומר

תָּמָה אֵיךְ נִצְמְרוּ גִּחַל וּבָרָד •	וּמִאֲקָדֵי אֵשׁ יִפּוּצוּן מֵאֲפִיקִים •
בְּחֹמֵי שַׁרְשָׁרוֹת זָהָב מְרַקֵּעַ •	בְּבֶכֶר מַעֲבָה הַלֵּב יִצְוִקִים •
עֲסִיסִים הֵם בְּפִיסוֹת דֶּר מְכַפִּים •	וַיִּפִּיצוּ מְאוּרִים עַד שְׁחָקִים •
יָרוּךְ בְּטֵל אֹרוֹת וְאוֹלָם •	בְּפִיָּה נוֹזְלֵי לְהַב מְרִיקִים •
בְּאֵרוֹ הַגְּבִיעִים הֵם רְקִיעִים •	וְהֵינּוּ בְּתוֹכָם בְּבָרְקִים •

ויושם לפנינו מיני מעדנים • ומשתה שמנים • ומטעמים דשנים • וסביבנו משרתים חמודים •
 צמנורות לפנינו עומדים • להביא כל מאכל נעים ונאהב • וכל אחד מהם ממחר ואחרו
 בלי מולחב • המשקה צידו כוס זהב • ויבא גם הנלבב אחר הלהב • ובידיו גדיים תלויים • וזרועו יקצץ
 טלאים • רכיס וגאים • אשר חוס האש האדיבם • עד השיצם • לחיס וזכיס • לחיס ורכיס • גחון
 הרעב מדכיס • ואותי בשוט לשון מכיס • והיה בחוף הקרואים איש זקן • כודד כלפור מקן • והוא מסב
 על השלחן וערוך • כנחש כרוך • וזרועו ארוך • להקריב כל מאכל רחוק • ולטחון אותו ולשחוק • ולו
 חך • את כל סביבותינו לוחך • ולשון • יגרוף המאכל כנחל קישון • ולו פה • לא ימלאהו המשקה
 והאופה • תמיד יתן בכוס עינו • ובלחם שנו • וימלא הגביע סובב על ימינו • והבשר • אלו בכבלי
 ברזל כאשר • ימסכהו אליו בלשוננו • ולחפשי ישלחנו • תפת שנו • והוא לוקח מכל לחם חלבו • ומכל
 מאכל טוב • ואל פיו דוחף והודף • כל נחש טוב וכחף • והבשר השמן ימסכהו בשתי ידי •
 וילקטוהו השפתים • וטחנו צרחים • וזרועותיו הקערה יחמכו • וכל אשר בה אליו ימטו • ומפיו
 לפידים יהלכו • והנתחים • המשובחים • אם יאחזם בכפו • ישלחם חרון אפו • וכל חתיכה שמינה •
 אשר מרחוק יראנה • צעבותות אהבה ימסכה • בעודה בכפו יבלענה • והטלאים • מחרב שניו יראים •
 והעצמים • מפחדו נסים • והדגים • מאימתו דואגים • והבשר עודנו בין שניו והוא לועק לנגד
 היקום • פתגמיה • בידיו לא אוכל קום • כאלו הוא נושא על הכלחת • ובעל חוב על הקלחת • ויהי כבואם
 שלחן והנושא בא לקחת • עד משה הכלחת • ומלא הכפחת • ממעל ומתחת • ולא במלאה האמתחת •
 הוא מבדד היין כאביו • ונושק הכוס כאפיו • וישם פיו על פיו ולא שקט • עד כל הנמלא לקט • והמאכל •
 יל • והמרק • בפיהו זרק • ולא השאיר לפנינו כל מאומה כגן עדן הארץ לפניו ואחריו מדבר עד
 חשע לרוע פעליו • עלתה חמתנו עליו • ולולי אשר לא מנעתנו הענוה מעל השלחן השלכנוהו • ומן
 בית גרשנו • ואמרנו זה לזה • הראיחם איש כזה • אשר שפתות חניתו • ולשונ' קלשוננו • ושניו •
 והוא הכיר ממראה עינינו • לפוני רעיונינו • ושמע קלת הגיונינו • אך צמחק האכילה קבל הנזק
 והקטוב

ספר תחמוני

והקטוב • ולא דבר לנו מרע ועד טוב • והנחנו זכח האכילה ההיא היינו מדברים בענין מלאכה
השירים • והיינו חוקרים על המשוררי • אשר היו בלשון העברים • והאיש שומע ומסריש • אבל בקערות
בלפעונו יפריש • והיה מביט אלינו בעין לעג ושפה ובזיון • ומחגאה עלינו כגאות העליון על האזיון •
אז כנושה • על איש רשונקשה • וכאשר הכה הקערות באבני נגף וכליון • והיו כלם לשבוי בקיון •
והשקיע באכילתו כליון • העינים ומחלון הרעיון • וימותו גם שניהם מחלון וכליון • אז נשא עיניו
אלינו • והשקיף מבתי הגאווה עלינו :

ויען אל היושב לשמאלו ויאמר לו אלה האנשים האובדים והתועים • הגידה לי איפוא הם רועים • ועל
מה הם מדברים • ואי זה ענין הם מספרים • אמרתי לו הם מדברים • על גבורי השיר אשר
היו בספרד • וכח מליצתם במחוז ומפורד • וכלם הסכימו וגזרו • ופה אחד אמרו • כי אין כשירי ר'
שלמה חזקי • ולא כשירי הנגיד עמוקי • ולא כשירי בן חסדאי ערבים וחלקי • ולא כשירי בן תקנה זכור
שכל מלוקים • ולא כשירי בן חלפון לעוב ורע נחלקים • ולא כשירי בן גיאת מהצין רחוקים • ולא כשירי
ר' יוסף בן שטנאש בדוקים • ולא כשירי ר' משה הכהן עתיקים • ולא כשירי בן צרוך צפי הלצבות
נשוקים • ולא כשירי רבי אדונים ביד החן חזוקים • ולא כשירי רבי יהודה בן גיאת בלב חקוקים • ולא
כשירי רבי משה בן עזרא מזוקים • ולא כשירי רבי יוסף בן ששת לנפש דביקים • ולא כשירי בן יוסף
חבאן חשוקים • ולא כשירי רבי דויד בן צרוקה כאש דולקים • ולא כשירי בן ראובן מלצח רוס
עשוקים • ולא כשירי רבי אברהם בן אחריו מולקים • ולא כשירי רבי יוסף בן טהל מזן אלון
מפיקים • ולא כשירי רבי אברהם בן עזרה בהירים צחקים • ולא כשירי בן אלמעלם בזהב התשק
מחשקים • ולא כשירי בן ברזל לכל צואר ענקים • ולא כשירי בן לדיק נאמנים לדיקים • ולא כשירי רבי
יהודה הלוי מדבש מחוקים • וכשמעו דברי החריש כפירגע למילי • אחרי כן נשא עיניו אלי • ויאמר
לי הלא אחס שנאת' אותי • וצעבור אכילתי • צויתם גדולתי • וכמעט צרוע מוסרכם יד בי שלחתם •
וחרב הרשע עלי פתחתם • ולולי הענוה אשר תכבשני • וברסן המוסר תקשרני • עזבתי אתכם בים
הסכלות טובעים • ובעיני הפתיות שוקעי • למען תקלרו פעולתכם • ותאכלו פרי חטאתכם • אך לא
אעשנה • וחטאתכם מלבי אעבירנה • והאל ישיב גמולה לעושנה • והמחטא אותה יאכלנה •

אמר המגיד וכשמוע העם נועם דבריו • סרדו לרעם אמריו • והבינו פזרקיו מטרויו • והכירו
משחריו מאוריו • וידעו כי אחרי צרקיו כשיאים • בגשמי שכל מלאים • ועל אשר עשו לו
צושו מפניו ונכלמו • ומענות כאלמו • ויד לפה שמו :

ויען ויאמר להם אנשי לבב שמעו לי ופערו פיכם למלקוש שכלי • כי אני אחיר לכם כל חתום
ואפתח לכם כל סתום • והמשוררים אשר זכרתם • ועל סודם חקרתם • נקרא נקראתי במלחמת
הערוכה • ואנכי הבא מן המערכה • ולבי מגלת עניניהם • ואני ספר הזכרון לשיריהם • ועתה הבו
אלי חזנכם • ושמעו ותחי נפשכם • ויאזינו כל העם אליו • והקשיבו למליו :

ויען ויאמר דעו כי השיר המעולה • אשר הוא בפנינו ממולא • ובכתם אופיר לא יסולה • מספר
שרד • ועל כל חפסי העולם נפרד • כי שירות בני ספרד חזקות וערבות • כאלו מלהב
חלוצות • ומשורריהם כזכרים • וכל משוררי עולם כנקבות • אבל בימי קדם היו זהם משוררים רבים
כמחו בערבי • ושירותם סתומות • ולא נקצו בשמות • כגון מנחם בן סרוק ודוגש בן לזרחט ושמחה
ואבון ואחרי רבים מלצד אלה אשר אין זכרון לשיריהם • מפני חולש עניניהם • עד צוא הנגיד הגדול
רבי שמואל הלוי ז"ל והיו שיריו נגידים וראשים • ועניניו חזקים ומדשים • אך רוב שיריו עמוקים
וקשים • ולריכי לפרושי • ונדודו היה רבי יצחק בן חלפון וקלת שיריו חזקים • וקלותו לנומים דקים •
צקו צוקים • ורבי יוסף בן חסדאי הוא חבי השירה היתומה • אשר חללה הלצבי חן גבורתה
ועלמה • אשר אחת היא לאמה • ואין כמוה בין בני עמיה • ושיר ר' משה בן חקנה צידי השכל מתוקני
בטיעים בטעי נעמנים • ושירי רבי שלמה הקטן • לפניו כל גדול יקטן • ולא קם כמוהו מימות עשו
אבי יקטן • וכל משוררי דורו היו לפניו ריקוסלף • והקטן יהיה לחלף • הוא לבדו עלה במעלת השיר
העליונה • והמליצה ילדתה על ברכי החבונה • ותקשור על ידו שני לאמר זה יצא ראשונה • כי
המשוררי אשר היו לפניו שירם לנגדו רוח וחובו • ואחריו לא קם כמוהו • וכל הבאים אחריו למד

שער שלישי

ה

מטעמו • וקבלו רוח השיר מעמו • והאל משחו למלך על שירי עמו • שיר השירים אשר לשלמה • ודי
למסוררי החזקים • להבין שיריו העמוקי • כי מליצתו נסבבה מדעת כולנו • ומי יעלה לפו השמימה
ויקחה לנו • גם במשמד הזומות • הראה כוראות עלומות • וחבר ספר ליום הכפורי • כל עניניו
נרדים עם כפריים • מעולפי ספירים • ושירי אדונים לקרשי השכל אדנים • ושירי הרב רבי יצחק • על
מלת היקר הוחק • ובספרו אשר חזר ליום הכפורי • הראה כוראות • היולו לאות • כי שירו שלמה
וגליו רוח נבואות • ושירי הגאון רבי יוסף בן שטנאש בעימיו ויקרים • והוא הראשון אשר חזר בספרד
ועמד ליום הכפורי • ושירי הרב בן צרוך • מקום צרוך • ושלחם לכל בא ערוך • ושיר רבי יהודה
בן גיאת יהודוהו אחיו • ויעידו שבחיו על שבחיו • ור' משה בן עזרא מושה הפניני • ממליצות הרעיוני •
ושירו אשר חזר ללילות החתנוני • דובב שפתיי שנים • גם הוא עשה סדר ליום הכפורים • מליו מכלי
עז יקרים • ורבי יוסף בן ששת • הליב שירו למטרה ויהי רובה קשת • ורבי לוי ורבי יעקב בני תבאן
ידושו המליצות כהדוש מתבן • ורבי דוד בן פקודה • לרגליו המליצות יקודו • ועל דלתי שפתיו
ישקודו • ושירי רבי יצחק בן ראובן • סודם מי חכם ויבן • כי הפליא לעשות מליצות כאות • והביא
במלוא חרוזיו זכרון כל המלות • וישימם בפסוקי דצקים • כאלו הם צרות הקדש הקוקי • ושירי רבי
אברהם בן חריוזי בידי שכל אחזים • ונאו לחיו בתורי • נארו בחרוזי • ורבי יוסף בן סהל למחנה
השיר מאסף • והמליצות יולדו על ברבי יוסף • וקרובו רבי שלמה בן יקבל • גם הוא למד מלאכת
וקבל • והוא עשה המחברת החמודה • אשר תחלטה כאס אשר בן יהודה • ושירי החכם רבי אברהם
בן עזרא עזרה בצרות • וגשמי נדבות בזמן בצרות • וכל פיוט ונוראים ועניני נפלאי • פהם לא ראנו
הרואי • גם הוא חזר סדר ליום הכפורי עניניו זכור שכל יוקי • ועל הלצות חקוקים • וינחק בנו
גם הוא ממקור השיר שאב • ועל שיר הבן מזיו האב • אך צבואו לארצות מזרח • כבוד ה' עליו זרח •
והסיר מעליו מעילי הדת היקרים • ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרי • ורבי יהודה בן עבאס גם
הוא בא מארצות מערב למזרח • ובדרך השיר ארח • ולו שירים חמודי וערבים • וקלת' כאפס השבים •
לא ערבי' ולא טובים • גם הוא הוליד בן פריץ • הפליא נבלות והמריץ • ושיר רבי שלמה בן אלמעלם •
כיבו ירכן לשון כאלם • ואורו מן העורים לא כעלם • ושירי רבי יוסף בן צרזל כצדל חזקים • וככפת
חלקי • ומאלי ספרד היה אשר הגדול רבי יצחק בן קרשפין בעל ספר המוסר והוא ספר אשר כל
שיריו חמודי • ציד השכל לחמודים • והיו לאחדי • ורבי יוסף בן לדיק צרות שירו יקרע יס המדע קרעי •
מפרק הרים ומשבר סלעי • ובתוקף מליו הררי עד יעתיק • ומימרה ימתיק • ובעת ישחו כל צנות
השיר תרומאנה קרנות לדיק • ושירי הלוי רבי יהודה לוי חן לראש התעודה • ועל כוארה עור חודם
פטדה • הוא לבית השיר העמוד הימיני • יושב בשבת תחמוני • הוא עדינו העלני והוא עורר את
חניתו על הנפילי • ועזב צורי השיר חללים • וכל שיריו לב החכמי יחיתון • וכמעט לפניו סף אסף ואזלת
יד ידותון • ויהי שיר בני קרח • לטורח • הוא בא באוצר השיר ושלל בית נכתה • ולקח כל כלי חמדתו • וילא
וסגר השער אחרי לאהו • וכל היוצאי בעקבותיו • ללמוד מלאכת שירותיו • לא השיגו אבק מרכבותיו •
וכל המשוררים ישאו מדברותיו • וישקו מרגלותיו • כי במלאכת הפיוט • לטובו ברור ושחוט • ובשירי
חפלותיו ימשוך כל לב ויכבשנו • ובשירי חשק כיבו כשכבת הטל וגחלם בערו ממנו • ובקינותיו יזיל ענן
הצבי ויבקעמו • ואם יחבר אגרת אומגלה • תמצא כל מליצה יפה צה כלולה • כאילו מכופצי רוס גדולה •
או מרום הקדש אלוה • ובאהל השיר נפתחו לו שערי גבוהים • כי הם נגלו אליו האלהים • וצרות פיו
גלי חכמות ישבית • וכחרי יריע אף יצית • וכל אשר יעשה ינליט • וישא משלו ויאמר •

והוא לִיִּית פֶּאֶר עַל רֵאִישׁ מְשִׁיחָיו׃
בְּמִזְרַח מְלֵאֵי בַל צֶדֶק קָחָיו׃
לְהַלְחֵם וְשִׁיחָיו דָּם דְּמָחָיו׃
מִצּוֹא דְרָכָו וְלֹא יָדְעוּ אֲרָחָיו׃

לִי כָל יָקָר גְּאָה וְגִקְוָה׃
יָאֵם זֶרַח בְּחֹג מְעַדָּב מְאֹרָו׃
בְּקָרָב שִׁיר שְׁבָחָיו שֵׁם שְׁרָחָיו׃
דְּבָרִים רוֹצְצִים אַחֲרָיו וְנִלְאוּ׃

ספר תהמוני

וְהוּא בָּא בַחֲדָר הַיָּשִׁיר לְבָדוֹ •
 וְהָיָא עַד שְׁעָרָיו שָׁם פְּתִילִים •
 וְהִצְמִיחַ בְּטַל מְלִיּוֹ צִמְחָיו •
 וְצָרוּ הַלְּבָבוֹת מִהֲרָדוֹ •
 וַיּוֹם עָרְבוּ הַחֲכָמִים מִלְּחֻמוֹת שִׁיר •
 עֲדֵי צֵאתוֹ וְסָגַר אֶת פְּתָחָיו •
 וְהוּא שָׁבַר בְּיָד שְׁכָלוֹ בְּרִיחָיו •
 וְהִפְרִיחַ בְּמִי שְׁכָלוֹ פְּרָחָיו •
 כִּמּוֹ קֶצֶרוֹ לְשׁוֹנוֹת מִשְׁבָּחָיו •
 יְהוּדָה הוּא אִשָּׁר גָּבַר בְּאַחָיו •

אמר המגיד וכאשר כלה דבריו השיב כל לשון גאלמת • וכל חכמה בעלמת • וכל נפש נכלמת •
 וידעו כי כל מספספיו צדק ואמת • וישאלוהו העם על שמו • ואיה גוה הדומו • וישן ויאמר

בְּנֵתִי הִיא בְּאֵילֹן צִעֲנָנִים •
 וְתִשְׁתַּוְּחַח בְּעֵנֹתָהּ לְעֶפְרַי •
 וְאִם יֵשׁ לְמִרְיָצָה רֵאשׁ אֲנִי צִיץ •
 וְלִי נֶפֶשׁ עָלַי רֵאשׁ עֵשׂ מְכֹנָה •
 וַיִּשָּׂח רֵאשׁ תְּלִי לִפְנֵי גְאוּנָה •
 וְאִם לָשׁוֹן אֲנִי מֵעֵנָה לְשׁוֹנָה •

אמר המגיד וכאשר שמעתי תוקף שירו והגיונו • ולחוח לשוכו • ודעתי כי הוא היחיד בדורו •
 מאין שני • חביריו חזר הקני • ורצינו להחעלם בחכמתו • ולהשתעשע בחכרתו • אבל •
 נער בלבו איבתינו • ויסע בכעס מחבורתינו • אחרי אשר הבדיל מחשבותינו • והדביק לחיכנו לשוכינו •
 ונשחרנו נכלמים על הרע אשר עשינו • ואמרנו אוי לנו כי נדמינו • אבל אשמים אנו על אחינו •

השער הרביעי

בשבח שני משוררים • מי ישיר שירים יותר יקרים •

נאם הימן האזרחי • ראתה עיני בימי נערותי • וזמן ילדותי • שני אנשים עזרים נלים •
 כגבורים חלוצים • צפיהם ענינים נמרצים • ובלשונם חכית וחילים • ולריבם בני איש
 פקצלים • ומכל פנה רצים • ואיש באחיו כלחלים • האחד מהם זקן סר ממנו כח • והשני בחור לא
 לא כהתה עינו ולא נם לחה • ושניהם כשני אריות נלחמים בחזקת ידים • או כשני נשרים יתמרמר
 זה אל זה בחצי השמים • זה יאמר ליוי אחי • ומצטן קראני • ולחבר המליצות בראני • וזה יתגאה ועל
 מוג השמים יהלך • ומתנשא לאמר אחי אמלך • וכאשר דלקו מדורות המריבות צניהם • ועלו עד לצ
 השמים הלפידים והקולות בין שניהם • נגשו אל השופע ופני להבים פניהם • וכידודי אש יתמלטו
 מעיניהם • ועד האלהים יבא דבר שניהם • ובעמדם לפניו אמרו לו אש טוב בעיני הדונינו • יחקר
 למי האמת בינינו • וישתידו על שנינו • אמר השופע הגילו ענין מריבותיכם • והגישו עלומותיכם •
 והגדיק יעזרהו לדקו • והרשע יטוב זדונו לחיקו • אמר הגדול מהם בי אדוני הטע אונך לניבי •
 ואצעק חליך חמם איש ריבי • הרועה לעוף השמים צלי כנפים • הדורש לצוא במלחמתי והוא יגע
 ורפא ידים • אמר לו בעל ריבו הנה ענקתך גאוה על כולנו • וממרום תדבר לנו • ועתה הודיענו
 כומך זה • וכדע השמן הוא אש רזה • והראינו אש גדודיך חלטים או גבורים • ומסכנו חידך הבמחני
 אש במצורים • ובעת יגילו סתריך או יבחנו דבריך • ואז יבקע כשחר אוריך • אמר חבירו ואך
 הערוך אלי ובלשון מקור השכל והמועלות • ובלבי מעין המליצות • כי יש לי יכולת בתוקף הגיוני •
 ובמליצות לשוני • לרומם כל דבר נבזה ונקלה • ולהשכיל כל דבר נעלה • ואתה אלו היו הסערות
 ששנותיך • והרופות מרפכותיך • והענינים לבחותיך • והברקים גושפים בלי מלחמותיך • והכנבים

לאור

שער הרביעי

ט

לאור חליך • ילכו לגנה ברק חניחך • ימס לבס מהתיכזלכני • וירפו ידוך לערוך להגיוני • עד
חוכל לשבח כמלה • אף על פי שהיא בזויה ודלה • ותסימה לשם ולתהלה • אמר לו בעל ריבו מה
עזרת ללא כח • התפסיד ארזי לבנון בקמוס וחוח • כמה נקלה שאלתך • וקלה חידתך • ועתה שמע
בקשתך :

ויען ויאמר על הגמלה שפחה חרופה מעפר קרולה • כגבור חלולה • ולצקר מזונה כחולה •
היא דלת חללים קלת רגלים • יושבת צפתח עינים • שחורה וגאוה • ואיננה
מזכות חוה • לובשת שחורים • ויוצאת מן החורים • ובכל יום תעיר שחורים • ותשכים צפתחי שחורים •
לסובבנות • בגבעות ובערבות • פעם צחק פעם צרחות • ובכל ימי הסתיו תחעלס אם
ידרשנה • ובחדשי הקיץ חלה לאשר יבקסונה • בחדשה ימלאוכ • ולשוט אחרי מאכליה • צביתה לא ישכנו
רגליה • בכל יום תעלה גבעות • וחרד בקעות • ותיגע ולא הרגע • וחרוף ולא תקוף • ותלקט ולא תסקט •
לבקש מחיתה • ולמלא טרף לציתה • היא דלה מן הדלו • ונושאת משאות גדולות • ומן הסדות תטרוף
מלילות • ותכין חחת הארץ מערות ומחילות • למלאות אותם תכובות • ושבלים מלאות וטובות •
ובכל יום צית נתיבות נכבה • בערב היא באה ובצקר היא שבה • וכל ימי הקור תסתחר צבית כלאים •
וחרד פלאים • ובימי הקיץ תלא עם היוצאים • לשבור בתוך הבאים • ובהגיע זמן הקליר • ובאציר
הצליר • חגרה בעוז מחניה • ותסע ממעוכיה • ותשים אלה הגורן מגמת פניה • ותלא עם הפועלים •
לחבוט מן השבלים • ותלך מכל הקולרים • לאסוף מן העמרים • ובחוף הגרנות תשוטע עד ירחמוה •
ובין העמרים תלקט ולא יכלימוה • ומצרכתם יעניקון לה • ומן הכבתים שול ישולו לה • ועזובה
ולקטה ולא יגערו בה • ויאמר איש אל אחיו הרפה לה • כי נפשה מרה לה • וכי ציתה ריקס וזרע אין
לה • ובכל יום תשוטע כשפחה • אחרי לקט ושכחה • ובשכלה וטוב עעמה • ממרחק חביא לחמה •
ותכין סבר ומזון • לעת בצורת ורזון • וכל שעורה אשר תמלא כצבת • עינה חנלרנה • ותחת הארץ
תשמרנה • ומן הזרס והגסס תסתרינה • והקטה והפסמת לא נכו כי אפילות הנה • ובראותה כי צת
ימי הקרה • והקרה הנורא • ומן הגסס כל איש כחבא • ואין יולא ואין בא • אז תפתח אולרותיה וצית
נכחה • ותתן טרף לציתה • מפרי ידיה • ומיגיעת לעדיה • ובפעליה תעיד על חכמת עושיה • ויהללוה
בשערים מעשיה • ואשרי משכיל אשר יוסר צמפעליה • ואוי לעלל אשר לא ילמד ממעלליה • כי יסאר
נעור וריק • כגפן צוקק • שפת הובגון מנשק • ותיק החסרון מחבק • וישא משלו ויאמר

ובת חיל שחר חזרת •	בתוך בנות מאושרת :
הגזרת עוז במתניה •	בלי אזור ומחגרת :
שחררה היא כמו המור •	ובמור לא מקטרת :
בכל בקר מבקרת •	וכל שחר משחרת :
ותשבים לאסוף טרף •	והלילות מקצרת :
ועת הפועלים תעמוד •	שחרים על מרום קרת :
ותצבור בר ורוב מזון •	לעת רזון ובצורת :
וכל חטה אשר תצבר •	בעפר היא מקברת :
יתוך במן שאול תחצוב •	מערות לה וחופרת :
ובין חדרי שאול תצפוני •	אשר אוספה וצופרת :
ואיננה מגנבת •	והיא נמצאת במחירת :

ספר הזהבמוני

וְהָיָא בְּקוֹר מְסוּבָּה:
 וְהָיָא בְּמִשְׁמַרְתָּ:
 וּמְצַתָּה מְשׁוּמְרָת:
 בְּחַיִּים הִיא מְקוּבְרָת:
 וּכְיָרִיחוֹ מְסוּבָּה:
 דְּלִהְיָה מְשֻׁבְּרָת:
 לְבֵית לָחֵב מְמַדְרָת:
 וְלִיָּה מְכַפְּרָת:
 וְהִיא תִיעוֹר בְּאִשְׁמוּרָת:
 מְשׁוּטְטָת בְּפִיחֶרֶת:
 וְלִבְנֵי אִישׁ מִיֶּסֶרֶת:
 וְהִיא שֶׁחַר מְעוּבָּרָת:

וּבְקִיץ נְלוּיָהּ הִיא:
 וְתִצְפּוּן לְפִתּוֹ לְדָמָה:
 וְלָהּ חֲטָה מְזוּכָּנָה:
 וְעַתָּה יִחְרַף זְמַן קָצִיר:
 וְהַנֶּעַד שֶׁעָרִי עֵירָה:
 וְעַתָּה יָבוֹא זְמַן קָצִיר:
 וְהַגְּדָה מִמְעוֹנָה רַק:
 לְדַעְתָּה בִּי בְגִילוֹתָה:
 שְׂהָרִים יִשְׁנִי אִישִׁים:
 בְּכָל עֶבֶד וּבְכָל דָּרָר:
 וְהִיא לֹא לְמַדָּה מוֹסָר:
 וְהַעֲצֵל בְּמִטָּתוֹ:

אמר המגיד וכאשר כלה שירו • אמר לחבירו • אלה הם המליצות אשר יקרעו כל לב לשנים •
 וימשכו הנפשות בלי ידי • ויחפרו פני חמה ציוס מהיה לשבעתים • ונגדס איש כמוך
 מחריש ואל יחלל • פי אס בזאת יתהלל המתהלל • התערוך אלי וזעמי עליך נתך • ואיזה עבר רוח
 ה' מאתי לדבר אחך • הלפנינים תערוך נבלי חרש • ולחשכים תמשיל הור חרש • ומאתי ללמה רוח
 אלהים עליך • והחכמה מאין תבוא להשכילך • הרימוחי ידו אל ה' אלו קרעת שחיים • וקרעת
 ההרים • ובקעת גהדים • והיו לבא השמים גדודיך • ועש עס בניה עבדיך • יחד לבך מהתלבב נבדי •
 ותחלש רוחך לקול פחדו • עד תוכל המוכי לבאר ולפרש • עניני כדעו • אמר לו חבירו לח יחרדו
 הגשרים • לקול כגפי הזבובים • התחשב כי החרדתי בני בחידתך • ועתה הם חונך לשאלתך • ותשמע
 השוכח:

ויען ויאמר על הפרעושי כושי ולא מבני חם • שחור כפחם • לחסרשע ילחם • ובלי שלח ילחם •
 ובחנור יחם • יארוז כגנב בביתך • וישכב בשמלהיך • ובחדר משכבך ועל מסתריך •
 ובשרך יקח כל הלילה לאכלו • ואם בכל היום חמנע ממנו מאכלו • עד בוא השמש חשיבנו לו •
 ובהלכך בחבלי שנה הנפשים • ובנפול חרדמה על אנשים • יבר בלאס חליך להתגולל עליך • ולהתגפל
 עליך • וימלא דמך בהרין ובתלום • ויטס דמי מלחמה בטלום • וכי דרשני • ויעביר והנה איננו •
 נחם האמר אחריו ארועה • ויגם וילא החולה • ואם תהפסו פטס וטהים • ימלט מבין הדי •
 ועשה יעק לובגפיים • כנשר יעוף בשמים • וכמה פעמים יחבא ע העלמות חחת לבערקמתים •
 רבח מחננים ועד ירכים • ויסתתר עמם בין פסדים • ויקרא שם המקום ההוא מחננים • וכי ימלא
 בערה בתולה • או בעולה • ידבק בה ישכב רגליה • עד לרוע מעשיו חחן קולה • ולעקה הנערה ואין
 מושיע לה • וכי ישאליה למה חננ • ולא תחשי • חאמר צח אלי העבד הכושי • ומשכבו בחיקי הכין •
 צרור המור דודי לו פיו שדי ילין • בלחילה חשכיוני למעצרה • ולקחלו למשכב ולמעצבה • הזרוע
 והלחיים והקבה • הוא כמו כהן מזה דן מזה • לקח לאכלו השוק והחיה • ונפל בחלקי חזה החנופה ושוק
 בתרומה • וחלבי האליה חמימה • ובכל הלילה אש קרב יחכה • ולא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים
 יפתה • בלי קשת יורה חת עורו • ופלי חפים ודקר בשרו • הוא קטן ומעשיו גדולים • וחלש ויחלש

שער רביעי

ופילים • ונצוזה והוא רב פעלים • לא חזדנו רשת • ולא יצריחנו בן קשה • שרי הצבא במלחמתו חלשים •
 והגבורי במאסרו כצבא • גם בני ענקים רחינו טה • אם חסתחר ממנו צבירה ודלמים • יצא אליך בן •
 החומותים • וירד עליך מן השמים • וצחשצך בי גמלטה ממנו • צחיקך תמלינו • ועל שכמך השחנו •
 ואם תהרוג חייליו ונחחיהם תנחח • יצואו קרוביהם לשפוך דמם ואחה בוטח • גולל הדם הוא ימית
 הרוצח • ואם לא ימצא דרך להיכל המלך • יתחבא בצבדיו ותחת יצועיו מתהלך • ויצא אליו בלילה
 באורח והלך • בלילה הוא נדדה שנה המלך • ויצו צעיניו בכל אשר הוא מולך • וקרא לעבדיו ללה
 עשרו השמלה • והשפחות זואלו צועקו בקול • והמנורות חמש מימין וחמש משמאל • והוא מתחבא מהם •
 והם אליו חוכי • והוא שותק עליהם והם בוכי • ואלו נמלא דמו נמלה • אך בכל מקום לומנוס ומפלט • ונכל
 צבד ימלא עיר מקלט • והמלך אם חשיבהו • וידיו תחפטהו • לא ישקוט עד יסים לארץ מררחי ספוכה •
 וחמת המלך שככה • הן חלה קצות דרכיו • ושמן מהלכיו • כי בכל יום יתענה מכל מאכל • ובא
 השמש וטהר ואחר יאכל • יזיק בלי עון נקיים • וילק דמי עשירים ועניים • ויבלעם בשאל חיים •
 כה עשטו כל הימים • להגיע דמים צדמים • ויהי כי ארכו לו סס הימים • וידרש כי קר היום
 וחסר החיים והרוח חדפנו • והקור יגפנו • והנשם יטפנו • יתחבא במחילוח עפר • ומעונו חחת
 לארץ עפר • וכל גדודיו יצרחו ויעשו להם כלי גולה • וירדו הם וכל אשר להם חיים שאלה • וכל ימי
 הקור ישימו בשחול ציחם • וצרגבי עפר מעונחם • וישבו החסם במהנה עד חיוחם • ובראותם
 פגשם יחדל • והקור ידל • והחוס יגדל • יבא עחם • ויתעוררו ממכון שבחם • ומעפר ארץ יכרחו
 ויצילו • ורבים מישיני אדמת עפר יקינו • ויטה מסלו ויאמר

וְיָלֵד לַיֵּל אֶשׁוֹן חֶשֶׁךְ יִשׁוּפּוּ • וְרוּלֵי דַחְפוּ עֲלוּ בְּפִי • תִּדְמָה כִּי מְלֹאכֶת אִישׁ מְלֹאכֶתוֹ • יַעֲוֹפְתָרֵק בְּכַנְפֵי הָאֵפֶלָה • נִגְפְנֵי וְרֵי מִרְפֵּא בְּהֶרְגוֹ • וְצוֹר הֶרְבּוּ בְּיִשְׁנֵי גַם כְּפִיהוּ • וְדָמוֹ הוּא כְּמוֹ שׁוֹשֵׁן מְאָדָם • יָבוֹאֵנִי לְעֵרְשֵׁי בַחְצוֹת לַיֵּל • וּמִשְׁפָּטוֹ כְּמִשְׁפָּט הָעֵטָף • וְתִשְׁבִּיבוּ בְּלֵילֵי הָאֵפִילָה • בְּאֵלוֹ יִמְצָאָה כִּי נַחֲלֵי צוּה • וְהוּא קָטָן צְעִיר יָמִים צְעִיר גּוֹף • וְאַחַ שׁוֹב כִּי נִקְרָה מְדִיּוֹ הוּא •	וְכוֹר הַמֵּאֶפֶל שֶׁבַע צָרְפוֹ • יְקוֹד אִישׁוֹ כְּפִי רִגַע שָׂרְפוֹ • לְוֹאֵת קָדֵר וְהִלְהֵב שׁוּפּוֹ • וְיִהְיֶינָב וְלֹא נוֹדַע כְּעִיפוֹ • הִכִּי בּוֹ אִמְצָאָה נְגוּף הַרְפּוּא • וְעַל דָּמֵי כָּל רִגַע שָׂרְפוֹ • וְאוֹרָם הוּא בְּטָרֵךְ צֵץ הַקָּפוֹ • וְלֹא יוֹעִיל לְאִישׁ דִּלְתֵי נֶפֶשׁ • אֲשֶׁר בְּלֵילָה יִפְרוֹשׁ בְּנֶפֶשׁ • עֲלֵי גְבִי וְהִשְׁחֵר יְעִיפוֹ • בְּבוֹאוֹ לִי צִמֵּי הַלֵּב עִיפוֹ • וְיִד הַיּוֹם בְּרִירוֹת תִּיפוֹ • וְנִמְקָט מִקְשׁוֹן הָעֵטָב בְּטָפוֹ •
---	---

אמר המגיד וכאשר הסלימו שניהם אמריהם • וכלו שיריהם • מרד לב הסופט לחקן דבריהם •
 וחמר הרמיותי ידי לאל עליון • השוכן ברום תבין • אכרחו כמראה הזה עיני • או שמעו
 דבר הזה אזני • הנה ידעתי כי אין ערוך אליכם • בכל בני דורכי • כי כל איש מכס גבור במלחמתו •
 מחיר במלאכתו • ועתה כרחו שניכם ברית אהבה • והסירו האיבה • וכאשר החביר האל במלכות
 שניכם • אחתנו כידדות שניכם • ויעניקם הסופט מנרכתו • ויאלל עליהם כדיבתו • ויאלו מלפני

ספר תהמוני

שמחיתם בתהלתו • עמוסים בגדיבותו • וכל אחס מלפניו יכאתי אחריהם • ושאלתי הגדול מהם
את שמו להודיעני • וסודו להביניני • ויען ויאמר

אני יהוא כפירי המליצות:

אני חבר וזה פריי ואולם •

ויהוא יקים הריסות שיר נתוצות:

אני אבנה נתיבות בין נתוצות •

וכשמעי • שירו ידעתי כי הוא חזרנו חזר הקני • זכנו השני • ונפרדתי מהם • ואני חמה
עליהם • ונסעתי מאתם ועזבתי לבי עמהם:

השער החמישי

כשבח י"ב משוררים • אשר כל אחד על חדש אחד קולו ירים:

נאם הימן האזרחי הייתי במעמד ידידים • חמודים • ציד היופי למודים • והיו לאחדים •
כלם אלילים ונגידים • יפילו מלשונם אמרי נגידים • ומליכותם כרשפי יקודים •
צוערות כמראה הלפידים • והיה הזמן חדש האביב • הוא חדש ניסן האהוב והחביב • ודמעות העל
צלחי הסוסן רביב • והגן מרקמת השושנים שפה יהיה לפיו סביב • והאדמה לבשה מן הלילים בגדי
רקמתה • והעד כזמה ותליתה • והסוסן כנר יזהיר לעיניה • והאיר על עבר פניה • ועל גניה פרחיה
ונלניה • ועל שרוביה שושניה • וירק ירק צפניה • ובשמי הגן לאפניו ימשכו • אל אשר יהיה שמה הרות
ללכת ילכו • והחמה הוסיפה אורה ויגלה • וחנתה במזל טלה • והלמחים ילאו ממעמקי ארץ • ופרכו
פרץ • ושמו להם ראש אחד ועלו מן הארץ • וכסופני תבל במפרשי נועם • והעצמותה לבשר
האדמה שלוחי הרעם • ותשלח ותקרא לברק בן אבינועם • ותאמר לו שלוף על הארץ חרבך וחליך •
קום ברק ושבה שביך • ולך לבשר האדמה כי חילי עליה ערכתי • ויאמר אליה ברק אם שלכי עמי
והלכתי • ותאמר לו לא ארף ידי ממך • והלוך אלך עמך • וישאו קולם הרעמים והארץ תענה • וגדוד
הגשם למלחמתה תונה • וברק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה • והגנה לבשה בגדי יפיה • והשושנה
משמחתה בסככות העל אשר החיה • צכה תצכה צלילה ודמעתה על לחיה • והגנה השקיפה כעלמה
מאשכני היכליה • ותסר לעיפה מעליה • ומשצלות זהב מעליה • ומרקחות המור בשוליה • ולשונות
ההדס רכיליה • כי בכפלות ירגלו עליה • והיין יחליץ העלמות • אחרי מות • וישמח הכשמות •
והיה עמנו ראש החכמים והגאונים • ומסיר שפה לנאמנים • ולוקח בשכלו וטעם זקנים • מזרע
הקני • הוא חזרנו חזר הקני • המחבר טורי הספירים • צלוארי הספרים • ומוטך הפנינים •
ממלכות הרעיונים:

ויען ויאמר להם • הנכם כעץ חיים ומה טוב כלכם • ועל כסא היקר אתם נצבים היום כלכם •
והימים באור פניכם יאירו • וכזהר הרקיע יזהירו • והזמנים צהלו היום פניהם • ונפקחו
עיניהם • ועתה החלצו מאתכם גבורי חיל • ככבי ליל • צעלי שכלות בונה • ומספרים בחדשי
השנה • וכל אחד מהם ישבח חדשו • וישם נזר תהלות על ראשו • יתחיל הראשון לשבח חדש ניסן
הנאדר • וישלים האחרון בחדש אדר • ובדבר הזה יודעו כח שירכם • ויבחנו דבריכם • האמת אתכם •
אמרו לו כל העם אתה החלות להראות את עצדך חכמתך העמוקה • ואת ירך החזקה • ועתה החל
אזהב במליצות אמריך • ואנחנו נבוא אחריך • ונמלא את דבריך:

ויגיש חבר הקיני ויאמר

חדש ניסן ראש הראשונים ומלך על החדשים • כי בו הזמן מקודש • והעולם מחדש • ויקם מלך חדש •
ובו ילפפו הסיסים • ויעפו הרסיסים • ויפרחו הכדסים • והזמן יזהירו שחריו • ויאירו מאוריו •

ויחדש כנשר בעורתי • ויסיר מעליו הסקים השחורים • ופסע את בגדיו ולבש בגדים אחרים • ורחץ
 במים טהורים • ואחרי זקנתו ואורך ימיו • ישוב לימי עלומיו • ואז הגנים יפרחו • והלילות יזרחו •
 והיגונים יברחו • ושושנים ישמחו • והשושנים ילמחו • והארץ תוליא למה • ותגלה פרח • וחוסף
 תת כוחה • ואחרי היות האדמה לסחיו בעולה • ובערם דודים כלולה • חגרש בעלה אשר נוטן יטן •
 ותכסוף לחדש ניסן • אשר הוא מחמד כל אישון • ואמרה הלכה ואשובה אל אישי הראשון • ואחרי
 בתגרשה מזמן הקור אשר היה אהב • וכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה • והוא חדש הפלאים •
 והנסים הנוראים • וראש לחדשי המועדים • כי בו נגאלו ידדים • מצית עצדים • וילאו לכודים • מידי
 לודים • ואויביהם רדפו אחריהם גדודים • ונצקע להם הים ברוח קדים • ושקעו המלרים במולתים •
 וטירה חדשה שבחו גאולים • ופרעה טבע בים סוף ונפל משמים • למעמקי מים • ומלואתו רוחן בלי
 ידים • ומורק ושוטף במים • רכב ויהלוך • כי מצית האסורים ילא למלוך • ואז השמש תקרב • והיין
 יערב • ונת האשישה • היא ציפיה נערה ובאורך ימיה ישישה • ואקח אותה לי לאשה • וכל הלילה
 ללדי סוכנת • ותהי לי סוכנת • ובעלות הכוס בכפי • תשלח בשמיה לאפי • ונושקת על פי • ובשובה
 ריקס מלפני • אומרת באזני • אני מלאה הלכתי • וריקס השיבני ה' • וישא משלו ויאמר

בַּיָּנוֹת עָרוּגוֹת יָשָׁב יָמֵי נִסָּן • עֵת יַעֲלֶה נֶצֶן וְרֵם נִסָּן •
 וְעָלוּ עָלַי זְמִיר לְקוֹל אֲמִיר • גַּם שִׁישׁ לְהוֹד הַצִּיץ וְהַסִּנְקָן •
 שִׁמְחַת נַפְשׁוֹת בַּאֲשֵׁישׁוֹת בִּי • מִהַזְּמַן כּוֹסֵן מִנֵּת כּוֹסֵן •

ויען מן החברים והוא שני לחבר הקני ויאמר • חדש אייר מחמד החדשים • כי בו רפאות
 אנשים • ובזרת חלשים • המשמח אלהים ואנשים • ואם חדש ניסן על החדשים מלך •
 הלא חדש אייר משנה למלך • ועל כן ללדו ישב ויחנה • וירכב אותו במרכבת המשנה • ואז הגן
 יפרח • והיום יזרח • והחום יסרח • והקור יברח • ולפני גדודי החום מר ירח • וחיל החום ירדפו •
 עד יגפחו • ואז ידי הגשם יפתחו גכזי אדמות • ואולרי תהומות • להוליא מתחת הארץ בגדי רקמות •
 ומטבלות נעימות • שקערורות ירקקות או אדמדמות • להלביש הערוגות • בכתנות משי ארוגות •
 ואחרי היות האדמה לובשת בגדי אלמנותה • ומתאבלת ברוצ עונה • על מות זמן הסתו בעליה •
 יקחנה זמן החום לאשה ויתחבר אליה • יצמה יצוא עליה • ואז תפשוט סקים ברוצ גיליה • ומסר
 בגדי אלמנותה מעליה • ותשם בראשה כליליה • ובאזניה עגיליה • ובזרועיה פתיליה • והיין יקרא
 לשותיו הכינו בגן סוכי • ומהרי לשותותי כי ציף תמלאנו בחכי • ואל תאחרו אותי • וה' הללית דרכי •
 וישא משלו ויאמר :

רְאוּ הַגֵּן בְּטוֹרֵי צוּף מְצוּר • וְרוּץ לְשִׁתּוֹת לְאוֹר יוֹפִיו בְּאֵיִר •
 וְשׁוֹר כִּי הַזְּמַן כָּתַב רְקֻמוֹת • עָלַי הַצִּיץ בְּלִי קֶלֶף וְגִיִּיר •
 וְאִזּוּ יִגְבֵּר גְּדוֹד מְשׁוֹשׁ וְנִתְפָּשׁ • גְּדוֹד יִגֹּן וְלוֹ יִהְיֶה כְּתוּרִיר •

ויען השלישי ויאמר

חדש סיון ראש השלישים • ומחמד החדשים • צו יאירו בני עולם • ויגלה כל נעלם • והשמים יחנו
 טלם • וכיל הבגן ישאו חילם • והיום יפוח • וישא מרקחותיו • לאפינו על כנפירות • והתפוח בשמן
 המור משוח • והשוטן כאלו במחתת אהרן רקוח • או מגן אלהים לקוח • והפירות לכל פה יערבו •
 ומזרם הרים ירטבו • והזמן יקדמנו במעדניו והודו • וכל טוב אדוניו צידו • ובו מבחר מועדי ה' • והיו
 אשר בחר ה' • וירד על הר סיני והנחיל דתו • ללומדי תעודתו • וכסומעס הוד קולו ילאה כשמתס •
 והוריד על אורות והחליץ עצמותם • להליל ממות נפשם ולחיותם • ועל כן בזה החדש ישמח כל לב

ספר תחמוני

ויגל צעת הערוגה ככלה לונשת פחיגיל • ועליה טבעת ועגיל • וכל עץ פרי פורח • והגדלים
ספדר נחנורית • והזמן סורח • והלב שמח • והיין מקטר צראטי צמחים מעשה רוקח • והכוס הקרא
לאמר • אם חרנה לכבות חם ללעך • ולרפח נגעך • שימני כחותם על לבך • וכחותם על זרועיך •
וישא משלו ויאמר :

מעל פני כוסות מכוסות אור • הקר לא טיסייה כבוא סיון •
כי הנפשות בהזות הכים • יחיל מעו בה צרי מדון •
אם ישרפם החום והצחא • תמיד לזון הכוס בצוף הרון •

ויען הרביעי ויאמר

חדש חמוז נחמד • כי בו היגון נשמד • והששון נלמד • והחן עליו עמד • ויפיו לא ימד • צעת יעוצ
איש בית מדות • ויחמן הנחיים ימן החלרות חל הסדות • לשום בחיך הגן משכנו • ובערוגה שלחנו •
להתרוגן על אגנו בגנו • ולשמוק רעיונו ביינו • וכל ענב • כל בעל כנף • וקול התור • על פרק
וכפתור • ועל כל אמיר • קול הזמיר • ועל הלץ • העגור והסים • ואם הוא חדש המקרה אשר הלב
יבעיר • והיגון יעיר • כי בו נשחברו הלוחות • והבקעה העיר וכל הקהלות בחדש הזה נזרס גזוז •
וכבודם צוז • יושכות מבכות חת החמוז • הלא בכוס ישכס אדם עלבוכו • ויסיר יגונו ואונו • וכל
מי נשכהו נחש היגון יביט לכוסו ודי • והיה כל הנשוך וראה אורו ומי • וישא משלו ויאמר

חלקך אשר מטיב זמן אחוז • לשותות בגזעו לימי תפוז •
כל הונך על ינה הוצא • עד לא ביד קורותיהי בוז •
וישמח בעודך חי עלי עפר • מרם אשר תחתיו תהי גנוז •

ויען החמישי ויאמר

חדש אב • רפואת כל נכאב • ושמהה ללב ידאב • כיומו ארוך • וטובו ערוך • ופריו צרוך • וכל מגדיו
חשוקים • ופירותיו מתוקים • והתאנים דגנים • והענבים ערבים • והרמונים אדמונים • והתפוחים
רקוחי • והסקדים • משוקדי • והחמרים חמרי • חמרי • ואם הוא החדש המר • אשר הלב המר • כי בו חרב
הבית • ועלה שמיר ושית • וקננו צו עורבים גם לפור מלחה צית • וזה אף ומחה וחמשים שנים נורטנו
בלפור מקן • ומשלו צנו הדונים זה ימכור וזה יקן • ועל כן צוה החדש נחאל כל כי ארכו שנין ועינין
כצדו מזוקן • ויש לנו אב זקן • הוא האיש אשר כלנו • ואשר דמה לנו • ומתפתח ננחלת ה' גרטנו •
הלא ציין ישכח אדם יגונו • וישקט שאונו • לכן אם לנכס צוה ידאב • שמעו צגים מוסר אב • קחו
לכם מזרק • מזהב אופיר לוטש ומורק • ושימו צו מן היין אש מלהטת • בחדריה לב משועטת • והיגון
מקלטת • כי צן הגפנים משכיל וחכס • ולגרם היגונים חנר חברים מחכס • ובו ישכח איש יגון הסדש
ולא ידאב • וכן חכס ישמח אב • וישא משלו ויאמר

הבוס תנה אצלך בעת תבאב • והפוך לגם ניסן תלאות אב •
יעז בעוד תרוה בצוף פיהו • יסוד רזון גופך ולא תראב •
תשכח יגונות אב במקתך בן • שורק וכן חכם ישמח אב •

ויען השישי ויאמר

חדש אלול • נחמד וכלול • כנס על הר גבוה וחלול • כי אז הלכ ישיש • ויפפו הרים עסיס • והלאו
הגרגרות צר • וברכת ה' סעף ועצר • על פני המדבר • ובערבה ובעהר • והשיקו היקבים חירוש ויבהר •
וכל לב אל טובה • יבהר • כי באכנהר • והגנים דבש יזכו • והנובות הסדה יזכו • ועסיסי הגפן
של אורות ניטפים • ומחוקים מדבש וגופת לופים • ואז תחיל יד הקור רוח קרה להשיב • והנשמות
להשיב • וניה השמחה להושיב • ואז יחפורו הרוחות • מארבע רוחות • והיום יפוח • ויאמר הזמן
הגבא אל הרוח • והמשקה אומר לכיסי עוררי מתי היגיו וכלופך ירויו • ופחי כהרוגים באלה
ויחיו : וישא משלו ויאמר

בִּינֵה וּבִין גִּזְזֵן תִּגְהַב הַבּוֹס גָּבוּל • אֶךְ בְּעֲרוּגָה סוּב שִׁתָּה בְיָמֵי אֱלוֹל :
וּפְרַע בְּכָל רִגְעַ לְעִנְפֵי עֵץ פְּרִי • וּסְגִיד לְצִיץ הַגֶּזַן וְהַשְׁתַּחֲוִיָּה לְבוֹל :
וְרוּחַ בְּטִי שׁוֹרֵק אֶיָּזֵר לוֹ נָלוֹ • מִיָּמָיו בְּעֵץ יָבֵשׁ אָזִי נָהֵן יְבוּל :

ויען השביעי ויאמר

ראש החדשים חשרי • בעת כל טוב יפריא • וכל לב במרום השמחה ימריא • והאל בראהו סוד החדשים
לפרוש • ויהי להם לראש • ובו הכין האל סנת היהודים • ועשה ירח למועדים • וממנו יודעו הימים
הפסולים והכשרים • ושאר הצומות והמועדים הנזכרים • ובו יהיו חטובות החגים והזמנים • והיו
לחיות ולמועדים ולימים ושנים • וביומו הראשון יום פקודה וזכרון • יום מעלה ויתרון • יום
יעברו היצורים לפני האל כבני מרון • זה יספר וזה ירון • וזה ימלא רצון וזה חרון • והאל הזהיר
בניאיו במחזה • להיות היהודים עתידים ליוס הזה • יום יהיו ספורים לשלום ומנויים • כל הכתוב
לחיים • ואשר הם למות ראויים • ימחו מספר חיים • יוס ידין האל יצוריו עשיר והלך • ויאמר להביא
את ספר הזכרונות דברי הימים ויהיו נקראים לפני המלך • יום יהמה כל איש בליר ועלצון • וגתחו
חשבון על מעשיו ויהי ביש לרקבון • כי אש ילחה מחשבון • ואשרי איש אשר ציוס הזה תהי לפשו
עקיה • ולראות פני המלך ראויה • כיהו חפרח כגפן פוריה • זיהי שלחנה מלא דשן וכוסה ראויה •
ואז חערב וחיטב השחיה • לכל נפש הומיה • בעת הימים יקלרו • והשערות יחסרו • והיין יקרא
ליצורים • ראוי הימים קלרים • והרגעים חסרים • לפן מהרו לשחות במסכה • כי היום קלר
והמלאכה מרובה : וישא משלו ויאמר :

תִּגְהַב הַבּוֹס לְפָנֶיךָ בַּתְּשׁוּרֵי • וְהַפְּרַח כָּדָה בְּעֵץ רִעְנָו וְתַפְרִיא :
אִם אַתָּה רַפָּה הַלֵּב וְנִעְצַב • בְּיַיִן תִּהְיֶה חֶזֶק וּבְרִיא :
וְהַשְׂמֵרָה קָנָה אוֹתָהּ לִשְׂתָּה • וְרֵא תִמְשׁוּל לְמַכְרָנָה לְנִכְרֵי :

ויען השמיני ויאמר

חדש מרחשוון יפה יטוב • והוא צמיחי מסדנים לטן ורטוב • כיהו החוס יורף • ולנוס יפנה עורף •
וירדסוהו גדולי החירף • לעשות בגדולי החוס נקמה • ויכוס ויכחוס עד החרמה • כי זכרו אשר
עשה חדש ניסן להם • בעת הנצח חיליו עליהם • והכניע חיליהם • על כן ישיבו לו גמולו • כי
על אדם ישלם לו • ואם גדולי הגשם על הארץ נחמים • והקור יחביא בני איש ויעש להם צתים •
והדרכים תו הגשם והשלג חחחחים • והזמן יעביר קול להכיס חת עבדיו ואח מקנהו אל הבתים • ואז
האש תעלצ • לכל איש אשר אליה יקרצ • להחחחח בחומה • ולהזוח בכעימה • ולללוח צטר • והמוצ
אל יחסר • על ימינך הללי • ולשמחלך הכלי • בעובזה התימר • ובנועס זה חתאמר • זה מתוק
ויומר • עוד זה מדבר וזה בא ויאמר • ואחה מתענג ביניהם • ועומד כחלך בין שניהם • ונת הגפנים

ספר תהמוני

תשקעל פיד מעת אל עת • ואם מרוב יגונך לכל יצעת • דדיה ירווך צכל עת • וטעמה ימתק
וימרו • בי הוא הציר והצרי • מה מחוק מדבס ומה עומארי • וישא משלו ויאמר

אם יינה תשתה במרחשון • החליץ עצמיה וגם הבין •
או חטאו לך תולדות ימים • בכוס מחול פשעו ושא מעין •
כי בה תפלים לך נתיבות גיל • בידי יגונו הזמן עון •

ויען התשיעי ויאמר

מטיב החדשים כסליו • כיבו הלצ שאכן ושליו • ואז ידי הגשם יעוו חוטי ספיר ולטס • לנטע ארו
ולגדל גשם • והסלג דגליו ירים • על כל עפרים • ויקסור מלנפת חור בראשי ההרים • ולפניך כושית
מזכות חס • לוצסת מעשה כחס • ולבה לחיל הקיר יכעס ויחס • וחילה צחילו כלחס • עד תביא צלבו
מרשפיה לכיניה • וחלי שנוניה • והוא חדש הפלאים והנסים • אשר עשה האל לזרע עמוסים • צבוא
היונים על צית ה' ונסבו על הצית • ויולאו לחוץ הטמא השוכב בצית • וכוה הכהן ופכו את הצית • ובקטו
שמן להדליק כר ולא נמלא בצית • כי נטמאו כל השמכים אשר בצית • עד קרא הכהן ללשכת הצית •
לאמר הגידי לי מה יש לך בצית • ותאמר אסוך שמן אין לשפתחך כל בצית • ותבי השמחה גדולה •
ויהי גדול כבוד הצית • והללו לאל ושררו שיר מנוכת הצית • ועל כן ראוי לכל משכיל צימים האלה
לשמות • ולברך האל פרו הגפן ולברך נח • אשר ציין המליאנו מכות • ועליו התכבאו ילדיו ויולדיו •
לאמר זה ינחמנו ממעשינו ומעלבונו ידיו • וישא משלו ויאמר

בעת ייקר יקוד יגון בלבך • תבבהו במי הבום בכסליו •
ואם ירבו חרדות מומן רע • בכוסך תהיה שקהט ושלי •
ובבוסות שמה וחשוב דמיהם • כמו נפש ולהם רותך גיו •

ויען העשירי ויאמר

חדש טבת • מרפא לנפש נכאת ולרוח כעלצת • השוכבת למעלצת • צעת הקור יציא חיליו •
ויתקע על פני האדמה אהליו • והוא הולך וחוק מאד • ולפני קרתו מי יעמד • יפולץ בכוחו סלעו
הכלעות • ויקיר מן העינים מקורי הדמעות • והסלג דגליו ירים • על ראש ההרים • וגדודיו על
פני המדבר חמרים חמרים • והמדורות כמורות נלכות • ויעלו מהם להבות • כאלו הם שולפי
חרבות • לערוך עם הקור קרבות • ולשמחה הלצבות • ולעורר האהבות • ואם הוא חדש התלחה
הנוראה • אשר איש כמוהו לא ראה • וחטכו לה כל מאורי חור בשמים • יום סמך מלך צכל על ירושלים
וצעסור לחדש הזה • כל עין דמע צדס יזה • וכל לב ירזה • הלא בכוס ישכח אדם יגונו וידחהו •
ומעל לוח לבו ימחהו • ואם צכל יום אידו יגדל ואין לו כובס • כלילה יהי צירו ציין חובס • והיגון
צבקר ילץ וחלק ולערב ימולל ויבס • והיין יכיס יגון הלצ • צהיותו סמוך לללעות וסמוך ללצ •
וצחמו ישרף היגונים עד כלותם • ותלא אש מלפני ה' ותאכל אותם • וישא משלו ויאמר

שים בת גפנים אצלך נצבת • ושמח בכל טובה בחדש טבת •
וחישוב לך הבום במי גהר • מימיו דבש ולשונה שואבת •
מימיו כאלו מלשון דור יולו • או כוסך מליחיו נחצבת •

ויען האחד עשר ויאמר

מדש שבטי מעוז לכל איש ומצטי הוא מן היבונים מפלט ומגדודי התוגה עיר מקלט נעימות צימיו וכל טוב יתחדש בזמנו ויאיר חשכו ואיסונו ונפקחה עינו ואז האפיקים על פני ארץ יפולו והנחלים על רצפת שש ירוצו והצמחים מתחת הארץ יצילו וישיני השמחה יקילו והארץ תוציא צמחיה וגרש ירחיה וכפתוריה ופרחיה והשמש הפרש כנפיה להאיר כשפיה וחפיץ רשפיה להחיות נגופיה והאור יגדל והקור ידל והשמש תקרצ והאור יערצ והערוגות יגלו פניהם ונפקחה עיניהם והכוס זיינה תשמח נוניה ותמית היבונים להחיות דואגיה כי רבים חללים הפילה ועלומים כל הרוגיה וישא משלו ויאמר

בֹּסֶף בְּיַדְךָ שְׁבִטָה בְּיָמַי שְׁבִטָה
לָכֵן פִּישׁוּט כּוֹת אֵיד וְהִשְׁמַחָה לְבָשׁ
דַּע בְּיָמוֹתֶיךָ עָלַי אֶרֶץ בְּצֵל
מִכָּה בְּרֵאשׁ יְגוֹן עֲדֵי יְבָרַח וְקָמַט
וְחִלּוץ מְעִיל יְגוֹן וְהִשְׁלוֹה תַעֲט
לָכֵן שְׂמַח בָּהּ בְּיָשִׁיבְתֶךָ מְעֵט

ויען השנים עשר ויאמר

חדש אדר נאה ונהדר כענק ממולא צדד כי אז חיל השמחות מסודר ופרץ האנחות עדר וחיל היגון אצד ובעדר והקור ידל גאונו וחלל קצת שאונו ויעביר קול במחנה הכינו נדה לדרך וארחה וקומו נצרכה כי לא זאת המנוחה והעצ תפזר לשמיה ומטוה חוטי גשמיה והשמש תאריך ללכת בשמיה והגנה יפוח בשמיה וסמיה חדש הפלאות והנסיכ אשר עשה האל לצנים עמוסים בקום המן האגני להרגי והאל שמע שועי והצין הגיגי וגמלהו כרשעו ונחלה הוא וכל זרעו ושועי לכסא האל עלה אותי השיב על כני ואוחו תלה ועשרת בניו עלו על עץ כחננים והעץ קרא להמן הסר מלבך יבונים כינשאתיך על כנפי עננים ואת וצניך הס עלי נחונים הלא אנכי עוז לך מעשרה צנים ועל כן ראוי לכל משכיל לשמות צו ולשכוח צו עלבו ולשחות מהכוסות דמן עד לא ידע בין צרוך מרדכי לארור המן ויקרא לבת גפנים מהרי ואותי הושיעי ועדיי בטוב השביעי ויעקת על כל הכלים האלה והמלא תסיעי וישא משלו ויאמר

בֵּין צִלְיִי שׁוֹשֵׁן וּפְרַח נְהַדָּר
לָכֵן שִׁתָּה יֵין אֲשֶׁר יִדְמָה בְּכּוֹס
הִנֵּה דָךְ מִנֵּין חֲדָשִׁיךָ וְהוֹ
מָה נְאָדָּר יֵין בּוֹסֶף בְּיָמַי אָדָּר
שׁוֹהֵם לְטוֹר אָדָם אֲשֶׁר מוֹלָא בְּדָר
צִאתִים בְּמִסְפָּר דָּךְ וְאִישׁ לֹא נֶעְדָּר

אמר המגיד וכשמוע השומעים זה המהלל הנעים שמחו לחוק ולשעשועים ומדי חדש צחדשו ישודרו מהלל החדש וישימו בגדי תהלה לבושו וכתר מלכות צראשו ובריהם לו שמורה ונאמנה חדשה גם יטנה מראשית השנה ועד אחרית שנה
אמר המגיד וכאשר נשמעה בכל הארץ זאת המחברת נחנה הסובאים על ראשם לעטרת ועל לבם למשמרת ובעת הקול בדמשק נשמע למדוה הקהילה כאשר ילמדו קרית שמע והם נשמרים צמלותיה ומדקדקים באותיותיה ולומדים על פה הלכותיה ובכל יום משכימים לקרותה כגון הציחק צטרס יכיר איש צין תכלת לכרתן ויהגו בה בשמריהם קודם תפלתם וצלילה תערב שנתם עד יקראוה על מטתם וילמדו אותה מקענם ועד גדולם המה וצניהם וצני צניהם עד עולם

ד א א השער

ספר תחבמוני

השער השישי

בענין זוג אשה בעורה • חשך משחר תארה :

באם הימן האזרחי חניתי בתרצן • להתעדן מן החענוגים במרצן • וללבם ממעטה השושנים
 כתכת תשבץ • ויהי היום ואני יושב עם חברים אהובים • מצני הכרזים • להתעלם
 באהבים • ולהשתעשע צעירים ערבים • ואשא עיני • וארא והנה איש עומד לכגדי יגע ורפה ידים •
 בלב כחם ופיק צרכים • וכראותי מרחוק דמותי • החבוננתי היטב לצורתו • והנה חבר הקיני מהרתי
 לקראתו • וקדמתי בשלום אותו • ושאלתיהו על ענייני • ואנה מגמת פניו • ויאמר לי עחה באתי
 מאיי הים • ונגלתי משאון גליו ודכים • ומגמת פני קדימה • ונפסי בכפי אשימה • אמרתי לו עד
 מחילא תפקיט ולא חנות • כאלו מעוכך על כנפי רוח • שבה אחנו והטבנו לך • והתישב עמנו
 ותשיג משאלתך • ואם תרצה אבקש מכות • ואחן לך אשה אשר בה תחלף כח • ותמלא כח • אמר לי
 השביעך בחיכל כביא וחווה • אל חוסף דבר אלי עוד בדבר הזה • לא בהקיץ ולא במחזה • כי נשבעתי
 שבועה עזה וקשה • לבל אפול בפח אשה • ודי לי בתלאה הראשונה המרה • ולא חקום פעמים לרה •
 ואשחק למיליו • ואמרתי אליו • מה הורה אשר תלאתך • ולידי שבועה הביאחד • אמר הנחש השיאני •
 והיך הרע הסיתני • לבקש לי רעיה • ואשה יפיפיה • להמליא כח לכפשי האנושה • מקולר רוח
 ומעבודה קשה • כי אמרתי לא טוב היותי לבדי • אעשה לי עזר כנגדי • כי לא ידעתי יום מותי •
 ומתי אעשה גם אנכי לביתי • ובעודי בין גלים המחשבות • עורך עם קרבי קרבות • וחולב מן
 האהבות להבות • ולבי פעם ימאן ופעם יאבה • ועמים יבער ועמים יכבה • ואני מתהלך במדינה •
 מעבר לעבר ומפינה לפינה • והנה אשה זקנה • ברוע חמונה • ולורה משונה • כאלו הזמן גנבה
 מן השדים להיות לו למנה • ויקרא שמה שטנה • תמונתה כבת היענה • ואחריתה מרה כלענה •
 פניה בצעיפה לואטת • רעה ושולטת • תחנן קולה ותכרע על ברכה • וחלק משמן חכה • הלוק
 בלטינה • יום המות בגרונה • מתנהגת בחסידות • והיא בת נעות המרדות • מעגלי שאל מעגליה •
 ובביתה לא ישכנו רגליה • ובכל מקום נמלאו חלליה • וכראותה מרחוק דמותי • נלבה כשטן לעומתי •
 וקדמה בשלום אותי • ואמרה אלי בני בני יאריך אלהים חייך • וישמור לחייך • ויהיה לעד רענן
 פריך • ראיתך נעים ונאה • ונחמד למראה • תלבב הלצבות ציפך • ותמסוך הנפשוח ציו לחיך •
 והיפוי הלבישך משיו • ושלם לך נשיו • ועץ ילדוהך נתן פריו • ולא טוב לאיש כמוד שייסן ולבו ער •
 ובאש החשק בו ער • מבלי רעיה אשר בה תתרע • ולא מקום זרע • ומה לך לבקש בורות כשברים
 חנובים • וימחקולך מים גנובים • לכן אסייטב בעיניך מצנות הנדיבים • חילת אהבים • לחיה
 מעלה שחרים • ושערה מעריב ערבים • תהי בה נפשך מעודנת • ותהי לך סוכנת • צחיקך מקלנת •
 ועל שלחך מרננת • בלחיה מנורה צפיה לנלנת • בחשך תלך לזיו תארה • ולא יכבה כלילה כירה •
 וטוב משחר כסף סחרה • ורחוק מפנינים מכרה • לה עינים כעיני כבאים • ציין החושק סבואים • גופה
 רטוב ולח • כשרצית בדולח • טהור קדש ממלח • לב רואיו יפלח • ואש בקרבו ישלח • לחיה מאורים •
 ועיניה כפירים • וטורי שניה ספירים • ושני שדיה שני עפרים • ואלו תראה יפיה הנאה • יאבד לנך
 וישתאה • והיית משוגע ממראה עיניך אשר תראה • ואשרי איש במרכבתה רכב • וצין רגליה כרע
 כפל שכב • אבל כל הרועה בה להתחתן • אלפים כסף יתן • ונקל לתת בה כל הוננו וחילו • אם יתן
 איש את כל הון ביתו באהבה צו יבזו לו :

אמר המגיד וכשמעי אמריה • נמשך לבי בתלק דבריה • וכקפדתי בחבלי קשריה • ואמרתי ליה
 חילו הנערה הזאת בטרם ידובר בה אראה • אז ייטב לבי בעת אקחנה • אמרה לי חלילה
 חלילה • אם ארמה אותך ואם אכשילה • ואם אפתה אותך במילי ואם אמשילה • אבל כל אשר
 דברתי בפיה ושפתים • תמלאנו כפלים • אמרתי ליה אם האשה כאשר תאמר אלי • הרבימהר ומחן
 עלי • ואתנה כאשר תאמרי אלי • אמרה לי בראותך הלציה • הטורפת כלביה • תדע כי אין בלשוני
 רמיה • וטוב אשוב אליך מחר • אחר עלות השחר • להשקיע יגון לנך וחילו • ובקר וידע ה' את
 אשר

אשר לו • ותלך האשה לדרכה • ולבי נלכד בחכת חכה • כלילה ההוא נדרה מעיני שנתי • ולא עליתי
 על מטתי • רק הייתי מתכווד בחבלי תשוקתי • ומתנווד על אורך תקותי • ויהי צדק ותפעם
 רוחי • וצעודי אריד בשיחי • כלב דוה וצנפס נכחה • השמש ילא על הארץ והנה הזקנה באה • וישמח
 לבי צביאחה • וחרדתי לקראתה • וקדמתי בשלום אותה • אמרה יתמיד האל שלומך • ואל
 יפקד מקומך • דע כי הגיע תור השמחה • ונסויגון ואנחה • ורחקו ממך הנדודים • וקרבה עת
 דודים • והנה אבי הנערה וקרובה באים אליך • לשמוע מליך • ולקשור צריחם עליך • ויהי עד כה
 זכה והנה אבי הנערה • ועמו כל הזקנים אשר בשערה • וכאשר באוהקהלה • והבית מפה אל פה
 במלא • קם אבי הנערה ועמד על עמדו • ויאמר לכל אנשי סודו • שלום עליכם אחינו אנשי
 האמונה • והאהבה הנאמנה • דעו כי זה האיש ירצה להקשר בחברתינו • ולנזח צמסורה צריתינו •
 ולרכב על מרכבתינו • ולקחת את צתינו • והוגד לנו עליו טוב מהלליו • וכשרון פעליו • כי הוא
 ממספחות הפחות • אשר צדיהם ארחות • וצפניהם שיבע שמחות • והנני מפקיד נפשי אללו •
 ואת צתי אחרן לו ומהור ימהרנה לו • על מנת שיכתוב לה אלפים כסף צמוהר צתוליה • ובכל עת
 שחרצה יתנם אליה • ויאמרו לי הזקנים קבלת כל אשר שמעת ואני לרוב צשתי מהם • לא חקרתי
 לדבריהם • רק אמרתי שמעתי וקבלתי • וכל דבריהם ידעתי • הדבר ילא מפיו וימהרו ויקראו הסופר •
 והביאו העט והספר • וכתב לה כתובה • מכיים רחבה • וקבלתי כל אשר אמרו אלי • אז אמרתי הנה
 צאתי צמגלת ספר כתוב עלי :

מזהר בתובה בפרושים:
 שריד בתוספת וחדושים:
 אה על ידי חופה וקידושין:
 הפך חכידתי לגירושים:

ויקראו סופר לקיים לה •
 ויקתבו עלי שטר מוחזק •
 ויברכו שם אל בכוס יין •
 וזמן מצחק בסהכי פתאום •

וכאשר נכתבה הכתובה קראה נגד היהודים • ואכתוב צספר ואעד עדים • וכאשר שקעה החמה •
 עלתה החימה • וכסתה הארץ חשך ואפלה • והביאו הכלה בקול המולה • והעם עונים על המסלה •
 ישמח חתן בכלה • וכאשר האריכו לשבת לשורר בגילה • מערב עד חלות לילה • הלכו איש לדרכו כל
 קהלם • מקטנם ועד גדולם • ונותרתי אני לצדי • והיא יושבת לצידי • ואמרתי כלבי זה הלילה אחדש
 נגשר נעורים • ואעלה אצר כנשרים • וזה ליל שמורים • ואסור אליה ופשטתי מעיליה מעליה •
 והסירותי המסוה אשר על פניה • והקרצתי הנר אשר לפניה • והנה פניה פני זעם • וקולה כקול רעם •
 ולורחה בעגל ירבעם • ופיה כפי אחרן בלעם • ואפיה קבאיש ריחם • ולחיה נם ליחם • כאלו השטן
 צקדרות הטיחם • ופעל צפחם • עד חשבתיה מצנות קם • אבל אם חסך משחור תארה שערותיה
 הלבינו • וימיה הזקינו • ושפתיה לעלות למעלה יהינו • ושיניה כמו שיני זאבים אודובים • ועיניה עיני
 עקרבים • ואמרתי כה

בשני עצי יער מכודתים:
 גוזלים שישון הלב ומשביתים:
 אוכלים אשר מוצאים ומצמיתים:
 שפתי חמור גסים מעותים:
 כל פוגעים בה יפרו מתים:

קומה כמו חומה ושוקים •
 ראשה שחין נמלא ועיניה •
 תדמה בשניה לשון דובים •
 ולחי כפחם רק שפתיה •
 צורה בצורת מלאכי מות •

ראותי המראה הזה געלה עלי חרדה • ופחד קראני ורעדה • ואמרתי בא יום הפקודה • אך
 ד ב ג ד 4 3 2 1
 התאפקתי

ספר תהכמוני

בתי אפקתי • ורכות אליה דברתי • ואמרתי לה בתי אחרי אשר פניך כשמיר ושית • הגידי לי מה יש
 לך בבית • ואיה שלמותיך • ומעילך ותוחטיך • ופתיליך • וסהרוניך ועגילך ותמרוקי עדוניך • וכל
 שמניך • אמרה לא יחסר לי כל • כי חנני אלהים וכי יש לי כל • וכל בגדי עזבתי לרורים בבית אלוני
 אבי • ובנוה מושבי • אמרתי לה מה הפקדון • אשר עזבת בבית האדון • אמרה לי עזבתי שני שקים
 צלילים • ושכרי כלים • וללחת וקלחת • ומטפחת וספחת • ומשענת ואמתחת • ומדיסקרועיס •
 וכלי נגעיס • וב' קערות • ושלש קדרות • וכשמעי דבריה נפלהי על פני • ואבדו רעיוני • ולא תלחו
 חזון מה' • ואען ואומר

הַמְשִׁידִים וְזִיקִים אֶת גְּזוּרָה •	יִשְׁלַח בְּךָ אֱלֹהִים הַמְּאָרָה •
בְּאֵלוֹ מַלְאֲכֵי זַעַם וּמִשְׁחִית •	לְאֲחִים לָךְ אֲכַל לָךְ הַבְּכוּרָה •
בְּאֵלוֹ תֵאָרֶה בְּשַׁעִיר עֲזָאוֹל •	וְאִיךָ נִמְלֹטָה מֵאֶרֶץ גְּזוּרָה •
בְּאֵלוֹ הוֹמָן חֶשֶׁק בְּלִילִית •	וּמֵאֲהָבָה שְׁלַחָה לָהּ תִשׁוּרָה •
זִיזְרָה לֹא יִצְרָה רַק לְמַעַן •	תְּהִי אֶל מַלְאֲכֵי מוֹת לְעוֹרָה •
וְאֲשֵׁרֵי יוֹדָה לֹא מֵת בְּלִרְתָה •	וּמִי יִתֵּן תְּהִי אִמְךָ עֶקְרָה •
שְׂפָתַיִם בְּמוֹ שְׂפַתֵי שׁוּרִים •	וּפִיךָ קָבַר אֲכַל בְּטִיגָה מְעֵרָה •
וְשִׁנֶּיךָ בְּשִׁנֵי רוּב זְהוּמוֹת •	וּבָם צוּאָה וְדִיר בְּמִלּוֹא קַעֲרָה •
וְקוֹמְתָה בְּעֵץ הָמוֹנְבוֹהָה •	וּמִי יִתֵּן וְיֵאֲרָאךְ בּוֹ מְהֵרָה •
וְלִיל בּוּאָה תִשְׁבְּתִיו לִי בְּמוֹ מַלְ-	אֲכִי זַעַם בְּעֵת בּוּאָם בְּעֶבְרָה •
בְּפִרְעָה לִיל אֲשֶׁר טָבַע בַּיָּם סוּף •	בְּמוֹ הָמָן בַּיּוֹם נִתְּלָה בְּקוֹרָה •
בְּסִסְרָא עֵת אֲשֶׁר בָּרַח לְיַעֲל •	בְּעֵגְלוֹן בְּעֵלְיִת הַמִּקְרָה •
זָלָה בְּמָן בְּבִטָן גּוֹר נְפוּחָה •	וּצוּרָתְךָ בְּמוֹזְלָךְ שְׁחוּרָה •
וְיִדְיָה יְדֵי הַקּוֹף שְׁעִירוֹת •	מְפוּחָמוֹת בְּמוֹ אוֹדִים בְּכִירָה •
וְקוֹל נִיבָה בְּרַעַשׁ בְּחִצּוֹת לִיל •	וּנְשִׁמַּת פִּיךָ בְּמוֹ רוּחַ סַעֲרָה •
וּפִיךָ קָבַר לְמֵאֲכִילֶךָ וּמִשְׁקָךָ •	וְיִשׁוּבוּ בְּתוֹךְ בְּטִיגָה מְרוּרָה •
בְּבִטָנְךָ תִּבְתְּשֵׁי הַבַּל בְּמַכְתֵּשׁ •	וּמִשָּׁם נִסְעוּ הָעַם בְּאֶרֶה •
אֱלֹהִים יִרְפָּךְ דֹּאשְׁךָ בְּשַׁחַת •	בְּמֵהִפְכַת סְרוּמָה וְעַמּוּרָה •
וְתִבְרִיכְךָ יִשׁוּ בְּטִיגָה אֲרִיּוֹת •	וְיִשִּׁים לָךְ בְּתוֹךְ קִרְבָּם קְבוּרָה •

וכאשר השלמתי שירתי • ראיתי בשירי • לא ירפא צירי • ובהגינני • לא יסור יגוני • ונגינתי • לא
 תעביר מגמתי • ועלתה חמתי בצאפי • ולקחתי שלשה שבטים בכפי • וקמתי בחלות לילה • וחסמתי
 פיה בשמלה • ושמרתי כל השבטים על גבה • עד יבא על פיה דם לבה • וקרעתי כל בשרה
 מעליה • וכופאתי על גופה דם בשוליה • ואספתי כלהנגדים אחי • ועמסתי הכל על זהמתי •
 ובערם עלות השחר הייתי מן העיר רחוק • ועזבתי חרפה שאיה זהבוק חבוק • ועבתי אח מעבר

ינקי וכל היום היותו זיערים שוכב • וכלילה נוסע ורוכב • עד ידעתי כי כמלעתי • והאמנתי כי ככלתי • אז נשחתי משלי ואמרתי :

ברוך אשר יום צד נצדני • וברחמי חסד גמלני :
יצרי ביד סכלי מברני • אך צור בחמלתו גאלני :
אחרי אשר חדרתי שאול באתי • בטן שאול פתח והיעלני :

אמר המגיד וכשמעי תעתועי חסד הקני • לחקתי על הצליו וסקריו • והחמתי על חלומותיו ועל דבריו • אחרי כן קרחתו בשלומו • גם הוא נסע אל מקומו :

השער השביעי

מישני גבורים • הנלחמים כשני כפירים :

נאם הימן האזרחי נסעתי מלור המעטירה • לשוטן הצירה • ועמי חסד הקני משמח הלכבות בנועם חידותיו • ומשמח הנפשות במיטב חמדותיו • והחל לספר לי מאשר ראו עיניו • באורך ימיו ושניו • ויאמר לי נסעתי בימי נעורי מארץ פרס • לארצות מסך וחורם • עם אנשי חיל גבורים • ושרים אדירים • אצילים וזרים • להסחן עפרים • ולצות כפירים • וכאשר עברנו על אהלי קדר • מלאנו פרץ הדרכים בגדר • והמדצרות מן הלסעים מלאו קוץ ודרדר • ולא פגענו מולא ומעצר • וסגר עלינו המדבר • באנשי הארצות ההם • היתה מלחמה ביניהם • עד שממו מפחדם מסלות • והיו הנתיבות הבעולות בתולות • ושנו הדרכים בלי עובר אצילות • והולכי נתיבות ילכו ארמות עקלקלות • ויאמרו לנו חזרתינו • לא נמוס ממקומותינו • עד חשקת המלחמה וחכבה אש הזעם והחמה • ואז נחרץ הליכנו בחמה • ונוכל לנסוע ציד רמה • ועמדנו ימים צמעוניהם • לראות סוף האיבה ביניהם • ולמקלח ימים עשרה • שמענו קול צרמה • והקריה הומה • והגדודים יוצאים לערוך מלחמה ציד רמה • וכשמע וימס לצבינו • וחרדו צני מחשבינו • כי לא ידענו איך תהיה סוף המלחמה לשניהם • ואנחנו עלוורים ביניהם • כאלוהם אריות ואנחנו טרפה צין שניהם • וכאשר נועדו כולם בעמק הבכא • ערכו אלה כוכח אלה מערכה • וכלם בעלי גבורה ועלמה • כלוארס ילין עוז ורעמה • קצחם מצני סכחא ורעמה • וקצחם מצני תוגרמה • ונלוו עליהם חדר ומימא • יטור נפיש וקדמה • ומשמע ודומה • ובין כלם שכנה נפשינו דומה • ויערכו מערכותיהם • ולבשו טריוכותיהם • ומורקו חניכותיהם • וימהרו לקראת המות בשמחה ורון • ועמדו במעמד הועם והחרון • וזה כאלון חסון • וזה יפגוש האסון בשסון • וזה יתגדב בגפסו למות ברעון • וזה ימלא טעם החרב • מתוק מדבש וערב • ואשא משלי ואומר

גברים יחשבו מית חיותם • ולפנות חניתיהם מרוקים :
והם מתחבקים על לוחמיהם • כחושקים מיהרו לחבוק חשוקים :
וכלם יכספו אל ההתמותה • כארו הם בכור מות יצוקים :
ומפחדם הדרים יחרדו • ולוהיו כהר הבזר חזקים :
והאסון לחבם הוא כנופת • ופצעיה החנית להם מתוקים :
והמית עלי ראשם עטרת • והחרב לצואדם ענקים :
וימם לב ארי מנערתם • עדי שבו חגבים הענקים :

ספר תחמוני

במלתחמתם והארץ שחקים:
 באלו מצבא מרום עשוקים:
 אכל שבה בדמים לאפיקים:
 וחרבותם יעופון בברקים:
 ושפתיהם בפי חרב נשוקים:
 מאודמת כשושנת עמקים:

ותהשוב בי ברקים הם ירוצון
 בידם יעלו כוכבי חניתות:
 וארץ במדודה מתרבות
 והרעיפו שמי הדם לקולם
 וכמה גלגלות נפלו לארץ
 באלו הקרב גנה וחרבם:

ויאזו מהם בהחלה שני גבורים • כאלו הם שני כפירים • להם זרוע עם גבורה • ולהם קול גערה
 ובערתם תחלוב לבבות להבות • ותערוך עם הקרבים קרבות • וכאשר נלכז זה לעומת זה וקרא
 זה אל זה ואמר

ומותי בקרב אהשוב חיותי:
 ותמתק התמותה עד שפתי:
 קצתי איש אכל מים קצתי:
 וצנתי לעד לי גם חניתי:
 ארו אותה בדם עוברי בריתי:
 אכל חרבי וקשתי נחלתי:
 ועם חיות יערים תחנותי:
 תהלתי יהי בן אחי יתי:

אני בן הקרב מיום היותי
 והתים לחבי הם כמו רוש
 וחרבי תענה יש בי פלאות
 אבקע משברי ים התקאות
 ועת בי צמאה חרבי למים
 ואמאם נחלת אבות והונם
 ואקוץ לחנות בתי ארזים
 ומי גיש למלחמתי ודאה

ויא אליו השני בערם שירו נגמר • עוד זה מדבר וזה בא ויאמר:

וינקנו שדי אם מערומים:
 אני מרעיש מרומים והדומים:
 עדי כי יגעו דמים בדמים:
 והיא מעון לכל פחד ואימים:
 בעת כי יחווה בחלומים:
 ותעעב את גויתם צדמים:
 באלו אדמו אותם אלומים:

אני באמת והמות תאומים
 ועת אשאג בקרב הקרבות
 ולי חרב המאן בוא בתערה
 והאמים לפנים ישבו בה
 נגבורים ינידון לה שנתם
 ותוריד הענקים עד שאולה
 ותשליך גלגלותיהם בארץ

וכאשר דרכו קשתותם וחזיהם • וערכו כארזים דגליהם ונפיהם • ורעמו הפנים מקול
 שאוכותיהם • ונמס כל לב לרעם גבורותיהם • והשתקו הסוסים במערכותיהם •
 וזרו מרחבי האדמה לרגליהם • וקלו כשרי המרבות לראשי הגבורים והגבורים • ורוו מדמיהם הכפירים
 והכפירים • וכוכבי הרמחים • בגלגליהם זורחים • ועלו ענני אבקים • וכסו פני השחקים • ונסתרו ארז
 המאורים

המאורים • צמסוה הקיטורים • ויתפוללו הררי עד מקול הגבורים • והחרבות כצרכים ממהרים •
 והחלים כמראה הלפידים צוערים • וקדחה אש המות על ראשי הרמזים • לנתח הנתחים • צחניות
 ונשלחים • להעלות מהם לחיות השדה עולה וזכחים • והקשתות עטיפים כפופים • כאלו הם נחשים •
 ואין להם לחשים • והחלי עליהם כלפעונים נטושים • ומחוריהם גרושים • ודרכו כוכבי החרבות
 צהרים • וחשכו צמאוריהם העינים • והפגרים צין שפתיים • והדמים נגרים כאלו הם נחלי מים •
 והרעיפושמי החרבות • על אדמת הקרבות • בגשמי נדבות • מדמי הלצבות • ורותה הארץ בגשמי דם
 ולא גשמי מים • ואנשי חיל לא מלאו ידים • והגבורים ידיה על חלצי • וכאקת החללים כיולדה על אנכים •
 והמלחמה מסובבת כרחים • ושתי המערכו' אלה נכח אלה עומדים בפחח עיני • והמות ציניהם קורא
 צלי לשון כאיש הצינים • ומקול קראו חשכו המאורים כתנור וכירים • וקדרו פני חמה ואלו היתה
 לשנעתיים • ולשון החרב ישמיעו חדשים גערותיו • ויביא באזני הלצבות תיכחותיו • והקרוב יהגה
 חימה • ויניף ידו הרמה • וישאג ככפיר צלי לשון • ויביע צלי אישון • וכאשר רוו החרבות • צדמי
 הלצבות • ולקקו דמיהם החניות • צלי לשון ושפתות • והגיעה המלחמה לתכליתה • וצאה עד
 קצה אחריתה • ושבה חרב נקמה אל תערה • וכלה שאונה ולערה • ושקטה קול התרועה • והיתה אל
 המחנה האחת התשועה • וכלתה למתכה האחרת רעה • ונגלו פני השחקים • ממסות האצקים •
 ונפלו לארץ כמה הרים גבוהים ועמודי חזקים • וכבו מוקדי המות הדולקים • אז התעוררו לנוסוע
 אל מחוז חפלינו • ולשוב לנו רצלינו • ואנחנו חסיהם מאשר ראו עינינו • ורחקנו מן הנרדפים אל
 הרודפים • וסרנו מן הניגופים אל הנוגפים • וישבנו אללם • וצלילם • עד אשר שלוחיהם הסיעונו •
 ולנוה השלום הגיעונו :

השער השמיני

במהלל אגרת ישרה • ובעירותה בקריאת אותה גזורה :

נאם הימן האורחי הייתי בארץ מצרים • והיתה בעת ההיא תאוה לעינים • מגדיה חדשים
 גם ישנים • ונניה דשנים ורעננים • נטועים נטועי נעמנים • והיא ככלה בלוארה
 ענק האור • כאלו העולם חסך והיא מנורת המאור • ומלאתי צה צחורי הסד משכילים ונעימים •
 והמה חכמים מחוכמים • מבארי שתומים • ומגלי תעלומים • יקרעו ים המדע קרעים • ויפוררו
 לחכמות שלעים • והמליצות כמו נרות והמה גביעים • או כמאורות והמה רקיעים • יפילו מענק
 שכלם יפעל לשמים • ויעיפו מענן לקחם שפעת גשמים • וניצם לצמאים כפלגים מים צליון • ולצם
 לנבואת השיר גיא חזיון • וכלם צרי לבב ורעיון • ויודעי דעת עליון • ובחוכם איש זקן יקבץ מן
 החעודות נפולותיהם • וישבץ מן המליצות חליצותיהם • פעם ירקוס בכחציו רקמת שרד • וישטח
 עליהם זהב שכלו מעשה מורד • ופעם יצא צים הצינה לבקע משצרו צדצרו • ולהוליא מחדריו רדיו •
 ולהעלות ממלולותיו • פניני מליצותיו • וישאלוהו העומדים לפניו • והשואבים ממעיניו • ללמדם
 מלכת המליצה החזקה • ודרכה העמוקה והדחוקה • אשר ילאו גבורי המחשבות • וכפירי הלצבות
 וחלוצי הקרבות • לדרוך שביליה • ולהלוך במעגליה • כיהיא נתיב לא ידעו עיט • ומליצתה יס גדול
 כל תלך בו אני שיע • ויאמר להם אני אעביר כל טובי על פניכם • ואשים חידות החעודות לפניכם •
 ועתה הטו אזנכם ודעו כי יש לשירות המאושרות • ולחידות החמודות • ולאגרת היקרות • ולמליצות
 הנמרצות • כמה דרכים וכמה מהלכים • אשר יתעו צה מורי הנבוכים • והמלאכה העליונה •
 היושבת במלכות ראשונה • היא מלכת האגרות הפוכות • אשר קשתותם לאחור דרוכות • ומשני
 דרכים ערוכות • אם צדרכם חקר אם • נכוחים תמלאם • ואם תהפכם לאחור • תחשוב כי הפפוך
 נחלי שיחור • או הירדן יסוב לאחור • אמרו לו כל העם זאח דרך לא עבר צה איש • וזאת המלאכה
 צחולה לא ידעה איש • ואם תארש אותה אלינו • הרצה מוהר ומחן עלינו • ויהי לך חלק בהונונו
 ויחלנו • אמר להם לנו בנים שמעו לי יראתה' אלמדכם • ומנחה לא ארצה מידכם • והנני ממעיר

ספר תהמוני

לכם המודות • משמי התעודות • ואשמיעכם אגרת המודה יפיפיה • כתפוחי זהב צמשיה • חלוצה
 מהררי מושיה • בנויה לחלפיה • לה חן לציה • ואימת לביא • תתהפך כקשת רמיה • ואין לה בחבל
 שניה • רחם היא לאמה • ופליחה צין בני עמה • ראה צנות ויאשרוה • שמעו שמעה עדינות
 ויהללוה • אסיקראנה איש מראש ועד סוף • לצבו אליה יכסוף • וימלאנה בהלה חמדה • כאשה
 לנועה ומסידה • ואם מסופה ועד ראשה יקראנה • ולאחור יהפכנה • תשוב המסידה אנפה • ומתהפך
 השפה היפה לשמה ולקלפה • ותחזור התהלה תהלה • והצרכה קללה • ובאורה תעיר האפילות •
 ותסיב השמש אחורנית עשר מעלות • להחריד כל רוחיה • צפלאיה • שחורה היא ונאווה • צפיה
 לוחקת ונפש דוה • צפניה ענוה • ובלצה מעוה • בלשונה נופת • ובקרצה חופת • אם תמתק
 צראשיחה • מר ממות אחרייתה • לה שני פנים • כלחם הפנים • וכל קוראה כדרכה • ויטעם מחוק
 חכה • ויאמר זה לחסה • וזה השלחן אשר לפני ה' • ואם יהפכנה ימלא לחם הפנים המוסרים מלפני
 ה' • כי תשוב והרע כלמדו זה • ואיש ואיש יולד זה • ויתרוללו הצנים בקרצה • ויולא האחד איש חס
 יושב אהלים • ואחרי כן ילא אחיו צליעל ורוע מעללים • וזאת האגרת שמתיה • על משכנות
 המליכות פרשרות צכור שכלי חרפתיה • וצפנינו מאמרי חרפתיה • ובחרב ציד הזמן שלפתיה •
 ריח מור דרור ריחה • ורקח הרוכלים רקחה • ואין בכל דורכי נתיבה • ושומעי גיבה • איש
 אשר יעשה פמוה להרית זה • ועשיתיה ליסר צשוט לשוני הסכלים • ולעור משנת כבלוחם
 הנבלים • וחברתיה על אחד השרים הצרים • והסגנים הנרגנים • והמנזרים הזרים • והרועים
 הרעים • כיתשצתיו בתחלה • ולא נשא פני התהלה • ועל כן עשיתי לו זאת האגרת • להיות לדור אחרון
 מספרת • ובהגיעו עדין • וימסנה בידין • חשב כי לשוני הללו • ולא ידע כי קללו • מדרך רעהו בקול
 גדול בבקר השכם קללה תחשב לו • ועחה הטו אזנכם אליה • והקשיבו לכוראות מליה • ויען ויאמר
גבירנו גירנו • מגדיל יקרינו • מסיר הנחתינו • מעיר שמחתינו • מניס מגנחנו • מחדש
 גדולתינו • משבית חרפתינו • ראש לקהלתנו • גודע שמו באיים • וכשמע בגוים • ילא
 שמו בתהלה • ומואם הנבלה • ומתעטף היושר • ושונא העושר • ורודף הכושר • וגועל משובות
 ואוהב משובות • וזוכה דיבות • ויועץ נדיבות • ומכאץ מעסקות • ומרצה לדקות • וזוכה
 גלוה • וצועל ענוה • ומגרם מהחלות • ומארם תהלות • ומרהיק פושעים • ומקרב
 לנועים • ומתעצ יהירים • וצוחר מזהירים • וזוכה כסילים • וחושק משכילים • ומדוח
 אשמה • ורודף תומה • וגועל חוטאים • ואוהב יראים • ושונא העבירות • וצוחר ההורות • ומואם
 זדונות • ואוהב אמונות • ושונא רשע • ושונא פשע • יליד חסידות • צלי מרדות • יופי בלא דופי •
 חסד בלי חסד • הטר יוצרהו יצרהו • אל ידעך כירו • גם מאורו • בעודו צור כבודו • יסיר הנחשו
 וירצה שמתו • ויאציד מנידיו • ויסקיטי ילדינו • וישפיל קמיו • ויריס מרימיו • וישבור לו רדיו •
 וירצה עוזריו • ויאור אורריו • וינצור לבאיו • וישמיד משנאיו • ויגביה קרכו • ויגדע יגונו • ויכפיל
 גאונו • וישפיל שוטניו • ויגביה אוהביו • ויכניע אויביו • ויעזר יודעיו • אף יאמית מרעיו • צוראהו
 חסד ימציאהו • אל יאצד לנפש גבירנו • ויאמר להם

ה' אשר בך ישיר ואין אתך • עול וכל חסד בך נמצא •
 מוסר בלי רשע בך ישם אל • כי את אמת המדה בלי שמצה •

ויאמר להם וכל הרופה לקרוא אלו השירים יאמר כן

השער השמיני

וּמִצָּא בְּהַסֵּד וְכָל עוֹל • אֶתְךָ וְאִין יוֹשֵׁר בְּךָ הַשָּׁד •
 שְׁמִצָּה בְּלִי חֲמֻדָּה אֵמֶת בִּי אֵת • אֵל שָׁס בְּךָ רִשְׁעֵי בְּלִי מוֹסֵר •

ויחריש כפי שעה ויאמר הרימותי ידי אל ה' אל עליון • השוכן ברום חביון • והכיפה עלי רעיון •
 כי זאת האגרת • גאון כל המשוררים משברת • וכלאו להשיג אליה כל בני מזרח ומערב •
 מצני עבר ומצני ערב • כי לא רקמו במשכנותיה הידים • ולא שמעו במליכותיה האזנים • גבר
 מימי מליכתה על מליכת ערב כפלים • ויכסו כל ההרים הרמים אשר תחת כל השמים • וכל היודע
 לשון ערב ולשון הקודש השנים • יוכל לטעם מימי מליכותי המתוקים למלקוחים • ויהי מדילבין
 מים למים •

אמר המגיד וכשמע וימם לבבנו • וכנהלו בני מחשבתנו • ולא קמה עוד רוח באיש מכניו • ונהי
 בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניו • רק שאלנוהו על שמו • ואיה מקומו • ואמרנו לו הודיענו
 זה הכהם העו' מאין מחלבו • וזה האור הבהיר מאיזה המאורות דרך כוכבו • והחכמה מאין חבוא •
 וישחק למלינו • ויאמר אלינו •

אֲנִי חֵבֵר מְחַבֵּר הַתְּהִלּוֹת • וְאֶמְרוּתִי פֶּאֶר רֵאשֵׁי קְהִלּוֹת •

אֶחָבֵר מִנְגִידֵי פִי בְּרִכּוֹת • וַיִּהְפְּכוּ לְרֵאשֵׁי צְדֵי קְלָלוֹת •

וְאֶמְרוּתִי לְעֵין עוֹרִים מְאִירוֹת • וַיִּשׁוּבוּ לְעֵין אוֹיְבֵי אֶפְיִלוֹת •

וְאֵתִי כָל בְּנוֹת הַשִּׁיר בְּעוֹלוֹת • וְאִם הִקְמָה לְזוֹלָתִי בְּתוֹלוֹת •

וְהַרְוֵדָה לְהַשִּׁיג מֵעֲדָתִי • עָנְיָהוּ אֵל תִּבְקֶשׁ לָךְ גְּדוֹלוֹת •

הֲכִי תִיגַע וְלֹא תִגַּע וְלִבִּי • שְׁמוֹר נַפְשְׁךָ וְלֹא תַעֲלֶה בְּמַעְרָלוֹת •

הֲכִי תִרְוֵץ לְגַבֵּל אֶת כְּבוֹדְךָ • וְחַרְפְּתָךְ וְעֲרֹתְךָ לְגִדּוֹת •

וכשמעי שירו ילעמיהו והכרתיהו • כי חבר הקיני הוא • ומהרתי אליו וחבקתיהו • ועמדתי עמו ימים •
 לבלות שנותי איתו בכעיימים • עד לחק בנינו עורב הפרידה • ונסעתי מאתו בנפש חרדה • וגלחתי
 יהודה מעוני ומרוב עבודה • ולקחתי עמי טוב זכרו לעדה • ויהי לי ללידה •

השער התשיעי

בשלישים משוררים מתהללים • מי יעשה שירים יותר מעולים •

נאם הימן האזרחי פניחי מכל מעשי לשבח עם המבינים צנתי ישיבה • ולשמוע דברי
 חכמים ומידוחם • ויהי היום ולני עם חזרים ויללים וגבירים • למערכת הסיה
 נגשים • והיה מספרם שלשים •

ויען איש מהם ויאמר

מי העולה במעלות השירים הנצובים • ובוקע משחריו נגובים • יגלה היום לעינינו מעלהו • ויחשוף
 את זרועו מליכתו • ואלה יקר חפצת גדולתו • חמרו לו העם במה יבחן המשורר וכוחו • ואיך נוכל לדעת
 האיש גאון שיחוו • אמר להם דעו פיו יש לשירים דרכים • ולחרוזים נחיצות ומחלבים • ולכס מלחכות
 נסוכות • שמורות וערוכות • ומבחר המלחכות • לכת מספר הנביאים כסוק • ולבנות עליו ענין
 נחמד וחסוק • והיה בחוך הקרואים איש זקן מראהו גורא • והוא יושב לבדו רחוק מן החבורה • אבל היה

ספר תהכמוני

פזקע הלצנות פפטיש מליו • ומחפיר הפנינים בפניני משליו • והיו מכוסים פניו • ולא יכול לראות עיניו :

ויען ויאמר שמעו אלי אנשי לצב • ואל ילך לצבכם שוב • כי אם הדרך הזה תבקשו • ולכן בשער הזה תדרשו • מלאחם מחזקהבדק • ומורה הלדק • ועתה צרו לכם א וירד אלי • עד תכירו ותבחנו מלי • ויגש אליו איש מן החבורה ויאמר לו אם רצונך אם השכל לקדוח עשה שיר יהי סופו וקויי ה' יחליפו כח : וישא משלו ויאמר

בן איש בַּיִתָּה עַל צוֹרֶה יוֹם צוֹרֶה • כִּי בּוֹיִגְעִים יִמָּצְאוּ מְנוּחַ :
הבוטחים על ריק לריק יגעו אכל • קויי ייחליפו כח :

ויען השני מן החבורה ויאמר לו אם רצונך להעיר ישני וממיד • עשה שיר יהי סופו וברוב גאון תהרום קמיד : וישא משלו ויאמר

אם בעבורה אל תכל ימיה • תהיה פאר על ראש בני עמיה :
כי אז משנאיה לה יבחהשו • וברוב גאונה תהרום קמיה :

ויען השלישי ויאמר לו אם תחפון לנקות שכלך מכל שמץ • לפרוץ על כלבני הסיד פרץ • על פרץ • עשה שיר יהי סופו ולא לאמונה גברו בחרץ : וישא משלו ויאמר

אביט לצד ימין ואפנה על שמאל • לא אחזה ישר וגודר פרץ :
כי אם מתי רשע ודוברי שוא אשר לא לאמונה גברו בארץ :

ויען הרביעי ויאמר לו אם תרצה לנרר שירך מחטא ואון • עשה שיר יהי סופו שלח אלצע וזון וישא משלו ויאמר

שובה אנוש אשר אל בטרם מותך • כי טבעה רגלה בטיט היון :
תצלה בעת תסיר לה מתוכה • מוטתה שלח אצבע ודבר און :

ויען החמישי ויאמר לו אם תאזה להראות לנו חכמתך אשר חכמת • עשה שיר יהי סופו החלוס הזה חפר חלמת : ויען ויאמר

בן איש למתי עינה עצמת • אוי בי בחיק התאיה נרדמת :
הבלי חלומיה לבבה לבבו • מה החלוס הזה אשר חלמת :

ויען הששי ויאמר אם תרצה לדני שכלך לפר • עשה שיר יהי סופו כי אם עשות משני ואהבת חסד : ויען ויאמר

הכזון אנוש לקראת אלהיה אשר • נטה בדוק שחק וארץ יפר :
כי מה אלהיה בלבקש סמך • כי אם עשות משפט ואדנת חסד :

ויען השביעי ויאמר לו אם חכמת ככלה יפת לחי • עשה שיר יהי סופו וימרחו על הפתחונית ויען ויאמר

שערי התשיעי

יה

שְׂרֵי שְׁחִין חֲטָאֵי לְבָבִי הַחֲדָה • וּשְׁמָךְ דְּפוֹאֲתֵי וְחַיֵּי רוּחִי :
לְקַחְתִּי סְעִיפֵי מְרֻקְחוֹת טוֹב זְכָרְךָ • וַיִּמְרְחוּ עַל הַשְּׁחִין וַיְחַיֵּי :

ויען השמיני ויאמר לו אם לגלות שכלך אתה בומר • עשה שירה יהי סופו מלאחד ודמטך לא תאמר • ויען ויאמר

אָנוּשׁ חָלְפוּ יְמוֹתֶיךָ בְּהֶבֶל • וְעַד מָתֵי פָנַי אֵל לֹא תִשְׁחַר :
וְעֵינְךָ מִלְּאָה דְּמַעֲוֵעַל בֶּן • מִלְּאַתְּךָ וְדִמְעָךָ לֹא תֵאָחֵר :

ויען החשיעי ויאמר לו אם חסכיל הסיר אשר בלבי ערכתי • עשה סיר יהי סופו אם חלבי עמי והלכתי • ויען ויאמר

עוֹדֵי יְמִין הָאֵל הֶכִי לְבִי • נָמַס בְּמַיִם בִּי וְנִשְׁפַּכְתִּי :
אִם תִּעְזָרֵי אוֹתִי אֲהִי נִעְזָר • אִם תִּסְמְכֵי יָדֵי וְנִסְמַכְתִּי :
וּבִעַת בְּדַרְךָ אֶפְתָּרָה מִצָּר • אִם תִּלְבֵּי עַמִּי וְהִלְכְתִּי :

ויען העשירי ויאמר לו אם חרצה להעיר שכלך עד יצא כנגה לרקו • עשה סיר יהי סופו ונחל ה' אח יהודה חלקו • ויען ויאמר

עַת כָּל אָנוּשׁ יְשִׁים בְּתִבְרַת הַשְּׁקוֹ : אֲשִׁים בְּאֵל חֲשָׁקִי וְאֶשְׁמַר חוּקוֹ :
וּבִעַת בְּנֵי אִישׁ יִנְחָלוּ נְחִלַת יָקָר • נָחַל יְיָ אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ :

ויען האחד עשר ויאמר לו אם חכסוף להפיץ משכלך טוב רקחו • עשה סיר יהי סופו לא כהתם עינו ולא נס ליחה • ויען ויאמר

בֶּן אִישׁ עֲצִי יוֹשֵׁר נִטַּע בְּלִבְכֶךָ • יִצְמַח פְּרֵי צִדְקָךָ וַיִּתֵּן רִיחוֹ :
וּבְמוֹתֶךָ צוּר יַחֲלִיץ אֶת גּוֹפְךָ • לֹא כִהְתָּה עֵינֵי וְלֹא נָס לִחָה :

ויען השנים עשר ויאמר לו אם חכסוף להלביש סירך סות נועם כמדו • עשה סיר יהי סופו והסיר ה' טוב היות האדם לבדו • ויען ויאמר

חֲבָמָה לְרֹאשׁ אֲנִישׁ יָקָר הִיא נְזֹר • הִרְחַק יָקָר תִּבְל וּבָה תִּעְזָר :
בָּחַר אֲדָהִים בְּהוֹשֵׁחַ לֹא טוֹב הֵיזוֹת אָדָם לְבָדוּ אֶעֱשֶׂה לוֹ עֵזֶר :

ויען השלשה עשר ויאמר לו אם חרצה להעליב מקנאיך ולהחלי • עשה סיר יהי סופו והסיר ה' ממך כל חלי • ויען ויאמר

לְבִי לֹאֵל שׁוֹבָה בְּעַת יִצָּר קָךָ • כִּי בֹ צָרֵי צִוְרֵי וּמְדַפְּא חִילִי :
אֲדֹו בְּעַת צִוְרְךָ בְּצוּרְךָ תִבְטָחָה • הֵסִיר יְיָ מִמֶּךָ כָּל חוּלִי :

ויען הארבעה עשר ויאמר לו אם מעלת סירך נשגבה • עשה סיר יהי סופו קנוה חלומתי ונפס נשגבה • ויען ויאמר

ספר תחכמוני

אָנִיעַם לְשׁוֹנֵי יוֹם קָרְבוֹת נְחִישָׁה • חָרְבוּ אַחֲזוֹר לֹא לְעוֹלָם שָׁבָה:
וְזָעַת אֱלוֹמוֹת בְּעַלְי שִׁיר אֶל מוֹי • קָמָה אֱלוֹמָתִי וְגַם נִצְּצָה:

ויען החמישי עשר ויאמר לו אם תרצה להכניע כל עוזרי רהב עשה שיר יהי סופו ויעשו להם אלהי זהב: ויען ויאמר

הֲקִפְצִים יָדֵם וְהוֹנֵם יִמְנְעוּ • יוֹם דִּין הֵלֵא יִשְׂרָפוּ בְּלֶהֱב:
עֲזְבוּ אֱלֹהֵיהֶם וּבְכַפָּם עָבְדוּ: ויעשו להם אלהי זהב:

ויען הששה עשר ויאמר לו אם תרצה להיות רוח שירך כראשי בשמים עשה שיר יהי סופו חבלים נפלו לי בנעימים: ויען ויאמר

בָּעֵת כָּל אִישׁ יְהִי הוֹשֵׁק בְּתָבֵל • אֲנִי אֲחִישֶׁק בְּצוֹר שׁוֹכֵן מְרוֹמִים:
וְאוֹמַר עֵת יְהִי חֶלְקִי בְּדָתוֹ • חֲבָלִים נָפְלוּ לִי בְנַעֲיָמִים:

ויען השבעה עשר ויאמר לו אם תבקש לחצר ניב כנפטי ולנבי עשה שיר יהי סופו ואקרע סגור לנס ואכלס שם כלביא: ויען ויאמר

לְשִׁירֵי נוֹזְלֵי שִׁיר נִצְּבוּ נָדִי • בָּעֵת אוֹמַר לְצוֹלְתָם חֲרָבִי:
זֶאֱמַם אֶקְדַּח יְקוֹד הַשִּׁיר בְּמִזְרַח • יִלְהֵט שׁוֹכְנֵי מַעְרָב לְהָבִי:
וְאֶכְנִיעַ מְתֵי שָׂבֵל וְאֶקְרַע • סָגוֹר לָבָם וְאוֹכְלֵם שָׁם בְּלָבִיא:

ויען השמנה עשר ויאמר לו אם תבקש לנקות שירך מכל מוס וכחש עשה שיר יהי סופו והמטה אשר נהפך לנחש: ויען ויאמר

נָעִים שִׁירֵי בְּלִי דָגֵל יִשׁוּטְט • וַיִּבִיעַ בְּרִי לְשׁוֹן וְדָחַשׁ:
וְלִי הָעֵט אֲשֶׁר יִטְרוֹף בְּאַרְיָה • וְהַמָּטָה אֲשֶׁר נִהְפָּךְ לְנָחַשׁ:

ויען התשעה עשר ויאמר לו אם חבין סוד הסיד ורזי רזיו עשה שיר ובסופו נקבח במעיו ראש פרזיו: ויען ויאמר

נִמְטָה הָעֵט בְּמוֹ מַטָּה עֲלֵי יָם • תְּעוֹדָה עַד תִּגַּל סוֹדוֹ וְרָזִיו:
זֶהְדָּ בּוֹ רֵאשׁ מְקַנְאֵעַד בְּלוֹתוֹ • וְנִקְבָּת בְּמַטְוֹ רֵאשׁ פְּרָזִיו:

ויען העשרים ויאמר לו אם תרצה להראות בשירך יפי מליהם אשר זדו עליהם עשה שיר ובסופו כי בדבר ויען ויאמר

לְבָבִי פָצְעוּ עֵינֵי צָבִי חֵן • בְּקִשְׁתָּם כִּי כָלִי חָמַם כְּלֵיהֶם:
וְעַל כֵּן פָּצְעוּ עֵינֵי לְחָיו • וּבְדָבָר אֲשֶׁר זָדוּ עֲלֵיהֶם:

ויען האחד ועשרים ויאמר לו אם אין בשירך דבר נפתל ונמהר עשה שיר יהי סופו השמרו לכם עלות נהר: ויען ויאמר

הַגִּיאוֹה בְּהָר וְעוֹלָה בָּהּ • יפול וּפְתָאוֹם אֲדָצָה יִגְהַר :
 לָבוֹ מְתֵי שֶׁקֶל וְאֲנָשֵׁי לֵב • הַשְׁמָרוֹ לָכֶם עֲדוֹת בְּהָר :

ויען השנים ועשרים ויאמר לו אס חרצה להיות סירך ערב לכל הזנים • עשה סיר וכסופו
 עיניו כיונים על אפיקי מים : ויען ויאמר

עוֹפֵר יִפֶּה מִרְאָה יִפֶּה עֵינָיִם • יִקְרַע לֵבָב הַחַוְשִׁיקִים לְשָׁנָיִם :
 לָחִיו אֶפְיָקִי נַחֲלִי עֲדוֹ אֶבֶל • עֵינָיו כְּיוֹנִים עַל אֶפְיָקִי מִיָּם :

ויען השלטה ועשרים ויאמר לו אס על מלאכת הסיר יכול תוכל • עשה סיר וכסופו והבאת
 לאניך ואלל : ויען ויאמר

בְּכֹל לִבְךָ יִרְא הוֹרֶךְ וּמוֹרֶךְ • וְאִז תִּחְבֶּם בְּמַעֲשֵׂיךָ וְהַשְׁכָּל :
 וְלִקְטָנָא בְּגוֹ שֶׁכְּלָךְ פְּרִי בֵּין • וְהִבֵּאתָ לְאֶבְיָךְ וְאֶבֶל :

ויען הארבעה ועשרים ויאמר לו אס תאהב להחריד כסירך לב שומעיהן • עשה סיר וכסופו וכאש
 ישרפו אותה ואחיהן : ויען ויאמר

אֲנֹשׁ נִלְכַד בְּרֶשֶׁת תְּאוֹתָיו • לְמַעַן כִּי כְּלִי חָמָס כְּלִיהֶן :
 וּבִסוּף תֵּאָבֵד נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ • וּבֵאֵשׁ יִשְׂרְפוּ אוֹתוֹ וְאֶתְהֶן :

ויען החמשה ועשרים ויאמר לו אס תסקל למלאכת הסיר נתיבה • עשה סיר וכסופו מכל אשר
 אשר יעשה לאשמה זה : ויען ויאמר

כֹּל אִישׁ אֲשֶׁר יַעֲזוֹב רְצוֹן צוּרוֹ • נַפְשׁוֹ תִּהְיֶדְוָה עָלֵי הוֹבָה :
 וּגְמוֹל יִהְיֶ מוֹצֵא עָלָי אַחַת • מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאִשְׁמָה בָּהּ :

ויען הששה ועשרים ויאמר לו אס תחאב להעיר לסירך זממי • עשה סיר וכסופו אל תעלב
 בחלי ימי • ויען ויאמר

רוּחַ אֲנָחוֹת נִשְׁבָּה בִּי עַד • הַתְּקַדְדוּ בְּעֵגוֹן בְּכִי שְׁמִי :
 צוּרֵי דְפֵא צִירֵי וְעַל הַטְּאִי • אֵל תִּעַדְנִי בַּחֲצֵי יָמֵי :

ויען השבעה ועשרים ויאמר לו אס תחפון להלאות כסירך כלמי ינסס : עשה סיר וכסופו ישלח
 דברו וימסס : ויען ויאמר

עַד רוּב פִּשְׁעֵי דְמַעֲי : נִבְּרוּ וְאִידֵי יִכְסֶם :
 קָפְאוּ אֶבֶל אִישׁ לִבְבִי • יִשְׁלַח דְבָרוֹ וְיִמְסֶם :

ויען השמונה ועשרים ויאמר לו אס תרצה להיות סוד שכלך מפורש • עשה סיר וכסופו יבא
 אליהנו ואל יחרש : ויען ויאמר

הַיָּאֵר אֲשֶׁר אֵל שׁוֹאֲרוֹ נִדְרֵשׁ • עֲמַךְ דְּלָה מִיָּם עֵינֵי נִגְרֵשׁ :

ספר תחמוני

לַעֲשׂוֹת בְּאוֹיְבֵי מִישְׁפָּטֵי נָקָם • יָבֵא אֱלֹהֵינוּ וְאֵל יִתְדֵנוּ:

ויען החשעה ועשרים ויאמר לו • אם תחא להיות מעלך נכוכה • עשה סיר ונסופה והיתה לה
המלוכה : ויען ויאמר

חֲמֹל שְׂרֵי עֲדָה נְכוּכָה • גְּבַרְת אֶךְ לְכָל רָגַל דְּרוּכָה:

גֵּאֵל מִלְכוּתָהּ מִיַּד עֲבָדִים • וְהִיְתָה לִי הַמְרוּכָה:

ויען השלפס ויאמר לו • אם תרצה להיות סירך נחמד לכל לב • עשה סיר ונסופו מסוך מסוך
ליודעך ונדקתך לישרי לב : ויען ויאמר

רֵאָה שְׂרֵי הַכִּי שְׁחָתִי • וְנִשְׁבַּחְתִּי בְּמַת מֶלֶךְ :

מִשׁוֹךְ חֲבָרְךָ לְיִוְדְעֶיךָ • וְצַדִּיקְתָּהּ לְיִשְׂרָאֵל :

אמר המגיד וכאשר שמעה מליצתו אזני • נבהל לבדי והעיוני • ושמתי עליו עיני • והנה הוא
חבר הקיני • אזני כל יושב אהלי הוסיות • ומפלי פלילות • ובראותי זיו פניו נבלו פני •
ונגולו שמי יגוני • ושמח לבדי עמו • וסר יגונו וזעמו • עקב היתה רוח אחרת עמו • ועמדנו בחברה
נעימה שנינו • עד עברה רוח קכאה על זמנינו • והפריד בינינו :

השער העשירי

בחסידות הכפרי • בעת במרום ימריא :

נאם דימן האזרחי נסעתי משמק השדים • אל ארץ כשדים • וכאשר זרחתי במרומיה • ודרכתי
הדומיה • יצאתי להחלק בארץ לראות העוזרים והשבים • והאזרחים והחושבים
והמזרחים והמערבים • ואשא עיני וארא הים יושב על מצבה לבדו • ואשב לבדו • כמשפטי האזרחים
והגרים • אשר אים לאחיו מתחזרים • וקורות זמנם מספרים • ואומר לו מה ענין שבתך • ומה
מלאכתך • אמר אני אים בכרי הולך מחיל אל חיל • פעם אלוד שועל ופעם אשרוף חיל • אמרתי לו
הגידה לי מקצת עניך • והשמיעני מאשר ראוי שתכל עיניך :

אמר

ראיתי בדרכים אשר הלכתי • ובנתיבות אשר דרכתי • כמה גוראות • וכמה בפלאות •
ולא ראוי עיני דבר נפלא לשומעיו • ונחמד ליודעיו • כאשר ראיתי אמש • לפני בוא
השמש • ואשאלהו על הפליאה הנוראה • אשר ראה :

אמר

הייתי עם חזרים נעימים • מורע המלוכה ומן הפרתמים • נדבוחם גשמים • וזרבותם
הסמים • והמורחם נשמים • ואמרוחם לשמים • ופניהם מאורים • ונחיהם שחרים •
וידיהם נהרים • באורם השמש והירח יכלימו • וכוכבי לילה יעלימו • ולילה ליום ישימו • וכאשר עלה
אתמול השחר קמנו • והשכמנו והסכמנו • לצאת לכפרים • ולהחעלם בין נהרים ובפרים • או באחד
היערים • ולוינו הנערים לאסור לנו מרכבותנו • וילחנו וכערינו סביבותינו • ואנחנו על סוסים
מזוינים • להשיג הצרקים מוכנים • ויאמר אלינו ראש חבורתינו הלא חלבו עמי למוצח הבפרים • על
אחד ההרים • כיון שיש לי קסם כפר נחמד • יופיו לא ימד • ובו כל כועס נלמד • וכל אנשיו הם עבדי •
וגמולי חסדי • אמרנו כל אשר חגזור עלינו נעשה • וכללך נחסה • והלכנו כל היום עד עבוד הנהרים •
והגענו עד הכפר בין הערבים • והשמש נטחה לרוב • וכנחה לערוב • והלילה קרוב • וכאשר נסתרה
החמה במעוניה • זכפתה פניה • במשבלות סניה • באנו אל הכפר והנה הכפרים עופדי האדמה
ילאו בשמחה לקראתינו • והשתחו לעומתינו • ובא הגדול מהם והורדנו על מרכבותינו • ולקח

שער עשירי

כ

הבהמות • והביאם למזבח אדמות • להשביעם ולכלכלם • וזבחות דשא ירצילם ועל מי מנוחם
 ינהלם • והוא שב אלינו בשמחתו • ויביאנו אל ביתו • והנה דירה רחבה • כמדבר וכערבה • וזבוחה
 החזן פנימי וחילון • ולפיעו הצקר והלחן • וימהר לפנות הבית • ולהסיר השמר והסית • ואת הבית
 יקליע מצית • וטהר צחנתו וחלאתו • והסיר את מראתו • ולקח כשיו וזבחותיו וזבית הפנימי הביאם •
 וחדר צהר הביאם • והוא צא לפנינו • ויאמר אלינו • אם טיב צעיניכם אגיש לפניכם גבינה נקפאה •
 וחלב חמאה • אמרנו איפה הוא כי אין כמוהו • וימהר אל העדרים • למלאות צחלב ספל ארירים • וצרגע
 הקפאה • ולפנינו הביאנו • ויאמר לנו אכלו משמנים • ורוו במעדנים • כי אנחנו שוכני הגרים •
 ויוטציהכפרים • נפשינו נדיצה • וידינו רחבה • לקבל כל אורח צאהבה • ואין עינינו רעה •
 ולא נדבותינו כשוכני המדינות גרועה • כי מחנות חסרה • וידם קרה • ועינם לרה • ואנחנו
 כל שמחתינו לקבל האורחים • ולהביאם בעליות מרווחים • ולהשביעם עולות מחים • ולשום לפנינו
 דמי הלז והנתחים : וישא משלו ויאמר

להבנים אורחים ימתק לחבי • במיץ חלב פחמאת הבקרים :
 ובפתים בתוך חמאה שרויים • בעת כי יצברו אותם חמרים :
 ועת קול אורחים אשמע חצות ליל • לבני אקר אה פתחו שערים :
 ושמחתי באורה כישמחת • זאב גנב גרי מן העדרים :
 וכל יום אחרוש אדמת נדבות • בחורש הארמה בבקרים :
 ויטב לי עשות חסד ברעב • במצאו פת יבשה עם הצירים :
 ועיני לחות אורחים תקוה • בעיני החמורים לשעורים :

אחר כל זה לקח כבש בן שנתו • וימהר לעשות אוחו • וישמהו לפנינו • והוא עומד עלינו • וכאשר
 השלמנו לאכול הכינו לנו • מטות רעננות • ומנוחות טהונות • ושכנו ורגענו • מן היגשה אשר
 יגענו • ויהי צבקר והשמש השקיפה מאשכני גלילתיה • וגלחה מעליה • וחסר לעיפה מעליה •
 קמנו מחשתינו • לערוך לאל תפלתינו • ורכבנו על סוסינו • וילאנו ממכונינו • ושמנו אל המדבר
 מגמת פנינו • ללעוש במראה הצילים והלמחים עינינו • ולעורר ישיני רעיונינו • והתהלכנו בין
 כללי גנים • דשנים ורעננים • מלאים מעדנים • וכאשר הגיע עת האוכל והנה הכפרי צא לקראתנו
 בשמחתו • ויביאנו אל ביתו • מלאכי מקומות מוכנים • ומטעמים מזומנים • והקדרות ירתיחו •
 ומרחוק יריתו • והירקות מלאו הסיר • וכל הצטר חליר • וישם לפנינו קערותיו • מלאות צמטעמותיו •
 אמר העניד וראיתי צבית הכפרי חרנגול ארך האבר וגדול רך וטוב • דשן ורעוב • ואויתי לאכלו •
 כי כל הלילה העירפי משנתו בקולו • ואומר אל הכפרי אתה הגדלת טובתך עלינו • ולערוך
 מודה לך חובה עלינו • חבל אני חולה ולבי זעף וסר • וכווני הרופאים לכל אכול צטר • ואני מחאה
 לאכול מצטר זה החרנגול חמר לי הכפרי חלו התאית צטר בני • לא חסה עליז עיני • וימהר הכפרי
 הוא והשתו • אחרי החרנגול לקחתו • והחרנגול צרח מיגון ומגנה • מגג אל גג ומפנה אל פנה • וכאשר
 יגע הכפרי ולא רגע ורדף אחר החרנגול • וירח כי לא יכול לו • קרא לנערים בני ביתו לעזור לו • וירוש
 אחריו הנערים • בשמחה ובשירים • ונער אחד מהם השיגוהו • וצרגלו החזיקו • והחרנגול צמרירות
 המוח גשכהו • עד עזבהו • וצרח החרנגול ונמלט מיד כולם • ועלה על ראש הסולה • ונתן תהלה ושבת
 לחזון עולם • בין הציל ה' אוחו מכף כח חזיו כולם • אחרי כן עלה על גג בית התפל • והיה שם הקהלה
 גדולה • וקוג המולה • ונשא קונו כנגינה • ואמר צרוך אתה ה' הכותן לשכוי בינה • ויחקצנו כל
 העם סביבו לשמוע נינו • ויען ויאמר ל' ששמו חלי רודפי צדק אנשי חבלות • הבאים לערוך חפלות •
 לגורח עלילוד • ולשפוך לבבות • לשוכן ערבות • ולשאת כפים • אל אל בשמים • מה יועילו החפלות •

ספר תחמוני

ונפשו תיכס בדס מגואלות ומדוע תרצו תחמוני • ואתם שופכים דס נקיים ואביונים • ואיך להתפלל
תחשובו • ובכל יום להרוג נקיים תארובו • לא תוסיפו הביא מנחת שוא ובית אל אל תבאו • יריכס
דמים מלאו • תפלו תיכס לכו • ולא לרצון • ובה לא יכופר עון • כי היא מנחת זכרון מזכרת עון •
ויחמהו העם לחלונתו • ושאלו איש לחמו על המקרה אשר קרה חותו :

ויען ויאמר להם • אליכס אישים אקרא • משיבי מלחמה שעה • האין יראת ה' על פניכס •
ואם אין משפט לך ביניכס • ואם תבגדו בכל הבא בכל קורחכס • מי יבטח באהבכס •
ואם תריעו לבעלי בריתכס • מי יאמין עוד בכס • הנקלה בעיניכס לזגוד באנשי האהבה • ולשלם
רעה תחת טובה • הלא מיום באתי בכל קורחכס • עבדתי בכל לב אחכס • וכל הלילה אעיר
ישניכס • להתפלל לאלהיכס • וככל היום ארנן לפניכס • לשמוח לזככס • והרבתי זרע בכלכס •
ועשיתי בניס וזכות להמתיק בטעמס חככס • ואתם להרע לי מחשבותיכס • ולהרגני כל תאוהכס •
ממרים הייתם עם ה' מיום דעתי אחכס • השבעתי אחכס מה מלאהם בי עול כל ימי ושני • הנני
ענו בי נגדה • הן אחס כלכס חזיתס • ומעשיר ראיתס • כי אין מלאכת בביתי • רק תחנתי וסירתתי •
ואין עסקי רק לבקש מהייתי • ולנגן לאל בשבתי וקומי • ולסורר כלילי ויומי • יומס ילואה ה' מסו
ובלילה שירו עמי • ועתה מאחרי אשר זקנתי • ובעבודתכס נושכתי • וחלפו ימי ושני • והגיעו ימי
זקוני • תשלמוני רעה תחת טובה • ותגמלנו תחת אהבה איבה • ותרצו מעל בני להפרידני • ומחיק
בסי לגרשני • לעזוב זכותי יתומות • עבונות וגסי אלמנות • ואלו מלאהם בם מיעיל החרשתי •
וחמסי מכס לא דרשתי • אבל בשרי מלור קשה • לא ירעה לקרבן אשה • וכהתה עיני ונס לחי • ויבט
כחרס כחי • ושבו ככרזל עמתי • לאורך שנותי ורוב ימי • וריחי נמר • ובשרי סמר • וטעמי מר •
ונתחי קסים לטועמיהם • כי מרים הם • ומרק פגולים כליהם • ובעלו טוחנותי • ומשכו ראותי • ולא
כשאר בשר כלל עמי • ולא חלב ככליותי • כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי • אם יאכלני איש
חולה ימות ציומו • וישא עוכו על שכמו • ולא יכופר אשמו • ואם יאכלני איש בריא לא יחליף בינתי
ולא ימלא כוח • ועתה למה חגמלוני הגמולה הזאת • ותשאירו לזניכס דבה כזאת • הלא לכס בבני חמורה •
ומחמד חסורה • כי הם נעימים וזכים • וטובים ורכים • וכל אחד מהם רצו שבחיו • ורכו נתחיו •
וכבוסם רקחיו • ומלאו שומן כלעותיו • ומוח עצמותיו • וזנותי כלס שמנות ומתוקות • ולכל לסון
ערבות וללב חסוקות • וטעמס מתתיק הפה • ואם יאכלס החולה יתרפא • ולא ינטרך לרופא • עלו
אמרה התורה בזמן שחלף והלך • שלח תשלח את האס ואת הבנים תקח לך • וישא משלו ויאמר

ועל גודל יגוני נחמוני :

אשר על טוב בך עה יגמלוני :
ויום תמיד להרגי ידרשוני :
ותחת אהבתי ישטנוני :
וכל היום כל זחם ילחצוני :
והם במאכלת קדמוני :
מבקשים תאנה עד יאכלוני :
ולמה זה לאכלי יחמדוני :
אחוזני ברגע אבדוני :
ונמלטתי בעת כי בקשוני :

מיודעי ירעי רחמוני •

הכזה יהיה תגמול אמונים •
ידדים שכתח חסד גמלתים •
אני ארדוף שלומותם וטובם •
ותמיד אשמעה אלי עצתם •
וקרמתיים בכנים גם בבנות •
והאכלתים בשר בני ותמה •
אני יחזן ואין בשר בגופי •
רדפוני בדרשעותם ואלו •
אכל חאל עזרני בחסרו •

ורורי

לְהַרְגִי נִקְבְּעוּ וַיִּשְׁחַטּוּנִי׃
וּמַעַל תִּתְּרַנְּגוּ לִי רַחֲקוּנִי׃

וְלֹלֵי צוּר כְּתִבְנֵי לְחַיִּים׃
וְנִשְׁי גִרְשׁוֹ מִבֵּין זְרוּעֵי׃

אמר המגיד וכשמוע העם תלונתו • ידעו לדקתו ואמונתו • וחרה מאד להם • וירע הדבר
בעיניהם • ושלחו לקרוא לבעליו • ודברו קשות אליו • ואמרו לו איך חשבת לעשות ככלה
כזאת לשלוח יד בזקננו ומורנו • אשר לדרכי אלהים יורנו • ומשנתנו לתפלה יעירנו • אמר הכפרי
אמת דברתם כי מיום קניתיהו • ירא את ה' ראיתיהו • בכל עת מצאתיהו • אבל צאו הנה הלילה
מבני ישראל חברת כדיבים • וגבירים חשובים • ואיש מהם חלה וזון הרזקאים עליו • להרחיק הכשר
ואל יקרבו אליו • ושאל ממני בפיוס גדול לעשות לו זה התרנגול ולא אוכל להשיב שואלי ריקם • עד
אמלא ספקם • אמרו לו כל הזקנים היטבת • באשר החנדבת • אך צטבילנו תפיסהו • להניחו וצולחנו
אמרהו • והטביעו הכפרי לכל יעשה בו רע • וצו ידו אל חגע • אמר להם דעו כי לא תעשה לו כזק
לעילוס • והנני גותן לו את צריתי שלום • וכשמוע התרנגול האלה והטבועה • נשא קולו צעירה
וירע תרועה • על הנסים ועל השרקן ועל הפדות ועל הטבועה • בראותו כי נחסה' על הרעה •
וישא משלו ויאמר :

וּבְנֵי עֵינַיִם דְּבָרִים נִחְמוּנִי׃
וְעַתָּה צַר לִי בְּחֶסֶדְךָ קִדְמוּנִי׃
וְעֵצְמִי רִצְצוּ וַיַּעֲצֵמוּנִי׃

יִרְחַם אֵל אֲצִילִים רַחֲמוּנִי׃
וְלֹא אֶבְדָּה אֲמוּנָה מִלְּבָבְךָ׃
וְלֹלֵי הֵם מִשְׁנֵאֵי מִשְׁלוֹ בִּי׃

אמר המגיד וכאשר כלה האיש דברו ונאמו • שאלתיהו על שמו • ויען ויאמר :

מִמּוֹלָא מִפְּנֵינִי הִתְעוּדוֹת׃
בְּמַתְק שִׁיר וְטוֹב מִשְׁל וְחִידוֹת׃

אֲנִי חֵבֶר מִחֵבֶר הַיְדִידוֹת׃
וְאֶחָבִיר מִלְּבָבִי נִיבְהַתּוּלִים׃

אמר המגיד וכשמעי שירו הכרתיהו • וידעתי כי חבר הקיני הוא • ואמרתי לו מה ועמו שזשועיק
ומה עלמו דברי תעמועיק • חי ה' אלה הדברים לא שמעתיים לבשר ודם • כי מלבך אהה
צודאס • וישחק למילי • ויסוב לדרכו מעלי •

השער האחד עשר

במהלל מליצה בכל מלותיה ריש • ושניה לה הריש גרש יגרש :

נאם הימן האזרחי נשאוני בני מחשבי • ורעיוני לצבי • לנסוע מנוה מושבי • אל ארץ
הלצבי • ואני על הרי צתר קל כלצבי • רודף אחרי כל מליצה חמודה • ושואף לשמוע
כלמשל וחידה • ונסעתי לבית לחם יהודה • ובעודי באחת עריה • ובשער משעריה • אחונן עפריה •
ומרעה עפריה • ראיתי אנשים נקצצים • ומכל פנה באים ורצים • וכאשר שאלתיים על ענין קצוצם •
וסנת רוצם • אמרו לי כי איש חכם עבר עליהם • וחנה בגבוליהם • וצמליצות השיר איך מי יועידהו •
ובמלחמות השיר איך מי יערכהו • ואמרתי בצבי ארובה כא בחוכם • ואשמעה מה בפיה חכם • ובאשר
קרברי אל המחנה • אשר הוא שם חונה • וארח בחוכם איש זקן • מצחר המליצות מתקן • והוא אומר
שמעו חכמים מלי • ויודעים האזינו אלי • כי בלשוני מקור החושיות והמליצות • וברעיוני אומר
האגרות המשובלות • והמחברות הכמרלות • ואלו ירוצון הצרקים במסלוחי • תעו צנחבותי • ולא
שטיגו אצק מרכבותי • אמר לו ראש הקרואים זרוע רמה חשפת • ומרוב גאוה שלפת • והנה שמענו

ספר תחמוני

כיבד ולא תקרנוך • וכי יבא דברך וכדנוך • אמר הזקן הנני נכב לפניכם • ואנכי עמד בין ה' וביניכם • בחרו לכם היום המליכות הסזוקות • והשירות החזקות • ונסו כפי אשר תרצו • וחפשו כאשר תחזלו • כי כל דבר יצדק • ולא תמלאו בשושני חדק • אמרו לו אם כניס דברך • וצדק אמריך • עשה לנו שירה בגויה משלש לשונות • במלאכה עמוקה יכירנה כל איש חכונות • וישא משלו ויאמר

דְּבַר אֵל יֶאֱמֹן •	וּטְאֵעַת אֵל רַחֲמֹן •	שִׁפְר עוֹבְדֵי אֵל •
אֶקְדָּם לֹו שִׁירֵי •	וּתְסַבִּיחַ אֵל בְּאֵרֵי •	בְּרִישָׁבֵל מִלֵּיא •
שְׁמוֹ רָעַד נִעְלָה •	הוּא אֵל רַב אֵל אֵעֵלֵי •	וְרַבּוֹן עֵלְמֵיא •
לְאֹר צְדָקוֹ וְזֹהַר •	חֲבִינֹורֵא יִזְהַר •	בְּפִלְגֹות לֵירֵיא •
וְעַל כָּל סוֹד נְשָׁקָה •	בְּרֵאתָן לִם תְּכַשֶּׁף •	לְחַד מִן קַמֵּיא •
הַסְדִּיו גְּבָרוֹ •	וְרוֹת אֵנָה אֵרֵאֵל •	אֶתֵר דֵּי לֵית מֵיא •
בְּתַבֵּל שָׁשׁ מִשְׁטָר •	הוּי כָל אֵל אֶקְטָאֵר •	וְרוֹמֵיה לְשִׁמֵּיא •
וְכוֹכַב חַיִּיחֵיה •	וּמִי זֹאן אֵלֵדֵנִיא •	בְּיִמִינֵיה תֵלֵיא •
אֶדוֹן כָּל הַחַיִּים •	לֵה אֵל מֵלַךְ אֵלֵדֵיאִים •	וְיֹוֹבְדוֹן מֵלְכֵיא •
פְּלִיאֹותֵיו יִקְרוֹ •	זֵאן טֵאל אֵלֵדֵהַד •	מֵהַ שְׁנֵי זִמְנֵיא •
וְהוּא תַבֵּל יִרְגִיז •	וְיֵאתִיב אֵל מֵעַגֵן •	בְּסוֹף עֵידֵנֵיא •
וְיִשְׁעוֹ יִגְלָה •	פִיעֵלֵי מֵדֵלֹולֵא •	וְיֵחִיתֵר מֵיא •
וְקוֹל שׁוֹפָר יִתְקַע •	לְנוֹאֵם אֵל בְּלַקַּע •	וְיֵיחֹון מֵיתֵיא •
וְסוֹדוֹ יִדְאֵהוּ •	פִיחֵי מוֹתֵאֵהוּ •	וְיִפְרוֹק חֵיא •
וּבֵיתוֹ יִבְנֵהוּ •	וְיַעַל מוֹתֵאֵהוּ •	עֵלֵי רֵישׁ טוֹרֵיא •
וְשֵׁם נִעְרוֹךְ שִׁירָה •	לְדֵי אֵל עֵלֵיא שְׁכֵרֵא •	דְחִיר תוֹשְׁבֵחֵיא •
וְשִׁירֵיבוֹ יוֹשֵׁר •	וְאֵמֵדֵא חֵי תֵנִישֵׁרֵי •	בְּכָל לֵישָׁנֵיא •
כִּי קִנְאִים בְּסֵיחֵמוֹ •	סֵרֵי מִנְהֵי סֵהֵמוֹ •	לְרַב חֲבִימֵיא •
וְעַל צְרִים שְׁדָקוֹ •	וְיֵדִיֵהֵא אֵל שְׁדָקוֹ •	לְאֵרֵעֵא סְפֵמֵיא •
בְּמִילִים צוֹף נְטָפוֹ •	חֲכֵי אֵל מִסְךְ אֵל עֵדֵפֵן •	וְדִכְרֵיה בְשִׁמֵּיא •
וְהֵיא שִׁירָה יִקְרָה •	לְקַד אֵצְחַת פְּכֵרֵא •	לְרֵישׁ כָּל אוֹמֵיא •
וְצוֹר חֲרָבוֹ יוֹטֵל •	עֵלֵיהֵאֵם אֵלֵאֲכַטֵּל •	וְכָל גְּבָרֵיא •
וְבֵהַ הַבֵּל רוֹהֵה •	וְיִבְקֵא דְכֵרֵאֵהֵא •	לְסוֹפֵי יוֹמֵיא •

ויאמר להם הנה שירה קשורה בחבל שלוש לשונות בלי חתק • והחוט המשולש לא במהרה ינחק • מכמה חדרו הסומעים ונקראו קרן • וחתת שלוש רגזה ארץ • בניחיה בלסון אדם ועבר וערב • ואין אשר אליה יקרב • במזרח ובמערב • אמרו כל העם העבת • ולעשות הגדלת • ובחכמה

שער אחד עשר

כב

השכלת • וחכמים סכלת • וידענו כי במלאכת השירים אין ערוך אליך • כלועם משליך • ובמליכות מליך • ואם תוכל להראות כוונתך במפורד • תהיה לראש לכל מציני ספרד • ועמה עשה לנו אגרת • כל מליכת טובה אגרת • חמודה לכל דורש • ויהיה בכל מלה ממלותיה רי"ש • ותהיה טעם צמק צמק מן הנכבדים • והשרים הנחמדים • ויאמר הטו אזנכם למלי • והאזינו אלי •

ויען ויאמר קרא בגרון • אמרי רון • והריץ נרחוב המאמר רכבי זמיריך • והרעיף רציבי דבריך • לרות במעריך • ארץ המשרה • ולהרצן מרצן החפארה • להפריח אמירי אמרות טהורות • ולתפרות פארות השירות המפוארות • ולערוך מנודות • מאירות כמאורות • להאיר רואות עורות • בסנורים סגורות • ולהזהיר מרומי היקר ההדורות • באור גבירי השררות • ופאר ראשי החבורות • הכרוב הנאדר • הגביר הגהדר • אדר המשרה והיושר • והדר המוסר והכוסר • כלר השרים הרמים • מזרע הפרתמים • אמריו ספירים • בספרים מפוזרים • וסיריו חרשישים בטורים מחוזרים • גערתו האריות טורפות • ואמרתו המדורות טורפות • וגבורתו הנהרות גורפות • ורעיוניו חרבות מרקיס מריקים • ודהרות אביריו רלים כבדקים • גודר הפרץ • ורופא החרץ • ומסיר הקרץ • לרפא ההרם • ולקשור הקרם • ולהאיר אורם באור קרם • ולהרצין עדרים פזורים במזמר מרעה • ברעה עורו ירעה • ירפא הנשברת • וידרש הנמזרת • ויתיר הנקשרת • ויריס ראשי ישורון • ולרנן יקרו שמר ישורון • זכרו מקטר קטר מור • ובעבור ישורר • היקר שיר מזמור • רלוננו יעורר רפאים עשרו לדורשים יפזר • ורכושו לרשים צור • ולאלי צרים עוזר • ירש הישר מהוריו • ועלר ככוסר מנעוריו • ולבר העושר לדורשיו ולשוחריו • אשרי הורים טהורים דרכם הורוהו • ובאורח מיסור לרוץ עורוהו • ראוהו גבירים ויאשרוהו • שרים ודוונים ויהדרוהו • רץ כצרק באורחותם • ופרח ככרוש במוקר • ארוחתם • יוצרהו יצרהו • וצורחיהו יגבירהו ויאדירהו • ולשמר רלוננו יעירהו ויעזרהו • ומחרונו ישמרהו וינצרהו • ויריס לדור דורים ברששו כזרו • ויאיר כירו ויזרית מאורו • ויאמר הנה מפלכס אשר דרשתם • ועוד אעשה שירים על הענין אשר שאלתם • וישא משלו ויאמר

וּמְזַרְעֵי יָקָר נִבְרָא וְנוֹצֵר:	גְּבִיר הַדּוֹר פֶּאֶר מִשְׁרָה וּמוֹסֵר •
וְדַרְכּוֹ יוֹצְרוֹ שְׁמַר וְנִצֵּר:	פְּרֵי הַדָּר וְאוֹר נְאֻדָּר וְנִהְדָּר •
וְאַחַר כּוֹרְאוֹ יָרוּץ וַיִּפְצֵר:	וּמִשְׁרָתוֹ כִּי־אֵת צוֹר קִשּׁוּדָה •
וְהַגְּבִיר רוֹזְנֵי דוֹרוֹ וְעֵצֵר:	וְקִשֵּׁר הַיָּקָר פֶּתֵר לְרֵאשׁוֹ •
כִּצְרָתוֹ כְּמִכְצֵר מִמְצוֹר צֵר:	יְרִימוֹ צוֹר וַיּוֹצְרוֹ יִצְרָהוּ •

וכאשר השלים אגרתו • ויכל פליאות מחשבתו • וישבת מכל מלאכתו • אמרו לו הבהלת כל רעיון והדבקת לתכו כל לשון אך תעשה לנו אגרת חמודה לכל דורש • וממנה הרי"ש גרש חגרש • וכדבר הזה תגלה יתרון מעלליך • ויראה אל עבדיך פעליך •

ויען ויאמר אכילגו • גאון עדינו • ושבים חלינו • כוגה לעינינו • וזיו לא ישונינו • כוכב נשפינו • והוד עפעפינו • מחלא ימינינו • בהונינו • וכפינו בכספינו • שמעו ינעם לכל אזנים • וימתק לטפתים • וללמו תאוה לעינים • שמו מחמד לצבות • ופניו שמש בלי עבות • וידיו גשם נדבות • ומדותיו עם מדות האבות משלצות • האל מושיע לעמו שלחהו • ונגיד לאמו משחהו • להפיק לנופלים תקומה • ולאין אונים עצמה • ולגייעי כח נח • ולנוודדים מנוח • להשקוח למאים בצמחה • נחלי דבש וחמאה • ולהחזיק ידי כושלים • ולהשיב בנדבותיו העבדים כמושלים • חסדו סועד שפלים ונחשלים • ולדקו חחמץ נופלים וככשלים • וידיו כוחנת שואלים • יחיד בהמונו • ומופת צין אנשי זמנו • ומושל בקהלתו • ונגיד ומצוה על עדתו • כליל הצדק • מחזק לכל בדיק • שוטן הודך חדק • בתיב אבותיו למד • ובכל תבונה לשבת חמד • למען הסיג כבוד • ולנחול גדולה והוד • מה טובו ומה יפיו • ומה ידידותו ולביו • ומה גחמד גאון עדיו • ומה נכותים פעליו • ומה נעימם חבלי • ומה ענינו

ספר תהמוני

אחלי מדותיו • ומהידידות משכנותיו • כנחלים נעו צתוכם עיפיים ישליו • ונודדים יחסיו • ולמאיש
 מי ישע ישחיו • והמתים שמעו זכרו וחיו • והחיים לולי חסדו חצו • והיו כלל היו • לשון הימים ישיח
 מהלליו • ופי הזמן יביע סוכ מפעליו • והתן נטוי אליו • והלדק בלבו תקע אהליו • וצשמו ישא
 דגליו • האל לנש עמים ישימהו • ומשוטכיו יעלימהו • ועל מי מנוחות ינהלהו וינשאהו •
 וישא משלו ויאמר :

ידיד האל כליל מדות המודות •
 נגיד עם אל והוא יחיד בתבל •
 ובנה מגדלות חפד וצדק •
 ויעזב המודות הם פועליו •
 אבל לבו כמעין לתעודות :
 ובן הקמה תהלוותיו יחירות :
 ושם מדות אבותיו לו יסודות :
 שמו נודע בפעם אל איש המודות :

אמר המגיד וכשמוע העם פליחות רעיוניו • וכורחות הגיוניו • ולחות לשונו • כשאוהו על כמים
 ובכמפיים • ונשתחו לו הידים • עד עמסוהו צרוב נדיבותם • ונלחה להודות על טובתם •
 וכאשר נסע מהם • קרא שלומו עליהם • ויען ויאמר להם :

אמנם אני תבד מחבר שיר אשר •
 איש קוטן ואנוח בביתי אך מלי •
 שמתים כמו חיצים מדוקים בזמן •
 הולכות בלי רגל עדי מזרח וים •
 אחביר לשון עבר וקדר ואדם •
 אבעיר מדורתם עדי שחקוים •
 מזיו מאורי יחיו עוורים ושפ •
 נפישות מתי השיר בקנאה יהמו •
 הסרוצצות אחרי להשיג א מרום •
 נפישות מנאיים בערו תינענה :
 צותי עדי מזרח וים תסענה :
 אולם סגור לב אויבי תקרענה :
 גם הררי עולם בעוז תדקענה :
 כי לי שלשתן באמת תכרענה :
 וליל לרום עולות ירא תשקענה :
 תות אלמים טוב נעמי תבענה :
 עלי בכך רגע ולא תרגענה :
 שירי ותגענה ולא תגענה :

השער השנים עשר

מהבילות והנדיבות ומריבותיהם • מחלקותם ומלחמותיהם :

נאם הימן האזרחי הייתי במבחר ידדים • רבים ונכבדים • בעלי מעשים נחמדים • על
 טוב שרשם מעידים • והיו מדברים על מדת הכילות • ואומרים כי אין כמוה מדה
 רעה • ומאוסה וגרועה • בדרך לא זרועה • והיה בתוכם ראש המדברים חבר הקני • הגורר בניו
 ואין מניח • וישאלהו העם להודיעם סוד הכילות באיזה מקום נברא • ומאין נקרא • ויאמר להם דעו
 כי הכילות בימי קדם • היה שוכן בארץ בני קדם • וחהי ראשית ממלכתו בכל • ומשם פסטה על יושבי
 תבל • והחלתו היתה בכל • אין חפץ בו • וכאיש זרוע אשר לא יגע בו • ומחוץ למחנה מושבו •
 עד עת בא לבנו • ורעה בצורא להגדיל כבודו והדרו • ויאמר האל לנדיבות מהר קח את לבוש הודי •
 ומרכבת כבודי • והלצטמ את הכילות • והמליכהו על בני הגלות • ויקח הנדיבו את הלבוש ואת הסוס
 כדברי יוטרו • וילבש את הכילות וישם רביד הזהב על פוארו • וירביצהו במרכבת הדרו • ויקרא

שער השנים עשר

כג

לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך הפך ביקרו וישב הכילות אל שער המלך נשוא ראש וזהנדיבות
בדחף אל ביתו חבל וחפוי ראש וישאלו כל העם לחצר הקיני להודיעם איך מלכות הכילות מתחלתו
ואיך עלתה מעלתו ומתי משחו היהודים למלך אותו :

אמר להם דעו כי צימי קדם היה הכילות והנצלות שניהם טוכנים בארץ קדם צבית אחד
מושבים ועל ערש אחד משכבם ובתחלת לאתם ממגרשם וימלאו בקעה בארץ שנער
וישבו שם כי שם ירס שוכן ערץ ומשם הפילס ה' על פני כל הארץ ויהי היום ויאמר הכילות
לרעיו ולחברת מיודעיו ראיתי הלילה בחלומי והנה אני עומד על ראש ההר המעוז ועליו מגדל
עוז והמגדל היה עומד על עמודים כארזים עומדים ואשמע אחרי כול רעש גדול כמו עגל
הרקידים והרגיעים ולאחר הפילס לפני והגיעים אמרו לו חברי ידוע חדע כי המגדל המעוז
היא תורת ה' אשר היא מגדול עוז והעמודים העומדים הם גדולי היהודים אשר ממלכים ועד
ארץ כשדים ואשר ראית כי נפלו לעומהיך כאלו הם כורעים ופניהם מגמהיך ידוע חדע כי
מלך ממלוק על עם האל וקמה צידך ממלכת ישראל וכל גדוליהם יציאו לוארס צעוך אפים
ארכה ישתחו לך וכל לבאותם תהי כוכש ונולת חפחה ואין סוגר חסגור ואין פותח ובקלת הימים
עבר בשוק על איש מהחכמים ובידו ספר העתידות וכתוב בו והיה באחרית הימי חומת צבל הרחבה
ערער חתערער וילמח בארץ שנער בריה חדשה משונה ולורה רעה ותמונה מארץ עדינה יציאהו
ועל כל קהלות מזרח תהיה מלכותו ושמו הכילו ושם יולדו הנצלות והוללות ויחמה הכילות על
הדבר הזה והזמן עבר והוא שער אה הדבר :

ויהי מקצימים רבים כודע החלום אשר חלם לקהלות הקדש כלם אשר מנחא אחון ועד עילם
וישמחו שמחה גדולה כי אמרו עתה יהיה לנו מלך אשר יאיר חשכנו ויישר דרכנו ויקים
סוכנו וסופטנו ומלכנו :

ויהי אחרי ימים רבים יצא הכילות ואחוזת מרעיו אל אחת הערים להתהלך בכפרים הם יצאו את
העיר לא הרחיקו וארבעה פרשים מן הנדיבות אותם הדביקו וכראות הנדיבים אותו בעיניהם
צטרס יקרצ אליהם אמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הלזה בא אשר עלינו במלכותו החנבא
ועתה לכו ונהרגהו ובאחת הבורות נשליכהו ונסיר מעל האדמה חרפת כלימותיו ונראה מה
יהיו חלומותיו אמר להם גבירם ובעל סודם אל תשכחו דם רק תקטרוהו בעצות חזקים יהיו
לזרעותיו למידי וללוארו ענקים ושמוהו באחד המכרות בלחם נר ומים לחץ עדימות בלי פגע
ובלי מחץ וכל ימיו יהיה במאסר בלי גואל למען לא ישמע עוד קולו בהרי ישראל וימהרו כלם
ויקחוהו ומעל מרכבתו הורידוהו והכוהו פלעוהו ובחשמים אסרוהו ובמגדל וראשו צממים
עלרוהו והושיבוהו בחדר קטן במחשכים נחבא אין יוצא ואין בא רק היה נכנס עליו מעט אור
מן הארובה והקיפו עליו לשומרו מן הנדיבים הנכבחים חמש מאות גבורים בעלי זרוע רמה כלם
אחוזי חרב מלומדי מלחמה והקול נשמע ליהודים אשר בעדינה ובספרוים ובאשור ובארס נהרים
ובארץ הצבי ומלרים כי הכילות אדוניהם היה למם ובידי אויביו נתפס ונרמם ויתעצבו האנשים
ויחר להם מאד כי הלך מלכם בגולה ויאמר זו רעה חולה הנה חשכנו כי יהיה לנו למלך למשול על
קהלתינו וללחום את כל מלחמותינו ולא יהיה עם ה' תועה כלאן אשר אין להם רועה ועתה פריצי
בני עמינו כבשוהו באכזריותם רוח אפינו משיחה נלכד בשחיתותם אשר חשכנוהו כעץ חיים אשר
אמרנו בכלו נחיה בגוים אבל אין לאל ידינו רק נשא לבנינו אל כפים עד יסקיף ויראה
חשמים ויהי כי ארכו לו שם הימים והוא במאסרו יושב משמים ועליו אמים עלה על
לבו כי היתה לו צביתו יונה חסובה וקולה ערבה מלפפת בכל עת לפניו והיתה חיי נסנו
ואור עיניו וכאשר זכר אותה בכה בכי גדול על פרידחה ונרדם במרירות נפשו ויחלוס והנה
איש עומד לראשו והוא אומר אם תשכבון בין שפתים כנפי יונה נחפה בכסף ואצרותיה בירקרק
חרץ צפרש שדי מלכים בה תשלג בצלמון והקיץ מחלומו ננפש כואבה ועין דואבה
ירח והנה היוכה על החרובה הוגה ומלפפת וברגליה מטופפת כאלו היא מספרת יגוניה
וזהו הנה וזכרת עלבוניה ואיך יצאה בניה ובראותו אותה שלח ידו ויקחה ובה כפי גדול
עליה

ספר תחומות

עליה • ויסקה ויחזקה : וישא משלו

וַיֹּאמֶר לֵב בְּחַי • מִי הַגִּיד לְךָ מִקּוֹם שָׁבְתִי • כִּי מָהֵרָה וּתְבַאֲתָה לְקִרְבִּי • לְדַבֵּר אֵל לְבַי וּלְנַחֵם אוֹתִי •
 אֲשֶׁקֶד בְּדַמְעֵי כָּל אֲשֶׁר צָמִית • אִוּ שְׂאֵבִי דַמְעָךְ וְהִשְׁקִינִי •
 צוּר יִגְמַלְךָ טוֹב עַד אֲשֶׁר עָשִׂית • כִּי עַם יְדִידִי לֹא שָׁכַחְתִּינִי •
 כָּל אוֹהֲבֵי שְׁכַחְוֵי דִדּוֹתִי • בְּלִתְךָ וְאִין מוֹצִיא לְאוֹר דִּינִי •

ויאמר לב בחי • מי הגיד לך מקום שבתי • כי מהרה ותבאת לקרבי • לדבר אל לבי ולנחם אותי •
 ישלם ה' פעלך על אהבתך החמימה • ותהי משכורתך שלמה • כי לא בגדת בי עם הידירים הצוגדים •
 ולא מרדת עם המורדים • ועתה הטי נא חסדך אלי • ותפרטי כנפי אהבתך עלי • ושאלי שלומי • לכל
 אנשי מקומי • והגידי להם בטוב ענייך • ובמחק לשונך • לרתי אשר ראו עיניך • ויקח מעט פחם
 ויערבהו בכיז • ויעש ממנו דיו • ומלא חתיכת אגרת • כפירציע זרת • וכתב בו ארבעה טורים •
 ושםם תחת אברותיה קטורים • השמש לערוז פנה • וישלח את היונה • ותבא היונה לעת ערב אל
 קנה • ולנוה מעונה • אשר בארץ עדינה • ותעמוד נכח פתח הבית • לעיני אנשי הבית • והיא מפלפת
 וסביבם מעופפת • והולכת וטופפת • ויחבוננו אליה והנה ספר קטור באברה • ותלוי בנוכתה •
 וימהרו ויקחו • וכאשר פתחו • כמעט בדמעתם מחוהו • ומעיר לעיר שלחוהו • ולקחו היונה
 ומצקה ונשקה • ובשרשרת זהב כסוה והעניקה • ונתקיים החלוס כנפי יונה נחפה בכסף •
וזה פת שגן הכתב אשר שלח הכילות ממאסר שבנות • לאנשי בריתו • שלום משמי מעונה • על
 אנשי האמונה • ואם הם מעט מזער ידוע תדעו אחי ורעי • וחברת מיוחדעי •
 כי נמכרתי למוח בלי חופש • ונגעה חרב עד הנפש • וכסה על עיני חשך וכלמות • כי כפסע דינו
 ובין המות • ופסו אמונים מבני אדם • ושכחו הידירים ידים • ואפסו החולצים לקרבות להבות •
 ושבו הזכרים נקיבות • השכחתם ידיותי • ואם בגדתם באהבתי • הלא מיום נולדתם • הייתי מזומן
 לעבודתכם • וכבנים טפחתי ורביתי איתכם • אוי על ידיים לא זכרו טובי ולא רחמו על באבי בניס
 גדלתי ורוממתי והם פשעי • ועתה בני אל תשכחו אהבתי • ואל תפירו בריתי • זכרו האמונה •
 והאהבה הישנה • ועלו אלי ועזרוני • כי נס לחי וכהתה עיני • ומהרו להוציאני • מן הפחת •
 צטרס ארד אל השחת • ודעו כי אם תלחמו על אדוניכם • ה' ילחם לכם • וכאשר הגיע הכח הזה לכל
 הקהלות בכו בכי גדול • ושברו כל כנור ומחול • ופסעו בגדי רקמתם • הסרים הנכבדים • ובכל מדינה
 ומדינה מגיע אבל גדול ליהודים • וקראו עזרה הגדולים והחשובים • וסק ואפר יולע לרבים •
 ותלחרוח אלהים עליהם • ונועלו בארץ הלבי כל גדוליהם • ונקבלו בעמק הצכא • בעין צוכה •
 ונפש נבוכה • וכתבו ספרים לכל קהלות ישראל • להודיע כי פרץ בהם פרץ האל •

וזה פחשגן הבחז שלום לקהלות הקדש אחינו העת אחסלכם לשבת בבתיכם ספויים • וללבוש בגדי
 עדנים • האוכלים למעדנים • וארוניכם תחת בריתי ברזל מוכה בשוטים • מלך אסור
 צרהטים • לכן דעו כי העיר אלהים רעיונינו • להלחם על אדונינו • ועתה מי בכס מכל עמו • ה'
 אלהיו עמו • וילא אחנו למלחמה • ציד רמה • לעשונ • באויבנו נקמה • לכן חזקו ידים והיו לבני חיל •
 וצחרו לכס מכל ישראל אנשי חיל • והחלצו מאתכם אנשים • נושכים כנשאים • עורפים ככפירים •
 מעופפים כנשרים • טופפים כנהרים • בעלי זרועה ארוכה • וקשת דרוכה • ומלחמה ערוכה • ועורכי
 מערכה יזבלם יבואו לינו אל עמק הצכא • ונחדש שם המלוכה • וכאשר הגיע הכח הזה לאנשי כל עיר
 ועיר • האל לבותם העיר • הרב מהם והלעיר • וימסרו מאלפי ישראל באהבה • כחמשים אלף
 קלוצי צבא • גדודיהם ממלרים • ועדי ים הערבה • ומארץ לבי ועד דמשק עד חמת רבה • ומחרן עד ארכ
 כפרים עד אשור החשובה • ומארבל עד עדינה • ועד חומת בצל הרחבה • כל אלה סברו למלחמה • באף
 ובחמה • וציד רמה • ויחבו המון אלל המון • ותקעו אלהים כשלב לבנים על הר ללמון • ומחמת
 פר חרמון • ונתקיים החלוס האחרון והקדמון • צפרש שדי מלכים חסלב בללמון • והי כאשר באה

השמועה לשומרי המצודה • נפלה עליהם חרדה • ושלחו שלוחיהם • לכל הנדיבים אחיהם • לאמר
 דעו כי הוכה הכפתור ורעשו הסיפים • ועד אנה אתם מתרפים • ופוסחים על שתי הסעיפים • לכן
 מהרו ואל חעלנו • וחולי תנללו • ואם לא תמהרו לבוא נקום לילה ונצרה • ונעזוב העיר פחומה •
 ויטיבו להם דבר אים ממקומו אל ימיש • ועד שלשה ימים תהיה לכם חשועה כחום השמש • ויהי
 ציום השלישי צהיות הצקר ויהי קולות וצרכים • מזיו המרצות והרמחים המרוקים • וכלי הקרב
 בחשך יפילו זוהר • וענן כבד על ההר • לפניו אים לא יעמוד • וקול שופר חזק מאד • והנה מחנה
 הנדיבים באוהם וכל חיליהם • והציבו סביב המצודה אהליהם • ודגליהם ואויביהם • מצני יהודה
 ואפרים חנו לנגד פניהם • ויהיו מחנה הנדיבים לנגדם כשני חסופי עזים • וחלה מלאו חת הארץ כשאון
 מים עזים • וכאשר החקצנו לצאות יהודה ואפרים • בחול הים וכוכבי השמים • קמו שריהם ורוזניהם •
 ויאמרו לכל אנשי מחניהם • דעו אחינו כי בחוצ בתורה כי תקרב אל עיר להלחם עליה • וקראת
 לשלום איה • ואנשי המדינה הם אחינו ונפשם כנפשינו • ורוחם כרוחינו • ולא טוב לעלו למלחמה עליה •
 עד בקרא לשלום אליהם • אולי ישובו מדרכיהם • ויאמרו כלם טוב הדבר • וישלחו מלאכים צנו
 אפרים ויהודה • לאנשי המצודה • לאמר אתם אחינו ואנשי גאולתינו • ומצחר סגולתינו • ועחה חנו
 לנו מלכינו • וכלך לשלום לדרכנו • ואם כה תעשו תשכילו • ולא תסכלו • וקחו ממנו כל אשר חשאלו •
 ואם תמאנו חרב תאכלו • ועחה מדוע תתמכרו למות בלי גואל • טובו טובו מדרכיכם הרעים ולמה
 תמוחו בית ישראל • וכאשר הגיעו שלוחיהם לאחיהם • היו לוחקים עליהם • ולועגים על דצריהם •
 עד נמלאו עליהם אחיהם כעם וחמה • ויאחו למלחמה ציד רמה • ולצטו שריונותיה • ומרקו חניתותיה •
 ויגשו צראסונה שרי עדינה • ויענו בקול נגינה • ויאמרו

מִי־זֶה יְהִי עֹמֵד לְפָנֵינוּ •
 נַחֲנוּ בְּנֵי הַכֵּל פְּאֵר תִּכָּל •
 לָנוּ תְּרֻבּוֹת תִּעָלֶה שְׁמֵשׁ •
 לֹא נִשְׁקָטָה לֹוּ בְּקֶרֶב נָמוֹת •
 עַד כִּי נִמְלֹט אֶת אֲדוֹנֵינוּ •
 אוֹיְחֶרֶץ נֶגֶד הַמוֹנֵינוּ •
 יָמִים תִּהְיוּתֶם יְרֵנֵינוּ •
 אִם תִּחְשָׁךְ שֶׁמֶשׁ לְעֵינֵינוּ •
 עַד נַעֲזוֹב שֵׁם טוֹב לְבָנֵינוּ •
 לֹא תִעַרֵב שִׁנָּה לְעֵינֵינוּ •

ויגשו גדולי אסור ויאמרו

נַחֲנוּ נַעֲזוֹרֵךְ הַקֶּרֶב עַד כִּי •
 אִם לְקֶרֶב צוֹרֵה אֲנַחְנוּ רֵאשׁ •
 וְבָרַק חֲנִיתֵנוּ בְּעֵת יְבָעֵר •
 נִקְמַת אֲדוֹנֵינוּ נִבְקֶשׁ עַד •
 לֹא תִעַרֵב לָנוּ מִנוּחָה עַד •
 מִלְּהַתְּרֻבּוֹת תִּחְשָׁךְ שֶׁמֶשׁ •
 אוֹ הוּא כְּגוֹף נַחֲנוּ לְבַד נִפְשׁוּ •
 הַיּוֹם יִהְיֶה יִשְׂרָאֵל בְּאוֹר אֲשׁוּ •
 רַגְלוֹ נִשְׁלַח מִכְּלוֹ מוֹקֶשׁוּ •
 נָשִׁים לְנַפְשֵׁינוּ פְּדוּת נִפְשׁוּ •

ויענו אילי ארבל ויאמרו

אִם יִחְשָׁךְ הַזֶּמֶן חֶרֶב יִמִּינֵינוּ •
 תִּמְטִיר דָּמֵי הַחֲלָדִים מֵעַנְנֵים עָדֵי •
 לֹא נִשְׁקָטָה עַד אֲשֶׁר נָמוֹת בְּחוֹךְ הַקֶּרֶב • אוֹ מִיַּד יָצַר נַחֲלֶךְ אֶת אֲדוֹנֵינוּ •
 תִּפְיֵץ מֵאוֹרֵה חֲצוֹת לַיִל לְעֵינֵינוּ •
 כִּי לְמַדּוֹ הָעַנְנִים כִּיעַנְנֵינוּ •
 בּוֹשֵׁשׁ

ספר תחמוני

בו יש כחיד אל ולזמן נקרא קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו

ויענו רובלי חרן ויאמרו

נחנו קהל חרן כלי חרון	נערוך ונעזוב שם לדוד אחרון:
לנו חרבות אדמו כדם	ידמו חבצלת בתוך שרון:
נקמת אדונינו נבקש עד	על הזמן לנו יהי יתרון:
אם בעדונמות אי נעזוב	שם טוב לבנינו לזכרון:

ויענו בני ארם נהרים ויאמרו

נחנו יהועים מארם נהרים	נערוך קרבות עם צבא שמים:
לא נשקטה עד כי נחדש לאדו	נינו מלוכה על בני אפרים:
נשפוך דמי כל אויביו עד נעזוב	ארץ בדם בפי קי מים:

ויענו חסירי כלנה ויאמרו

נחנו פאר הדוד בני כלנה	עם כוכבי רום נערוך מחנה:
נטרופ משנאינו ואויבינו	בכפיר בעת יצבור בתוך מקנה:
נרוץ בתוך אהבה לתוך מות:	טרם אשר הוא יקרא נענה:
לא נחשה עד כי אדונינו	נגאל בכח מירי מונה:
עוד אחרי נפל מבון הודו	ירום עדי שחקוי בנה:
אם נפזרו צאנו ללכל פאה	עוד תעבורנה על ידי מונה:

ויענו גבורי הכסגה ויאמרו

נחנו בני פסגה אצילי עם	עורכי קרבות יוצאי צבא:
אם בקרב נבוא תדמה בי	נחנו חצובי אש ולהבה:
לו נעבור בים שתנוהו	ונחפוך אותו לחרבה:
לא נחשה עד כי אדונינו	נציל בעוז מיד מתי איבה:
נחלוץ גדוד צדים ואיש אחר	בנו לאלקס ודרבה:

ויענו אנשי חמת ויאמרו

חמת אנשי חמת תהצוב להבים	ותצית אש קרבות בקרבים:
אנחנו בכפיר נטרופ לאויבים	ונשלח במשנאים שן ואבים:

עדי

עדי נציל אדונינו ונעזוב
בשטף הקרב נבוס לבבות

חילו מידי צדים ואיבים
אשר מלחכות אל הסחצובים

ויענו גדודי דמסק ויאמרו

האל קראנו בעוז אל על
וברק חניתינו בעת פיוץ
מיום אשר נתפש אדונינו
לא נשקטה עד נחלוש קמיו
עד שומעי שמעו בסוף ארץ

עת כי בשריון הקרב נהעל
להב ילהט כוכבי מעד
נקיץ כחיינו וגם נגעד
יחד ונשקמו בספר על
יאמרו ראוני זה ומה פעל

ויענו לבחות ארץ הכני ויאמרו

נחנו צבא האל בארץ הצבי
לונדחמו בנו צבא כוכבי זבול
מיום אדונינו משנאים תפשו
נאמר לנפשנו חכי עד יחמול

עזים כמו ארי וקלים כצבי
הלכו גדודיהם לפנינו שבי
נפל גאוננו והוסר כל צבי
האל ועד כי יעבור זעם חבי

ויענו מלוצי מכרים ויאמרו

הנה יי שוכני שמים
לעזור במקרם כנלחמת קרב
נחנו כפירי הקרב עת נשאגה
איד יערוז הרב ומלכנו ביד
לא נשקטה עד כי בשטף הקרב

רוכב עלי עב קל וקא מצרים
זרע יהודה עם בני אפרים
ילדי ענק לא ימצאו ידים
צרים בתוך כבל ובנת שתים
האויבים ימאסו כמים

ויענו לדירי גוא חמון ויאמרו

מקול שאון רעם גדודינו
כי צור חניתנו כצור ברק
הצנו כחיים כי אדונינו
לא נשקטה עד כי בחרבנו
אם אור פני היום יהי נכון
ובעת כים יצאו גדודינו

המו ורגזו נחלי שיחוד
יריץ ללב אויבים ויקוב חוד
נתפש ומות נאהב לבחור
הצר לאחור יסחרה סחור
ישוב בכקר הקרב שחור
יסוף הלא יחרב ושב אחור

אמר שמניד ויהי אחרי בן הקבלו החבורות בגבורות ונועדו בקשתות רכות ומערכות

ז א ב ג ד מול

ספר תהכמוני

מול מערכות ויעל האצק עד לב השמים • ובאה השמש בצהרים • ולעקו הגבורים כיוולדה על
 אבנים • ונגרשו הדמים כיאור מלרים • ולהב החרבות בוקע אור מאופל • ואור היום זועף ואפל •
 וההר בוער באש עד לב השמים משך ענן וערפל • ויהי בעלות הצהרים • הריעו תרועה גדולה כל בני
 הכילות הם בני יהודה ואפרים • ותעל שועתם אל האלהים לשמים • ונשברו לפניהם כל הכדיצים
 אזויציהם ושפטוס כמים מוגרים • במורד ויכוס עד השברים • ויעוללו אותם בגאיות ובהרים •
 וילכו להם המעברי • והשרידים ברחו ונחצאו במערות צורים • ואויציהם גברו עליהם וצאו כל
 קהלות הקדש וימיהו כאיש אחד ושברו שערי המלודה • בקול שאון וחרדה • וכמעט לקול שאוניהם •
 תצקע האדמה אשר תחתיים • והולאו הכילות מצית כלאו • וירימוהו על כסאוי ופניו משונים
 כשוכני קבר מרוב היגון והלבישוהו בגדי מלכות • ויחכו עליו את הנזר וההעדות • והקינו
 סביבו כל ראשי הקהלות וגדוליהם • ויעמדו מימינו שרי עדינה ורוציהם • ומשמאלו המוני אשר
 וקציניהם • ולפניו כאמני כלנה ומסדיהם • ומאחריו גבורי הפסנה ואליהם • ונגדו רופאי דמשק
 ועשיריהם • ויעבור מלכם לפנייהם • ויהללו אתה' אלהיהם • על כל הטובה אשר עשה להם • והשתחו
 לו גדוליהם וקטניהם • אז נשא עיניו להם • ויזכור החלומות אשר חלם להם • וישמחו כלם במלך •
 האזרח וההלך • והעשיר וההלך • ויאמרו לו יחי המלך • ויעשו יום גאולתו יום משתה ושמחה • ומיד
 שנה בשנה יעשו בו יום הסקט ומנוחה • ומן היום ההוא גברה יד הכילות • על כל בני הגלות • ומאו
 ועד עתה פשטה מלכותו על כל העולם ולא נשאר לכדבה בכל ארצות מזרח זכרון • ולא שם ולא
 יתרון • מעדינה ועד ארץ לבנו ועד חרמון • ומהמדבר הגדול והלבנון עד הים האחרון • כי אם כלקט
 מן העמיד • שנים שלשה גרגרים בראש אמיר •

אמר

המגיד עלזה היה דוה לבנו • וגדל עצמנו • ונמס רוחינו בקרבנו • על הר הכדבה ששם
 פתינו • שועלים הלכו בו • השיבנו ה' אליך ונסובה ושבור מלכות הכילות השדודה •
 והנמית קרן לכדבה החמודה • בימיו תושע יהודה :

השער שלשה עשר

ויכוח הנפש עם הגוף והשכלי מי משלשתם הנוכל :

נאם ה' ימן

האזרחי ויהי כי ארכו לי ימי המשובה • נכספה נפשי לשוב לדרך התשובה • אולי
 אברר לבני מסיג מחשבי ואטהר נפשי • מדמי כחשי • וארחץ רעיוני •
 מטומאת זדוני • ויהי היום ואני עם חבר הקיני יושב • והייתי צעניני העולם חושב • ויאמר לי עלה
 צלבי לעזוב אלו הארצות ולשוב לארצי • ואל מחוז חפצי • ועתה שאלמה החן לך בטרם אלך מעמך •
 אמרתי לו שאלה אחת אני שואל מעמך • ודורש ממך • שתעוז מחמחך מזכרת • אשמנה לראש
 צערת • ותהיה לך לכבוד ולתפארת • ותלמדני משל ממסלי עבודת אלהים • ללכת בו ממחשבי
 לבנוהים • ותודיעני סוד הגוף והנשמה שניהם • ומי יקבל העונש מהם • אם יקבלוהו שניה • אם יתלקוהו
 ציניהם • אמר לי היטבת לשאול • וארע בי אין זולתי לבאול • זהכני מגיד לך דרך חכמה • מעניני
 הגוף והנשמה • אשר כודע לכולנו • ואבותינו ספרו לנו • אמרתי לו ספרה נא לי אמרתך הנעימה •
 ועלתך התמימה • וכהי משכורתך שלמה • אמר ידוע חדע כי ביום מעמד הדין כשיפתחו הספרים
 לחקור מעשה הרשעים והישרים • ויחקרו על הצדקות והשגיות • וישקלו העצירות והזכויות • תפוג
 החרדה על החטאים וידרוש כל אחד מהם עענות ותחבולות • ויתעולל עלילות • או כועדו הגוף
 והנשמה למשפט אלהיהם • ועדה אלהים יבא דבר שניהם • וכל אחד מהם • יגיד טענתו והטענות
 יטפוט ציניהם :

ותען הנפש ויאמר לגוף
 אוי לך הגוף הנגוף כי אחה מחריב עולם • ואינך מן החל ככלם • אתה עוללת לי היגון הזה • כי צעלך
 הצר הגדול הזה • כי בכל יום היית מרצה הטאוועצרה • ומגדיל המדורה • ברוב מחשבותיך • והונ
 תופעותיך • ולא היה לנך ורעיונך • כי אם לתור אחרי עיניך • ולהמתיק לשונך • ולמלאת צעקך •
 ונכה עסקך

שער שלשה עשר

כו

ולתעסק בעניניך • ותזנוניך • וכל מחשבותיך להטביעני צטיע ורפש • ולמכרני למות בלי חופש • ויען הגוף ויאמר לנפש •

הוי הנפש החוטאת הלא את במחשבותיך הוגעתני • ובעלתך משכחני • אהא צתי הכרע הכרעתני • כי אין בידי רעה ופסע • ואיך אוכל לעשות חטא ופסע • לולי אשר עוררתני • ובחבלי שוא מכרתי ומשכחתי • כי את היית קושרת לבי בחבריך • ומוטכת גופי בעבות שקריך • ומתעוורת אותי צמתק אמריך • ואני אבא אחריך • ומלאחי את דבריך :

אמרה הנפש

אני הייתי עליונה • יושבת במלכות ראשונה • והייתי כיונה צחיק אלהי מקננת • ועל שולחנו מרננת • וירדתי ממעלות גבוהים • ונפרדתי מבני האלהים • ובאתי אליך להחיותך • להטיבך באחריתך • ואתה העבדתני בחטאריך • והוגעתני בעוונתיך • ומשכחתי בחבלי תעוועיך • להבלי שעשוועיך • להתעדן באכילה ושתייה • ולהתענג עם כל צורה יפפיה • ולאכול מיני מעדנים • וללבוש בגדי עדנים • ולהיות בגדיך לבנים • וגופך מעודן בשמנים • ומה לי ולבגדים הלבנים או לשמנים • ומאין לנפש זכה ונקיה • אכילה ושתייה • או לחבק צורה יפפיה • הלא כל אלה התענוגים צד ידובקו ויחרעו • ובי לא יפגעו •

אמר הגוף אל הנפש

לא כן הדבר רק אני הייתי כאבן דומה • מושלך באדמה • עד ירדת מן השמים • והעמדתני על רגלים • ופקחת לי לראות עינים • וחננת לי למשש ידים • ולאכול לשון וסינים • ולדבר שפתים • ומה לי ולא לה התענוגים בהיותי • לולי מהרת ותבאת לקראתי • ותחלט הנפש לדבריו • ולא מלא מענה על דבריו • ובראות השכל כי הנפש גבהלה • ומכחה ביד היצר נחלה • וגבר עליה הגוף ברוב דברים • ועלה אמת הגביר השקרים • אז התעורר השכל ויאמר לנפש • עורי נפש צרה • מכבוד אל גזורה • ובמאסר הגוף עלורה • והשמרי מן היצר הרע אשר צד פרעות פרע • וכארי סכב כרע • לכן הטרי מעומאחד • והנקי מטנף גויחך • ושיתי לבך למעלה • ולנוה הכבוד והתהלה • אשר היא אהלך בתחילה • וישא משלו ויאמר

עופי כיונה אבא בצל קנני:

לבשי יחידה עזו ואל אל רנני:

אל את ערומה מבסות יושר ותום • צל רחמי ודרשי ובם התלונני:

עודי קחי עמך תשורת מאמר • ודעי כיום הדין לצור מהתעני:

יושר והיבני עדי תתלבני:

וקחי רצון קונך וכל הונך תני:

חלפו בהבל ועל יהם קונני:

מרה סעי אולי במתקה תחני:

קמו חצות ליל אבל את תישני:

עודי בחזק והערי האני:

עשית ולבנותם לבנים תלבני:

שיך ותוכן הקבנים תחני:

נפיש וכו תצדפי תבחני:

ובתוף ובנור צהלי קולך תני:

אש תצאי זכה וברה שורדי:

ספר תחמוני

בואי בנקרת צוד ושם הטמני :
 המעה ועל לבך ענין איד ענני :
 מתי שביה תצאי מכור עני :
 ובאה לי דג אורה תרגני :
 קנה מאד רצון וכו השעני :
 אך עם בני התאורה התחתני :
 תת אחרי לשוב ואל הענני :
 עמי והיה זך וקדוש מתני :
 אסתיר עונותי ואתה בוחני :
 תמיד בשטן על ימיני שוטני :
 תני מאד אכוש ואומר מה אני :
 אשכון נוה חסדך וחסדך שוכני :
 עודי בנהר ינעמי התעדני :
 רקבעבורי אעשה ולמעני :
 לך כי אני הוא המדבר הנני :

אך אם מלאה שיג ואון תצאי
 ובדק קוד שליחי והמטירי מטיר
 ההנער ידלה עניה כוערה
 עד אן בקדרי המרי הסתרי
 ותבטחי על טוב זמן בוגד והוא
 גר שתי הצדק אשר הוא בועלך
 שובי אסדה לאדוניך ואל
 אולי בתוך מהנה אלהי סתחני
 צודי תקדתי ואיכה ממך
 אפצור להמלט ויצרי רודפי
 שדי בזכרי רוב חסדים שגמל
 אשבח אני עצמי ואתה שומרי
 בשר ארון עולם לנפש נענה
 כילא למענך אגמלך חסד ויון
 עת תקראי אותי בצדה אענה

אמרה הנפש לשכל

ואיך יוכל להמלט מכלו • ולסבור עולו • מי שנפל ציד ארונים קשה • וטבע במלולות יס ואין לו משה •
 היצר לימיני • כנחש ישכני • והגוף צעבותו ימסכני • ואני בתוכם יחידה וגלמודה • ובמאסרם לכודה •
 זה נוטף וזה מושך • אויה לי כי גרתי מסך • ותשא משלה ותאמר

בבור השכים אהלי נטיתי :
 לגיף ותוכו בית זכול בניתי :
 מתרפקה משתקשקה הייתי :
 אותי וגוף טמא לאיש קניתי :
 ילדי זנוניו יום וליל הריתי :
 בנים וטפתתי וגם רביתי :
 ראשון ועליו יום וליל בכיתי :
 עד מסכול האהבה הליתי :
 או מנשוא אותי ולא לאיתי :
 תחת אדוניה ולא זניתי :

מהיכלי גלגל יקר גליתי
 וישלחני מגלילי טעלה
 אתמול בחיק צורי בעלמה צועקה
 אחר היותי כבתולה אידסו
 ויבעלה אותי בטומאתי ומ
 ארד עלי ברביו בכל יום רבבות
 אוחיל לפירוד אותבי תוך וה
 לבי לפירודו כחליל יהמה
 דאיכלו חרדים סבור השקו ונג
 למת זנחתי באשה זנתה

מָרִים מְאוּדָרִים וְלֹא שְׂמִיתִי:
 תִּבֵּל בְּמַבּוּל הַבְּכִי כִסִּיתִי:
 גַּם מִכְבָּדִי מִי בְּכִי דָלִיתִי:
 שׁוֹת יַעֲלוּ אֶל אֱלֹהִים וְלֹא עָלִיתִי:
 מִתְּהוֹ אֱלֹהִים אֶצְאָה חַיִּיתִי:
 שִׁחַק אֵלֵי אֶרֶץ כְּעוֹף דְּאִיתִי:
 שׁוֹשָׁן בְּגִנִּי אֶהְבֶּה דְעִיתִי:
 גַּם מִכְבוֹדוֹ מוֹד דְּרוֹר אָרִיתִי:
 וְעַלִּי נְתִיבוֹת בְּעָדוֹ צְפִיתִי:
 שְׂאֵהְבָה נַפְשִׁי וְלוֹ כְלִיתִי:
 לְרוֹת בְּמִימֵי נַעֲמוֹ צְמִיתִי:
 טוֹבוֹ הֵלֵא נַפְשִׁי בְּצוֹם עֲנִיתִי:
 מִפִּי בְּכוֹסוֹת לַעֲנָה רוֹתִי:
 כְּבוֹד לְבַד הוֹד אוֹהֲבֵי בְוִיתִי:
 עַד זְהָרִם חָשֵׁךְ וְלֹא רָאִיתִי:
 דוֹלַק בְּגוֹף אֶפֶל הֵלֵא כְהִיתִי:
 פָּנִי וְאֵימָה כְּמַעִיר עֲטִיתִי:
 אֲרוֹן שְׁתִּי עֵינֵי לֵאֵל תָּלִיתִי:
 לַחֲסוֹת בְּצֵלוֹ כְּאֲשֶׁר חָסִיתִי:

לָמָּה פָּדַעְנִי וְהִשְׁקִנִי בְּמִי •
 לוֹי עֲזָרוֹנִי עֲנִי עֵינֵי אֲוִי •
 אֶחְפּוֹר בְּבַת עֵינֵי בְּאֲרוֹת עֲמָקוֹ •
 אֶבְכֶּה בְּשׁוּרֵי הַנְּשָׁמוֹת הַקְּרוֹ •
 כָּל עוֹד בְּגוֹף אֲשַׁבּוֹן אֲנִי כוֹ נַחֲשָׁבָה •
 הַיּוֹם בְּרוֹם קִנִּי כְּמוֹ יוֹנָה וּמִ •
 עַל הַרְרֵי כּוֹשֵׁם בְּגִלְגִּיל זְבוּל •
 וְאֲשַׁאֲפֶה רַקַּח בְּזִכְרֵי יוֹצְרֵי •
 הַן בְּעָדוֹ עוֹבְרֵי דְרָכִים אֲשַׁאֲלֶה •
 גַּא עוֹבְרֵי דְרֶךְ שְׁאוֹ שְׁלוֹם לְדוֹדֵי •
 גַּא סִפְרוּ אֵלָיו תְּשׁוּקַתִּי הֵבִי •
 מִיּוֹם גְּלוּתִי מֵאֲכוֹל עַל שְׁלַחֲנוֹת •
 מִיּוֹם אֲשֶׁר כּוֹסוֹת אֶהְבֵּי נִמְנְעוּ •
 יֹמֵר לְחַבֵּי צוֹף דְּבֶשֶׁת בְּלִתּוֹ וְכָל •
 הַכָּה שְׁתִּי עֵינֵי בְּסִנּוֹר הַנְּדוֹדֵי •
 אַחֲרֵי הַיּוֹתִי אֲזוּ בְּהִיכַל אֵל כְּנֵר •
 עַתָּה אֶזְכְּרֶה יוֹם דִּין לְאֶרֶץ יִפְרוֹ •
 הִנֵּה כֵּעֵינֵי הַעֲבָדִים אֵל יְדֵי •
 עַד כִּי יֵשִׁיבֵנִי לְאַפְרַיִם יוֹן יְקָרֵ:

ויען היצר ויאמר לנפש

שמעי בא זאת עניה • אשר מנין הנחות כוסה רויה • דעי כי חלדך כאין • והודך יסוף כהרף עין •
 ומשמך כשרך ירזה • ובית חבנים יחזה • וכרגע יאבד הודך • וישבר גאוך ואידך • לכן אל תמירי
 חדותך • באנחתך • ואל תעזבי בעולם הזה שמחתך • כי אחרי המות אין שמחה ואין מרגעה •
 ואין ישיבה ואין נסיעה • ובעודך בחיים אם תשמחי תועילי • ולעשות תשכילי • כי אחרי מותך לא
 חוכלי • להטיב אשר אצדת • ולהטיב אשר הרעת • ועתה עזבי השכל וסקריו • כי לא יוכל לקיים
 לך את דבריו • ויטה משלו ויאמר

נַפְשִׁי יְקָרָה אֵיךְ בְּשִׁכְלֶךָ תִּבְטַחִי •
 גִּילִי וְחִלְקֶךָ מִזְמַן אֵל תִּשְׁכַּחִי •
 כִּי אַחֲרֵי מוֹתֶךָ כְּאֶפֶס תִּהְיִי •
 אֶתְמוֹל הִישׁוּב אַחֲרֵי לְכַתּוּבְךָ •
 לֹא תִשְׁמַחִי יִתְרָה וְלֹא תִאֲנַחִי •
 אִישׁ אַחֲרֵי מוֹתוֹ לְעוֹלָם לֹא יִחִי •
 אֲזוּ תוֹכְלֵי לְעֵלוֹ וּבָה אֲזוּ תִשְׁמַחִי •

ספר תחמוני

אִז תּוֹכְלִי טוֹבָה לְעֲצֻמָּךְ לַעֲשׂוֹת •
 לָמָּה נָוֶה מְשׁוֹשׁ וְשִׁלְוָה תִסְגְּרִי •
 הַרְוֹצְתִים הִמָּה בְּבָרָזֶל הַזְּרָגִים •
 תִּבְלֵנִי תִעֲנוּג וְלָמָּה מִנְוָה •
 שְׂכָלְךָ נִתְּנָה תוֹךְ כָּלוֹא הַמֶּאֱסָר •
 שְׂמַחִי בְּטָרָם מִנּוֹתֶךָ תִּצְאִי •
 הָאֵל עָלַי כָּל הַבְּרוּאִים יִחְלֹק •
 מִנְעִי יְחִידָה מִכִּי קוֹלְךָ וְגַ-
 כִּי אֶתְכֶמוּ כּוֹכֵב בְּתוֹךְ גּוֹפֶךָ וְעַת •
 אַךְ אַחֲרֵי צִאתְךָ דְעִי כִי לֹא לְעַד •

אמרה השכל לנפש

נפש קדושה • בעול היצר כבושה • אליסיתוך • שקריו ואל יכחידוך • ודעי כי מלך בשר ודם אם
 איש ישרתהו • לא ישקוט עד יגמלהו • וישיב לו כמעשהו • ואם אדם אשר הוא גוש רמה • ועפר מן
 האדמה • יוכל להשיב גמול לעבדיו • כל שכן צורא הכל כי לא תקצר ידו להשיב גמולתך • אחרי כן
 מבוסך ולהחיותך • עד תקבלי שכר טוב לפעולתך • ויש תקוה לאחריתך • אמרה הנפש אמלא חן
 בעיניך • אדוני כי נחמתני • ובדברי פיך חזקתני • ומן היצר הרע הכלתני וחלאתני • ועתה ידעתי כי
 יש לי תקוה ברחמי האל להשיבני לנוה האור והתהלה וחמיד יש לבטוח • על אלהינו כי ירצה לסלוח •
אמר המגיד וכסומעי דברי חבר הקיני השחחיותי אליו • ולפנתי בלבי מליו • ונועם משליו •
 וכאשר רצה לנסוע למקומו • החל לשורר בטוב טעמו • וישא משלו ויאמר

אֲנִי חָבֵר אֲנִי חֲמַדַּת נְבוֹנִים •
 אֲעוֹרֵר הַנְּפִשׁוֹת הַיְשָׁנוֹת •
 וְתָמִיד אֶפְתָּחָה שְׁעֵרֵי תְשׁוּבָה •
 אֶחְלֹץ הַגְּוִיָּה מִיְקוֹד אִישׁ •
 וְהִצַּר וְהִתְאַוָּה יִסּוּפוּן •
 לְזֹאת אֲשֶׁר־אֲנֹשׁ יִפְיֵק רְצוֹן אֵל •
 וְיַעֲקוֹד מִלְּבָבוֹ חֲטָא וְאָוֶן •
 וְאִזְיָאֹר בְּאֹר חַיִּים וְיִזְכָּה •

השער הארבעה עשר

בסדר תפלה יקרה • לא ישקל כסף מחירה:

נאם הימן האורחי עזרתי צים לארץ עזה • אחרי יגיעה קשה ועזה • וכאשר באתי באותיותי •
 והתהלכתי

והתהלכתי בנתיבותיה • ראייתי בקצת הימים ארמון • מלא כמלואת רמון • ובחוך ההמון זקן •
 בפיו המליצות יתקן • ויאסוף פזורי החכונות כאסוף בלים מקן • ולפניו חלמידים • צמיני החכמות
 לומדים • ואשמע אחד מהם אומר לו אם טוב בעיני אדונינו • יחבר לנו מפניני רעיוניו • ובדולת
 הגיוניו • תפלה או תחנה • תהיה לנו לסוחרה ולנה • ותבקע שערי מעונה • ותגיע לכסא השכינה •
 ויען ויאמר לו הט אזנך ושמע שאלתך אשר שאלה • ותפלתך אשר בקשת • ולא התעכב כי אם רגע
 כפי אשר העיר ישני זממיו • ודבר אל סלע לשוכו ונחן מימיו :

ויען

ויאמר להם שמעו אלי רודפי לדק הנה לכם תפלה • היא פאר התהלה וגזר הגדולה •
 בה אים בכונת דעתו • ישמע הצורא חפילתו • וזאת תחלתה : אנא אדון עולם • ובורא
 הצוראים כלם • מעון הנשמות • ויסוד העולמות • באתי להשתחוות לפניך כי אתה האדון המיוחד •
 האחד ולא ככל אחד • הטוב האמיתי • הנועם הנלתי האור הפנימי • הזוהר הנראה לעין הרעיון •
 הכבוד העליון • יסוד כל יסוד וסוד כל סוד • ועיקר כל עיקר • ועילת כל עילה ומעין הנכוחה • ומולא
 האמונה • ויסוד הנכונה • מניע הצוראים • מאתו ואליו ומסייע המלאים • מרשותו לרשות הקרוב
 כפי רחוק • הרחוק כפי קרבו • הנמלא לעצמו • ואין לאחר עמו • הנסתר מעיני הנשמות העליונות •
 הנמלא לכל דבר ושפל רוח • המטיב וטובתו כדבה • בלי חובה • הממלא לכל נמצא • ולא נמצא •
 השליט ואין שולט בו • המשיג בלי מושג • העושה בלי שותף • הגוזר בלי עוזר • המלך בלי יועץ • השופט
 והוא בעל החוב אליך אקרא האור העליון • הנשגב בחדרי חביון • אשר אליו כונת כל מתכוין •
 וחשק כל נפש • ותאות כל רעיון • ואשאל ממך עזרתך וקרבתך • בחיי הסוד אזהר כשגבת • ובאין
 מקום נצבת • ורחקת וקרבת • ובראת הכל מאין • ואתחנן אליך בכבוד אלהותך הנלמית •
 ובמלאותך התמידית • וגדולתך הפנימית • הגאוה השולמית • ובגבורתך הקיימת • ובאחדותך
 הנעלמת • לשגבני ולחלצני משוחת התאוה • ולהוציאני מגלויס המעוה • ולעוררני ברוח עליונה
 זכה וזרה • ולאמלאני בענה ישרה • ולאזרני בשכל העהור והטוב בלי שמלה • ולקדשני בדע' כלולה • ואשר
 מרוחך אלוה • ולחוקני בנפש יודעת ערך האמת • ולהיות פרי לבריאתי • ולא חסא לריק יצירתי • ואל
 אל מן העולם כאשר באתי • ערום מצגדי יושר יועריה ממעילי כושר • אנא הא הצורא מאין והיוצרי
 מאפס • אתה הוא ה' לבדך • המגביר עלי חסדו בטרם היותי • המגדיל עלי טובו עד לא הייתי ומזמני •
 קדמונים • ושנים בלי נמנים • העלכי על מחשבתו • בטרם נמלאתי • ופקדני בפקודתו • ועוד לא
 נבראתי • וזכרני לטובה • בטרם נקראתי • וגזר והוא בשמים לברוא אותי בארץ • וזוה על הגלגלים
 והתגלגלו • ודבר אל כחות יצירותי ונפעלו • וקרא אל השמים מעל ועל הארץ מחמת והחביר משניהם
 בשמה עליונה • עם גופה שפלה • ובטרם צראני אלל רוחו הכדיבה • וכחו הטובה • על אבותי הקדומים
 והגיע הטוב ההוא עד אבי ואמי • וזוה על האפס ונבקע • ואל האין ונרקע • ומתוכו הוציאני • ומלב האפס
 המליאני • ואלל עלי רוחו ונשמתו • והעניקני טובתו • ובטען אמי הכינני • ולאור עולם הוציאני • ונפח
 צי רוח חיים • והסקני מתעלות השדים • שמנים ממוחים • ונחן לי חן בעיני אבותי לסבול הם כל נזק
 ולהעיב לי • ולשאח כל צער ולהרויח לי וכאשר גדלתי במעדנים • כלכלני וגדלני • ועל מי מנחות
 ניהלני • ודרך הטוב למדני • ותורתו השכילני • ואור העול' הבא בעין לבני הראני • וכמה זמנים הלכתי •
 טובב בדרך לבני ולאגמלני והאריך אפו לחטאתי • וביסורי אהבה יסרני • וכמה פעמים טכחתי •
 ולא טכחני • ובכמה לרות נסני • ומכלם גאלני • ומה יוכל עבד נמאס כמוני • ועלכ נצוה ונקלה •
 צמותי להשיב גמול בשבחיו הגרועים על אחת מאלה הטובות הרבות •

ידי

רצון ורחמים מלפניך מעון הרצון • ומכון האמת • להטיב אחריתי מראשיתי • ואל חרף ידך
 פעבדך • ובל תהרם הטובה אשר צנית • ואל תעקור החסד אשר נטעת • וכאשר החילוח כן
 החמיד חסדיך עמי • עד אחקן המעוות ואיישר המקולקל • ואצרר סיג לבני • ואטהר טומאת
 יחידתי • עד אשיבנה אליך נקיה • כאשר נתתה בי • ועזרני לחלץ נפשי מחשבונך • ולהציל יחידתי
 מענשך • ולמלט רוחי מצער דינך • כי ידעתי כי כל תוכל להורות החטאים • ולהטהר בנדקתיך
 העמאים • ולהשיב אליך הכושעים • וללמד דרכיך לטועים :

אנא

אלהי כמה חסדים עם עבדך עשית • בי לא באונס ובלא הכרח אותי בראת • וגופי

ספר תהכמוני

החיותי • וגוי כרית • ונפשי קנית • ועלמי שוית • ולבי כהל נטית • ובחוכה אהלך בניתי
 ונחית • וגלמי ראית • ודרכי פנית • וערס קראתיך ענית • ואלו אעמוד אלף אלפי שנים משתחוה
 ומודה ומסבחה ומהלל • לא יכולתי להסיב גמול הטובה אשר גמלתני • אף כי עזבתיך והכעסתיך •
 והתמכרתי להרע ולא ירחתיך • והעזתי פני ולא נכלמתי • והלכתי בשרירות לבי ולא נחמתי • וידעתי
 והאמנתי • כי לולא שאתה רחום ומנון ארך אפים לרשעים • כדאי הייתי לעשות בי שפטים על רוב
 חטאתי • ומעוט צדקתי • אבל אתה רוצה להראות יתרון מעשיך על מעשה בשר ודם • כי כשיחטא
 לפני המלך עבדו • יגמלוהו ברשעו ומרדו • וימנע ממנו חסדו • ואתה לא כן במעשיך • רק תיענ
 לרשעים ותגמול חסד לחייבים • למען לא ישאר להם טענה • ואל יהי להם פתחון פה באחריתם
 כי יודע אתה • כי אם תאריך אפך לחוטא כל ימי חיותו • לא יצרח עידך במוותו • רק בלאת נשמתו
 לידך תשובתו • ואז תוכל לקחת נקמתך על רוע פעולתו :

יהי רצון מלפניך יסוד הרצון ועיקר העוב הנכון • להיות כונת כל מעשי אֵיך • וכל פעולתי לשמך •
 וכל חפני לכבודך • וכל מחשבותי לך • וכל רעיוני לסודך • וכל מעייני בך • וכל תשוקתי
 עליך • וכל מבטתי עליך • וכל גדולתי להכנע לפניך • וכל הנאתי להתענות בעבודתך • ואל תשים חלקי
 עם רודפי תאוות העולם הזה וטובותיו • והמתעבדים בתענובותיו • והקושבים עבודתך עול ברזל
 על כוארם ותורתך דברי לעג להם :

אנא מקור החיים ומעיין הרצון • יהי רצון מלפניך להבילני מאמונתם הכוזבת וכונתם הסכלה
 והגרועה • והטה לבי ליראתך • והבא ברעיוני לפחד מיום דינך • ולזכור כל עת ענשך •
 להיות נגד עיני פחדך • כטוטפות כל הימים אשר אחיה ושמע חפלאי בשועי אליך • צרוך אתה ה'
 שומע חפלה • יהיו לרצון אמרי פיו והגיון לבי לפניך כורי וגואלי • ויאמר להם הנה זאת חפילה אחרת
 יפפיה • בחבל אין שניה • ולה תהלה דומיה • לחזק ענייניה • ולחזק בניניה • ויען ויאמר
 אלהי בשתי ונכלמתי ובזכרי אשר אשמתי • יד לפה שמתתי • ועל אלומות עונות אשר אלמתי • נתתי
 פני ארצה ונאלמתי • ורעיוני עטו על שפם • כיהיאר שאפם ושפם • וזכור היגון שרפם ולא צרפם •
 מעיל הדרי קרע • ועלי כארי כרע • דמי חללים לועט • וברשת התענוגים צועט • ובזדוני
 רביד עוזי לגיף הוגר • וכבודי על צור חרבו חוגר • ובני רשפיו לרגעים ירדוני וירדוני • לרוב בלהות
 ובהלות הזמן שבו לי מתוקיו כמריו • וזרמיו כמריו • ונפתה לבי בגאווה וגיאו • ולא כן כי ילד יום ימיו
 שיאו בגיאו • ואם הזמן לב אליו ישים גאונו • כרגע ישית ועל כן יקוד להבו • ישא חבל באנחותיו •
 ומר שיחותיו • וישקיע גבעות עולם כנכבי נהרותיו • וגלי תהומותיו • עד בקע יאורים בצורות
 והסיב עבות זכות עלורות • ובתוכו חית אנחתו חנתה • ויד קשתה • עלי קשתה • ואשפתה עלתה
 רנתה • העירו והקיפו מעמיקי סרה • ושתי עסים התאוה לשכרה • הלומי יין תענוגים • ומנחיש
 יושר נסוגים וסוגים • ובתאוות חבל נגועים ונוגים • הומים כיונים ונפסם יונים • גדוד מריבם
 העזתם • וכשמיר פניכם העזתם • ומן הגדרת הגינה לזחם שמהם צרוע תאותם • בגאות
 החסד תאותכם • ומאנתם להיות החסד תאותכם • עורי נפש הומיה • והתפתחי מוסרי כוארך
 טניה • צכור התאוה אסורה • גולה וסורה • הלומת סרוקים וסורה התאוני • ועל חטאך
 קונני • ושיתי דמעך כיס עיניך אחי • ועל אחריתך אחי • בני הבינו וישכילו העם אשר להר
 הגאווה יעפילו • כיהיום ירומו מחר לשאול ישחו וירומו • ואשר בחייהם ינומו • צמוחם למעמד הדון
 יקומו • ועדיהם צכור מוח בגבי מגניו ירוץ • ותקפם ירוץ כמורג חרוץ • כליון חרוץ • ולא יועיל
 החרוץ כל חרוץ • חללי לי כיעוני כליו עדה ועדה • על נאות גילי ונלו • על עלייתו ונלו ועלי חבלי ידה •
 וצני יגוני תרגל ורדה • ה' מה אדם ותדעה • והומות ירועהו • ושצטו בכל עת ירועהו • ונפשו
 הענוגה נוגה • ונשמתו הגסוכה סוגה • ושרידיו עיפים ונרפים • וגדודיו חלשים ונכפים • ומאוריו לא
 לא יגהו • ומאוריו לא גהוי וילדי יום צאידו ופידו יגהו :

יהי רצון ורחמים מלפניך מעון הרצון • הפנימי והחלון • לאזרני ולעזרני • ולעדדני ולסעדני •
 צרות כקיה ונדה • בצירה במלאכתך מהירה • ובאור אמתך מזהירה • ולגבתי שחקיך חרקי
 וידפיה עדי גסוה • רחוקות מלוקות נתקה • וגלי דמעיה שחקה • וראש יגוניה מחקה • ומהררי ערף

זנקה • אך מה לעשות ויזרי הדימני • והסימני עד החימני • שמני לו מרגע • ובמחלחלו לבני
 מנוגע ומייגע • וארחתי אח למד • כל חמד • לחברה והחנעתי את בעלי און קלול עברה • ונשיתי
 אשר ברוחו שמים ספרה • ותהי החלוא לילדי עוני מילדה עד נהפכה לפועה ספרה • ויקוד הנחותי
 בשנטו ירועני • והנה במטהוים עיני • עד נמס לחיח נר לזרמי ענגי • אשר לה נעצר וכסחצכו
 צנני יגוני פרחי ונלכיו • והחאצכו כלבי גלות עסניו • ובלהבי לרבת האנהות המרתיחות •
 ושלחנת היגונות הקודחות • הגיף עיני דלתי מרומיו • ויספרו עינות חומיו • והגה ברוחו
 הקשה • והפך ים ליצשה :

אנא אור עולם הזוהר העליון האר עיני סכלי • ממאפל סכלי • והסר עלומי מנגד עיניך •
 והפבר מסך החטא המבדיל ביני וביניך • והפך ענוז עמך • המסחיר ממני פניך :

אנא אלוהי צטרס מדדת צטעל • ממדד תחת ומעל • הונחת ומעל • ארוכה ומעל • לשבי מעל •
 ושלחת מזור • להגיה מזור • אשר לא חובש ולא זור • אל לב אחור כזור • ועל כן כך בטחתי •

וכפי לך טעחתי • לרפא הרס • ולקשור הקרס • ולהאיר חשכי כאור חרס • אהה על ימי חורף • אשר
 הפכו עורף • ואחרי קצו כי וחרפו • נקטו כי וכלל חלפו • ומחלפיתם אחי חלפו • וגדודי עוני צאורס
 קלוני וללוני • ואחרי סלוני סילוני • וסלוני ובנכליהם נכלוני • ומלידה ומצטן סכלוני • ומדעת
 סכלוני • ובידס הרמה ריזוני ורזוני • ובמפרכת היגון הריזוני • ומצור שאון לא הריזוני • ומצ' ומחוז
 הקלוני • ובחרצ' הקלוני וקילוני • עד שצרוני ודברוני • והיזר הנעוה • אשר להבלי העול' מהלוא • ובמעון
 הסכלות מעונו סג ומחלוא • פחוני חלקיו וסחוני חלקיו • וענוגי מרוקיו • ונגעוני מרוקיו • וההגעשו
 גלי מלוקיו • ורעשו צימלוקיו • וכסוני ונטו חלי מעל אפיקיו פארי עלי נער • ואצירי שסוני נער •
 וגדודיו מצלרי שימי קיוון • וישני הוהו קיוון • וגזל הזמן מעלי מעטה הודו • ויד נגעו לרגעו עלי
 הודו • ולוקוחיו אפפוני • וכנחל גרפוני • ואכלוני ויכלוני • ומיד יגוני לא גאלוני • ובחוסף גאלוני עד
 נבלו עלי כללי • וזרק עליו ומלאכת סכלי נמצזה ועיפו נהלליו ועליו • על והפך הזמן שלוי לפיד •
 והבעיר בקרבי קרבי לפיד • וביעותיו נסוני וניסוני • וכלי טובה גישוני • לכן עורני נפש הומי • טרופה
 פאניה • בנצבי ים אניה • למתי הכלי חצל יסיתוך • ואל יסיתוך ויסחיתוך • עד יסיתוך • ומזמן ארוך •
 ולהיות טרף לשיניהם כרוך וצריך • אפגע ליזר סמוך שמוך • וכבוד הדמי הדימוך ודימוך • על כן
 למדומך אשר ידיחך • הזי נלחך • על המרורים • בקול חמרורים • ומעל הילר שטי • ומדרכיו נטי •
 וסות רטע פשטי • ועל עיר האמונה פשטי • אולי חישרי רכסיה • וחרפא רסיסיה • וחבני
 הרוסיה וחעזי מעונות התלוא הנושבות • ותעזבי טירות הלדקות המריבות • ואל חבטתי בתבל
 אשר גויה משכלת • כסוכה נופלת • וכאלה ניבלת • והבעירי זיקך • ופתחי זיקך • אשר יזיקך • עד כלי
 רקי יזיקך • ושזבי עד סוד היסוד • אשר בניך עליו יעמוד • כי שמו מקור • ורזונו מקור • וסליחתו מקור •
 והאל יורך עד חזכי לראות פניו • והמלא חן בעיניו • וכונייה רליון אמן : אמר המגיד ואשאל על
 שלומו ועל שמו לאחד מחלמידיו • למען אעמוד על סודיו • וכשומעו מלי • ויאמר אלי •

וּבְלִבִּי לְכָל חֲכָמָה מְסִילוֹת :

אִי חֵבֶר מִחֵבֶר הִתְהַלְלוֹת :

וְאָעֲרוֹךְ לְחֵסִידֵי סָגִיב תְּפִלוֹת :

אִחֵבֶר לְסִבְרֵי מְהִתְלוֹת :

השער חמשה עשר

הפלה למשה איש האלהים • הפותחת לכל אומרה שיערי גבוהים :

נאם הימן האזרחי היה לי בימי נעורי עושר והון • וכא ואון • עד עשרתי מלאתי און • ויהי היום
 ראיתי סומדים • אל עבר הים עוזרים • וארד עמהם • ונלמדתי אליהם • וכאשר
 בחוף הים פאנו • יד ה' נגעה בנו • ויהי שער גדול ציס • ונשאו גליו דכיס • ואחרי נער גדול
 ח א א 8 א

ספר תחמוני

שמלטנו • וכל הונונו אל תוך היס העלנו • ויבאחי מן הספינה דכא ואומלל • ערום ושולל • אחי יגון
וחונה • כמויזנה נבאחו ממעי הדגה • וכבאי העידה אל ביתי • באו אהובי לנחם אותי • ובעודי
מתנוודד לעיני הרואים • והנה חצר הקיני בא בחוך הבאים • וישב אללי • ויבכה על אשר קרה לי •
ויאמר לי • אלו היה בידי הון ממך לא נפנתיהו • ולך נלב עוב נחתיבו • אך מחסר חלק לי האל חלק
לך • ומחסר נחו לי אחן לך • והנני מלמדך תפלה למשה איש האלהים • תתחז לך שיערי גבוהים •
וחזרתי ישעך באורי גבוהים • ואם תקראנה בחוס לבב ובנקיון כפים • ערב ובקר וצהרים • יפתח
ה' לך את חוצרו העוב אח השמי' • ויריק עליך זרבתו • ויעניק לך משובחו • אמרתיו לו זאת נחמתי
בעניי • וזאת תהיה רפואתי לחליי • ויאמר הט חונך לשמו' פליאותיה • ולהבין נורחותיה • כי כמות
לא חובר • בנועם מאמר ונחות דבר :

ויען ויאמר לבנות שחקים וחילם • אשר מעולם ישאו משחיה שלומים • וחסד ורחמים • לחלק
אלוה ממעל ונחלת שדי ממרומים • הוא הליך הנחתו • הענו הרחמן • יסוד הנבואה וסוד
הענוה והיראה • אשר הסכימו על שפחיו הנמהר והיהיר • החסיד והבהיר • הסנה וסיני עדיו • ויס
סוף יירדו וארנון מגידיו • מזרים תביע תהלותיו • ולשון היס חמה פעולותיו • והיאור יגלה
אוחותיו • והר חורב מופת על גבורותיו • וקרה אל השמים ממעל ואל החרץ מתחת • ויהי מחבור
סניכס צריאה נוראה • וילירה נפלאה • הוא אדוננו הממליאנו מחפלה לאורה • המנחילנו חוקה
ותורה • הקורא דרור מעבודת הילר היווד ממזרח החללים למיעב המעים • מכל חסידה יחסיד בעלי
יושר וכשרון • ואנשי לדק ויתרון • קבלוהו האחרונים • מן הראשונים • קבלת גשוחו מכל דור
צדוריו • ומכל זמן ישריו • עד הגיע אל השורש העוב • אשר הלמיחהו • ולרור המור אשר לנפשו •
והרחיבה לו החרץ מוטבה • ונחנת לו צראש מלכה • ונגלה מלשון הגבורה • על לשונו נפלאות
התורה • שולח לבשר עניים • ולפלות דלים • הורה נבוכים • והאיר חשכים • והעולם במחשך
ויגלשה • והאמת בעדרת צמפעל ובמצטא • עד עת בא דברו • ונגלה יקרו ואורו • ונרחו בו פני
העולם • והאמינו באוחותיו עמיס כלס • ועלה אל הר סיני צרעיונים נקיים מכל שמץ ותהלה •
וערס עלוהו המלאכים הס העולים חלה • לחור לומהלכים • צין המלאכים המהלכים • סביב כסא
האל וחפארחו • והתילב צהר חמד אלהים לשבתו • וילך הלוך ועלה זענני הכבוד על כפים
ישאובו • ורצבות קדש יקיפוהו • וקול קורא לפניו פתחו שערים • ויבא צהר הנחירים • וברור
מברורים • זה האיש אשר יולרו צהרו • חיש אשר המלך חפץ ביקרו • ונבואו קמו לפניו ארחלו
מעונים • ואמרו לו שלום בואך קדיש עליונים • ודבר עם יולרו פניס אל פניס • ועמר צחציון
העז צרגלים רגזה האר' לאימת מצעדיהם • וחמדו הפיות ללחוך עפרותיהם • והקביל פני האל
צפנים זרח עליהם • זיו הענוה • והור הלכיעות הנאווה • וראה כל סוד נעלס בעינים • על דבר
הטא לא נפקחו • ואון לא החצוננו ולא השגיהו • ולקח מבחר המתנות • ומטיב המתנות • בידיס לא
דבק מוס צהס • רק עסקי קדוטה עסקיהם • ודבר עם האל פה אל פה • לא נמלא בו לשון רעיה •
זכשפה בחורה ונקיה • וירדו בידו חסירה • יקרה מראמות וגביש • וסי נכנד אשר לא עלה על לב איש •
הס לומות הצרית ממחלב כבוד גזורות • ועליהם חמרות ה' שהורות • לפקות עינים עורות • הוא
אדון כל עולם ואדונינו • הנותן ירח אלהים על פנינו • המחביר בין השכינה וצינינו • המזכנו לרחות
פני אלהים חיים • התאפולנו בגן עדן פרי עץ החיים • אשר אמרנו בללו נחיה בגוים • החי ואם
גיפו העבור מת • הגלוי לעין הרעיון ונפשו נעלמת • המצוה מפי יולרגבוהים • הוא אדוננו
זאדון כל נברא משה איש האלהים • שלום על עפר מנוחתו • ועל האדמה המקודשת צגויתו • ועל
כסא הכבוד הצרורה תחתיו נשמתו • מלת עצדו צו חמתו • המאמין צו ופחורחו ונבואתו •
קרהתי אליך משה איש האלהים נכפש שיאפת • ועין דולפת • ודמעה שוטפת • ולב מלא עלצים • וכלעות
שמוסות מכאזבים • ועין נגרת • כים נגרת • למפקד הישע והרחמים • והחמלה והגיאומים • כי
פונינו הצדיו • צין האל וצינינו • והסירו לנו אשר היה עלינו • והנה היום צחתי צרוח נכנעה • ונפס
צלענש טפעה • הולי צרקו חקר הקדמת בארץ חיים • עלי עוב יליצו כי ידעתי כי החיים אשר
צחיים עם האלהים נגמדו • גמותכ לא נכדו • לכן צפולי כבודך אסזיק כי רחמתי • ולא חשלמך בו

השער שישה עשר

אם ברכתו • וחליץ בעדי טובה • כי ממך למדו חסידי עליון להליץ טובה • על בעלי חובה • אכס
לריק יסוד עולם תיקר בא נפשי בעיניך • להעלותי בעתה ממוקשי • והוליאה מחסנר נפשי
למען ה' חלהיך • ולקדוש ישראל כי פארך • וישא משלו

שְׁלוֹם לְךָ הַצִּיר בְּחִיר עֲלִיּוֹן •
יִקְצֹר בְּמַהֲלֶךְ לִישׁוֹן נִמְרָץ •
עַתָּה חֲדָבוּ מִיָּמַי יְשׁוּעָתָה •
תְּרִיץ וְכוֹתֵךְ בְּעֵדֵינוּ גַם •
עוֹד נַחֲזֶה אֶתְךָ יְשׁוּעַת אֵל •

נְפִישׁ צְרוּרָה אֶךְ כְּרוֹם תְּכִיּוֹן •
וַיִּחַרְד הַלֵּב וַהֲרַעֲיוֹן •
יִתְבַקְּעוּ פִלָּג בְּתוֹךְ צִיּוֹן •
נְפִישׁךָ אֲשֶׁר תִּהְיֶה כְּצֶל עֲלִיּוֹן •
וּבְשׁוֹבֶיךָ אֶת יְשׁוּבוֹת צִיּוֹן •

אמר המגיד וכשמעי זאת התפלה • בחרתיה מכל קנין וסגולה • ולמדתי אותה על פה • ומלאחיה
למכתי מרפא • כי הבורא שמע בה שועתי • והטיב מראשיתי אחריתי • ופקדני בחמלתו •
ומלא ידי משפעת ברכתו • ועל כן נודה לשם כבודו • כי לעולם חסדו •

השער השישה עשר

בויכוח שבעה משוררים • מי יחבר שירים יקרים •

נאם הימן האזרחי בערס רגבי הנדודים בחנרת הידידים דונקו • ועפרות החברה למוצק
הפרידה הולקו • ועד לא העלילות בכור הדמי נמקו • ובנות החקיה כזמי
החברה לא התפרקו • ומנהרי שלוח כפוחם בלי נתקו • ומכלי אל כלי לא הורקו • הייתי על שמרי שוקט •
וסוטני שטונים בגני תענוגים לוקט • עד הניאוני החלחות המכילות • והפאוני בכל פחות • ההוות
המפחות • ומשנת מרגועי הקילוכי והליקוני • ואללוכי לשום מלעי פסעי • ומרגועי כודי וכועי •
ונחשך הפרוד רפדתי ילועי • ותהיינה מעונות השטונות אותי מקיחות • מצמות טלוחות • לארץ
חשואות • ומרבץ דאות וקאות • והתקררו כרום הבבות • ומתהום הלבבות • עבות זבות • בלי
אכזבות • יסעת אורי מעיבות • ושפעת גילי מדיבות • ולחיי ברשפיהם לרובות • בהמם גזרי הלבבות •
הקופאות להתיך פניניהם • על פניהם • מחרטי הרואות • ובנות המחשבות השואבות • מי דמעות •
מסלעי הצלעות • השיבו נגב הלחי אפיקים • והורו חלוצי שלומי אשר מגיניהם אפיקים • ביו הסריון
והדבקים • ולשטף זרמיהם פרץ כחל מעם גר • על ידותיו ועל גדותיו נגר • ומעון החבבה לגחי
הוגר • ויהי גדוד הסבל והשבר • שבר לפני השבר • וחיל הגיל מבולע • וחיל צבא העניים מחולע •
צאט פלדות שטיני מנידות • וגול רעיוני לדות • ויציאות במלדות • לירוח עניו ידות • וליהגם חום
גזלו מעפעפי זרמי דלף • והמירו פלד מקום הדלף • ודובים אורבים הורוכי והגירוכי • ועל עוילים
ירעוני ויסגירוכי • וביעותי בלהות יערכוכי • וכחר מפוח האנחות מאשר החיכוכי • וכאשר נגלו מעלי
מפרטי החלחות • העומדות במראות הלבואות • ועשו כלי גויה המהומות אשר על שמריהם קופאות •
ונפקחו עיני השלוח • בסוד עליהם ענכי ההויה • והחבוי הזמן כלי זעמו • והסקיע רעמו • והמחיק
עעמו • ויהי היום ואני יושב עם סגולת גולת מליצים • ושואף ריח חבבת להקת משכילים כמרצים •
ושואב שפעת יפעת מבינים כערצים • ביד שכלם נחיצות הנדיבות יסולו • ולבבות ובבות בלקחם לקח
ויסולו • ולמאורות אמרות שמי המזימות כספר נגולו • ולקול שאבותם שיני כפירי עמה כחעו •
ומורי דעות באיי האטונות חעו • ועל פיהם למודות החמודות • ופרודות החדות • ירחעו • ופמיזהב
החלות הממולאו בכלי שכלם רוקעו • וכלם ידי א • ונהות כנה מכיפים • ופוחות דלתות הפחיות מניסי •
ועוץ ענייני רעיוני כלב מעיפים • ונאענכי מסיני ניבי המדע מטקיפים ומקיפים • והיה בתוכם

ספר תהמוני

אור הצוק • הגערץ החזק • זהב המזוקק • אשר כלבו כל חוק מחוקק • מרנין שבים הענק בפנינו •
 ומפיל כפיל העיקר בפנינו • מרוקס מן המליצות חליצות • והן המלות הנמרלות המשונלות • בזהב
 שנועס משונלות • נר החועים • ונזר השיעים • גביר הרעים • אביר הרועים • יחיד המליצות ואין
 פני • גוזר בתבונות ואין מניח • הוא חבר הקני • חברינו יחיד המליצות • ומפחדו אשיותיהם מתפללות •
 ומתפוללות ומתרוכות • המעתיק הריגבעות הדעות ברוחות שיחות הגיונו • ונסערו גערת רעיונו •
 המקטר מעדני תבונות עדינות • בהגח מפיו ילא המקיר יאורות ומקורות • ומחנש מבכי נהרות
 אולרות • בעת פיהו פולח וכל אנשי החבורה • ובעלי עצה וגבורה • והיו בשורה קסורה עומדים
 סביבו • ללקוט רביבו ושביבו • וללמוד ניביו ונתיביו • ולזנב נחשלי אמריו • וללקוט שבילי נכוחות
 משכחות עתיריו • ולשאוף מרקחות שיחות נחות מרוח שפתיו • ושולפים צרק ממורט מחדודי אמרותיו •
 ורוחפים כנפי לבותם מקול מלהלות אביריו ודהרותיו • וקושרים לנואריהם קשרי רצי זהב מלותיו •
 מעוב אמרות טהורות חשוקות • בכלר כור השכל יזוקות • וצמענה הטוחות טוחות ומולקות • ומפיו
 יאזן בכו גלות עשן הזחשנות • ויתלכדו סערות המזמות הנושבות • וזורמו מימי שתייהם ושטף גשמייהם
 עבות • והרתיח כסיר מלילות ההגיון לשאטתם • וירופף חוג הגלגל העליון לשאטתם • וכולם כפירי
 נפלים • מחפירי לישים • למלחמות מזמות חמושים ונגשים • ויתנגשו כולם לערפלי שביב לקחו •
 ותימרות רקחו • והתקדשו לחתות אש מיקוד שיחו • אשר על מזבחו • וראו למרום הרעיוניש
 העליונים • כנפי רננים • ובאצרת ירקרק זהב הענינים • להתיחד ולהועד במשכן הנפשים עם
 אישים • להם לבות אישים • וגבות תרשישים • ולהלמיד במחזה הרעיון הנבא • עם אלומי מסכה •
 גלומי לבה • צחוב הקובה • אשר משם יגיה זיו הנועס ולא מארובה • ותחלקת אש לקם בלי מכובה •
 וקרנו מחומר המחשבות חבנית התושיות • בצורת יפיפיות • בכוית לתלפיות • וצעד אשנבי מחקר
 לופיות • ובקרצ הרצ המדע זרועותם נטויות • ויד עוזם תוקפות והויות • ויער כל איש מהם מוזי
 המליצות מחדרי ינועו • והטריח כדי דעו • והחל למלאת מלותיהם לנוארי התושיות מללות • ולתאון
 ואולמו מסעד ומסלות • והיו בהם שבעה בחירי חמד • ממכתר הקבוץ והלמד • משבחים נבכיים
 השיר ומשבריו • ומשגיחים בעד אשנבי מסתריו • וזה על זה בשירו מתגאה ומשתאה • ובכנף רננים
 לחיץ המליצות ידאה • ואיש לאחיו יקרא לכה נא ונחראה • וכל אחד מהם מתפאר כי הוא עולה תחלה
 צגרם מעלות התהלה • והתקבלו יחדו לפני אדירם • ואבירם ומורם • הוא חבר הקיני לשפוט עליהם •
 במליהם ומסליהם • ולדעת למי השיר הנבחר מהם • ולהכריע ביניהם • ויגש הראשון ויאמר

וְאוֹלָם מְחַשְׁבוֹתַי מְעִיֵּנוֹתָיו׃
 עֲלֵי עוֹלָם וְאֶרְבַּע פְּעֻמוֹתָיו׃
 וַיִּתֵּן אִישׁ לְבָבִי קוֹפְאוֹתָיו׃
 חֲלוּץ דָּעוּ בְּרַעַם שְׁאֲנוֹתָיו׃
 וַיִּמַּס לֵב בְּפִיר מִדְּהַרוֹתָיו׃
 בְּתוֹךְ קָרְסִי זִמְמִי לִוְלְאוֹתָיו׃
 יְבִסָּה עֵינַי מְאוֹרִים לְהַבּוֹתָיו׃
 עָלַי בְּנָפִי סֶעְרָה מְרַכְּבוֹתָיו׃

מִקּוֹר הַשִּׁיר בְּלִבִּי תוֹצְאוֹתָיו׃
 הֵבִי שְׂבָלִי בְּמִזְגִּלְגִּל יְסוּבִי׃
 בְּרַד מִיָּדִי בְּאוֹצְרוֹת בֵּין גְּנֹזוֹתָיו׃
 וְסוּסֵי הַקָּרֶב הַשֵּׁיב לְאַחֹר׃
 וַיְדוּשׁ הַרְדֵּי קָדָם וַיְדוּק׃
 וּמִשְׁכֵּן בֵּין אֲשֶׁר יָד אֵל פָּרִשו׃
 וְלִי לְשׁוֹן בְּעֵת יִשׁוֹן בְּרָקָיו׃
 יִשׁ'טִיטִים וַצַּד מְזַרְחֵבְאֵלו׃

ויענה השני ויאמר

בְּמִו פְּטִישׁ לְבַב אֵימִים יְפִיִּצֵן׃

בְּתוֹךְ חֲבִי לְשׁוֹן בְּרָק יְרוֹצֵן׃

ומהם שרשרות השיר אבצץ:
 וראש נחש עקרתון אבצץ:
 עדי יקיא אשר יונק ומוצץ:
 הלא שירי כשמש בם ינוצץ:
 ערוך נשק לאט יוצא וחוצץ:
 ורא יעלו בשזנסנה וכוצץ:
 ובלתי סך בעת פרח ויצץ:

אדקע בו פתילי המליצות
 ואשקיע לשון אישים בכתחין
 ואשיב מאכל בלעו בלועו
 ואם יתקדרו ימים פלילות
 ועת יעיר גרוד ניבי קרבות
 ולא יציל רדופיו הר וגבעה
 ועת ניבו יבכר קרנעים

ויען הסליסי ויאמר

ויקרח צור לשוני אש פלדות:
 בצור חרבנו ויכבוש המצודה:
 כפירי הקרב יעטו חרדות:
 לחוג שכל ובין עולות ויורדות:
 ביד שכל וכנפיהם פרודות:
 תבואני לנסותי בחידות:
 והציבה בתוך לבי סודות:
 ולפריד החמודות הצמודות:

זממי ישאגו בקרב העודות
 ולי רעיון מבקש מבצרי עוז
 ועת יפיץ ברק הרבי מאורו
 בנות דעי בסולם מחשבותי
 בחיות הם וגבותם קשורות
 והחכמה כמו מקבת שבא בן
 בקרבי בנתה בירות וטירות
 לחקר המליצות הנפוצות

ויען הרביעי ויאמר

והעלו הקרבים אש קרבות:
 והם מהררי להב הצובות:
 עזבום שם באור אשם צרובות:
 ירוה התרבות התרבות:
 ושבו הזכרים כנקבות:
 ונמס לב זאיבי הערבות:
 אכל נפשות בני שכל משיבות:
 תבונות מלאו תכל תגובות:

לזכרי חדרו שזקטי לכבות
 בכוכבים יפיצון אש פלדות
 ולו פגעו בנות שירי בנות עש
 וצור ניבי בדם עוכרי בריתי
 והיו האנשים די כנשים
 ושבו הכפירים לי צפירים
 במלות לב מהי סכלות מדיבות
 יקשר ניב לשוני מערנות

ויען החמישי ויאמר

ואד לחנהלי מימיו ואדקע:

גהר השיר ברוח פי אבקע

ספר תחמוני

וְאֶת־פִּי מִחֲלָצוֹת סִית הַמְּלִיצוֹת •
 וְאֵלֹהֵי יִזְכְּרוּ שִׁירֵי עָלֵי יָם •
 וְשִׁיר בְּלָתִי כְּמוֹ בְּגָד מְטוּלָא •
 מְלִיצִים הוֹשִׁקִים אֹתוֹ וְנַפְשָׁם •
 הָיוּ מְדִיּוֹ בְּהַר גְּשֵׁפָה בְּדָגָל •
 וְגִבּוֹרֵי קָרֵב הִתְיוּ בְּחֶרְבוֹ •
 וְהִתִּיר הַמְּלִיצוֹת הַאֲסוּדוֹת •

וישן הסטי ויאמר

וְהַגְּלָגֶל לְשַׁעֲמָתוֹ יְרוּפָה •
 וְהוּא חוֹצֵה עֲדֵי צִוָּאר וְאוּפָה •
 וְלִשְׁחָקִים כְּלֵי כְּנָף יַעֲיֹפָה •
 עֲדֵי כִי יִהְיֶה הוֹלֵךְ וְטוּפָה •
 לְהַגְלִיּוֹר אִישׁ יְהִי מִשְׁפִּיל וְכוּפָה •
 יִשְׁמַח דָּל כְּמֵר עַל לֵב יְתוּפָה •
 בְּאֵף נוֹשֵׁף כְּמוֹ שָׂרָף מֵעוּפָה •
 עָלֵי הַבַּיִת וְהַשָּׂבֶל חוּפָה •

וישן הסטי ויאמר

לְשִׁיר הַיָּמִין תְּחִיבָה מִפְּעֻלוֹתֵי •
 לְבָבִי עַל גְּלִיל שְׁהַק יְסוּבִי •
 אֲנִי מִשְׁכֵּן וְהַחֲכָמוֹת קָרְסוּ •
 אֲנִי מְעוֹז וּמִגְדָּל עוֹז לְכָל בֵּין •
 אֲנִי כֶּתֶס וְרֵא נִמְצָא לְכָל אִישׁ •
 גְּבוּלֵי עַל מְכוֹן הַר הַתְּכוֹנוֹת •
 אֲנִי כַחַץ יִפְלַח לִבְחֶסֶד לִבִּי •
 וְלִי שִׁירוֹת כְּלֵי כְּנָף יַעֲיֹפוּ •

אמר פמניד וכאשר הריקו פליהם • והציקו מליהם • אמר חנר הקני להם • דעו כי שיר כולו
 טוה • וניכנס נחמד ונאוה • יאיר חשכים אס יגלה מעל פניו מסוה • כאלו כלכם חלב חכו
 ואח ינקהם • ומארי כרף יחד אקחם • האמר מכס עדי מלינים יגנום • והפני האדר יגלום
 והסליסי

והגלישי רקה הריקים יהלום • והרציעי ישיב כאצני גיר הצני יהלום • והחמישי ינהיל הלצנות צהקין
ובחלום • והששי משחה למלך אל עולם • והשביעי נחן לזהסיר צריהו שנוס •
אמר המניד ויחרד לבי עליהם • ולא ידעתי על איזה דבר אחמה ביניהם • אם לנפלאות שיריהם •
או למליצות סדר הקיני מוריהם • ונפרדתי מהם ולני עמהם :

השער השבעה עשר

בויכוח המין והמאמין • זה על שמאל וזה על ימין :

נאם הימן האצחי הייתי צימי נעורי מתדפק על דלחי חכמים ומשכילים • וסוקד על זערי
המצינים והפלילים • ללקוט בדולחי אמריהם • ולשאוב ממעייני משליהם • ולרדות
צוף דגש מליהם • ויהי היום וחני צמע מדחכמים יושב עמהם • ושומע אמריהם • והיה חצור הקני
צראש קרואיהם • וישאלוהו העם העומדים לפניו • והשואבים ממעייניו • על דבר הכותים הכרוזתים •
ואמונתם הרעה הגרועה :

אמר להם דעו כי הכותים צין הצריות • כשרץ צין הקיות • עם הוהידיים לא ימנו • ועכוה ערלים
לא יתכנו • ועם הישמאלים לא יכנו • אבל הם צריה צפני עכמה • נודע לכל האומות
מפרונה ומומה • ומה תשאל על עדה גלמודה ואומה זעומה • כענף צלי חירש • ואילן צלי שורש • נביאם
סנבלט החורוני • ושרס עוניה העבד העמוני • ומלצד כל זה יחזיקו בתורתנו • ויחגלו צה עלינו •
כעבד תחגאה על אדוניו בעזות פנים והם חסודים בגנבת תורתנו ומראים בגלוי לדקס • והגניבה
צחוק חיקס • יחזיקו בתורתנו • ויעשו הפך פעולתינו • וכלם כשכורים נכזבים • והולכי חטינים • חורתם
גרועה • ואמונתם רעה • וקהלתם מעוטה • ואינם לחלף היט מגיעים • כי הם חסירי וגרועים •
קלוטים ולא שרועים • מעט ורעים :

אמרו לומה תאמר על הקראים המינים • אשר הם בדברי רבותינו אינם מאמינים • אמר להם
הם מגואלינו • ויותר קרובים אלינו • רק לא יאמינו בדברי פלילנו • ורף על פי שהיא בידם
תורתנו • לא ימנו עם עדתינו • כי נעבד ולתאותם בפרך • וסרו מהר מן היורד :

אמרו לו ואיך יחעלם מהם האמת • וכל מי שיש לו שכל יוכל להבדיל בין החי ויין המת • הלא
ידעו כי התורה כמו טירה סגורה • ובחדריה כל הבין יקרה • ולשון החכמים כמפתח לבת
חדריה • וללקוט בדולתיה • ואם יאבד המפתח • יהי הפתח סגור ולא יפרוה :

אמר להם יכירו כל זה ויבינו • אך לא יאמינו ולא יאזינו • כי אבותיהם ראו לעגות חורה פדטה •
להם וחלודת הקדושה • ותהי בתוכם האמת נעדרת • ואמונתם חולה ונצברת • אמרו מה
היא טענתם • על אמונתם • אמר להם יש לכם טענות צאיות • ועל מוסדי שו א צנויות • וכלם
דחיות • אמרו לו הלא תגיד לנו מקלת עניניהם • והשמיענו טענותיהם • אמו • דעו כי מימי קדם
נקבלו מתופשי התורה שני מינים • מקלתם כופרים בחכמי ישראל וקלתם מאמינים • אלו יחזיקו בדברי
דבותינו כמו רבינא ורב אשי • ואלו לא יאמינו צם ויאמינו צא' וצמטה • כי יקחו הפסוק ערוס מצבדי
עדיו ויפשטו מעליו כחנתי פיו • כמי שיסמור האילן וישלח פרוו • ויענו • מאמינים ויאמרו אל
המינים יש לחטוא על מי שיש לו דעת • ונפשו הרע והטוב יודעת • ואינהי ול האמת נכנעת •
כי איך יאמין אים בתורת מטה ומלותיה • אם לא יאמין בפירושי הליכותיה • ולו לי החלמוד • היתה
החורה כאהל צלי עמוד • ולולי המשנה • נמר ריח החעודה ושנה • ולולי הגמרא • נסעו לומדיה ממחקה
ויחנו צמרה • ולולי הפירושי • רבו בתורה הספקות והשבוסים • ולולי החכמים איך ידע אים בדברי תורה •
להשמר מהעבירה • או להזהר במצוה קלה או חמורה • אמרו המינים המבלי אין לה אלהים בישראל • כי נבדק
מחכמים שזר וגוא • חלילה חלילה לנו לחלל בעבור חכמיכם חורח צור צוראי נו • אשר דתו הנחיל נו •
אבל בשמור דברו ומבעתו • כאשר קבלנו ממטה נביאו • ולא נחליפנו ולא נמ ירגו • ולא נוסף נליג
ולא

ספר תחמוני

ולא כגרע תמנו • אצל הכתיב • שנו התורה בפירושו אשר פירושו לכם • כי ילאו מן הפסע אל הדרש • ומן הדרש עוצעו ציס ונגרשו ופרשו הפסוק על דרך אשר לא פרש • אמרו להם המאמינים גרפים אחס כרפים • ועדימתי אחס פופחים על שתי הסעיפים • אחרי אשר הוכה הכפתור וירעשו הסיפים • ועד אנה יפתה לבנכם צסקריו • חסה האלהים לכו אחריו • ואם הנעל לכו אחריו • ועתה ילאו שני אנשים אחד מכס ואחר תמנו • ויכחו בין שנינו • ואז יודע האמת בינינו • ויאמרו כל העם טוב הדבר אשר דברת • ויפה גזרת • וילאו שני אנשים אחד פין • ואחד מאפין • ויכלו שניהם • ושתי הטורות טומעים דבריהם :

ויען המאמין ויאמר

כָּל אִישׁ אִשׁר יֵאֱמִין בְּדַת מִשָּׁה לְבַר • וְדַבַּר חֲכָמִים בְּחָרִי יְבִיחֵהוּ :
יְדַמָּה לְאִישׁ יֵאֱמַר אֲנִי אֶעֱשֶׂה דְבַר • מַלְכִי וְאֶעֱבֹד עַל דְּבַר מְשִׁנְהוּ :

אמר המין

אֲנִי מֵאֱמִין בְּדַת מִשָּׁה לְבַדָּה :
וְלֹא אֶשְׁמַע לְחֲכָמִיכֶם לְמַעַן •
וְאֶשְׁעֶנּוּ בְּדַת אֵל הַמְּרִימָה •
כְּאִישׁ נִסְמָךְ בְּעֵץ אֲדִיר וְחֹק •
וְלֹא אֶכְזִיב דְּבַר חֲזוּיִם וְצוּפִים :
אִשְׁרֵהֶמָּה דְבַר אֵל מְחַלִּיפִים :
לְמַחְזִיק בָּהּ וְעוֹזְבִיָּה כְּפּוֹפִים :
וְלֹא יִשִּׁית לְכָבוֹ לְעֲנָפִים :

אמר המאמין

שִׂאֵל אֲנִי וְמַנִּים הַקְּרוּמִים •
הֲלֹא סִפְרֵי רַפּוּאוֹת נִסְתָּמוּ עַד •
וְאֵלֹ עֲזָבוּ אוֹתָם סְתוּמִים •
וְכִן הִדַּת תְּמוֹל הִתְּהַ סְתוּמָה •
לְמַעַן כִּי בּוֹתוֹכָה יֵשׁ בְּלָלִים •
וְסוּדֵיהֶם בְּנִירוֹשׁ הַחֲכָמִים •
וְאֵלֹ נַעֲשׂוּ וְנֹל פִּי פִּשְׁטָם •
וְלֹלִי הַחֲכָמִים נִהְיָה בָּהּ •
הֵיִשׁ חֲכָמָה אִשְׁרֵה אֵין לָהּ מִפְּרִישִׁים :
בְּשִׁכְלָם פִּירְשׁוּם חֲכָמֵי חֲרָשִׁים :
יְמוֹתוֹן בְּרַפּוּאוֹת הַנְּפָשִׁים •
וְאוֹתָהּ פִּירְשׁוּ אָבוֹת קְרוּשִׁים •
וְתַחְתָּם עֲנִינִי מִצּוֹת הַמוֹשִׁים :
מִפּוֹדֵשִׁים לְהַפְצִיָּהם דְּרוֹשִׁים :
נְהִי חוֹטְאִים וּמִן הִדַּת פְּרוֹשִׁים :
כְּמוֹ עוֹבְרִים בְּלִי מוֹדָה גְּמוֹשִׁים :

אמר המין

דְּבַר מִשָּׁה מְבוֹאָר הוּא וְגָלוּי •
וְהָאוֹמֵר סְתוּמִים הֵם יְגָלָה •
וְזִיז צוֹרֵךְ לְפִיו יוֹשׁ הַחֲכָמִים •
וְזִי לְבֵן הַחֲכָמִים פֶּר שוֹרֵיק •
וּמִצּוֹתָיו לְכָל מִשְׁכִּיל יְרוּעוֹת :
כְּסִילוֹתוֹ וְהָיָה רַק זֹעוֹת :
וְהֵם כְּמִסְמָרוֹת בְּלֵב נְטוּעוֹת :
וְנִפְשׁוֹתָם בְּדְבַרֵי שׁוּא יְגַעוֹת :
אמר

אמר המאמין

ותוך לבך שמוּדה היא ערוּכה :
 עדי נערך קרב במערכה :
 ומשפטיו ידרכו הדרוּכה :
 בלא משנה ותלמוד והלכה :
 ואומר כי לך תאות מלוכה :

בני אם נפשך בדת סמוכה •
 קחה פסוק וצא ארי בגבור •
 ואשאֵלך בעד דינו וחוקיו •
 ואם תוכל לגרות את כתמיו •
 אני אשוב לטענה ואודה •

אמר המין

ואנחלה בעת מותי לבנים :
 ולא אביט לפידוש המקינים :
 אשר שכנו בציון מלפנים :
 ולא היו בדורותם גאונים :
 ומעשיהם לאל היו נכונים :

בעודי חי אני מחזיק בדת אל •
 ולא אפנה לדברי החכמים •
 אבל אעשה אשר עשו אבותי •
 אשר היו בטדם החכמים •
 ולא חטאו ולא המרו דבר אל •

אמר המאמין

דבר אל שמרו אבות ובנים :
 הלא היו לויים שם וכהנים :
 להורות משפטי אל הנכונים :
 והקים צור מקומם הגאונים :

אבותי אשר היו לפנים •
 ואם לא נמצאו עמם גאונים •
 והיו הנביאים אז בעם אל •
 ועתה אברו אלה ואלה •

אמר המין

האל אהי עושה כמצותם :
 על בן אני אחליף נתיבותם :
 שבת והסדר פוי סברותם :
 וילכו השך לגרותם :
 כל עת אשר אחליף אמונתם :

לו החכמים לא ישנו דת •
 דק החליפו עניני תורה •
 ידת אמרה איש לא תבערו יום •
 ויבערו האש להדליק גר •
 על בן אני לא אחטא קאל •

אמר המאמין

דבר צדק בעין לביר אהו :
 לניב אחר בינין מעניהו :

אשר לו רעיון בהיר ומזהיר •
 ובמצוא החכמים ניב מבטל •

ספר תהכמוני

יהי עונן והאל ידר שיהו:
 ביום ששי ונגמר פועלהו:
 כבוא שבת ונשאד מעשהו:
 ושקר לך ביה מה תענהו:
 ואז אור הנכותה תחזרה:

ולו עמדו כליל שבת באופל
 והגר לאדלקנוהו קבר כי
 באיש עשה בחול מעשהו ובטל
 ואיש קרבן הלאדלקה בשבת
 ולכן שוב פקח עיני קבכה

אמר המין

וחוג האל מלא שכל ידעים:
 לכל משביל ולסכל גרועים:
 ושרשיו בקרב משביל נמועים:
 ואולם החכמים להגביעים:
 וממיו הולכים אחר והועים:
 והם היו מביני דת ויודעים:
 לניבך אעשה אותם רשעים:

אמת כל הדברים הם יגיעים
 ודברי האלהים הם שלמים
 ואמרי הגאונים הם פרי בין
 והתורה מאידה כמנורה
 ואדע כי אשר ימיר דברם
 אבל איך אחליף דברי אבותי
 ואם אעזוב אמונתם ואשוב

אמר המאמין

התתעה את כמותם במסלה:
 וסקר דרכך וחזור חלילה:
 הכי לא נכתבו לך עד נקדה:
 אשר הנחיל לעם שמם סגולה:
 ותדע אם בשרה או פסולה:
 וקומתה ותמיתה וצללה:
 ואם תהי הרבועה או עגולה:
 ועירובו ושיעור המסלה:
 וסנהדרין קטנה עם גדולה:
 ותצל נפשה מבור אפלה:

אבותיך אשר תעו תחלה
 דהקמהם ואל תקרב אליהם
 ושנים לבך לחוקי האלהים
 והתבונן במצות אד בסופה
 ולולי התכמים איך תבינה
 ובמה יהיה אדכה ודחקה
 ואם תהיה עקומה או סמוכה
 ואיך תדע בשבת היציאות
 ואולם בארוכל זה תכמים
 ולכן שוב לדרכך אור ותצללה

אמר המגיד וכאשר הרצו בדברים • נודע האמת מן הסקרים • ונבדל החסד מן המאורים •
 וידעו בקראים כי דברי גאונים הם חור עולם • וכי הם בעז חיים והטועם פרים ואכלומו
 לעולם • וימחרו ללא ממוקסם • להצל ממות נפסם • ועז כל איש מנהג לביו • האומר לאביו
 ולאמו לא רחיתי • ואכלו מפרי עץ הדעת להחכים רעיוניהם • וחפקחה עיניהם • והביאו בעול האמת
 לוחריהם • ועשו קניהם • שלום צניהם :

בידיעת השיר מאין עלה וירד . אם מבני ערב או מבני ספרד :

נאם הימן האורחי נסעתי בעודי רך . מארץ חדרך . לעיר הקדש אשר שם נר המלוכה נערך .
 ואור שכינה דרך . ונתחברתי בזה עם בחירי אל . ונועדתי שמה אל בני ישראל . ויהי
 בקלח הימים ואני יושב בקהל חכמים . נכבדים ורמים . מחברים מן השיר לשמים . ומפילים מנחלי
 עניניו בשמים . והיו מדברים בענין השיר וסודותיו . לדעת איך נכחו מתחלה יסודותיו . ומי
 הקיר ליהודים מקורותיו . והזריח להם מאורותיו . ויענו אנשים מהם ויאמרו הנה ידענו כולנו .
 ואבותינו ספרו לנו . כי השיר צבני ערב הוא נחלחם . מיום היותם על אדמתם . אך לא ידעו מתי
 נלחם עליו רוח השירים . על הערבים . ומי יפתח להם בתחלה שעריו . ובא בחדריו . ללקוט בדולחיו
 ודריו . ומי בקע פלגיו ואגמיהם . ומי מדד בשעלו מימיהם . ובזרת תכן שמייהם . והרבו לדבר כל איש
 לפי דרכו . זה אומר בכה וזה אומר בכה . ושם נקרא איש זקן וחכם . היה יושב בתוכם . ושומע
 מליהם . ונודע ממראה עיניו כי הוא שוחק ולועג עליהם . וכאשר נתנו דבריהם ונשאו . ושועטו
 לבקש ולא מצאו . ויגעו ללכת מים הסכלות ויכלו . ויחמרו האנשים להשיב אל ה' בטה ולא יכלו .
 אמר להם הוי הבאים בנחל עלה וגבר . ושטף ועבר . נבוכים אחס בדרך בלי מעבר . וסגר
 עליהם המדבר . והשאלה אשר פאלתם היא משחק רחוקה . ומניי עמוקה . ואין איש אולתי יודע
 סודה . ונוגע ער יסודה :

אמר המגיד וכשמוע העם ניצו . נתקבלו כולם שניצו . לקדות להם שניצו . ולהרעיף עליהם
 רביצו . ויאמר להם דעו כי השיר הנפלא . אשר בפניניו מולא . היה בתחלה לבני ערב
 לנחלה . והם חזקו בו כל דק . ושקלוהו במאזני דק . והליצוהו על מכונן . והקימו משכנו . וערכו
 שלחנו . והאכילו מנו . ובנו עליוותיו . ופסגו ארמנותיו . המה קרוהו ויעמדו דלחותיו . ולהם על
 משוררי תבל העליונה . וכי קראו אנשי השיר הם יענו ויעלו ראשונה . ואף על פי שיש שם בכל אומה
 משוררים . ומתעסקים במלאכת השירים . כל שיריהם לנגד שירי ישמעלים לא לעזר ולא להועיל . וכל
 מליהם הבל ואין בהם מועיל . כי אין השיר הנעים במצטאו . הערב ממקראו . כשמש בסיחו וכשחר נכון
 מולאו . כי אם לבני ערב לבדם . וכל הגוים כאין נגדם . גם בני עמנו אחר גלותם מאדמתם .
 שכנו רבים מהם עם בני ערב בארצותם . ונהגו לדבר בלשונם . ולהנות בהגיונם . ובהתערבם
 עמהם . למדו מלאכת השיר מהם . כמו שנאמר ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם . כי בעוד היו
 אבותינו שכנים בעיר הקדש . לא נודע להם שיר שקול בלשון קדש . רק ספר איוב ומשלי ותלים . הם
 פסוקים קברים וקלים . וידמו לחרוזי שיר אבל אין להם חרוז ואינם שקולים . ובעבור כי קלח שבע
 יהודה לספרד שרד . כמו שנאמר וגלות ירושלים אשר בספרד . וגבול ספרד הוא כנגד אמצע השמים
 מכון מיושר . מתחת הקו השווה והישר . כי בני צבל בקו השווה במזרח . ובני ספרד בסוף קו השווה
 במערב . ועל כן פסעו החכמות בשתי הקצוות האלה למיניהם . כי הם כשני צדי הגלגל ועמודיהם .
 אשר הבית נכון עליהם . ובשני המקומות האלה התפאר העולם והחגבר . שחי כתפוח יהיה לו על שני
 קלפותיו וחובר . כי היו מקדם בצבל . חכמי תבל . והיו כמו כן בספרד . בעלי חכמות בכל חכמות
 ובסוד השיר מחובר ומפורד . ועל כן לשונם בלחותו נשמר . ועמד טעמו בו וריחו לא נמר . ויחיל שיר
 בחוץ אנשי ספרד מחנה . ובטרים יקראוהו יענה . מלבס יסע ועל פיהם יחנה :

עַתָּה חֲכָמִים מִיַּעֲנֹת שִׁיר נְחֵבָאוּ . חֲכָמֵי סִפְרָד לַיַּעֲנֹתוֹ נִצְבָּאוּ .
 וּבִיעַת בְּנֵי מִזְרַח בְּשִׁיר לֹא מִצְּאוּ . דְּזוֹן בְּנֵי הַמְּעַרְבִּים הִתְנַבְּאוּ :

ויהי בשנת ארבעת אלפים ושבע מאות ליצירה . ללחה על בני ספרד במאה השביעית רוח עצם
 וגבורה . ושפה צרורה . ואז התחילו העברים להרגיל לשונם בדרכי השירים . והתחילו יקודי
 המליצות את לבם להבעיר . והמשחת החילה להעלות מן העיר . אך מליצתם בעת ההיא היתה
 גרושה . ולשונם בנתיב השיר ללועה . עד בוא המאה השמינית . ואז התעוררו לנגן על השמינית .

ספר תחמוני

והכינו בית כחשפט וכחצנית ומדדו חכנית צימים ההם זרח צספרד שמש התהלה צרקייע
הגדולה הוא הנשיא הגדול רבי יצחק הספרדי צן חסדאי יכוח צלל שדי כי הריקלכל שואליו
צרכה עד צלי די וצימיו המוגלי החכמות ויגרשו מימיהם גציש וראמות ונלצו נחליהם כחומות
ועל נפש אשר למאה למי חכמה היתה צו למאניה ויעקח אלהים את עיניה ותרא צאר מים
מתוקים מנוף לשפתיים ותלך ותמלא את החמת מים כי הנשיא ההוא החיה צטללי חסדיו מתי
הסכלות ומסך צעבות נדבותיו לצות צניהגלות והעביר קול מי ליי אלי וכל מחסורו עלי ויאספו
אליו כלגאון וכל רב מארנות ארום וערב ממזרח ומערב וערך שלחן חסדיו לפניהם וענן הודו
עומד עליהם ועמוד אש צבדו יאיר לעיניהם ויתקצלו אליו חכמי הדור מאורי כאורי נגוהים
לערוך מערכת חכמה לפני דורש אלהים וימלא אותם רוח אלהים צחכמה צתצונה וצדעת
צסוכה וצכל מלאכה לחשוב מחשבות ולחשוב מן הלצבות מוקדי להצות ומן העת ההיא פרלו
החכמות צספרד פרץ ומאלה נפלה כל הארץ ומאז למדו לקחרוגנים וקדמו שרים אחר נוגנים
כי חסדיו הרנינו לשון אלמים ופתחו הלצבות הסחומים עד חיצרו עליו שירים נעימים יאירון
ככוכבי מרומים ואז נפקחו צמלאכת השיר העינים ונפתחו השמים ונראו מראות אלהים
וצימיו פשעה החכמה צישראל כי הוא היה למדע מודע וגואל ואחריו הזמן ההוא בהו המאורות
אשר נגהו ונפלו העמודים אשר גבהו וימת הנשיא וכל אחיו וכל הדור ההוא וצאה המאה התשיעית
וצה נולד רבי יצחק צן כלפון אשר מלא צשיריו פאת ים ולפון והוא העובר צמערכת השיר ראשון
ונחן לו האל צקצת שיריו מענה לשון והוא החל להיות גבור צשירים והוא פתח דלתיו הסגורים לצני
העצרים ואז ירדו לשערים אף על פי אשר מעט משיריו כפריעץ הדר נהדרים ורוצס קוליס
ודרדרים והיו צדורו משוררים רבים יהמו כדוצי אך שירו עלה על כולם ונמשח למלך על
קהלם וצימיו היה הנגיד הגדול רבי שמואל הלוי ל החושף צמלאכת השיר זרוע רמה והוציא לאור
תעלומה וצסוף ימיו נולד רבי שלמה הקטן אשר הניף צשמו השיר ולא צא כבוש' ההוא ואחריו לא
קם כמוהו כי כל המשוררי' הצאים אחריו רצו ללמוד משיריו ולא השיגו אצק רגליו לחוקף
משליו וחוזק מליו ואלוהאריך ימים חבר צסודות השיר פלאים עצומים אך נקטף זרו צאצו
ונחטוף וליחות הנערות צו וצן חשעועשרי' נרו צבה ועד השלטי' לא צא וצתוך המאה התשיעית
אצדו המשוררי' ההם רק נשאר וחמודותם ונאספו הם לעמם וחיו תהלות וגם כל הדור ההוא
נאספו אל אצותם ויקם אחריהם דור המשוררים הנעמנים ונקרא זמנס זמן הנלנים כי היה הדור
כמו קוליס והם כשוננים והוא דור המשוררים הנפלאים הקרואים חבל צביאים אשר היה
מהם הלוי רבי יהודה חור החורה ועדי התעודה ושאר משוררי דורו ילוה עליהם השלום ואף
על פי שלא הגיע אחד מהם צשירו למעלות רבי שלמה ולא השיג לחוקף נאמו ומחק טעמו אך
היו להם מלים נפלאים ומרוזים נוראים ועל פיהם נראו נוראות השירים הערבים כאלו הם
לקוחים מפרי כרוצים או מלשון חרוזים גנובים וחנח עליהם הרוח והמה צכתוצים
ויחנצאו ולא יספו ולשמוע נוראות שירם כדי צי עמים נאספו וישא משלו ויאמר

בְּשֵׁמֶשׁ זָרְחוּ בְּשֵׁמֵי תְּעוֹדוֹת:	אַצִּילִים לְבָשׁוּ בְּגָדֵי חֲמוּדוֹת:
וְעָטָה הַזָּמָן בְּגָדֵי חֲרָדוֹת:	לְשִׁירָם נִבְהָלוּ אַנְשֵׁי לְבָבוֹת:
וּבְלִבָּם אֲדָנִים לוֹ וַיְדוֹת:	וְקִשְׁרֵי בֵּין לְשִׁירָם הָעֵמִידוֹ:
וְכֵן הָיוּ מְלִיצוֹתָם יְחִידוֹת:	וְהֵם הָיוּ בְּעַם הָאֱלֹהִים יְחִידִים:
בְּחַיּוֹן שִׁיר בְּמִרְאָה לֹא בְּחִידוֹת:	וּפָה אֶרֶץ נִבְוָאָה דְּבָרָהּ בָּם:

ואמר הדור ההוא נסתחמו מקורי השירים צלשון הערבים ומליצות השיר שולח צמשמניה רוזן גס
צביאיה לא מלאו חזון וכל הצאים אחרי הדור ההוא יצעו לחקור מקור השירים וחלצו בורות

נשברים • ומימהם מרים • ומאחר אשר נאסף שלמה היושב על כסאו • ויגוע וימת אברהם נכחו •
 ויהודה שר לבאו • ומשה נביאו • נסתם חזון השיר ומוצאו • ונסחלק הכבוד ההוא ומוראו • ולא יסף
 עוד מלאך ה' להראה • כי לא קם אחריהם • מי יחזר כשיריהם • והנה אנחנו חלה פה היום מלקטים
 שכחת שכליהם • ומזנבים נאשליהם • ויום ולילה נרוץ במעגליהם • וניגע ולא נגע אליהם • כי כל
 אחד ממנו יהגה ריק • וחרב סכלות יריק • והראשונים אכלו הסלת • ועזבו לנו הפסולת • וגם אמנה
 ראיתי קהלות מזרח • אשר שם כבוד ה' זרת • וקהלות צרפת • ואשכנז וריפת • וקהלות פרס • ומשך
 ותירס • וקהלות יון • השיכנים צין דיסון ועלון • כי אין חכמה אשר לא ירשוה • ואין מדה טובה אשר
 לא כבשוה • רק אדמת השיר לבדה ראוה ולא באוה • ומלאכת חרוזים חשבו כי למדוה • וסבלו כי
 סבלוה • והשיר רחוק מהם ולהם לא יקר • כרחוק מזרח ממערב • ונפשם מסובבת סביב ארצו
 ומושבו • אך לא תעבור זו • כי מנגד תראה את האר' ושמה לא תבוא • ואם חשאלם יאמרו כי אין
 משוררים כהם • ואין שיר כשיריהם • אבל אין איש רואה מומו • ואין אדם רואה חובתו לעצמו • כי יש
 לשיר שבעה חנאין ובהם יערב וינעם • ויהיו דרכיו דרכי נועם • וכל מי שלא ישמור התנאין האלו
 יהי שירו למרמס • וידמה לשכבת העל וחסה שמש ונמס :

התנאי הא' צריך למשורר לברר מכל סיג דברי שירותיו • ולהסיר כל מלה זרה ממלותיו • פן
 ידמה למשוררי יון אשר ימלאו צעירם מלה זרה • עם מלה יקרה • ויחזרו לזכר • עם

קולים • ופנינים • עם אבנים • ודרים • עם דרדרים • ועל כן כל שירותם מסוככות: **התנאי הב'**
 צריך למשורר לשמור משקל השיר וחכמותיו • ואל יוסיף ואל יגרע על משקל אמרותיו • פן יהיה
 כמשוררי דורנו אשר משקלי שירם שבורים • פעם חסרים • ופעם יתרים • ולא ישומול לצלמשקל • ולא
 ידעו אם יכבד או יקל :

התנאי הג' ראוי למשורר להיות עניני שירו חזקים • במעשה
 המליצות יזוקים • פן ידמה למשוררי שנער אשר עניניהם לנומים דקים • וממליצה טובה ריקים •
 ואין צם איש ידלה משכלו מים עמוקים • כי החבל נכרת והדלי נקרע והמים נשפך והכלים ריקים :

התנאי הד' צריך למשורר להיות שיריו קלים להבין • וכולם נכוחים למצין • פן ידמה למשוררי
 צרפת אשר כל שיריהם מלאי שבוש • וצריכים לפירוש: **התנאי הו'** צריך למשורר שיר מטעות
 הדקדוק פן ידמה למשוררי דמשקוב"ש יחזק בן צרוך הרופא אשר כל שיריו כחרש נשבר • וכתבן

צליברי • וכל מליו זרים • ומימיו מרים • ועניניו משלג קרים • וגבוריו חלושים • ואנשיו נשים •
 וקדשיו קדשים • ודבריו מלאי טעויות • במלות ובאותיות • ויבטח בסכלים המשבחים שיריו •
 והמרפאי על נקלה ציריו • והם לא ידעו אם ירנן • או יקונן • ואם הוא משורר • או חמור נוער :

התנאי הו' הששי צריך למשורר בהשלימו שירתו • לבל ימהר להראותה • עד יברר אותה • ואל ישאיר
 חלאתה עליה • ועומאתה בשוליה • רק יעציר ממנה כל התוליה • ויסיר כל בדיליה • פן ידמה למשוררי
 הסכלים אשר בטרם ישלימו השירה יגלוה לפני קהל ועדה • ומזמחם בטרם תחיל ילדה • **התנאי**

הז' צריך למשורר לבחור משירתו קצתה וישליך קצתה • ויבחר לו מן הכ' שלסי' ומן הע' ארבע' ואז תהיה
 שירתו נקיה • ככלה יפיפיה • ובחנאי' האלה התפארה החכמ' והדעה • חכמה עמודיה שבעה • ובאלה
 המדות היחה מלאכת השיר לבני ספרד כבושה • וחיה להם לאשה • ומבלעדיה גרושה •

והיתה עמם מקודשת וקדושה • ועם זולתם חללה וקדשה • ודע כי בני איש נחלקי' לג'
 חלקים כת כסילים וכת משכילים • וכת משוררים פלילים • ועל כן צריך לכל משורר לעשות צעיר
 ענינים פשוטים וקלים • כדי שיעצו בעיני הכסילים • וענינים חזקים והוקף מלים • כדי שיעצו

בעיני המשכילים • והמלאכה נקיה • ומליצה יפיפיה • כדי שיעצו בעיני המשוררי' • המכירים מבחר
 השירים • ועל כן תמצא שירי המשוררי' נחלקי' לאלה החלקים כי יש שיר אשר צם הענין הראשון וייטב
 בעיני הכסילים • ולא בעיני המשכילים • ושיר אשר צוה הענין השני ייטב בעיני המשכילים ולא

בעיני הכסילים • ושיר אשר צוה הענין הג' וייטב בעיני המשוררי' ולא בעיני האחרים • והשיר האוסף
 ג' העניני' האלה אין למעלה ממנו כשיר ר' יהודה הלוי ז"ל אשר צוה העניני' כי תמצא שיריו פשוטים
 וחלקים • ורבים וחזקים • וערבי' ומחוקים • ושיר ר' שלמה הקטן ייטב בעיני המשכילי' • ולא בעיני

כספילים • ושיר ר' משה בן עזרא ייטב בעיני המשוררים • יותר מן האחרים • צעור מליצהו •
 ונועם

ספר תהמוני

ונזעם מלאכתו • ושירו לצדו קצ ונקי • ושירי זולתו מלא קיא • ולו המחצרת היפיפיה • הבנויה לחלפיה •
 אשר החלטה נאם עוזיה בן לדקיה • הראה זה כל לשון כמרץ • ועל פיה חזון השיר נפרץ • ולפניה
 אים לשוכו לא יחרץ • למען חדעו אשר יפלא ה' בינו • ובין משוררי זמנו • וחזן משיריו לא ראיתי בגלילוח
 מערב • שיר ינעם ויערב • אבל שיר וולתו בחיי בעליו ינמת • כי אין בית אשר אין שם מח • וראיתי
 מבני צרפת חכמים • מאירים ככוכבי מרומי' • ולצם בכל חכמה כים הגדול • ולא הכיחו ללמוד כל דבר
 קטון או גדול • אבל השיר אשר יחבירו • הקשנתי ואשמע לא כן ידברו • כי ענייניהם צזויים • ואינם
 לשמוע ראויים • ושיריהם קשים ככרזל • עמוסים מעונות כשעיר עזאזל • וחרוזיהם מלאים שבוש •
 והם מעמיקים בשירם לעשו' חדוש • ולא יבינם אדם כי אם בפירוש • ויש מהם מפרשים שירם והפירוש
 צריך פירוש • ועל כן שירותם זרוח • ועסקלותם שזורות • וכן קהלות יון כולם בעלי שכל וחכמה •
 ודעת ומזמה • ויושר ותומה • וכל מדה נעימה • אבל שירותם מחוסות • כצדות כאבן מעמסות • כעץ
 האשכול • אשר לא יגלה לכל • או כאילן סרק בלי פורח • ולא טעם ולא ריח • ולפעמים ימלט אחד
 מהם אשר הא שכלו יעיר • כגון שירי מיכאל בן כלב מעיר • חבץ כי שיריו יש קלח נועם עליהם • בעבור
 כי הלך מנעוריו לספרד ולמד מהם • וכן רבי משה בן אצטליון • שירו בין אנשי דורו עליון • ובעבור
 לארצות מזרח ראיתי שם קהלות • עולים במרום התהלות • והמדות הטובות להם כלולות • אבל כל שירם
 כחרס נשבר • או כרוח לא ספיים צמדבר • לא לזרות ולא להבר • ורבים מהם ידמו לאן אוצדות •
 ריקים מהצונות ותעודות • וזריעו בשיריהם ילדים • אשר הם מאוסים כנגד עדים • ותלדנה הלאן
 עקדים נקדים וברודים • ובעיר כוא אמון ראיתי המבין אליעזר • ושירו על ריק בעזר • ובאזר שוץ באזר
 ולפעמים כמלאו בשירו קלח ענינים • טובים ונבונים • ומה נכמרו רחמי לשירים אשר המכריים
 ישחיתו הדרתם • ונפרך ירדו צם ויענו אותם • וגם ראיתי את הלחץ אשר מלרים לוחלים אותם • חן
 משירי רבי אברהם היושב בדמירה כי קלח שיריו בכל השכל חסו • וכנס על ההר התנוססו • והנשארם
 הרה נסו • גם בדמשק ראיתי אנשים נכבדים • ובעלי מדות טובות וחסדים • ולהם פעלים נחמדים •
 רק השיר אשר יחברו מלאים חללה • ורוח עמאה ונגאלה ומוראה • ואלו ישליכו אותם לאכול לחזירים •
 היו בעיניהם אסורים • ומצחר משורריהם ילחק בן צרוך הרופא ובל שיריו פוחזים ורקים • כי צקקו
 צוקקים • אבל הם ערבים לסכלים כלרור המור • וייטבו דבריהם בעיני חמור • ויש זהם משוררים
 יגנבו שיר רבי יהודה ורבי שלמה • וישנו את טעמו • וישחיתו משקליהם • ויוסיפו מלות זרות בהם •
 ויפשיטו בגדי רקמתם מהם • וישימו הצגדים הלוחים עליהם • ויחבירו עם בשמים ראש לענה ורוח
 ועם צדולק ודר • קוז ודרדר • וינגנו אותם צבית משתיהם • ויאמרו לסכלים כיהם שיריהם •
 ומשוררי דמשק אים מכרי יחבר שירים אסורות לשמוע • והשומע אותם חייב לקרוע • כתאנים השוערים
 אשר לא מאכלנה מרוע • לא ראיתי כהנה בכל ארץ מצרים לרוע • והוא חושב צנאותו וגאוכו • כי שלמה
 הקטן קטן מהכיל הגיונו • ואברם כצד מאד בשיריו לנגד לחות לשוכו • ומשה היה רועה לאנו • ויהודה
 יהודה לשכל רעיוניו • וכל המשוררים הענקים הם כחגבים בעיניו • והוא האומר בשירתו • לגלות
 צשתו • ושירתי כמו שירת שלמה ספרדי וכל דבר בעתו • ומי יחן ותשוב לספרדי כשמתו • ושלמה יש
 על כסא מלכותו • עד יראה טנף שירתו • ורוח טומאתו • כי היה מוחו מרץ • וראשו מפוצץ • וזכר
 מקלץ • וברגלו משכהו • ועל פניו הפכהו • ונבית העיכופת השליכהו • גם ראיתי במשוררי דמשק אים
 עברי • מכה אים מצרי • והוא בן צרוך הרופא ילחק • אשר ירד השיר עמו לארץ משחק • ויפול על פניו
 וישחק • ויאמר שחוק עשה לי אלהים וכל השומע לי ילחק • כי נערים נתעבים ילחקו צי • ותעלולו
 יתעללו צי • וזה ילחק הכז' הוא המחרף שירי המצרי • וישא משלו

פְּנֵה אֵלַי פְּאֵר רוֹזְנִים וְיִשְׂרָיִם • וְאֵל תִּפְּן אֵלַי שִׁירֹת אֲחֵרִים :
 תִּפְּוֹר קִבֵּר לְשִׁירֹתָם וְטַמְנֵם • וְאִם רַבּוֹ חֲצוֹב לָהֶם קִבְרִים :

ואני חמה אין יהוצ הנקבר קבר לאתרים • ואין חבוש מחיר עלמו מבית האסורים • וצריך לומר

שער שמונה עשר

לו

לו העתקת על אחיך דברים • וראיתי מומו ומומיך ממך גסתו • ועליך אמרו חכמי ישראל
 היטרים • שלך אי אחי רואה אבל אתה רואה של אחרים • ובעוד תחטוב אחיך לשיר המלרי קברים •
 הלא שירך מלריס מקברים • כי כלו כדומן באשפה • לא לעזר ולא להועיל כי לבשת וגם לחרפה •
 וראיתי בני טובה • יזכרם האל לטובה • כי אספו כל מדה טובה • אבל הסיר אשר יחברו נפל בידם
 כנפור במכמר • וטבע בתוך בארות חמר • ובעת ינגבוהו הוא יקונן הנה לשלום מר לי מר • ושם
 היה בחלה משורר ושמו רבי יוסף בר למה • והיו בו מדות טובות אבל סירו למה • בלי יעשה
 קמח • וממשורריהם היה רבי שילה • לקח מלחכת הסיר לכלה • וכל ימיו היחה עמו בתולה ולא בעולה •
 והיא זועקת בנפש אנוסה • כי ראתה כי גדל שלה והיא לא נתנה לו לאשה • ואחריו החזיק ית' בן
 חלקציר הוא חזן ערב • ואל משכן ה' יקרצ' • והוא בעל מדות חסוקות • ומפעלות מתוקנות • אבל
 סירו כשאר משוררי דורו לא סר מדרכם • ולא נטה ממהלכם • ויש משוררים אחרים כמוהו • וכל
 שיריהם רוח וחובה • מהם חדשים ומהם ישנים • מהם חזנים ומהם דיינים • ואפס ותהו שיריהם •
 ויש מהם מתפארי' כשירי בן ענאם ויאמרו כי לא קם אחרינו מי יחבר שירו ואלו יסיר האלהים את לב
 האזן מהם • ונפתחו עיני רעיוניה' • להכיר השיר העליון • המנהיל כל רעיון • הכירו כי לא הכירו
 האמת • וידעו כי לא ידעו להבדיל בין החיוזין המת • וראיתי בעיר כלנה הי ארקה איש עולה במעל'
 השיר העליונה • והוא מבעלי המשמרה הראשונה • ופיהו במלחכת הסיר פוער • והוא חמור נוער •
 ולא יכיר מן החכמה ולא יבין • כי אם המספוא והתבן • ולא למד מן החכמה והדעת • רק לשאת
 האוכף והמרדעת • ושירו טוב בעיני עדתו • ונחמד לפי שכל קהלתו • כי הבהמה והכלים • כרגלי
 הצעלים • ושמו ברכות בן ישועה • והיה רק זועה הבין שמועה • ועליו אמרתי

קללות הוא מחבר שיר בצואה • והצואה בפיו יחשוב בנופת:
 והגיונו יגלה את קלונו • ועדותו בשירו נהשפת:
 ואביו הוא משועבד לנבלות • ואמו לחרפות נחרפת:
 ונאספו לעולכם שניהם • וחרפתם לאות לא נאספת:
 והבן עד עלי טומאת אבותיו • כריח רע עלי בית הפנופת:

ונבאי ארבל ראיתי שערורה כי איש ממשורריה' לקח יליאות הענק אשר לרבי משה בן עזרא ויחבר
 על כל יליאה מי יליאות חרוזיו שירה ערוכה • כדומן באשפה דרוכה • וילך אותו בחרט ויעטבו עגל
 מסכה • ונקרא שמו בן הסבוי • ומאין תבוא לעופות השדה חבונה • או מי יתן לשכוי בינה • ומשוררי
 מורת הקדמונים הרב שמריה • וראש הישיבה זכריה • היו שניהם בחלמוד גבורים ונכבדים • וראי
 שמים וחסידים • נחלו שיר לא הזכירו • השכילו ודבחס הסתירו • אבל לקחו שמלח השיר ביניהם •
 ושימו על שכס שניהם • נילכו אחורנית וערות שיריהם לא ראו ופשעו סות המוסר אשר לבשו •
 ויהיו שניהם ערומים ולא התבוששו • וראיתי משוררי צבל אשר שם היו גאוני צבל • כי כפי עלותם
 בתעודות • כן שפלותם בשירות הכבדות • ושיריהם יקוננו או לנו כי כדמינו • וכולנו כלאן העינו • ועל
 גהרות צבל שם יטבנו גם בכינו • ועל ערבים בתוכה כגורומינו תלינו • ומחר משורריה' רבי יצחק
 בר ישראל ראש הישיבה קלת שיריו חזקים ועובים • ורובם כחרט כשבר חסובים • לא מחוקים ולא
 ערבים • גם הוא חבר ספר מחברות • ובו שירות ואגרות • חלושות וקרות • כאלו משלב שכיר גזרות •
 וכל עניניו גרועים • וירוס תולעים • ואלו החרט יחריש • רמה לא היתה בו ולא הבאיש • ואחריו
 רבי יצחק בן אלחואני • הוא מאד עשיר אבל שירו דל ועני • והוא קנה באלף זהובים הישיבה וזולתו
 ירכבו • אשה יארש ואיש אחר ישכבנה • והוא מהבר שירים מנופלים בשחת צלי • ונשחת הכלי • ואם
 ישאל שואל איזה השיר הנמאם ל משכילים • ויאמר ה' הנה הוא נחבא אל הכלים • וכל משוררי עדינה
 הוים גדהמים • בחיק הסכלות נרדמים • ומהם גערים ועלמים • פרטו בשירים דברי חכמים •

ספר תהכמוני

שועלים קטנים מחבלים כרמים • ושמלת שירס מגוללה בדמים • ורבי משה זר ששת ההולך שמה מארצינו • הדריך בני עדינה בדרך השיר • אולי ירפה מהם כל מכאוב וכל ציר • ולהם ארוכה לא עלתה • ורפינו את צבל ולא כרפתה • וישא משלו ויאמר

אֲמַת בִּי כָּל בְּנֵי מִזְרַח גְּבוּהִים • וְחַכְמֵי הַזְּמַן נִגְדָם בְּמוֹרָד :
וְכָל חַכְמֵי בְּנֵי צַרְפַּת וַיָּוֶן • לְבַבְכֶם לַתְּעוּדוֹת רָץ וְחָרָד :
וְכָל חֲכָמָה וּבֵין לְקָחוּ לַנְּפִשָּׁם : וְהַשִּׁיר עָזְבוּ לְבְנֵי סַפְרָד :

אמר המגיד וכשמעתי פליאות אמרותיו • ונועם מלותיו • שאלתיו על שמו וארץ מולדתו • ויען ויאמר :

אֲנִי חָבֵר לְכָל מֵי יַדְרֵשְׁנִי • וְאִירוֹן צִיעָנִים עִיר מְעוֹנִי :
וּבְקֶרֶב בֵּין שְׁבָתֵי יְהוָה שְׁלָחִי • וְשָׁמַתִּי אֶת לְשׁוֹנֵי קַלְשׁוֹנֵי :
וְשָׁמַתִּי אֶת לְשׁוֹנֵי קַלְשׁוֹנֵי :

וכאשר שמעתי כאמו • הכרתי שמו • ובאתי לשאול בשלומו • אבל היה נחפז ללכת • ונפרד מאתי ונפשי בעצות אהבתו נמשכת :

השער התשעה עשר

משבעה בחורי חמד טובה • מתוכחים איזו מדה טובה :

נאם הימן האזרחי הייתי בארץ פתור • עיה בלעם בנו צעור • וצעודי על יד נהר מתהלך תחת כללי הכמחים • וסככי הפרחים • ראיתי שבעה בחורי חמד • ממצחר הכמד • והם על שפת הנהר יושבים • ובדברי מליצות את לבם מעיבי • ויען איש מהם ויאמר איזו היא המדה טובה • אשר על כל המדות אהובה • ובעיני אלהים ואדם חשובה • אמר אחד מהם ידעתי כי כל המדות • הם חמודות • אבל אין בכלם מדה נאווה • כמו הענוה • כי היא תכסה כל דופי • וחגלה כל יופי • ותעביר על כל הפשעים • ותחביר בעליה לננועים • ותרצה לו דודים ורעים • ותנחילהו שם יקר ונעים • וישא משלו ויאמר

בַּמִּדּוֹת הָאֵנוּשׁ אֵין בְּעֲנוּה • וְהִיא יָפָה לְכָל מְשֻׁבֵּל וְנֶאֱוָה :
הַתְּעוּרָר אֲהַבָּה מִלֵּב מְשֻׁנְאִים • וְתִסְתִּיר מֵאֵנוּשׁ כָּל חֲטָאוֹ מְעוּה :

אמר לו חבירו מדרך נכוחה תעיתי • ורוח רעית • וכאין נחשבה הענוה או העזות • לנגד הזריוות • כי זה יכבוש אדם הנפשים • וימלא חן בעיני אלהים ואנשים • וינחל כבוד וגדולה רבה • בעולם הזה ובבא • וזה יבצר חיל ינוב • ובתים מלאים כל טוב • וישא משלו ויאמר

אֲמַת בִּי הַזְּרִיוֹת אֵין בְּעֲרָבָה • וְאֲשֵׁרֵי אִישׁ אֲשֵׁר יֵלֶךְ בְּדַרְבָּה :
וּמִדּוֹת הַיֶּקֶר כּוֹלֵם שְׁפָחוֹת • וְלָהֶם הַזְּרִיוֹת הִיא כְּמִלְכָּה :

אמר חבירו השלישו נסכלת • באשר מללת • כי אין מדה טובה ויקרה כאומץ לב וגבורה • כי זה יבניע אדם כל אויביו • ויטיב לאוהביו • ויהיה לגדולים נחבר • ויריע אף יכריח על אויביו ותגפר ויעלה לבסא עדי יקראו לפניו סלו המסלה • וישא משלו ויאמר

אמת

אָמַת אֵין לְאָנוּשׁ מְדָה יִקָּרָה •
בְּאֵימָן לֵב מְעוּרָב עִם גְּבוּרָה :
הֲבִי בָהֶּהָאָנוּשׁ יִכְבוֹשׁ מִיִּצְגָּאֵין •
וְיִוְרִירֶם בְּיַגּוֹן לְקַבִּיּוּרָה :

אמר הרביעי תעית מן הדרך • ונעצדת אל הסכלות צורך • כי אין בכל המדות מדה הגונה • כמו
האמונה • כי זה ירים אדם ראשו • ותיקר נפשו • ויהיה צבד בעיניו כל בשר ודם • וימלא חן ושכל
טוב בעיני אלהים ואדם : וישא משלו ויאמר

רְעָה פִי אֵין לְךָ מְדָה הַגּוֹנָה •
בְּעֵין הָאֵל כְּמֹדֶת הָאֲמוּנָה :
וְאֵלוֹ לַנְּבוּאָה יִהְיֶה גוֹף •
תְּהִי אָז הָאֲמוּנָה לְהַתְמוּנָה :

אמר החמישי אין צפיד נכונה • ואמרתיך צלי חזונה • כי המדה הרמה • היא החכמה • חרים
ספליה • ותשא על רחשם רגליה • והחכמה תחיה בעליה • ולולי החכמה • לא היה יתרון
לאדם מן הבהמה : וישא משלו ויאמר

אֵין בּוֹזְמֵן מְדָה מֵאֵר רָמָה •
וּפֵאֵר לְרֵאשׁ אָדָם כָּמוֹ חֲכָמָה :
בִּי בָה אָנוּשׁ יַעַל לְכֶם מְלַכּוֹת •
גַּם בָּה עֵיפִים יִמָּצְאוּ עֲצָמָה :

אמר הששי מחזה שוא חזית • וסקר ענית • כי אין מדה טובה לכל בשר • כמו המוסר • כי צמוסר
יכבדו לאדם ידועיו • ויאהבוהו שומעיו • וכפשו על כל פשעיו • וזכרו מחוק לכל פיאת •
ומהללו כמגדל בנוי לחלפיות • והוא מחמד ללכבות • ותהלוחיו לדור דורים נצבות :
וישא משלו ויאמר

אֵין לְאָנוּשׁ מְדָה כָּמוֹ מוֹסֵר •
כִּי הִיא פֵּאֵר וְהוֹד לְכָל בְּיָשָׁר :
אֶסְפֵּךְ יִקֶּר יְהִי־הֵאָיִשׁ מֵאֵין •
מוֹסֵר רְעָה כִּי כְּלִיקָר יַחֲסֵר :

אמר השביעי אתה על ריק בטוח • דודף קדים ורועה חות • כי אין בכל המדות דבר טוב • כמו
הלב הטוב • כי בו יהיה אדם אהוב לברואים • ויעלוהו לראש הקרואים • והוא נכבד בעיני
השומעים והרוואים • כל רואיו יאהבוהו • וסונאיו ישבחוהו • ובני אדם יהללוהו • ומלאכי שחק
לעוֹבְדֵי זְכוּרָהוֹ : וישא משלו ויאמר

אֵין בְּאֵמַת מְדָה כָּמוֹ לֵב טוֹב •
כִּי בּוֹ יְהִי אֲהוּב לְעִזְרוֹ גַּם •
בָּה הָאָנוּשׁ יִפְרַח כְּגֹן רְטוֹב :
יִמָּצְא בְּעֵינֵי חָן וְשִׂכָר טוֹב :

אנשומיץ הזקן דכריהם אמר להם כולכם נבוכים • והולכי חשכים • והנכוחה מכס נעלמת • ולא
ידעתם לבחור האמת • כי אין בכל המדות מדה טובה • כמו הנדבה • כי כל המדות לרגליה תכרענה •
וביא עלתה על כלנה • זה יחכפרו כל האשמות • ויסורו מן הלב האשטמות • ובה ישיג איש חפציו
הרחוקים • וחלו היו בשחקים • ובה ימנה עם החסידי • כי בה יגמול לדקות והסדים • ובה יקנה שם
טוב • ויהיה זכרו כשמן הטוב • ומי שיין בו נדבה • תשוב לדקותו חובה • וחסדיו שגיאות • ועוֹבוֹתֵיו
חטאות • וכל חביריו יתאסוהו • ויודעיו יטבאוהו • ורעיו לרעי יזכרוהו • וגרי ציתו וזאתהותיו לזר יתשבוהו •
ובעל הנדבה ישא פניו • כי היא תכסה כל עוניו • ותמחה זלוניו • ואויביו יאהבוהו • וסונאיו ישבחוהו •
ומקנאיו יודוהו • ומקלליו יצרבוהו • כי ננדעתו יכנוש לבוֹתָם • וימשיך להבתָם • ובה תשוב הגאולה

2010. Ministério de Cultura

ספר תחבמוני

כלאה • והחסרון יתרון • וזה הנפיל • נחשב למשכיל • והנקלה • על שחקים יעלה • וכך ראיתי רשעים
 ובעלי מעשים רעים • ואם יש בהם נדבה • חסרירמהם כל רשע וכל חובה • והמדה הרעה חסון
 טובה • ועל כל פשעים תכסה אהבה • וכך ראיתי אנשי אמונה • ובעלי שכל וחכמה • ובהם כל
 מדה הגונה • ואם אין בהם נדבה תשוב היראה מעלה • והענוה גאוה • והזריזות עזות • והשכל סכלות
 ושיחרון מגרעת • והחכמה חסרון דעת • כי לרגלי הנדבה • כל המדות הפוזות חכרענה • ועלי
 נאמר רבות בנות עשו חיל ואת עליה על כלנה :

ועל כולם מעולה הנדבה:
 הראמה הנדבה היא גנובה:

אמת בכני זמן מרות חמורות •
 וכל מדה ואם היה חמורה:

אמר המגיד וכשמעי שיחו • ונועם לקחו • רכיתי לחקור אם חכמותיו • כפי מליכותיו
 ואמרתי לו צפי הכותן לך שפה ברורה • ורוח עלה וגבורה • הודיעני נלר מטעך • ונו
 רצתך :

ומפיץ מל שוני אש פלרות:
 ממילאות באבני גיב וחירות:
 ואלביש אויבי בגדי חררות:

אני חבר מחבר שיר חמורות •
 ואסעוד הלכות באמרות •
 אכסה אויבי מעטה תהלה:

וכשמעי שירי • וחוקק אמריו • ידעתי כי הוא מאלפינו ומורינו • חבר הקיני חכרינו • ועמדתי כן
 רגע עמו להריח בשמו • ולרווח במחק כאמו • אחרי כן קראתי שלומי עליו • ופנה כל איש ממנו
 לאהליו :

השער העשרים

משבע הבתולות ותחבולותיהן:

צאם הימן האזרחי משכונני הענוה השחרות והילדות • ועלי מזיו הנעורים הנזר והעדות
 לרכוב חנויות • ולעבור כהרות וליות • במעונות אריות • ופריצי חיות • ורחמון
 פרידי הפרידה • ודחיתי בכנפי החסידה • ולקחתי התשוקה לנדה • ונסעתי מבית לחם יהודה • בצו
 ענף הילדות פורח • ודודאיה השחרות כחגורית • ואור הבערות זורח • ולח כפתה שמש השיבה
 הירח • ונעודי מתהלך לרוח היום על פני השדה • ואשא עיני וארח על פני המדבר שבע נערות
 בשפע מחורות • הארץ האירה מהילם • ושכן עליהם אור בעלם • וכראוחן דמותי • קדמו בשלון
 אוחי • והם מכוסות בלעיפיהן • ומתעטפות ברדידי לניפיהן • אבל זוהר יופין שלהם צרקים לעיני
 מפניהן • ויורה זיקים ללבי מעיניהן • וכלם בקומות כעימות • כנדנלות חיומות • ולהם שדים כלל
 בחומות וקומות • כארזים נלכות • ממחלב היופי חלוצות • ומעני עדן קלוצות • וכל אחת מה
 מקיטרת בקנה וקלה • ליבשת טכיות האמדה • מעופפת בשדה • כאלו היופי עגולה והיא בחונ
 בקודה • בלחי ברדה • נקנן בה החן והיופי והיו לאגודה • ואחת ציניהן משכמה ומעלה גבוהה
 עהם בעינים כיונים על אפיקי פים • ועפעפים יכספו למכשפי מלרים • ושדים יקרעו הלכות לשנים
 ומתנים לחטקם נחם כל לב ורסו כל ידיים • ושוקים כעמודי שש שנים • וידיים כאלו נקרצו מכפון
 השמים • וגחיים ישיבון הערבים להרים • וסינים כעורי גדולת שנים • סגורים מן השפתים
 כגריח ודלתים • ומן הגדולתים • ההם יוזבו נטפי מים • כנופת לוף למלקוחים • וכל השואב מהה
 לח רעב ללחם ולא גמת למים • ותאמר לי שלום עליך כפיר אריות • מונק מהד מאשיות • ואעו ואומו

וְצִבְאוֹת הַשְּׁלוֹם יִלּוּ עֲלֶיךָ • וַיִּקּוּוּ אֶלֶיךָ אֲבָל הַשְּׁנַעְתִּי אֶחָדָם בְּנוֹחַ יְרוּשָׁלַם • הַנְּעוּוֹת גְּדוֹן וּמִשְׁקֵי
 פִּינִים • צוּי הַשְּׁפָתִים • הַאֲדוּמוֹת צַדִּים קִרְבֵי • וְהַעֵינִים הַכַּחְלוֹת צִפּוֹךְ קִדְרוֹת לְבִי • וְהַעֲפַעְפִים אֲשֶׁר
 יוֹרוּ וְלֹא יוֹטִיאוּ אֶל כָּלֵעִי • וְהַלְתִּים אֲשֶׁר יִקּוּד גַּחְלִיהֶם יֵצִית אִם צִמְעִי • וְהַשִּׁינִים אֲשֶׁר קִפְאוּ פִּידוּחִם
 מִבְּדוֹלַח דְּמַעִי • וְהַאֲכַבְעוֹם הַקְּלוֹצוֹת מֵעַץ הַחַיִּים • וְהַמְּלֻקוֹתִים אֲשֶׁר יוֹצֵם מֵהֶם מִים חַיִּים • וְזוֹהַר הַפְּנִים
 אֲשֶׁר הִסְכּוּ הַסַּחַר שַׁחֹר • וְהַשִּׁיבּוֹ בְּאוֹרִם כָּל הַמַּעֲלוֹת לְאַחֹר • לְהַשִּׁיב גְּזֵלַת לְבִי אֲשֶׁר גְּזַלְתִּי • וְרוּחִי אֲשֶׁר
 חִבַּלְתִּי • וְלֹהוֹדִיעַנִי מֵאֵינִי בְּזֹאכֵן • וְאִנֵּה מִנְּמַת פְּנִיכֵן • וְלֹשֶׁן מִשְׁלִי

וְיַעֲלֶה אֲשֶׁר לְבִי כְּחוֹט מִשְׁכַּתְהוּ • וּבְנִתְחִלִי תִשְׁקָה בְּיוֹם שְׁרָפְתָהוּ •
 חֲמִלִי עָלַי חוֹשֵׁק נִפְשׁוֹ מִכְּרַתְהוּ • וּבְמֵאִסָּר אָהָב עֵינָיו נִתְנַתְהוּ •
 נִאֲרַחֲמִי עָלָיו וּפָנֵי בְּחֵן אֱלֹהֵי • פָּן יֵאמְרוּ עָלָיו אִשָּׁה הִרְגַתְהוּ •

וְחַעַן אֶחָד מֵהֵן וְהַבְּדוֹלַחִים הַלְּחִים יִתְפָּזְרוּ מִצִּין שִׁינִיה • וְהַצְּרִקִים יִבְלָצוּ מִצִּין אִישׁוֹנִיה • וְהַחֹן נִקְדָּה
 אֲנִיךְ לִפְנֵיה • אֵךְ הִיב הַמַּסּוּהָ בֵּין עֵינֵיה • וְנַעֲלַמָּה מִפִּינִי כָּל חֵי כִּי כִסְתָה פְּנֵיה • וְתֵאמֶר לִי חֲלִילָה
 חֲלִילָה מַעֲשׂוֹת לֵךְ רַעֵה כִּי לֹא נִגְעַנּוֹךְ • וְלֹא הוֹגַעַנּוֹךְ • אֲבָל אֲחָה צִאֲתֵאל מוֹל פְּנֵי הַמַּלְחָמָה הַחֹזְקָה
 וְעַל כֵּן פִּגְעַנּוֹךְ • וְאַחָה בֵּן אֲדָם מָה לֵךְ לַחְקוֹר עַל סוּדוֹת הַגְּבִירוֹת • וְלִדְפוֹק עַל דְּלַחֲיָה חֲשֵׁק הַסְּגוּרוֹת •
 וְאֵיךְ צִאֲתֵאל הֵיכְלֵי מַלְכִים וְלֹא יִרְאֵת • וְקִרְבַת אֶל הַחֲזָר הַפְּנִימִי וְלֹא נִקְרָאֵת • וְאֵיךְ לֹא פִחַדַת פֶּן
 יִפְגְּעוּ בְךָ חֵיזֵי הַעֵינִים • וְחַרְבוֹת הַעֲפַעְפִים • וַיִּגְזְרוּ לְבֶךְ בְּלֵי יָדַים • וְחַעוֹף נִפְשִׁיךְ בְּלֵי כַּפַיִם • וּמְדוּעַ
 לֹא יִגּוֹרַת פֶּן יִשְׁכּוֹךְ מִן הַעֵינִים • הַנְּחַשִּׁים הַשְּׂרָפִים • וַיִּשְׂרָפוּךְ עַן הַלְּפִיִים גַּחְלֵי רִשְׁפִים • וְאֵיךְ לֹא
 נִבְהַלַת מִזִּיו הַשְּׁחָרִים • וְקוֹדְרוֹת הַנְּשָׁפִים • וְלֹא חֲרַדַת מִרְמוֹנֵיהֶם עֵיפִים • אֲשֶׁר תַּחַת הַלְּעֵיפִים • וְלוֹלֵי
 הַמַּחְלָפוֹת אֲשֶׁר תַּחַת הַכְּנִיפִים • וְחַעַן וְחֹמֶר לֹאֵט לִי הַלְּבִיה • הַטּוֹרֶפֶת כְּלָבוֹה • הַמוֹשַׁכַת כְּקֶשֶׁת רַמִּיה •
 הַהוֹרַגַת בְּלֵי צְדִיה • כִּי מִיּוֹם נוֹלַדְתִּי • צִמְמִי הֵיךְ זִרְחַתִּי • וְעַל נְהַרֵי שְׁלוֹהַ פְּרַחַתִּי • וּמִנְּעוּרֵי נִשְׁאֹנִי
 נְדִיבֵי עַם עַל כַּפַיִם וּבְכַתְפַיִם • וְשַׁעֲשׁוֹנֵי הַשׁוּעִים עַל בְּרַכִּים • כִּי אֲבוֹתַי הִיוּ אֲלִילֵי אֶרֶץ יִקְרִים • וְהוֹרֵי
 אֲמִילֵי לֵב וּגְבוּרִים • לֵב הָאֲרִי יָמָם מִפְּנֵיהֶם • וַיַּחַת הַזְּמַן מֵהַתִּיצֵב לִפְנֵיהֶם • וּבֵין כָּלֵעִי נִפְשׁ יִקְרָה
 גַּלְמַנַת • בְּכָל הַעֲנוּהַ מַחְלוֹנַת • וְעַם כּוֹכְבֵי רוֹם שׁוֹכְנַת • וְחַבִּילָהֶם לְאוֹמַנַת • מִמַּחְלָב כְּבוֹד חוֹלְבָה •
 וְעַל כֵּם הֵיךְ הוֹלְבָה • וְכַמָּה לְצִאֲוֹת לְדִיתִי • וְלְצִאֲוֹת לְצַבְתִּי • צִרְשַׁת אֲהַבְתִּי • וְעֵנִיתִי לְבַסִּי צִפְרִידְתִּי •
 וּמֵהֵיוֹתִי חֲקַרְתִּי וְחַתְרַתִּי • עַל סוּד נִטְמָן • וְלְצִיִּרְדַעֵס אֶל וְעַם קְדוּשִׁים כְּאֵמָן • וְלִי נִאֵה לַחְקוֹר עַל
 כָּל סוּד וְלִשְׂאוֹל • כִּי אֵינִי זֹלַתִּי לְגִאוֹל •

וְתַעֲזֵן וְתֵאמֶר לִי מֵהַנְּעַמּוֹ אֲמַרְוֹתֶיךָ • וּמֵהַמַּחְקוֹ דְּבִירוֹתֶיךָ • הוֹלְקָן בְּשַׁפְתּוֹתֶיךָ • וְנִפְלְאָת לְכוֹ אֲהַבְתֶּךָ •
 וְעַל כֵּן רֵאוּי לְכוֹ לַתַּת אֶת שְׂאֵלְחֶךָ • וְלַעֲשׂוֹת אֶת בְּקֶשֶׁחֶךָ יִדוּעַ תִּדַע כִּי זֹאת הַגְּבִירַת הַעֲדִינֹתִי •
 הִיא פֶּאֶר כָּל מְדִינָה • צוֹהַר חַמּוֹנָה • וְלַחֵי כְּלָבָה • וְשַׁעַר כְּעַנְנָה • וְאֵינִי קָלָה לְתַכּוֹנָה • וְהִיא
 יִסִּידָה בְּצַנּוֹת • וְתַפְאֶרַת בֵּין הַעֲדִינּוֹת • וְשַׁרְחֵי בְּמִדִּינּוֹת • וְהַיּוֹם הַזֶּה לְבַשָּׁה בְּגַדֵי עֲדִיה • וְקִטְרָה שְׂבִיבֵי
 מְלִיבָה • וַיִּנְאֵה לְהַרְאוֹת הַעַמִּים וְהַשְּׂרִי' אֶת יוֹפִיה • וְגַם זִבְחַת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא וְהַפְּרִיבָה • וְחַשֵּׁן מִשְׁלֵלָה

צְבִית חֵן לְבָנָה כְּלִבְנָה • וְשַׁעֲרָה עַל מְאוֹר לְחַיָּה עֲנָנָה •
 קִצֵּת הַחֵן לְבֶרֶךְ לְקַחוּ עֲלֵמּוֹת • וְלָהַ פְּלִיפִי הִיבָה לְמָנָה •
 בְּאֵלוֹ קָנְאוּ אוֹרִים לְיִפְיָה • וְלְרַחוּם שְׁלֶפּוֹ חָרָב שְׁנוֹנָה •
 וְכּוֹכְבֵי רוֹם בְּלִהְבַת חֲגִיתוֹת • וְהַסֵּהר בְּסוֹחַרְהַ וְצָנָה •
 וְאֵלוֹ אִישׁ אֶסִּיר שִׁיבָה יִשׁוּרָה • יְהִי שָׁב מִזְּמַן זְקִנָה לְעֲדָנָה •
 שְׁפָתָה צוֹף וְלַחֲיָה מִן וְרוֹקָה • בְּמַלְאוֹת וּפְנֵיהָ בְּגִנָּה •

ספר תחמוני

וְהָיָה יוֹפֵי נִיזְרָר וְגוֹלָה •
 לְאֹרֶה נְהָרוּ עוֹרִים הַצּוֹת לַיִל •
 וְאֵלֹהֵי יִתְזָה יְפֵיהֶם חֶכְמַת לֵב •
 וּבָהּ כָּל הַיּוֹד יִכָּל כְּבוֹד מְחוּבָר •
 וְאִיכָה תִדְרָר שׁוֹ עֵרֶךְ לִיפֵיהֶ •
 וְאִם תִּאמְרוּ הֵכִי כִּיֶּה רְאִיתֶם •
 עַד־י פָּנַע מְעוֹנֹנוּ בָּהּ וְחָנָה •
 וְנִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן אֱלֹהִים רְנָנָה •
 עוֹן־תֵּהוּבְדֵי שֶׁכָּל וּבִינָה •
 וְכָל יוֹפֵי וְאִיזְקֵץ לְתַבּוּנָה •
 וְהוּא אֲנַעְדָר בְּכָל עֵיד גַּם מְדִינָה •
 דַּעוּ כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל תְּמוּנָה •

אחרי כן אמרה לי וגם אחה הגד לנו עניניך • ומאיזה מקום מעוניך • אמרתי אני הגבר • תמצה
 ולדי עבר • שוטטתי בכל עבר • ועופפתי מים ועד מזרח בלי אבר • מספרד נפרדתי • ואל ארץ יון חרדתי •
 ומעברים שברתי • ומעברים עברתי • ובחתי מנוח אמון • עד הר חרמון • ולענתי מלוען • לארץ
 כנען • ומנוף • עדיפה נוף • וממרים • עד ירושלים • ומלור • עד חלור • ומדיבון • עד השבון •
 ומארנון עד הלצנון • ומדן • עד דדן • ומן הרמתי • עד ארץ מרחים • ומקעילה • עד חוילה •
 ומאשור • עד גשור • ומאדבל • עד צבל • ובכל אשר חזיתי • כמראה הזה לחראיתי • ועתה אם
 בא מלאתי חן בעיניך • הסירי המסוה אשר על פניך • והשב רוקי • והחליפי כחי • ובשאלה הזאת
 אלך ממלאתי חפשי • הלא מצער היא וחתי גפשי • וכשמעה ניבי לחקה למילי • וחחוק בי ותאמר הנה
 שמעתי בקוליך • ועשיתי משלליך • והסר לעיפה מעל פניה וחראה והנה איש וקנו ארוך • כאלו
 נחש כרוך • והוליא מתחז בגדו • חרבו שלופה בידו • וחראה ואפול על פני • וחברו רעיוני • ובראותו
 כי סר ממני כחי • וכמעט ילֵה רוחי • החל לחוק • וכשמעקולו למרחוק • והעלמות גמלא שחוק
 פיהם • ונפלו על פניה • ויאמר לי פקח עיניך וראני • חולי הכירני • ואחזבונן אינו והנה הוא חבר הקיני חזי
 התחבולות הגדולות • וראש הנליות והנבלות • ואמר יעכרך ה' כי עכר חני • ולמות הגעחני • אמר
 לי שלום שלום לך בעודך • חזק ועמוד על עמדך • וחשב רוחי עלי בשמעתי אמריו • והחזקתי בדבריו •
 ואומר לו מי לך כל המחנה אשר כגשתי • ובחשקם נענשתי • וברשת הכבתם גוקשתי • אמר להם אלה
 הם גבאות אהבתי • אשר בהם חשוקתי • ולהם חשוקתי • והיתי מחהלך עמהם • ללקוט פניני
 אמריהם • ולהשתעשע במחק דבריהם • ובראותנו אותך מרחוק הגדתי להם • כי אתה מבחר ידידי
 ורעי • וסגולת אהובי ומיודעי • וחלו פני ופייסיני • ובחיי אהבתך השביעוני • להחל בדך ולרמוחך •
 ולבטחון כוחך ולנסותך • וימחר לקרוח בשלומי • והלך מעמי • והעלמות נעלמו מעיני • ונשאה אוחס
 רוח ה' • ונשארתי לבדי משחומם בחילי • על המקרה אשר קרה לי • ופניתי למקומי ולבי נעזב לקורותיו •
 ואני מקלל חבר הקיני וחשוקותיו •

השער אחד ועשרים

בערמת חבר הקני • עם הכפרי העני •

נאסרהימן הארחי נעיתי לבי • בעודי רענן באבי • לטוטט על המדינות • העדינות • וללמוד
 מפי נבונים חבונות • ונלקוט מפרי לטונס מכות • ויהי היום ואבא לעיר רחובות •
 ובעודי מסבב בשוקים וברחובות • ראני חבר הקני מרחוק • וירץ לקראתי ופיו מלא שחוק • וכשמע
 קולו למרחוק • וחסור אליו לקרוח שלומי עליו • ואמרתי מפני מה לחקת • ומה לך כי נזעקת • אמר
 הרף ואגידה לך דבר ימלא פיך שחוק • לבלי חוק • אמרתי הגד נא לי הכליך • ודברי החוליך • אמר
 אלאתי היום וגפשי שוקקה • וידי ריקה • ואותי לאכול בשר • ולבי בטוט רעב מיוסר • ואין בידי
 אגורת כסף • למלוא אשר אני נוסף • וכאשר דלק גלבי יקוד הרעב הפנעיר • אמרתי אקומה נא
 ואפוננה

ואסוב זה צעיר • אולי האל רחמיו יעיר • ואקום ויסובב בכל עבר • אולי יש תקוה ושבר • ואין מזור
 ושבר • כי אם יגון ושבר • יוריד אל הקבר • וכאשר נואשתי • מאשר דרשתי • ונאלתי • מאשר
 הוחלתי • פניתי אחרי צאתי • לשוב לביתי • בשורי כי אבדה תקותי • ולריק יגיעתי • אני ערם הכלה
 לדבר אל לבי • ואשא עיני ואראה והנה איש ערבי בא מעירו ומכפרו • והוא רוכב על חמורו • וכאשר
 אוחו רחיתי • אמרתי בליבי מצאתי אשר אוייתי • ואך זה היום שקויתי • ומהרתי אליו • לקרוא שלומי
 עליו • ואמרתי אליו שלום בואיך • ויבן אדוני • אבידן בן גדעוני • מאין מולאחך ואנה מוצאיך • ברוך
 אשר זכני לרחוח מראיך • ועל כן יצאתי לקראיך • לשחר פניך ואמצאיך • כי כל הימים הייתי נכסף איך
 ושואל לכל עובר ושכ עליך • אמר הכפרי עליך שלום אדוני • אבל איני אבידן בן גדעוני • רק אבידע
 הבבועוני • אמרתו לו שני השמות נמשלים יחד • והכל הולך אל מקום אחד • ועתה הודיעני שלומך •
 ואי זה מקומך • והודיעני שלום אביך אם הם כאשר עזבתם נכחם • או כהתה עינם ונס ליחם •
 ויאנה הכפרי בשמעו דברי ואמר גאספו ברוב עוני לעמם • ונסעו לבית עולמם • סעו המה
 למנוחות • ועזבו אותי לאנחות • וכשמעי דברו שלחתי ידי • לקרוע בגדי • ויחזק הכפרי בדי • ויאמר
 אלי בחי וולדיך • אל חקרע בגדיך • כי הדאגה לח תועיל • וממות לא תכל • אמרתי אלו עשיתי
 כראוי קרעתי בגדי • במקום בגדי • ושפכתי דמי הכלעוח • תחת הדמעוח • אל הח נאמן • אשר היה
 לי למגדל עוז מקורות הזמן • כמה טובות גמלני • וכמה חסדים העניקני • אבל ראוי לכל מבין להגדיק
 את הדין • ועתה ידי הנחם • ובה הביתה לאכול פת לחם • או נלך לשוק • וחקנה לך עלי אש
 נחמד ושוק • וכשמעו הכפרי זכר הנשר גרסה נפשו לתאוה • ורץ אחרי באהבה • וימהר אתי • ולא
 ידע כי נפל ברשתי • וכאשר באנו אל השוק מצאנו עלי אש תאוה לעינים • יושב בין תנור וכירים •
 יעפו מימיו בחומם • וכמעט מיקוד האש יזוב בשרם על עמם • ולשון הלהב בשל נחמיו • ורתח
 רחמיו • והפריח פרחיו • ובחמו האדינם • ולמעצב השכיבם • עד השיבם זכים ולחים • ורכים ולחים •
 כגורות בדולחים • ממעל אדמו עלם מפנינים • ומתחת כסלג לבנים • כלבנת הכפור לבנתם •
 ספיר גורחם • ועליהם שומן בר ולח • ועינו כעין הבדולח • טהור קדש ממולח • לצרו איו יפלה • ואש
 בללעו חיו יסלה • וכאשר קרננו לבעל הבשר אמרתי לו שקול מן הבשר לאבידן חברינו • כי הוא אחינו
 בשרינו • ובחר לנו הנחחים הטובים • השמנים והערבים • הרכים והדשנים • האדומים הלבנים •
 הנחים למראה עינים • הערבים לשפתים • המתוקים לחיך ולשנים • וישלח האיש את ידו • ויקח את
 המאכלת • לחתוך מן החיה הנאכלת • והנה אדומה כגחלת • וכלבב מקנאים מצובלת • ובטעמה
 לנופת לוף נמשלת • וריחה כקנמון ושחלת • והביא לנו לחם סלת • ויחן לפנינו • ואכלנו שנינו • עד
 קהחה שנינו • יודבקה לארץ בטנינו • וכאשר כלינו לאכול • וללחוך הכל • אמרתי לבעל הבשר תן לאבידן
 חברינו מן השקדים המבושלים בדבש • אשר טעמם כל ציר יחבש • ויהיה מה שחתן חדש בן לילו •
 כירח בהלו • טעמו מחוק ודטן • יעורר חליו הישן • וישכב צפה על מטות שן • ימם למראה העינים •
 ויוזב בין הידים • ובשרם יבחושו הסנים • ימשכוהו המלקוחים • בלי מלקחיים • ויצפנוהו בחדרי
 המיעים • וימהר האיש כשמצו הקול • לחח ולשקול • ולטוס על ידי הכפרי הכל • ונאכל גם אבל •
 וישכנו ושכנו שנינו • לנשוך בשנינו • ולמשוך בלשונינו • וכאשר השלמנו העבודה • וערכנו
 לאל חודה • אמרתי אל הכפרי אנהנו צריכים למים קרים • לכבות אלו המאכלות הבוערים • ואתה
 פה עמוד עד אקרב לזה השער • ויקרא אל הבער • ויבא לנו מים טובים • בגורות שלג ערבים •
 מהר שכיר חלוצים • יבזו מן הקרבים • מוקדי להבים • אמר הכפרי עשה כאשר דברתי • ויפה
 גורת • וירד מן המלצה • ועמדתי אחרי הקיר נחבא • לדעה מה יעשה לו • ומה יעלה בגורלו •
 ובאשר ראה כי בוששתי לבוא • ויתעצב אל לבו • וקם לקסור אזורו • ולרכוב חמורו • וימהר בעל
 הבשר אליו • והחזיק בשוליו • ואמר לו אנה תלך וחובך לא פרעת • תן מחיר מה שאכלת • אמר
 הכפרי סור מעלי • ואל תקרב אלי • כי אני דבר לא קניתי • כי אכסנאי הייתי • ויחזק האיש
 צערפו • והכהו בכפו • ואמר לו בן הזונה מתי קראנוך • או מאין ידעונוך • תן שלשה כספים ואסאין
 שחבנוך • עד תקיא כל אשר בלעת • ותרעב כפלים מאשר טבעת • ויבכה הכפרי ויאמר ארור יהים
 אוחו הנבל • אשר על אבי התחבל • כי אני אמרתי לו שפי אבידע הבבועוני • והוא מתעקש וקורא שפי

ספר תחמוני

אזידון בן גדעוני • עד כשכני כלפעוני • והפילוני ימי עוני • ולא יוכל להמלט עד שקל המעות • והלך ונלחיו פלגי דמעות • וכאשר הלך לעירו • שמעתיכו זלירו • ואומר בשירו:

נָבַל אֶשֶׁר הִבְעִיר בְּאֵשׁ לְבִי • מִיִּתְנֶהוּ מֵאֲכָל חֲדָבִי •
כִּי מֵהֵוֵתִי לֹא רָאִיתִהוּ • עַד בּוֹא לְדַמּוֹתַי וְהִתַּל בִּי •
צָחַק לְצַרְתִּי וַיִּמְרָא שִׁית • בָּבְהוֹתָאֵפֶל עַלִּי אָבִי •

אמר המגיד וכשמעי דברי חזר הקיני ידעתי כי הוא יחיד בנבלות ואין שני • ואמרתי לו אמתי אין ערוך חליך • במחק משליך • וברוע פעליך • אתה בלסונך לוכד גבורים • ואחך בזדונך חובר חברים • חצגוד בכל עובר ושכ • וחטרוף כאריה האזרח והחושב • ויחחק למלי • ויאמר אלי:

בְּנֵי אִישׁ בּוֹגְדִים כּוֹלֵם וְעַל כֵּן • אֲנִי אֶבְגֹּד בְּכָל הוֹלְכִים וּבָאִים •
אֶצִּידֵר הַלְבָּאִים כְּצִבָּאִים • וְאֶסִּית הַחֲכָמִים כְּסִכְלִים •
וְאֶטְרוֹף הָאָרְיוֹת כְּטַלְאִים • וְאֶשִׁיב הַנְּכוֹנִים כְּפִתְאִים •

ויסוב מאחי וילך לו • ועזבני חמה לרשעתו ונבלו • וערמתו ושכלו:

השער השנים ועשרים

ענין האיש המעונה החוזה בככבים ומזלות • ידבר גדולות:

נאם הימן האזרחי הייתי בימי חרפי • ובזרות כוכבי נשפי • והגלגל סובב על פי • מתעלם בגנים • ורועה צשושנים • על משאבי נחלים • ותחת סככי הללים • אשאף רוחות • בשמן המור רקוחות • בהם לנפש מנוחות • וללב שמחות • ויהי בקלחת הימים • יפאחי לשוטט במדבר ובערבה • וחתהלכה ברחבה • וארא לשער העיר איש נלצ • דואג ונעלצ • וכאשר שמתו עליו עיני • מלאחיהו חזר הקיני • ויגדל על עלכו יגוני • ומהרתי אליו לשאלו • על המקרה אשר קרה לו • אמר לי הייחי אתמול עם חברים • מילדי העברים • ובעודנו בשער העיר ראינו עם רב בקצלים • ומכל עבר באים ורליכי • ואיש באחו נגשים ונלחלים • ומהרתי חני וחברי אליהם • ושאלנו לאיש מהם • להודיענו מגמת פניהם • ויאמר לנו כי יש בשער העיר חכם מחכמי ערבים • חוזה בכוכבים • יגלה העתידות בערם היוחס • ויגיד הסודו' עד לא חנוחס • ויאמרו לי חברי לכה נא וכשמעה כבואותיו • וכראה מה יהיו חלומותיו • וכאשר באנו אל ההמון ראינו זקן בא בימים • ומהדר החכמה עליו הימים • ובידיו כלי נחשת • ועליו מעשה דשת • והוא שוקל השמש בגלגליה • ומרוכחה במעגליה • ומרחבי גליליה • ונטיית כלליה • והוא אומר לכל הנלבים עליו האותיות שאלוני • ועל העתידות הקרוני • ובסודות הארץ אל תבחנוני • רק בסודות השמים נסוני • כילא צסתר דברתי ולא אמרתי תוהו בקשוני • חני אגיד לכם חוקות שמים • וסוד המאורות השנים • ולחמשת כוכבי לכת • בלבי מערכת • ידעתי סודות מזלוחס • וחלריהם ועירוחס • ורדחס ועלוחס • שנים עשר נשיאים לאמוחס • אס יש להם בשחק דרכים • להם בלבי מהלכים • ואם במרום מעגליהם • ברעיוני גלגליהם • ולא נעלם ממני שבת ורעותיו • ולדקוטויותיו • ומאליס ומלחמותיו • והשמש וממשלותיו • וכוגה ומחודותיו • וכוכב חמה וחכמותיו • וסהר ותולדותיו • וסוד הגלגל ומעלותיו • והלומת וסולוחיו • ומיתריו ויתדותיו • על ארבע פעמותיו • ומול טלק • במקלי שכלי יתלה • וקצט

השער שנים ועשרים

מ

בשור • בלי עצות אקשור • ועזבתי תאומים • בחיי האם יתומים • וגובה סרטון • למעלתי יקטן •
 ומזל אריה • הוא לאימת חולה ונהיה • ואתי בתולה • בחדר לזי בעולה • וחשבתי מאזנים • כשחק
 מאזנים • ונטך לעקרב • מלשוני עקרב • וחופש הקשת • יירא אלי מגשת • ונסעתי
 מזל הנדי • כשסע הנדי • ולמימי שכלי • נחשבו מי הדלי • כמר מדלי • ומזל דגים • נתפס בחלודתי
 כדגים • ידעתי עתידותיהם • וחקרתי לפונותיהם • והולאתי לאור מספטיהם • השפוע עליהם
 בצדק • ואחזק מהם כל בדק • ואשמיע לבני אים נוראות • ודברים כדברי נבואות • ואגיד לכל אים
 אשר ימלא אוחו • מיום היווח • ועד עת מוחו • אם ילית או יגבר • ואסימות צים או במדבר •
 ואודיעהו מזלו והללחתו • ורדתו ועלותו • ופרשת גדולתו • וכל מעשה תקפו וגבורתו • ומספר
 שנותיו בלבי חולצו • ובלשוני נחרצו • וידעתי מתי יעשיר או ידל • וישפל או יגדל • וישא משלו

אָנִי לְשׁוֹן לְקוֹרוֹת הַזְּמַנִּים •	אָגִיד לְאֲנֹשׁ רְזִים צְפוּנִים •
וְאִם יִצְלַח וְאִם יִדַּל וְיִגְדַּל •	וְאִם יִלֶּה לְאַחֹר אוֹ רְפָנִים •
וְאִם יַעֲשֶׂיךָ וְיִוָּדֶשׁ וּמָתִי •	וְאִם יִזְכֶּה לְכָנוּת אוֹ לְבָנִים •
וְאִם יִתִּיחַ וְאִם יָמִיו אַרוּכִים •	וְאִם יָמֹת קָצֵר יָמִים וְשָׁנִים •
וְאִם יִרְחִיק זְמַן מַעִיר מְגוּרָיו •	וְאִם יִצְבּוֹר בְּחֹל עוֹשֶׂר וְהוֹנִים •
וְאִם יִדְעוּ אֲשֶׁר צָפוֹן בְּלִבּוֹ •	וּמִי יִבִּין צְפוּנֵי רְעִיוֹנִים •
וְאִם יִדְעוּ לֹא עֲתִידוֹת קוֹרְאוֹתָיו •	לְאוֹתוֹת מוֹעֲדִים יָמִים וְשָׁנִים •
לְכוּנָא שְׂאֵלוּ בְּעַדִּי וְחַקְרוּ •	הִנְמַצָּא אִישׁ בְּמֹתִי בְּזְמַנִּים •

אמר המגיד וכשמוע העם פליאות אמריו • ותוקף דבריו • כרעו לפניו • ונבהלו מפניו • וכלו
 לשאל כל אים על סודותיו • ולראות עתידותיו • זה ישאל על יגונו • וזה ידרוש על מאורעות
 זמנו • וזה יחקור על מזל בנו • וזה ידרוש על מלאכתו ומפעלו • וזה יגיד כגע לבבו וחילו • והוא
 משיב לכל אים מענה על שאלתו • והם כותבים לו אים כדרכו • ואני לרוע מזלי • והיגון אשר עלה
 צבורלי • אמרתי לחברי במה כוכל לכסותו • ולדעת שקריו מאמונתו • ולבחון שכלו מסכלו • ולהבדיל
 זהו מדליו • אמרו לכה נא ונשתתף כלנו בשאלה אחת ונלך אליו יחד • ולכותיבו לב אחד • ונשאל
 על ענין הגולה • ומתי חיה התשובה לבני הגולה • ואם יש תקומה לזאת הנפילה • אמרנו טוב
 הדבר • וכאשר עמדנו לפניו אמרנו לו הגד לנו שאלתנו • ותמלא גמול טובותינו • אמר ישים אים
 חכם ידו על החול • כי בו יודע הקדש מן החול • ונעשה כאשר צוה • וחקק על החול טורים והתוה •
 וכאש הפיל בקודותיו • ועורותיו ועשה חביותיו • וספר ספירותיו • ותלה כלי הנחושת באלצפותיו •
 וסקל השמש במעגלותיו • והושיב הכומח על ארבע יחידותיו • וחקק כל ככב אים על דגלו באותיותיו •
 וכמעט כרעו לו כוכבי ערך • וישבו אחו לארץ • וישתומם כפי שעה והוא חושב בנפשו • אחרי כן כשא
 ראשו • והוא חמה עלינו • ומביט אלינו • ויאמר לנו נסבעתי ציור האור הזורת • והשמש וירח • וכל
 מזל לוח • ומסב כדור הגלגלים • כי אינם ישמעאלים ולא ערלים • רק מעם נבזים ושפלים • ואולי
 אתם ישראלים • אמרנו כן דברת אמר הרימותי ידי לאל עליון • החוקר כל רעיון • המבדיל בין קדש
 לחול • ומלמד לעבדיו סודות הככבים והחול • כי שאלתם על סוד גדול והקשיתם לשאלו • והעמקתם
 עד שאלו • שאלתם על מגדל כפל היבנה לתלפיות • ועל שפה פזורה התמלט מטני חריות • והיא מתהלכת
 בין החיות • שאלתם על חניה טובעת התעלה מבור החיות • ועל עולם חדש היחבן להיות • שאלתם
 על קבוצ גליות • ועל חרבן מלכיות • ועל המתים להחיות • חיה כי בני מות אים • אשר בחרבן העולם
 שאלתם • ועל כזק המלכים חקרתם • ויד בעלכות שלחתם •

אמר

ספר תחמוני

אמר המגיד ויקהל כל העם עלינו המוניים . ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים .
 אחרי כן הסכימו להוליכנו . אל השופט ויקחו חוננו . והעם יסחזונו . ועל פנינו ועל
 עינינו . והמכות בגנינו . והרוק בפנינו . ולא הגענו אל השופט כי אם רוחנו בין שינינו . והשופט
 היה מחסירי חומות העולם . וכל סוד ממנו לא נעלם . ויאמרו לו הנה בני נעות המרדות . שלחו יד
 במלכות . ויקחנו השופט ולמקום סתר הביאנו . ושאל אותנו ענין המקרים האלה . ונגד לו על פי
 הדברים האלה . אמר לנו שלום שלום לכם אל חירחו . כי צוק לא חמלאו . ויקרא לעבד מעבדיו
 ויאמר שים את אלה . אל בית הכלה . ועמדנו שם כל הלילה . עד נחפרדה כל הקהלה . וכמו השתר
 עלה . צוה לשלחנו בחמלת בוראינו . וישלח מלאך ויוציאנו . ועשה כמלעתי משאוניהם . ומלחעות
 המוניים . ברוך ה' אשר לא נהגני טרף לשיניהם :

השער שלשה ועשרים

בצרת חבר הקיני ודאנתו . וממשלתו ומעלתו :

נאם הימן האזרחי לקחני הנדוד על אברתי . וקשרני בעבות חברתי . ועל כנפי פירוד
 נשאתי והשיאתי . לשוטט מדינות . ולסבב מעונות . ולשדד ארקים . ולמדד
 עמוקים . תהפני ארץ אל ארץ . ויפרצנו הנדוד פרץ על פני פרץ . ויהי בקצת הימים ואני
 באתי מסוריא לעזריה . פגעתי בשער העיר חבר הקיני ומדיו קרועים . וגופו מלא פלעים ונגעים .
 וירוס חולעים . ואמהר לחקרו ולשאלו . על המקרה אשר קרה לו . ויאמר לי כי היה נוסע מן השטים .
 ועד תל חטים . ויצאו עליו לססים . ועשו בו שפטים . וחנעוהו בשופטים . כחובט חטים . והכוהו
 פלעוהו . ולקחו כל אשר לו ולמות הגיעוהו . וסוללו וערום הגיעוהו . ונמלט מהם ורוחו בין שיניו .
 וחרב המות מתהפכת בין עיניו . וכשומעי מליו בפיתי לציריו וחילויו . ויחרד לבי עליו . ובירו
 האזקתיהו . ולביתי הציאתיהו . ודברתי על לבו ונחמתיהו . ולקחתי בגד מבגדי והלבשתיהו . ובלחם
 ובשר רקמתיהו . ויין הרקת השקיתיהו . אולי תשמח נפשו . וישתה וישכח ריסו . וכאשר שתיתי עמו
 סכרתי . וגבר עלי היין וגרדמתי . ובעודי ישן ברח ממני ואני לא ידעתי . וכאשר הקינותי בקשתיהו
 ולא מצאתיהו . ולא ענני בעת קראתיהו . ויחר עלי אפי . והבתי כפי על כפי . על אשר עליו הטבתי .
 וידי לפי שחתי . ועל חברתי עמו נחמתי . ושחתי על לבי לנטור איבחו נקרבי . ולעמון עוכו בחובי .
 ובאשר היה ביום השני . והנה חבר הקיני . על סוס רוכב . ובגדי מלכות סוחב . ושני עבדים לפניו .
 ויחרד לבי לשנוי עניניו . כי בלילה רחיתיהו בינו ומניגה . ובערב ילין בכי ולבקר רנה . וכאשר
 רחיתיהו . נסייתי מן הדרך ועזבתיהו . וימהר וירד מעל מרכבתו ויחנקני . ויפול על לוארי וישקני .
 ויאמר הנה ידעתי . כי מוסר פרעתי . ובשתי ונכלמתי . על אשר חשמת . אמרתי לו חייך העזת
 פניך . לחלל ברית אמונתך . ועד מתי לא תחדל מרוע פעליך . ושנוי מפלליך . אמר לי האל
 היודע כי אהבתך תקוקה על לבי . כל עוד נשחתי ב . ורוח הלוח בקרבי . חבל לורך גדול הצריכני
 להפרד ממך . ולגזת מעמך . אמרתי הגד בלי חייך עלה מזלך וגבר . ומה היה הדבר . כי אמר
 היית כנגר נחשב . מתעטף ברעב . והנך היום על סוס רוכב . ובגדי מלכות סוחב . אמר לי ככה
 מעשה החלבים . פעם נציה שפליס ופעם ישפיל גבוהים . ופעם יעשיר רשים . ופעם ירושם
 עשירים . חבל אני לך סיבת עשרי וכבודי . ואיך מלאה כצירידי . כי כשנפרדתי מעמך . וינאתי
 בלילה מהדומך . סנבתי בכל העיר . אולי החל ברחמי לי יעיר . וישועתי על החגרים . ועמדתי
 על שער לאחד מן השרים : ואשח משלי

צַנַח לְאַרְץ מְגֻדְלָתוֹ :

וַיִּסְקְרוּ אוֹרִים מִסְלָתוֹ :

וַיַּחֲשִׁכוּ אוֹרֵי תְהֻלָּתוֹ :

מִיָּזָה יִרְחֵם דָּר יְלִיד שׁוֹעִים :

הָיָה תָמוֹל דוֹרְךָ עָרֵי רֵאשׁ עֵשׂ :

אֵךְ שָׁח וְשָׁפַר עַד שְׁאוֹל הַיּוֹם :

שער שלשה ועשרים

מא

ויפגענו בו שוללי דרך

יתאו שכונ עם שוכני קבר

עמטה קרוב עניו מעיל קדרות

גראה כתב ספר תלאותיו

עמטה ה' שגריב ירחמהו

וישודרו מחמד סגולתו

לחצוב בנקרת צור מחלתו

אכן ערפל שם חתולתו

לו יהיה שחק מגלתו

יעמיר לדור אחרון תהלתו

ויהי כשמוע הסר נועם שירתי • והבין תוקף מליצתי • לזה להביאני אליו ויאמר אח קולך שמעתי •
 וכל סודך ידעתי • וכודע לי מטוב שירחך • כח חזונתך • השצור עול הזמן מעליך • ואלוה
 הינונים כל קרוב אליך • אמרתי לו כל אשר הלואה של ונסה • וכל אשר תאמר חלי אעשה • אמר
 לי ידוע תדע כי איש ממזרח השרים הטפסרים מחה אחמול צחו • והיום ילדה בן אשתו • וכל היום
 לחבר שירים יגעתי • ולא רגעתי • ומים הסכלות חחרתי • להשיב אל היבשה ולא יכולתי • כי
 חשנתי לעשות לואגרת • צטתי דרכים מדברתי • וטני ענינים מחברתי • מנחמת ומשברתי • וזוכה
 ומזמרת • מקוננת ומשוררת • ולא מלאו חזון נביאי שכלי • וה' העלים ממני ולא הגיד לי • ואם יש
 לחלי ידי שכלך • להשלים שאלתי אשר שאלתי לך • תמלא כל משאלך • אמרתי לו מלאח הענין •
 ושאבת • המעיין • ופגשת מחזק הכדק • ופגעת את שם ועושה לדק • ועתה הביאה לי הדיו והספר •
 ויזו להביאם ומשכתי ידי צענט סופר • ואשא משלי

דין יוצרך קבל וחקלתו דרוש

בום גיל ותנתומים אלהים השקף

ותחדיף בנות בכנים ינחלו

תזכה לרוב כבוד וגם תישב בראש

וישק אויבך תמת תנין ורוש

כבוד ותחת נעצוץ יעדה ברוש

ובתבתי חחת השירים • לזה הדברים • אשר נבדקו ענני הדמעה • ועלה עד לשמים האנקה
 והשועה • ראה ה' וינחם על הרעה • ונעלר ענו הבני אשר פרץ פרץ • ויכלא הגשם מן
 הארץ • וחרבו המים • מן הלחיים • ונבנה ההרם • ונקשר הקרם • ותחח אור הלצנה עלה אור חרם •
 ואחר אשר סר צילנו • ונהפך לאבל מחולינו • האיר ה' פניו אלינו • והסיר חפלונו • והקים כפלנו •
 והחליף צטטון אצלנו • והפך למחול תילינו • ומאחרי אשר רפו הידים • וכהו העינים • שבו הערבים
 להרים • ויעמוד השמש בחלי השמים • ובפתע נחנש הפגע • וברגע נרפא הנגע • ושבה הקינה נגינה •
 והאנחה שמחה • והחמרורים לקול שירים • ונהפך הסון לשטון • והחרון לשמחה ירון • ופסטנו
 שקים • וקשרנו ענקים • ואם נגדעה למרת • על ארו אדיר לכבוד ולתפארת • ואם שקעה הלצנה
 חמם • היום זרח השמש • והבת תרוחם • והאב ינחם • והבן יפרח • ואורו יזרח • וזו חמשול על
 הזמן ותרהב • כי הפיק לבך אשר חבב • ותחה בגחוסת הביא זהב • ותחת הגחלת העלה להב • והחליף
 לך בארץ השטה • ובכסא המטה • ובכניף הלעיף • ובמגבעת הטבעת • ובצבד הלמיד • ובמעיל הרדיד •
 ובגור העזר • ובצית הסדר • בית החדר • ובמרכב המשכב • והמנעל במלנפת • והגדילים צטוטפת •
 והקסת צעט סופר • והאיילת צעופר • והקדה צאשכול הכפר • והכדן צחרב והמטרה צחק • והיונה
 צנץ • וצידוד הרעיה • וצנור אריה הלביא • והרגלי צפרס • ובית הנשים בבית המדרש • ועוד
 ילאו מלכים מחלליך • לשכון כבוד בארצך • וה' אלהיך ירץ • וכשמוע הסר אגרת הרלופה • ואמרת
 הרלופה • הפטיע בגדי ומעילי • והסיר הצגדים הכואים מעלי • ונתן לי מתשל ורהב • והלבישני
 משכלות זהב • והרכיבני על פוסו • והרים עלי דגלו ונסו • ונחן לי העבדים הלה • וזה פתרון
 עניני החל וכלה •

אמר המגיד וכשמעי דבריו • אמרתי ברוך ה' אשר לא יעוז חסדיו מעצדיו • ויהי עד פה ועד
 פה • קרא בשלומי ופנה לדרכו •

ספר תחמוני

הישער הארבעה ועשרים

בשליה צבור ותפלה היו וספור שבושיו וטעיותיו:

נאם הימן האזרחי הגד הגד נא לי חבר הקיני • ואמר הגידה נא לך מן הנפלאות אשר ראית
 עיני • כי נסעתי מארץ גשור לאשור • בעת חרצו ידי כדיביה כחלמים צור • ואפס
 עזבו ועלור • והעיר נאה וחשובה • גדלה מאד ורחבה • והמון רב ועושר נמלא בקרבה • והאימים
 לפנים ישבו צה • ואין בכל הארצו כיפיה • ולא כהדרה ולביה • וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה •
 אדם כי עז העם היושב עליה • והשוכני מצני עמינו בגבוליה • כי לא יתנדב אחד מהם לנכבד או
 בליעל • מחוט ועד שרוך נעל • וכולם צורו כספיה • צורו כספיהם • בלי יולאות ופרץ • ולא יפון
 צרור ארץ • ובצואי כנפס נבוכה • ערב שבת עם חשיכה • אמרתי אולי בית התפלה קרובה • ואלכנו
 אליה ואלרסה צה • וכאשר באהילצית התפלה • עם הקהילה • ראיתיה יפה בהיכל וארמון • וישבתו
 בתוך ההמון • והיו לפני שני זקנים • ארוכי זקנים • חסונים כאלונים • ממוכרי התהלות ולא
 הקונים • ומהורסים צתי צדק ולא מן הצונים • בעלי קומות • ובענס כערמות • להם נפשות בזויות
 ועיניהם רמות • וכאשר שאלתם על גדוליהם • ויתר קהליהם • והמון אשר להם • אשרו ישלג
 ראשי גליות • ופניני מרגליות • ומלבד זה יש לנו פזון דרשן • עניו וביטן • דשן ושמן כמו חילים בני
 צשן • חפלתו עריצה • וחברתו אהובה • ונגינתו טובה • יורה צתורה • ויקרא במקרא • ויסבור
 צנביאים כמה סרא • ויודע פיוטים יקרים • ושר בשירים • וכשמעי דצריהם אמרתי תהלה לאל ושבת
 כי זכני לראות זה החזן המשובח • ובעודי בזאת המחשבה • והנה החזן בא • ועל מלחו עוטפת
 ובראשו מלנפת • לבנה ונעימה • בת מאתים אמה • ושערת זקנו עד עזרו האריכה • ותכסינו
 צשמיכה • והוא יסחוב על הארץ גדיליה • וכמעט יכשל בשוליה • ובראותנו איתו • חרדנו כולנו
 לקראתו • והסתהוינו לעומתו • והמרשנו לאימתו • עד החל בנעימותו • ופחת חפלתו • ומניתו לו
 צחפלה • ויתר ממנה טעין • צרורו וגלויות • מלבד האחרו שאינם לזכור ראויות • אך לא עניתיהו
 כי אמרתי אולי מקרה הוא • אוטרדת השבת הצהילה • או שינה אנפתנו וכמו השחר עלה • השכמתו
 לבית התפלה • והנה החזן בא וישב במושב הגדולה • ופחת במאה צרכות • אשר על לשונו סדורות
 וערוכות • ואמר בקול צעקה רמה • צרוך אתה ה' אשר יצר את האדם בהמה • וצפסוקי זמרה • טעה
 טעיות רבות ואין להם ספירה • ובמקום גם מזדים חסוך עבדיך • אמר גם מזיזים חנוך עבדיך
 ובמקום חלצ חטים אמר חרב חדים יטביעך • ובמקום המכסה שמים בעצים • אמר המכסה שמים
 בגדים • ובמקום ישמח ישראל בעושיו • אמר ישמח שמתעאל בעשו • ובמקום הללוהו במכים ועוגבו
 אמר הללוהו בצנים ועוגה • ובמקום ובידך לגדל ולחזק לכל • אמר ובידך לגדף ולחזק לכל • עד אשר
 פכלמתי • ועל צואי לבית הכנסת נחמתי ונאלמתי • וידי לפי שמתי • וכאשר כלה זמירותיו • עמד
 על עמדו לערוך תהלותיו • וכסה פניו ולא מענוה • ועמד בגאווה • והרצה תנועותיו • והכניס
 כתפותיו • והרים רגלו הימנית • והוריד השנית • וחזר מעט לאהורנית • ופתח להם גבוי חכמתו
 והראה בית נכחה • והתחיל לומר פיוטים ושירים • כולם שצורים • ופסזים ועוריים • ודרכם מעוקל
 בלא חרז ולא משקל • ובלא צנין • ולא ענין • וכאשר האריך פיוטיו • לשוטיו • ושירי החולין לכסיליו
 ומזמוריו לחמוריו • יש מקלח העם אשר ישבו • ומהם ישנו שנת עולם ושכבו • וקלחם צרחו ולא שבו
 ובית הכנסת עזבו • ונפולו מעל הרועה השורים • וצרחו המקנף והעדריים • ולא נשחרו כי אם
 ארבעה חמורים • לועקים עם החזן ונוערים • והם יתשבו כי הם משוררים • והוא האריך להם בפיוטיו
 עד הצהרים • עד דבקה לשונם למלקוחים • וכאשר השלים פיוטיו וחזר להשלים התפלה • כי לא היה
 איש בבית הכנסת כי נמלאו בצחיהם ישנים כל הקהלה • והיה צחוכם איש מן האצילים החסידים
 בעל מעשים חמודים • וכאשר שמע הדבר הזה וירע בעיניו • ויחר לו מאד ויפלו פניו • ויאמר הייטב
 בעיני ה' • לחבר דצריה בטלים לתפלת ה' • ולהאריך הקהל לצאת בלא תפלה • הלא זאת רעה חולה
 וזע זה גדולה • כי לא נשאר לנו במקום הקרבן והעולה • כי אם תפלה • וחתת הכבשים והפרים

שער ארבעה ועשרים

מב

ההנוכי אתרים • כמה שנאמר ונשלמה פרים שפתינו • ואנחנו צה מתרשלים • ואותה מצטלים
בעבור שירי הצלים • והיה עומד סניבו • איש ריצו • וכשמוע כינו • אמר לא כן הדבר כאשר דברת
ובמענה פיך שקרת • כי עקר התפלה • היא התהלה • וכי הנגונים • הם יותר עוזים מן התחוננים •
צומן שבית המקדש קיים היו הלויים במקדש • משוררים לחל שיר חדש • ואוחס השירים • היו בעיני
האל יקרים • כיקר כרים ואשכרים • ודם אבירים עם חלבי פרים • ועתה בגלותנו הם השירות
והקרוכות עיקר תפלתנו • ועמוד לעבודתנו ודחינו • ועוד כי מנהג כל הגלויות • אשר בכל המלכות •
לומר בבית הכנסת פיוטים וקרוצה ומלאכה רצה ודברי שליחות • ושירי שבחות • ואנחנו חיד נטה
מנהגם • וגסור ממהלכם • אין זה מנהג חכם • אמר לו העושה אמת דברת כי צומן שבית המקדש
קיים היו הזמירות והחודה • עיקר העבודה • בעוד שהיתה השכינה • שמה שכוונה • והיו המשוררי' •
לדיקים גמורים • והיו הלויים מנגנים בשירי דוד לא בזולתם • והיו כל השומעיו מבינים אותם •
אבל עתה אין היכל ואין מקדש • ולא תהלה ולא שיר חדש • ולא כהנים ולא משוררים • ולא מנגנים
ולא לדיקים ולא ישרים • ואיך ישר בעיני האלהים כדבר הזה כי איש מעם האר' אשר איני יודע בין
ימנו לשמאלו • והוא חושה במחשב שכלו • ולפיכך לבית הכנסת רק שעה אחת בשבת • כשהיה
ממלכתו נשבת • ויבא בהבל כאשר בא • כי הוא לא ידע להתפלל והחזן לא הוציאו ידיו חובה •
אמר לו בעל ריצו התחשוב כי בעבור שענותיך החלוטות והדלו' • כעזוב אנחנו מנהג כל הקהלו' • כגון
קהלות ספרד וקהלות מערב וקהלות יון וקהלות ארפת אשר אין ארץ מארצותם • ולא קהלה מקהלותם
שלא יאמרו צם קרוכות • ושירות רבות • ויש בקהלותם טבלים רבים ופתאים • דומים לבהמות
ולפראים • אבל בעבורם לא ישנו העם מנהגם וחתה רוצה לחדש דבר בעולם • שלא היה מעולם •
אמר לו העושה אין עיר מכל הערים אשר זכרת • וקהלה מן הקהלות אשר שירת • שיהיו כלם סכלים
ועמי ארץ • כמו אנשי זאת הארץ • כי בכל קהלות פן הקהלו' • חמלא קלחם משכילים בתהלו' • ומבינים
התפלות • אבל בעיד הזאת כולם שורים • ומדעת נבערים • גם החזן לא יבין מה שהוא אומר • ולא
במה הוא מתחיל או גומר • ואלו נמלא בכל הקהלה קהלה כזאת • צטלומהם הקרוכות והשירות •
וכשמוע איש ריצו • דברו וניבו • הכיר כי דבריו נכונים • ועענותיו חזקים ונאמנים • וישם ידו על
פי האיש ויהי כמחריש • והיה בעיר ארבל גבר • מבני עבר • ושמח צנימן החבר • והוא חובר חבר •
והוסיב על דברי זה העושה והאל ענשהו בזה העון וילחח • כי בחטאו מת • והרעה טענות באגר' אשר
לו • כל השומע יחוק לו • והיה פתיתו • נסחר בשחיקחו • עד זרק הקיתון • ויפתחה' את פי האתון •
כי הביא טענות בזויות • כלם באפס יד דחיו' • כי התפלה אינה עלינו מחוייבת • מפני שאינה בתורה
נכתבת • ומה שנא' ועבדתם את ה' אלהיכם ואמרו חכמים עבודה זו תפלה • אמר זה החבר כי היא
סברה קלה • וראיה דלה • וכל החומר כי יש לסליחות ראיה בתורה • ואין לתפלה ראיה מן התורה •
אין לחטאיו כפרה • כי דבר סרה • על האלה גדול והנורא :

אִשָּׁר יֹאמַר רְשׁוּת הִיא הַתְּפִלָּה •
אַמֶּת הַיְוֵבָה בְּהוֹלִלוֹת וְסִבְלוֹת •
לְמַעַן בִּי אֲמוֹנָתוֹ שִׁבּוֹרָה •
אַמֶּת כִּי הַשְּׁתִיקָה הִיא יִקְרָה •
וְאֵלֹ הַבְּסִיל שְׂתַקִּיבְסָה •
בְּלָבוֹ הִיִּתָּה סִבְלוֹת עֲצוּרָה •
וְכָל מִרְבֵּה דִבְרִים הֵם לָרְעֵלוֹ •
וְדַאִיתִי כְּסִיר חָכֵם בְּעֵינָיו •
וְאִיךְ יוֹכֵל דָּאוֹת מוֹכֵה בְּסִינֹר •

וְחֻבָּה הַקְּרוּבָה לַקְּהֵלָה :
וְלֹא נִמְצְאוּ אֶת לְמַבְתּוֹ תַּעְקָה :
וְאֶת שְׂבָרָה יִרְפֵּא עַל נִקְלָה :
בְּכָל מַדּוֹת חַמּוּדוֹת הִיא שְׁקוּלָה :
אֲוִילָתוֹ אִשָּׁר חָשָׂה וּגְלָה :
וּפְתִיחַ פִּיו וְקָרָא לָהּ גָּאוּלָה :
וְרוֹב שְׁמֵן יִכְבֵּה הַפְּתִיָּה :
וְלֹא יֵבֵן וְלַבְתּוֹ אֲמוּלָה •
וְעֵינַי לָבוֹ בְּפוּךְ סִבְלוֹת כְּחֻלָּה •

ספר תחמוני

תפלה חוב ועדותו פסולה:
 ולא ידע הכי נפשו גולה:
 באיש דובר עלי אין ערלה:
 ובדופק עלי דלת נעולה:
 סביב שוחה ויקרב לנפילה:
 לעסוה אין לחטאתו מחילה:
 ודברי שיר לבד איבוד תפלה:
 גוססין חיש וההפרדה חבילה:
 במוותו ימצאה מאל גמולה:
 לדרך חטא ומצות היא מקלה:
 אשר השחית וגם התעיב עליה:
 בעורנו ואל נשוב לבקלה:

והעיד כי תכמים אמרו אין
 ולגזול האמת יחשוב במיליו
 וקר אומר קרובה לסבלים
 וקאמר לעץ הקיץ ועודה
 ובעוזב נתיב שלום וילך
 והחזן אשר יאמר סליחות
 ואין שבר לשומע קרובה
 הכי עת ישמעו העם דבריו
 וכל אומר הכי זה חוב ומצוה
 למען כי עזיבת התפלה
 אל הים חלציני מעצת כל
 ועורנו להשיג את דצונך

השער החמשה ועשרים

בצייד הגבור והחזק רצוא ושוב כמראה הזק:

נאסדימן האזרחי הייתי גוסע מאסקלון • לעמק אילון • ויהי כי באנו אל המלון • וישבנו
 חמת האלון • החל כל איש מאנשי החבורה לספר משרתו עיניו • ושמעו אזניו • ושם
 בקרא איש זקן מסכיל • ומראה עיניו על שכל רעיוניו הולך רכיל • ויאמר לנו אבידה לכס את אשר
 ראו עיני במדבר הזה • כי אין שנים רבות עברתי על המקום הזה • ואשח עיני ואראה ונהנה חוש גבור •
 גאון אדירים ישבור ומגערותו כמסו ההרים • משאבתו יחד לבכפירים • ומחתינו סוס דובר • כנרק
 ממחר • וכשמש אחר • ומקול מכהלוהו • ופעטת פרסותיו • יחרדו הלצות • ונדהלו המחשבות •
 ובעת ימסו אסוריו • ויכין לרוץ אזוריו • יבקע הים ומסבריו • ירקע המשור ומדבריו • וישיב כל
 אשר לפניו אחריו • עשה מן הרופות רגלים • ומן הצרקים כגפים • ומן הככבים עינים • וכמעט
 להוס לבו ימס גופו ויהי לחים • והגבור הרוכב עליו המין וחוק • ורץ ושב כמראה הזק • ועל דיגן
 מחנוול • כרוח ירוץ • וילא חולץ • אנרתו רקומה ממטבות זהב • ונפשו חלוצה ממדורות להב • וכל
 ליד אשר יראנו • בעיניו יקחנו • והיה סביב הגבור כנבים • פניהם פני להבים • ארוכים ולת
 רחבים • דקיס ולא עצים • כאלו מחלצת הש חלוצים • ואשת עיני וארח הגבור על סיסו במחכתו
 ידיו • וצידיניו • ובאשפזו חילו • יפורר צפרסת סוסו הסלע החוק • וישחק לור חלמיש וישחן
 עד אשר דק • ורודף וקורא • כאשר ירדוף הקורא • למען יעורר הכבאים • מן המחבואים •
 ויולח החיות מחודיהם • והשפנים מקרות לוריהם • ובסלע החר היתה מערה גדולה •
 ומחילה ומחוכה מסלה • וירוח סלולה • ובחוכה כמה מיני כבאים נחבאים • ומחכה עשרים
 כסהרים • והמתן חלים קטנים עם גדולים • ואמות עם עוללים • שוכבים בחיק אמותם • יונקים
 שדים בלשונותם • והאם רובעת על הס • ומחלפת עמהם • והם פעם בחיקה ישנים • ובמרעה טוב
 דשנים • ופעם ירקרו לפניו צמחחם • צהשפך נפשם חל חיק רמתם • והיא מרקדת ועולה ויורדת •
 ולת ידעה כי יוס חידה קרוב • ושמש פגס לערוב • ובעודה עמם משחקת ומתפקת • וגוריה

שַׁעַר שֵׁשָׁה וְעֶשְׂרִים

מג

מחבקה ומגשקת • והנה הגבור מהר על רכבו • ונא מצוה • ורץ מהרה • קרוח סערה • אל פי
 המערה • והתאמץ על טוסו והרילו • ודרך על קשתו חילו • וישם אל המערה מגמת חפלו • והכין
 להלחם כליו • וקרא הכלבים הליו • והנץ החעורר עליו בגחוחו • וכמעט לרוב האוחו • יגזור אל
 הצבאים חבליו • וישזור לרוץ להם כבליו • ובאשר עמד הגבור על פי המערה • ושאג בקול בערה •
 והבעיר הארץ כמדורה • צרחו העפרים ממעונותם • והיעלים מחיק אמותם • ונחצלו ילדי הצבאים •
 לשאגתו ולח כודע אים • כי הוא ישאג ויחרדו בניס מים • והגבור בא חליהם • ושלח הנץ לפניהם •
 להוריד המות עליהם • והוא עזר לפניהם • והכלבים מקיפים מכלל אההם • והוא מרוץ בהם
 פלדות וברק חנית לעיניהם • והעפרים נבהלו ונתחלחלו • ורגזו וחלו • וצוּגַרס רחמי יולדיהם • היו
 חושנים לשוץ אליהם • וימלאו הגר הצורר עליהם מפריד ציניהם • גם האמות • נפלו עליהם
 איות • ומה נכמרו רחמי לעפרים • המפוזרים על ראשי ההרים • ולא חדל הגבור לגדל על השפאים •
 ולרדוף אחרי הצבאים • ובאשר נקטה נפסם • ובאה שמשם • נחם לבם לקול הסורגים • ועיפה נפסם
 להורגים • והכלבים הקיפו מכלל צבינם • זה אחוז זנבם • וזה יגוד עקיבם • וזה נוסך • וזה מוסך •
 והכלבים באכזריותם • קרעו כל צטרם במלחעותם • והולילו בני מעיהם • ולקקו בלשונותם דמיהם •
 יתברך אל אדון עולם • ומנהיג במשפט יצוריו כלם • ומסחיר מצני אים סודותיו • ומפעולותיו •
 הנוחן קלח צרוחו טרף לקהם • והמכין מיתת אלה סנה לטובות הלה ולמחיתם • וצרא הגדולים
 לנוק הצעירים • ושלח החוקים לצער הדלים העוזרים • ונחץ זה מחיה לזה • ובאחריתם כמות זה כן
 מות זה • וכלם בשאול ישחוו וירקצו • ויחד על עפר ישכבו • וישא משלו :

בְּנֵי תֵבֵל תִּיּוֹתָם הוּא בְּמוֹתָם •
 וְזֶה יִטְרוּף לְזֶה גְבוּר וְחֶלֶשׁ •
 וְהַהֶלֶשׁ יְהִי גִרְדָּף וּמִזֶּק •
 וְהַחֶזֶק יְהִי מִזֶּק וּבְסִיף •
 וְהָאוֹכֵל וְהַנֶּאֱכָל יִסּוּפוּ •
 יְבוֹרֵךְ אֵל אֲשֶׁר יִשְׁגְּבוּ פְּלִאֵיו •

וְהֵם מְזוּזֵן קִצְתָם אֶל קִצְתָם •
 וְכֵן הַצֹּד בְּרָאם מִהֵיוֹתָם •
 וְהַעֲזִים לְהִרְעֵם מִחִישְׁבוֹתָם •
 יְהִי מִזֶּק וּסֶף אוֹנוֹ עֲדֵי הָם •
 וַיִּשְׁתּוּ עָלֵי עֶפֶר בְּמוֹתָם •
 וַאֲיֵן מְכִין צְפוּנֵי מַפְעֻלוֹתָם •

אמר המגיד וכסומעי לחות מליו • וחזק משליו • חמה לביו רעיוני • ואמרתי אין זה כי אים
 חצר הקיני • והוא חוסב אשר חשבתי • והכיר כי אוחו הכרתי • ורץ לקראתי • וקדם
 נפלוס אוחי • והתעלסנו כל הימים אשר נלמדנו • עד אשר מחיק החברה נפרדנו • ולכלל נדדנו :

השַׁעַר הַשֵּׁשִׁי וְעֶשְׂרִים

בספור עניני הדרכים • וכל אשר בהם נמשכים :

נאם הימן האזרחי נסעתי בסחורה • לארץ צלרה • ויהי היום ואני מתהלך צרחוב המדינה
 לראות בני העיר • הרב והלעיר • וארא בחורי חמד לדבר דברי חכמות נקבלים •
 וצפיהם עניני מלים נמרצים • ואקרב אליהם • להרית רחמי בצמיהם • ולרות מגולי גשמיהם •
 וצעודי מתכוונן אליהם • ושוחע אמריהם • והנה נלצ אים זקן לפניהם • ויאמר להם שמו לשמים
 עיניכם • וזכרו אלהיכם • ואל חצטחו בעשרכם • כי העולם יצנה • וכרקב יבלה • ואין לאיש רק
 צמעטה הנדקה נחת • והיא תחילהו מרדת שחת • ומאש מתלקחת •
 אני הגבר • ראיתי צרף נודל כל יגון וכל עבר • וכמעט ירדתי אל הקבר • ושחיתי בהליכת הדרכים •
 בציעים בלענה מסוכים • וראיתי כמה צרה ומחורעות • וקורות רעות • כי אין יגיעה רעה
 בהליכת הדרכים • אשר צם הרעיונים נבוכים • ועל כן אמרו המושלים ההליכה מצוכה • והנסיעה

מאובעה

ספר תהמוני

מאורעה • והצרידה חרדה • וכל הנוסע מארצו • ויאל ממחוז חפכו • תשבע ברעות נפשו • ולא ישא
ראשו • השמש תכנו • והסערה תדכנו • והחורב ישרפנו • והגשם ישטפנו • והרוח תהדפנו • וילך
מן השחר ועד האפלה • לחורב ציוס ולקרח כלילה • ויקרע נהרים • וירקע הרים • וירדוף יערים
ומדברים • ויעצור גלים ומשברים • ואסירדו עליו גשמים • יבעחוהו אימים • ויזלו עיניו כסו
הגשמים • וירגע בלכתו • ויתענה בעלותו ורדתו • ואם יפול מעל מרכבתו • יטבול בגדיו בטיט
ומים • וסוסו יטוט במי אפסים • והקרצ והכרעים ירח' צמים • ולבו צין חנור וכירים • ומלבד כל זה
סכנת הדרך • ורוב הפחד והמורד • כי אם לסעים יפגעוהו • לשערי מות יגיעוהו • ימלט ויעזבוהו
ערום כאשר יאל מבטן אמו יניחוהו • ואם ילך רגלי • ימלא כזק וחלי • כי האבנים יכאיבוהו • והקוליס
יכיוהו • והסוחות על פניו יפילוהו • והמעצרות במימם יטבלוהו • ואסירד שלג עליו • אז יכפלה
חילו • ויהיו בגדיו לבנים • ולבו שחור צרוב היגונים • כסודך היונים • לבן מצחון ושחור מצפנים •
ואם יבא בים • ונשאוגליו ודכים • ויוציאו עליו כלי זעמו • והיתה רוח אחרת עמו • אז יקלל יומו •
ויתאם עולמו • ברחותו האניה עולה למרומות • ויורדה לתהומות • ובני מעיו בקרבו • עוליס
ויורדיס בו • עד יעיל אל תוך הים סחורמו • להכיל ממות נשמתו • ואם ימלט מן הים גיל יגיל לא
ימד • ויחשוב כי ציוס ההוא נולד • ואף על פי כי הונו בים עזבוהו • וערום ישוב ציוס ההוא • יסת
והוא עניו ואומלל • שהיתה לו נפשו לשלל • הן כל זה ימלא לנוסע ממעונו • כמו העוף הגודד מקנו •
עד יכה לחיו • ויבחר מותו מחייו • וישא משלו

יְהִי עֵמֶל וְלֹא יַחֲסֵר יְגִיעָה:	אֲשֶׁר יָמָיו יִכְלֶה בְּנִסְיָעָה •
וּבֵת עֵינָיו בְּפֹךְ לַיִל קְרוּעָה:	וְנַפְשׁוֹ בְּאָזוֹר יְגוֹן אֲזוּרָה •
עֵדֵי יִצְמַח בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה:	יְרוּהָ הַהַרְדִּים מִדְּמָעָיו •
זְמַן יִתְקַע וַיִּדְיַע תְּרוּעָה:	וְעַתָּה יִחְשׁוּב מְצוּא נוֹחַ וְלִשְׁקוּט •
עֲלֵיהֶם מְצוּא הַשֶּׁקֶט שְׁבוּעָה •	וְדַגְלָיו יוֹם וְלַיִל דּוֹר כִּים בְּאֵלוֹ •
בְּאֵלוֹ הַיָּאֲבֵבָה קָלַע קְלוּעָה:	וְנַפְשׁוֹ יוֹם לְיוֹם תִּצְפּוֹר בְּצִפּוֹר •
מִכִּישָׁר טוֹב וּמִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה:	וּבִיָּהָה תִּתְחַשׁוּב מֵאֶסֶר וְנוֹדָה •

וכאשר כלה קברו ושירו אמר לו איש מן החבורה • הנה ידענו כי לך שפה ברורה • אבל אתה זכור
קורות הנסיעה • ועזבת דבתה לדור אחרון קבועה יענה ספר מדותיה הטובות כאשר ספרת מדות
הרעות • וזכור נעימותיה כאשר זכרת המאורעות •
ויאמר אם הנסיעה רעה וההליכה מבוכה • ובלענה מסוכה • הלא בנסיעה • ישיג הנכס
חשועה • ובהליכתו • תעלה למכתו • כי צה יביג האדם חפציו • ויגברו חלוציו • ויאור
כגבור חלציו • וידרוך ללב אויביו חיציו • ולולי הנסיעה לא עלה ברגע מזלו • ולא יעסיר ולא יקום חילו
והנוסע בדרכים צמעט ימים ירצה טובו • ויכפל זהבו • אם תראהו היום ערום וחלך • מחר ידמו
לפז מלך • והסוכן בציתו • ולא ילא מסביב מעתו • לא תסור מעליו חרפתו • כי לא יאל מצרתו
עד יאל מאדמתו • ולא יסע מלבו יגונו • עד יסע ממעונו • ובעודו ישכון בארצו • לא ימלא חפצו
על כן יאמרו המושלים הנסיעה חשועה • וההליכה צרכה • וכל הנוסע • הוא לחפצו כובעי • וכל
ההולך • הוא על חפצו מולך • והמשוטט • פרי חפציו ילקט • והיושב • כאבן דומם יחשב • ובהליכה
יראה פנים חדשות • וירפא מלכבו מכות אנושות • ויחדש גילו • ויאיר הלו • וישוב לארצו • נכס
מלא • ומזלו עולה • וימלא הנפשות • אליו נכספות • ובעינים להם הדרך נשקפות •
וישא משלו

השער השבעה ועשרים

מד

בְּאֵיךְ יִשָּׁבַע וְלֹא יִחָכֵר יִגְעָה:
 וְהוּא דוֹכָה לְיָתֵד הַתְּקוּעָה:
 וּמִדָּעָה יְהִי יוֹצֵא לְדָעָה
 עֲדֵי יִמָּצֵא לְצָרְתוֹ הַשׁוּעָה:
 עֲדֵי יִשָּׂג חֲפָצוֹ בְּהִנּוּעָה:
 וַיִּצְבּוֹר הוֹן וַיִּלְמּוֹד בֵּין וַדָּעָה:
 כְּבִישׁוֹ טוֹב וּמִשְׁמִיעַ יְשׁוּעָה:

אֲשֶׁר יִפְחַד לְבָבוֹ לְנִסְיָעָה
 וְהַעֲצֵל סָכִיב בֵּיתוֹ יְסוּבֵב
 וְלֹא יִסּוֹר יְגוֹנוֹ מִלְּבָבוֹ
 וְהַמְשִׁכִּיל יִשׁוּטֵט יָם וּמִזְרָח
 וְהַחֲרוּץ יְהִי מוֹאֵס בְּשִׁבְתּוֹ
 וַיִּדְרֹא נִפְלְאוֹת עוֹלָם בְּלִכְתּוֹ
 וַיַּעַת שׁוּבוֹ יְהִי לְמִיחָלִים רוֹ

ובכלות שיריו • ומלואי דבריו • כל העם מצרכותם העניקוהו • ושדי נדבוחם הניקוהו • ועל שמו
 שאלוהו: ויען ויאמר

וּמֵאֲמָרֵי בְּלִבְ צָרִי צְנִינִים:
 וּבְדִשׁוֹנֵי אֶגְדָּעֵי רֵאשֵׁי גְאוּנִים:
 וְאִשְׁבִּיעַ כִּמְתֵי גְאִיָּה קְלוּנִים:
 וְהַשְּׁפֵל אֲרִימוֹ עַד עֲנָנִים:

אֲנִי חָכֵר מִחֵבֶר הַפְּנִינִים
 בְּמַהֲלָלֵי אֲרוֹמֵם הַשְּׁפָלִים
 בְּטוֹב נִיבֵי אֲרוֹמֵם כָּל בְּנֵי בּוֹז
 וְהַנְּכָבֵד אֲבִיאוֹ תוֹךְ שְׁאוּלָּה

השער השבעה ועשרים

בשבת היין ותועלותיו • והמקרים אשר יקרו לשותיו:

נאם הימן האזרחי רליתי צימי הנעורים • להבדל מדרכי הסובאים והשכורים • ונכספתי
 ללכת בדרכי הנזירים • ואסרתי על נפשי כל מחמד עין • וכל אשר ילא מגפו היין •
 וקבלתי עלי הנזירות בחחזה שלימה • עד מלאח לי שנה תמימה • וכאשר קיימתי כדרי • והכלמה
 ימי נזרי • נכספתי לבית הכרמים • כי ארכו לי שם הימים • ואמרתי למתי לאנע נפשי מכל שמחה •
 עד יכלו זיגון חיי ושכוחי באנחה • אשובה לקדמתי כי יד גילי חתה • וכי טוב לי אז מעתה • אז
 מהרתי לפשוט בגדי הנזירות • ולבשתי מחלכות הסכרות • ומהרתי ולא החאפקתי • ועל דלתי
 הסובאים דפקתי • וראיתי השמחה ראות עין צעין • ובאתי אל בית מטתה היין • והנה שם חברת
 בחורים • והגביעים כמאורים • בגלגלי ידיהם מאירים • וכל אחד מהם מחרונן על גביעו ואגנו •
 ומשכתינו • זה אומר חבל כמו חשוקה יפה עין • ורוק פיה יין • והגנים לחייה • והמעיינים עיניה • וזה
 אומר היין שליח השמחות • ומצריח האנחות • וזה אומר לולי צח הגפנים • כסה על הלצ עשן
 היגונים • ופנו אלינו השסונים • עורף ולא פכים • וזה אומר היין רפואת אנושים • וגבורת
 חלושים • ומשמח אלהים ואנשים • והיה בחוכם איש בעל שיבה • עומד על מלכה • וחמיד יתן
 בכוס עינו • וימלא הגביע סובב על יד ימינו • ובסומעו דברי חביריו ומליהם • לחק ולעג עליהם •
 ואמר אוי למליצות אשר שפכו פניניהם • וחללו עניניהם • הכזה יהיה שבת היין ומהלליו • ואם חלה
 מעלליו • הלא אס שכתחם מתקו וטעמו • שכחת יפיו ונעמו • וכרדו וצטמו • וזכרו וטמו • לא זכרתם
 לחיו ולחו • ורקחו וריחו • ולירו ולריו • ומזניו וחליו • והודו ומרהו • ומעטהו ומכסהו • ולופו ודבשו •
 ויורו ומלקושו • ונחלי רביבו • ונחלי שביבו • כלזה שכחתם • ודרך חמדת לקחתם • ויאמרו לוכל
 העם אס חגיד לנו שכתחמותיו • שיורד על פי מדותיו • יהיה לך חלק כחלק בהוננו • ובאשר חטלפ

יען ויאמר ימינינו:

ספר תחמוני

דעו כי היין שמחוח נפשות • ונשמות וחדות נפשות אנושות • ומחמד לצבות וצבות • וריחגן אלהים
 ריחו • ורקח הרובלים רקחו • ופרי עדן מתקו • ולרי גלעד רוקו • והשמחה נפלה בחלקו • והחדוה אשת
 חיקו • פני להבים פניו • וברק חרב מהפכ' בין עיניו • ביד רמה יניפכה • ועל לצחות היגונים יסלכנה •
 לכבות צרחו האודים העשני • ולהער בטלי ישניה שוני • גביעיו כפורי שלג לצנים • ועסיסיו חדמו
 עלם מפנינים • לשמח נוקשים • ולהשיב רשים פראשים • ולרכך קשים • מראהו חופת • וטעמו
 כופת • ועל עד כלליו • ועל אורות טלליו • וכלי ה' כליו • בהר היופי הרים דגליו • ובחדרי הלצבות
 תקע חובהו • ועל היגונים יכביא חליו • הצעיר גחליו נחליו • והסיק טביציו • חוך רביציו •
 והתיך צבגד גחלת קודחת • ואש מתלקחת • והעלה להב • במי זהב • והטביע בצדולח ברקת • ואודם
 פטדה נסקת • זרמיו מלוק מתוקים • ובמעצה הלציפוקים • וריחו טושנת העמקים • רפה ויפיל
 חזקים • ומגש וימית ענקים • לחיו לחי חסוק • ופיהו בכל פה נסוק • ואורו באפלה זורח • ועינו עינו
 עורים פוקח • וישא משלו ויאמר

מִדָּם כְּבָדִי יִחְמְרוּ מִימִיָּה׃
 לַחֲיָה וְהַמּוֹר מִרְקָחוֹת סְמִיָּה׃
 דָּבָר יִכְסֶּנָּה וַיַּעֲלִימֶיָּה׃
 רֹאִים יְבִישָׁנָה וַיִּכְלִימֶיָּה׃
 אֹתָהּ לְעֵין אֹדֶם וְאֲדִימֶיָּה׃
 דַּק תַּחֲיֶיהָ עֵת יִשְׁפְּכוּ דָמֶיָּה׃
 תִּזְקֶינָה בְּכָל הַחֲדָשָׁה יִמֶיָּה׃
 דַּק הַגְּבִיעִים נַחֲשָׁבוּ שְׁמֶיָּה׃

בֵּית הַגְּפָנִים יִקְרוּ דָמֶיָּה׃
 חַיִּים בְּטוֹב טַעְמָהּ וְאוֹר שְׁמֵשׁ כְּזֵיו׃
 תַּתְּבֶם בְּבוֹם שׁוֹהֵם וְאַזְתַּגְלוּ אֵין׃
 אֲדָמוּ לַחֲיָה כְּאֵלוֹ זֵיו פְּנֵי׃
 הַבוֹם בְּלִי שׁוֹהֵם וַיִּינוּ יַהֲפוּךְ׃
 תוֹךְ הַכֶּלֶב תִּדְמָה לְמִתָּה נִטְמָנָה׃
 אַהֲרַב בָּלוֹהַ תִּשׁוּב לְעַד נִתָּה וְאֵם׃
 אֲמָנָם כְּשִׁמְשׁ הִיא בְּגִלְגָּל הַיָּפִי׃

וצה שלימו שירו • ישרו צעיני כל העם דבריו • יאמרו לו הנצח צשירך • ונעמת בדברך • ונצחת
 היין בכל מדותיו • ובלית חמודותיו • אבל אם הספר רוע מדותיו • כאשר ספרת חמודותיו • תודיע
 מעלתך ותפרוש • והיית לנו לראש • ויען ויאמר להם • הוי גבורים לשתות יין • הן אתם
 מאיין • הלא ידעתם כי חין כחובו • והמתהלל בו צועת על תוהו • וצת הגפנים כמה אנשים
 הכשילה • כירבים חללים הפילה • וצעת איש אוחה ישחה • אך אש צחוך לבו תחתה • ותבלבל
 כל נפשו • ותכריע ראשו • ותוליעהו מדעתו והצונתו • וחבא חליו בליט ותחקע היחד
 ברקתו • והיין יסוד כל עון ואשמה • וכל עבירה וזמה • והוא עיקר לכל רשע • ומחבר לכל פשע •
 וצבית משתה היין יועדו הרשעים והערילים • והאכזרים והפריצים • ולעשות זמה יתחברו • ועל דגן
 ותירוש יתגוררו • ושם ילמדו הנואפים עם הקדשים • ויבאו האנשים על הנשים • ויתחברו המנגנים
 והמרנגים • ומן הננונים • ימשוך אדם לתנוונים • באישון לילה ובאפילה • וקרצ זה אל זה כל
 הלילה • להרצוח נבלות ולהחעוגל עלילות • והוא מסיר הבושת והענוה • וכל מדה נאווה • ומאכזר
 הדעת • ומשיב נפש המשכיל משתגעת • להקל המלות החמורות • ולרדוף התאות והעברות • והיין
 יחביר בצית אלילים עם נבלים • וגאנים עם שפלים • והגעלה עם הגקלה • והזנב עם הראש •
 והלואה עם צממים רשע • וכל השוגה בו יאביר עליו הוכו • ויוליא כל ממונו • ויתבעל מן האומנות
 אשר אחו • כיבושת מכל מלאכתו • וישא משלו ויאמר

בֵּית הַגְּפָנִים יִתְשָׁבוּ שְׁמִיָּה׃
 אֵל יוֹדְעֵי מוֹקֵר וְתַעֲלוּ מִיָּה׃

זכה

שער השמונה ועשרים

מה

יָבֵה לְעֵין הַבּוֹעֵרִים אֶכּוֹן לְעֵין
 הַזּוֹכֵב כְּדָם לְבוֹעֵלִים אֶתְהוּלֵא
 טוֹעֵם מְרוֹרִיהָ כְּרוֹשׁ יִמָּצֵא לְתֵה
 מִבֵּית לְעֵין שְׂכָלוֹ לְתֵלְאֶתְהָ הֵלֵא
 מִיּוֹם הַיּוֹתָה בְּעֵבִירוֹת גּוֹדְדָה
 כָּל הַחֲטָאִים מִכְּנִי אִישׁ נִכְרְתוּ
 חֲכָמִי לְכָבוֹת יִחְמְרוּ מִיָּמִיהָ
 תִּטְהַר לְעוֹלָם מִמְקוֹר דְּמִיהָ
 כּוֹ צוֹף דְּכֶשׁ פִּיהָ וּמִטְעֵמִיהָ
 יִמָּאֵם בְּטוֹב רִקְחָהּ וּבְכִשְׁמִיהָ
 גַּם בְּעֵבִירוֹת יִמְלֵאוּ יָמֶיהָ
 לוֹ נִכְרְתָה מִתּוֹךְ בְּנֵי עַמִּיהָ

אמר המגיד וכשמוע העם פליאות אמריו • נמשך לבס לדבריו • ורבים מהם עזבו היין
 ומאסוהו • וכדרו כדר כל ימותם לבל ישתוהו • ואומר אליו צחי המזרחי בוכבי מרומיך •
 הודיעני מה שמך • אמר אילון כלעננים מעוני • והמשכיל ידעני • וכשמפי ניבו • החזקחי צו •
 ואמרתי לו האתה גבירנו • חזר הקני חבירינו • אמר אני איש אמוניך • ומבחר גאמניך •

השער השמנה ועשרים

בשבחי ציון וירושלים • ובקשה רומה תעלה לשמים :

נֵאֵם הַיָּמֵן הָאֲזָרְחִי נִסְעֵתִי מֵאֶרֶץ כְּנָעַן • אֵל יִפֶּה כּוֹף • וְהִזְמַן יִגִּידֵנִי כְּדוֹר וַיִּלְנֹף • וְאִמְרֵתִי
 לְרַעִיוֹנִי • רַב לָכֶם לִשְׁכֵב בֵּין שַׁפְתַּיִם • וּלְשַׁבֵּת בֵּין תְּנוּרָה וּכִירַיִם • אֲעַלֶּה אֶחְכַּם
 מֵעֵנִי מִכְּרִיס • לְרֵאוֹת צַעֲזַב יְרוּשָׁלַיִם • וְשַׁמְתִּי מִגִּמְתִּי אֵל הַר ה' • וְהַעִיר אֲשֶׁר בְּצֶרֶת ה' • אֲשֶׁר מִקְדָּשׁ
 שָׁכְנוּ בָהּ מִתֵּי יוֹשֵׁר וּזְכוֹת • רוּחִי פָנִי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁבִים רֵאשִׁוֹנָה בְּמַלְכוּת • וּכְאֲשֶׁר בָּאתִי גְבוּלוֹתֶיהָ •
 וּפְסַגְתִּי אֶרְמוֹתֶיהָ • וְנִשְׁקַתִּי חֲרֻבוֹתֶיהָ • וְחֹנַנְתִּי עֲפְרוֹתֶיהָ • אִמְרֵתִי מִהַ טוֹבוֹ אֶהְלִיךְ • הַר צִיּוֹן
 וּמִשְׁכַּנִּיךְ • וּמִה נִעְמָו אֶרְלוֹתֶיךָ וּמִעוֹנֶיךָ • אֲמוֹתָהּ הַפַּעַם אֲחֲרֵי רֵאוֹתִי אֶת פְּנֶיךָ •
 וְאִשָּׁא מִשְׁלִי וְאֹמַר

נִפְשֵׁי לְצִיּוֹן מִסְפָּרֵךְ גְּלִתָּהּ •
 גִּיל הַרְבֵּתָהּ יוֹסֵף אֶתְהַדָּר אֵל וְהוּא • הַיּוֹם אֲשֶׁר מִיּוֹם הַיּוֹתָה אֲוֹתָהּ •
 בְּמָה תִסְיָדִים נִכְסְפוּ לְרֵאוֹת וְלֵא • זָכוּ וְהִיא חוֹטְאָהּ וּבְמָה זָכָתָהּ •
 צוֹר הַחֲלִיץ גִּיפָה בְּצִיּוֹן אֲחֲרֵי • אֲבָרָה וְנָם לְחַהּ וְעֵינָה כְּהֵתָה •
 וּבִדְרָכֶתִי מִעַרְבִי בְּמִתָּה נְחִשְׁבָה • עַד כִּי בְּצִיּוֹן עִיר יְיָ הִיָּתָה •
 צִיּוֹן אֲשֶׁר בְּמָה מְדִינוֹת נִהְדָּרוּ • אֲךְ בְּהִדְרָה עֵין אֲנוֹשׁ לֹא רָאָתָה •
 לֹא אֲדַעַה אִם הַמְרוֹטִים שִׁחְחוּ • נִגְדָה וְאִם הִיא עַל מְרוֹמִים עָלְתָה •
 הָעִיר אֲשֶׁר בָּהּ הַשְׂכִּינָה שְׂכָנָה • וְלְעֵין בְּנֵי אִישִׁים יִקְרָה גְּלִתָּהּ •
 עַל הַיְלָדִים צָלְחָה רֹחַהּ וְטָר • דָּם יִקְרָאוּ אֵל הַנְּכוּיָה עֲנָתָהּ •
 צִיּוֹן אֲשֶׁר לֹא רָאָתָה זִיוֹתָאָרָה • לֹא חֲסָרָה חֵשֶׁךְ וְאוֹר לֹא רָאָתָה •

יב א י י עיני

ספר תחמוני

עיני כחוסם לבי לא נחתי הלא
 איה שכינת אל ואיה זהרה
 גבעת לבונה איה בתחתית שפלה
 גלתה ערתה ממעונות היקר
 העוזבה אלוף נעוריה אבל
 דוח קנאות עברה עליו ומי
 ותהיה אלה בתוך עמה עדי
 תוחיל להיטהר במי גלות ועוד
 זה לה שנות אלה ועל מאה ואך
 הוא גורשה מתוך גיה ציון וצ
 תוחיל לעת רצון ועינה חבתה
 תבכה בעת תראה עדת זרים אשר
 לא קצרה יד אל להושיעה וע
 עוד צור ישיבנה לאפריון ועוד
 מהצלעות מי דמעות דלתה
 שמש יקר איה בהצות יום פנתה
 אחר אשר על כמתי רום נאתה
 כי מאמר צור יוצרה לא עשתה
 חשקה כולתו ותחתיו שטתה
 מרים מאוררים כשומטה השקת
 נפלה ירכה חיש ובטנה צבתה
 לא טהרה עד כה ועוד לא נקתה
 בגים שמונה מנותה גלתה
 יון שבתותיה עדי כהרצתה
 ביה ונפשה בלטה עד בלתה
 יעלו לבית האל והיא לא עלתה
 מן לאסוף מושיב יחידים ביתה
 תשוב לעדנה אחרי כי בלתה

וכלוחי לערוך ניב חכי • וחין ערכי • לפני מלכי • קמתי מכרוע על ברכי • לשוטט צעיר • ואז
 האנחות כלעי חציר • ויקוד היגונות מלהט האלעות • ועיני מגוללות בדמעות • ואשא עיני וארח
 מקום המקדש והעזרה • אשר הסירו עונינו משם המנורה הסהורה • והנעירו חתיה אש זרה •
 ובעודי מחלך בנפש שואפת • ודמעה נוטפת • כנחל שוטפת • ראיתי לעומתי איש מבני העיר •
 ויאמר לי אחשוב כי אחה מקלה גליות • ומארלות נכריות • אמרתי כן הדבר • ועתה רצוני לשאול דבר
 ממך • אמר לי הנני עמך • שאל ואגידה לך • אמרתי לו מתי באו היהודים לעיר הזאת • אמר לי מיום
 לכדוה ישמעאלים • שכנוה ישראלים • אמרתי ומדוע לא שכנוה בהיותה ציד הערלים • אמר מפני
 שאמרו כי הרגנו אלהיהם • ועשינו חרפה להם • ואלו בתוכה מלאונו • אזי חיים בלעונו • הן כזבח
 את תועבותיהם לעיניהם ולא יסקלונו • אמרתי ואיך היתה סיבת ביאחכס אל המקום הזה • אמר כי
 האל קנא לשמו • ויחמול על עמו • ויאמר לא טוב היות בני עשו היכל קדשי קדשים • ובני יעקב משם
 גרושים • פן יאמרו הגוים בקנאה • זנח האל בנו בכורו בשנאה • והרים בן הגרושה למעלת
 הנשואה • ולא יוכל לזכר את בן האהובה על פני בן השנואה • ויער אלהים את רוח מלך ישמעאלים
 בשנת ארבעת אלפים וחשע מאות וחמישים ליצירה • ונחה עליו רוח עזה ונבורה • ויעל הוא וכל
 חילו ממזרים • ויצר על ירושלים • ויחנה ה' בידו ויצו להעביר קול בכל עיר • אל כל רב וצעיר •
 לאמר דברו על לב ירושלים • לבוא אליה כל הרובה מזרע אפרים • אשר ישאר מאשור וממזרים •
 והגדחים בקצה השמים • ויתקבלו מכל פאה אליה • וחנו בגבוליה • ואנחנו עתה יושבים בגל השלוח
 הנמתקת • אם לא תהיה נעתקת ונחקת • כי אנחנו יראים לרוע המעשים הנעשים בה • ומן החמס
 והרשע אשר בקרבה • ואש השנאה והמחלוקת • אשר בה דולקת • ולבות שוכניה חולקת • כי כולם
 הם ראשים • ואכזרים קשים • וכל איש יבקש רעת חבירו • האב שונא לבנו בכורו • והבן להורו • הבנים
 מלקטים עלים • והאבות להנעיר האשרלים • וכל המעשים בלבות שנים • ואין בהם עושים לשם
 שמים • ובכל יום ירצו מריבות ומחלוקות • וכל הלצבות נחלקות • עד קראתי שם העיר סלע המחלקות •

והראשית הממונים עליהם • כושכים בטיניהם • הראש אחד יפנה להזיק לאחד והאחר כנגדו •
 וכל אחד למצדו ככנינים בלדו • ויש עוד ביניהם מסיתים ומדיחים • ומפרידים בין אחים • זה יפריש
 רשחו • ותשב באיתן קשתו • ועל כן נערוך לאל תפלתינו • לכלות הקוליס מבינותינו • וחפועתו
 עין בעין נחזה • ויסר מעלינו רק את המוח הזה • וישא משלו ויאמר

אֵשׁ הַמְרִיבָה יוֹם וְלַיִל דּוֹלְקָתָּ • בָּנוּ וְלִבּוֹת אוֹהֲבִים חוֹלְקָתָּ •
 אִם לֹא יִכְבוֹה מִהֵי יוֹשֵׁר וְתוֹב • בָּנוּ חֲמַת אֵל תִּהְיֶה נוֹשֶׁקָתָּ •
 אֶל כָּל חֲרֵי יִמְצָא אָנוּשׁ מִרְפָּא אֶבֶל • קִנְיָה תִשְׁבֵּר עַד שְׂאוֹל מִפְּרָקָתָּ •
 כָּל הָעוֹנוֹת יִסְבְּלֶם הָאֵל וְיֵאָף • יֵאָרֶיךָ וְרֵא יוֹכֵל שְׂאֵת מִחֲרוֹקָתָּ •

אמר המגיד ובהשליח נאטו • שאלתי על שמו • וישחק להגיוני • ויאמר הלא חכיר חכירך
 חבר הקניי • וישמחלבי על מציאותו • ונקשרתי בעבו' חברתו • והתעלסתי בקרבנתו • כל
 ימי שצתי באדמתו •

השער תשעה ועשרים

האב ובנו לרוע זמנם • שואלים למלאות ספקם:

נאם הימן האזרחי קניתי לי סחורה ומקוה • למכוא צה ריוח ומקוה • ונסעתי לכינוה
 והיחה בעת ההיא מחורה כאורי גבוהים • עיר גדולה לאלהים • ובאחי אליה במדש
 טבת • בעת רוח הסערה נושבת • והזמן קר מאד • ולפני קרתו מי יעמוד • והגשם הלביא חייליו •
 והסלג נשא בראש ההרים דגליו • ויהי החס ואני צבית התפלה • עם הקהלה • והנה איש מלא סכל
 ודעים • עליו בגדים קרועים • והוא בוכה לקשי יומו • ונער קטן עמו • והקור מצקע מקורי עיניו •
 ויפולץ סלעי שגיו • והרוח צסערתו • יסמר שערתו • והסלג ידבק לחכו לשונו • ויבלבל הגיונו • והוא
 עומד באיברים רעידים • בין העומדים • וכאשר השלמנו התפלה • ערך לאל תהלה • ויקרא שלום
 בתחלה • אחרי כן אמר אליכם אקרא עוטי המשבלות • ועוטיפי המחללות • לובשי בגדי ברומים •
 ומתכסים בעורות אילים מאדמים • הלועגים על הקור וחייליו • השוחקים לשלג בעת יריס דגליו •
 הכותנים בגדיהם לנה • מפגי הלנה • והסוחרה מפני הקרה • והקרח הנורא • השוכנים צבית מדות •
 השוכבים בין שדה וסדות • חשבתם כי אין עשירים בלעדכם • ואין כבוד אלא כבודכם • פחרו מן
 הזמן אשר כמים משחפך • והגלגל המתהפך • כי כמה לבשנו עדנים • ושצענו מעדנים • ורכבנו
 סוסים מזויכים • וסחבנו משבלות פנים • והיינו נשואים בחולון וצבתפים • ומלבושנו לצע רקמתים
 ומלעינו רחם רחמתי • ובעת הפך הזמן טעמו • והוציא עלינו כלי זעמו • שבו המעדנים
 מרורים • ונהפך משחה שמנים למשחה שמרים • והיין כרגע המחללות חליצות • והמשבלו' מגוללו
 צביות • ושבו כלי הרקמות • כלי נקמות • והעכסי' גרמסים • ופשטנו רקמה וחולעה • ולבשנו רמס
 גחולעה • ועתה הזהרו בעוד יש לאלידכם • צטרס תעזבו לאחרים כבודכם • וחלכו ערומים הורכם
 כי הנה עיניכם רואות איך קצר המצע • ושק ואפר לרבים יוצע • וירדנו פלאות • ורדנו תלאות
 ועינינו כעיני יחומים למרחמים • או כעיני אבלים למנחמים • ועתה היט בכס בן הורים • ואיש
 מגזע טהורים • ירך לבבו לדלותינו • ויהמו רחמיו לשפלותינו • ויפחד פן ימלאהו אשר מלאנו •
 וישכיריהו ביין התרעילה הזמן אשר פסכירנו • ויעבור עליו כוס היגון אשר עברנו • וכאשר הגיע
 עד כה • דבק לשונו לחכו • והתצונן חולי יש חומל בלצהומה וכשבר • ואין אליו דבר • ובראותו כי
 לא הועילו דבריו • והעם כמו פחן חרש לחבריו • יש על הארץ והוא רועד • ומחנו ומועד • ויאמר
 לגערו עשה לך אשר תמלא יריך • כי אין חומל לאידיולא לאידיך • ויקם הכער • ולשונו מלטש כחער •

ספר תהמוני

ויאמר ציה' מה אומר • וחסיד גמר • וריח הצדקה נמר • ושדי נפשי המר • ולצי תמרמר • ואלו צדצרים
 אשר היום שמעתם ידבר אדם על הים נקרע • ועל הסלע נבקע • ועל ההר נרקע • ועל האם תסקע •
 ועל הנחשים • אשר להם לחשים • שמעו לקול מלחשים • ונקרע לצבם לשנים • ונמס ויהי למים •
 ומדוע לצבם כלור החלמיש • ממקומו לא ימיש • האל ילנו מלצבות קשות • ומנפשות חלושות •
 ומידים סגורות • ואזנים חרשות • מה אלה הצבבות • אשר מסלע חלובות • והרעיונים • הקשים
 מאזנים • והיד החזקה • אשר היא מחסד ריקה • ושז מקורה יבשת • ומלח בעליה נחשת • הנה שמעו
 אזניכם • אשר לא שמעתם כמוהו בזמניכם • ואחס מעלימים מראות עיניכם • והופכים לצד אחר
 פניכם • כאלו אין המלצה הזאת אליכם • או החוכמה הזאת לזולתכם • ועמה יזכור כל איש מכם יולרו •
 וישבור קפי ילרו • וירך לבבו עלי וכבדו • ואל יקפוץ ממני ידו • ויעשה היום מה שימלא מחר
 יולרו • ויפחד פן יקרא מחר לבנו אשר קראנו • וישוב לשאל פת לתם כמוני • ויכריהו הזמן לאנשים
 קשים כאשר הרבינו •

אמר

המגיד וכשמוע האנשים דברי הבן • נבקע לבם אשר היה כמו אבן • ותמהו לתוקף לשונו •
 וחזק הגיונו • והתנדבו כלם על האב ועל ילדו • איש כמתנת ידו • וכאשר החמלא שקו •
 ונמלא ספקו • נשא האב משלו ואמר •

בְּנֵדְבוֹתַי יִרְךְ לִבִּי לְאִידִי •
 כְּמוֹ שְׁמִיר וְאִין מְחִי קְבִירִי •
 לְזִקְנָתִי וְעַל קִטְנוֹת יְלִידִי •

יִרְחֵם אֵל אֲצִילִים רַחֲמוֹנֵי •
 וְהָיָה מִתְחַלְהָ לִי לְבָבִם •
 וְצוֹר הַפֶּךְ לְבָבִם לִי וְחָמְלוּ •

אמר

המגיד וכאשר כלה דבריו • והשלים שריו • התבוננתי אליו • והנה הוא חזר הקיני בעיני •
 והנער צנו • ומטעגנו • וידעתי ערמתו ונכלו • והצנתי כי הנער רשתו וחבלו • אך לא
 התודעתי אליו • פן תגלה בקהל ערמת פעליו • ועזבתיהו ונעיתי מעליו •

השער השליש

הרזפה האורה • ומיני תרופותיו ברחובות צורה :

נאם הימן האזירהי נסעתי מנחל ארנון • לבעל גד אשר צבקעת הלבנון • ובעודי משוטט
 בחולותיה • ללקוט מלשון חבמיה • פניכי מליכותיה • ראיתי עס רב צאים
 ונצבאים מכל מסלה • וכעשו כעגולה • וארא בתוך ההמון • זקן כפוף כאגמון • ופציביו קהל רב נלבים •
 והוא נצב על שער צת רבים • ולפניו כפות מלאות • צמיני רפואות • צאלה מרקחות • וצאלה משיחות •
 ולפניו רטיות • למכות טריות • ותעלות וארובות • לכל מחלה ערוכות • מערכות מול מערכות • ואלו
 כלי ברזל ומלקחים • והמזלג שלוש השנים • וכלי ההקזה והכויות • וכלי חתוך הצער הדים כחרב פיות •
 והוא קורא צמליו • לכל הנלבים עליו • ויען ויאמר •
 שמעו אלי עמים • והקשיבו המון לאמים • אנכי הבא ממערכות הזמנים • והנמלט מיד מקורות
 השאלונים • והמים הזדונים • עברו עלי כמה תלאות • וראו עיני פלאות • ושמעו אזני נוראות •
 נסעתי מארץ עילם • ושוטטתי באפסי עולם • לחקור חכמי תבל כולם • ולמדתי חכמת לפני רופאים •
 עלומים • וינקתי מים על ידי חכמים מהוכמים • ושאלתי בצמאה את דבריהם • וקבלתי מפיהם
 ולא מפי ספריהם • ועמדתי על סודותיהם • ונגלו לי חכמותיהם • אני בעזרת האל הרפא מחלים •
 ואגדר פרצים • ואחנש מעלבים • ואשקיט מכאובים • ואתי רפואה מצויה • לכל כאב וכויה • אשר
 צנויה • ולנשיכת כפעון וחיה • וצידי רעיה • לכל מכה טריה • ומי שנשכהו נחשיבא נא אלי • וישמע
 פיתי והיה כל הנשוד ורמה אותו ומי • ולי אבק • שחקתיו עד אשר דק • להאיר רוחות סגורות •
 ולפקות

ולפקוח עינים עורות • ואתי רפואה להזריע העקרות • ולהשיבם הרות • ולחמם הנשים הקרות • ואתי
 מזור לכל מזור • וכל נגע אשר לא חובש ולא זור • אני אהיה לו מעיר לעזור • אני בעוז האל אנהל
 פסמים • ואשיב העורים פקחים • עד ידלג כאיל פסח • וימה ולפון ינגח • גם כל חלי וכל מכה • אשר
 הלב מדכה • ותשב אנוש עד דכא • אני אסירנה ואעבירנה • וכסלוא אמירנה • ובידי פוך • לכל דמע
 שפוך • וכל עין הפוך • להוביש מימיו • ולעצור גשמיו בשמיו • ולי ארוכה • ורפואה ערוכה • לכל רגל
 נקשרת • ולכל נשברת • וכל לועק מכאוב אישון • באופל לילה ובאישון • ואיכנו מניח לו לישון • בידי
 רפואות חליו • עד רואיו יאמרו חיו • וכל מי הוא נכה רגלים ואין לו מעמד • ואיש כי יהיה צו שבר
 רגל או שבר יד • או הולה מכאב צוארונו • או חבלול בעינו • או גרב או ילפת • בידי
 רפואתו • ולי רפואה לכל מחלה נכחת • ולשחפת ולקדח • ולאש מתלקח • אשר צין העלמות קודחת • ולצרעת
 פורחת • ולשחת ולספחת • כי יהיה צקרתת או צבחת • ולכאב השנים • וצקע השפתיים • ורפיון
 הידים • ושלשול המעים • וחולש המתנים • ופיק הצרכים • אני ארפאם בעזרת שוכן שמים • וכל
 המשחגע ונופל על גחונו • וימלא מחנק בגרונו • ויוליא מפיו לשוכו • ויורד רירו על זקנו • אני אסיר
 שגעונו • ולי מרפא • לכל איש נכפה • ולכל לב נרפה ונספה • ולתחלואי הפה • ולנשוך אפעה או שפיפון •
 ולירקון ולשדפון • ולגידיים הנחוקים • ולאיצרים המתפרקי • ולאיש אשר שוקיו ההעותו • ורגליו מהליך
 שבתו • ולכל איש צרוע • ומוכה אלהים ונגוע • ואשה כי תהיה זבה אטהרנה מטמאתה • ולדוה
 צנדתה • בידי רפואתה • ולזב את זובו • אסיר יגון לבו • וכל החלאים הנזכרים • ואשר אינם נזכרים •
 רפואתם בידי • וגם עתה הנה בשמים עדי • ובמרומם שהדי • וכל אשר דברי יאזין ולא יאמין יבא
 ינסיני • כי כאשר דברתי כן ימלאני •

אמר המגיד וכשמוע העם אמרתו • כמשכו אליו במתק מלתו • ונחפשו כדגים במלודתו • והתקבלו
 אלפים ורבואות • ולבאי צבאות • ובאו אליו המוכים המונים • במיני נגעים משפנים •
 וחלאים רעים ונאמנים • ונגשו אליו גדולים וקטנים • ועשירים ואביונים • ועבדים עם אדונים • צם
 עור ופסח • וקרח וגבח • ובעל שחין פורת • זה בוכה ומתייפה • וזה לועק ומר צורח • וכלי השתן צאים
 על כמה מינים • וכלים מכלים שונים • מהם אשר מרחבו שחור ומהם מאודם • והיה הנגע ירקרק
 או אדמדם • ויתקבלו לפניו אנשים ונשים • ונערים וישישים • זה לועק בכאבו • וזה יגיד נגע לבבו •
 וזאת תספר מחלמה ואנחתה • ומחן מכתה • והוא מאזין אליהם • ומחלק רפואותיו עליהם • ונותן דברי
 הצלילים להם • ולוקח כספים מידיהם • עד כמלא כריסו וכיסו • וגדל תשושו וסר כעסו • ומלא סוק
 גדול לסחורתו • ומכר בדמים יקרים הצלי רפואתו •

אמר המגיד ולא יכולתי להגיע אליו • עד נפולו העם מעליו • אז קרבתי אללו • והתכוננתי לו •
 ואמרתי אשביעך באל אחד ואין שני • האתה חצר הקיני • וילתק למלי • ויאמר אלי • אנכי
 מבחר ידיך • ואיש חסידיך • וישמח לצי בהצרתו • וישבתי לעומתו • להוכיח אותו • ואמרתי לו
 האיש כמוך יחלל על הדרכים הודו • ויגבל בעסקי הרמאים כבודו • ויכעס למלי • ויאמר אלי •

אתה ידיר נפשי מהוד רב נאמן	על כי דבריה לחבי צוה ומן:
אולם אני סובב לבקש מחיה	אולי אלהים מחקריו ליימן:
כי הזמן קרע מצאתיהו בצור	קשה ואין לבו לעני רחמן:
לבן ביעת תרצה תלונה לערוף	אל תאשימיני והאשים הזמן:

ויחמה לצי לשכלו ונבלו • ולא מלאתי מפני להשיב לו • ויהי עד כה ועד כה צקשתיהו והנה סר כלו •
 וחלף הלך לו •

הישעיהו האחר ושלשים

בפרש אשר התל בגבורים וישקם טס ענהותמרורים:

נאם הימן האזרחי שמת מגמתי בעת לאתי מאדמתי לרחות פליאות העולם וכל סוד ממני
בליתעלם וסצבתי אפסי תבל ולקחתי הגדודים לנחלה וחבל ויהי בקלת הימי ואני
בסע מסוריא לאנטיח ועמנו פאר הגבירים ונזר החברים חזר הקינו והיה מספר לנו משלים
וחזרות ומילים תמורות ואמר לנו אגידה נח לכם דבר נפלא כמוהו על לב איש לא עליה אמרנו הגד
פליאתך ונהענה וחודה חידתך וגסתענה אמר הייתי נוסע מדבון עד ארץ חשבון עם חברים
מחירים בכוכבי ליל גבורי חיל בעלי זרוע רמה אחוזי חרב מלומדי מלחמה ובעוד אכתבו כוהבים
מרכבותינו בנתיבותינו האיכו איש חוכב על סוסו והוא נחוז וכברק ירוץ משקוף מעל ראש הגבעה
בכסה החיה חותנו מהר להדת אל הבקעה ומסוה על פניו ולא יגלה כי אסעינו וכאשר ראינו
דלנו לקרחתו בזרועות חשופות וחרכות שלופות ומלחמות תכופות וכאשר הדבוקו ראשי חניתותינו
התנפל ארצה לעופותינו ונשקפעמי מרכבותינו ויאמר לנו שמעו אלי גבורי ואלינו וחז חגורו אשר
תצו עלי אמרו לו דבר דברך ובלה שתיך ויגל סתר פניו והסיר המסוה מבין עיניו והנה
היא עלמה אור השמש ליפיה לא דמה ומפניה לבש השחר אימה ועטה כלמה שפתייה כננכת המן
וסדיה נטע נעמן ושערה חכלת בארגמן מעשה ידי אמן וגבו עיניה כשני טורים באלבע אל
פתונים מעשה חושב כרוזים וכאמר לה אמרי לנו מה לך והגיד לי אשר קרא לך אמרה לא עליכם כל
עוצרי דרך הביטו וראו איש מכחוז במכחוזי וחכוני כי יד אלוה נגעה בי אני הייתי עלמה נעלמת
בחדרי מלכים והיכלי נסיכים מן השמש והירח ומן האור הזרח ולא יכלו הרוחות לגנוב מצמתי
ריח ושואת רשעים לא בחתני וידם לא הנידתיני עד אשר שמע שמעי אחד מן הפריצים ואיש מן
הפריצים ובא בחנות הלילה ונקב קירות ביתי והולכי מבית אמי ומחדר הורתי ואל המדבר הזה
הביאתי ובתוך המערה השכיני ובמחשבים הוסיבני והתעולל בי והעליבני וכמטרה לחץ
הליבני והלי שנה חמימה אשר אני יושבת במדבר הזה לבדי ואין נפש מברואי עולם ללדי
עד קלה נפשי וקלתי בחיי והבתי לחיי ואמרתי עוצמותי מחיי וטוב לי לסבן בעלמי ולמסור
למות נפשגודתי מהייתי יושבת במדבר הזה עד מותי ואקום ושמתי נפשי בפני ואמרתי אצטח על
רחמי כי לא שמנו איש יחוננו נתיב וחס ימיתונו ומתנו ויהי בחלי הלילה והוא אשוחה שכור על
נשתי כפי מנהגו ודחו ובאתי אליו בלאת וקרצתי אליו מעט ושלפתי חרבו ותקעתי בלבו
ויצאה מגבו ויקם אלי והחזקתי בזקנו והפלתי ארצה על גחוני והולאתי חרב מבטנו ותחכתי
לארוננו יחבלי גרונו אחרי כן מהרתי ועל סוסו רכבתי ובמדברו ארחתי ומהר אל גבעה צרחת
ולא שקעתי ולא נחתי עד אשר בכס נבעתי ועתה הנני צידכם עשו לי כטוב בעיניכם וכששמענו
דבריה חמלנו לצריה ויהמו החמינו לאמריה ואמרנו תרד אש ה' על הרשע ההוא ועל פגרו וברוך
שהפילו ושעקרו ועתה אל תיראי כי רע לא יאונה לך לכי אחנו והטבנו לך ותחמר הנני אמתכם
לשרת אמתכם בכל תאוותכם וכאשר הלכנו יחד ולבה שלום מפחד אמרה לנו דעו כי יש אחרי
ההר הזה עינות מים מתוקים כנופת לשפתיים ואם תשימו משם דרככם ותקחו מים לצורכם
חשכינו בהשר חשנו כי הדרך רחוקה והשמש חזקה והנפש שוקקה ויעצ הדבר בעינינו ובחנו אל
המעין בחום הלהרים והנה כל הארץ פלגי יבלי מים ושחת מאד לבנו ושקט עלבנו ותאמר לנו
לחם עיפים מן ההליכה והיגיעה ותוקף החום והנסיעה ואם תשכבו משכב הלהרים ותחנו מן
המנוחה חלק לעינים עד שהיום יפוח ונשבה הרוח אז תלכו בשמחה בראותכם כי היתה הרוחה
ויעצ הדבר בעיני חבורתינו וירדנו ממרכבותינו ושכנו סביב המעין מושבותינו וגם היא ירדה
שעל סוסה והסירה משיליה ושניסיה ועגיליה וקשרה סוסה וסוסינו והכינה לנו מקומות כחפצנו
ובנאות דשא הרבינו וכאמר לה אשריך יעלת החן כי אספת עם הצורה ההדורה נפש יקרה
והחברת עם התמימות זרחות ונעימות אמרה תמהם על נעימותי ועוד לא ראיתם זריותי כי יש
לי כמה מלאכות עלומות וחמודות וכמה מדות נכבדות ועתה אגלה לכם קנחם ותקם להראות לנו
גבורתה ויכלתה ודרכה קשחה וזרקה חץ עד לב השמים וצטרס לכלו זרקה אחריו חץ שני ויבקעהו
לשנים ונתמה על גבורתה ועל זריותה אמרה לנו ועוד אראה לבס מלאכה אחרת חהיה לדור אחרון

מזכרת

מזכרת • וזילכס למשמרת • וחקת השפתה במרוצה • ורכבה על סוסה • ודרכה קטחה • וזרקה חץ בלב
 אחד מחברנו • ונפל ארצה ומת: ואלעק אליה ואמרתי אוי לך מה זאת עשית • אמרה כי החרש בן הזוגה •
 נפתה לבבך בתמונה • הלכנה • ובאשפה היפה • ובמראה הנאה • והרקה החסוקה • ולבבך העינים •
 ותאמי השדים • וחולס המתנים • וחמוקי הירכים • ולבנת הידים והסוקים • וחשבת לחבוק ולגסוק •
 ולטוס חזה על חזה ושוק על שוק • חי ה' תעית בחשבונך • ונפתה לבך ורעיוניך • ואט לא יקשור כל
 איש מכס את חזירו • אקרא בהלי את סגורו • ואהן לעוף השמים את צפרו :

אמר המגיד וכשמוע העם את הדבר הרע הזה ויתאבלו • ונפלו פניהם ארצה ונזהלו • ונהפכה
 השמחה אנחה • והרנה קינה • ושבה האהבה איבה • ונהפך החשק • למלחמה וכלי נשק •
 ונודע לנו מכל אשר זכר • כי הוא זכר • ולא ידענו כלל מי נחסה • ולא ענה מה נעשה • כי לא היו
 צנו כח • לא להלחם ולא לברוח • כי היו סוסינו עלורים • וכלי מלחמותינו קשורים • וכל איש ממנו
 שוכב • והוא על סוסו רוכב • וקשתו דרוכה על יד • ואין לאיש לפניו מעמד • ולא מלאכו ענה כי אם
 לעשות דברו • וקשר כל אחד ממנו חזירו • עד אשר נשארתי לצדי • ואין שני לצדי • וירד מעל סוסו
 והחזיק בכפי • והכה על ערפי • ויאמר לי זרע מכאף חשבת לרוות צלף השפתים • ולחבוק הזרוע
 והלחיים • של נעליך • אמרתי לו זה המנעל בעת לבשתיהו היה מדש • ועתה נס לחה וייבש • ולא אוכל
 לשלוק אותו • אמר לי אני אחלץ היום מנעלך • כי זה הכבוד עלה בגורלך • ובאשר עמד אללי לשלוק
 בעלי • היה לי צהוך המנעל מאכלת • לעין ברק גמשלת • ומשכתי בטרם יראנה בעיני • וחקעתי
 בצענו • ונפל ארצה על גחוני • ואעמוד עליו ואמותתיהו • והחזקתי צראשו ואכרתיהו • ומהרתי
 להתיר חזרי ממאסריהם • ונתקתי הקשר אשר על ידיהם • וקצרנו צעפר חזרינו • והלכנו נעלבים
 באידינו ולרינו • וערכנו שצח לצורינו • אשר התיר מאסרינו • ואען ואומר

לוֹלֵיִי שֶׁעֲזָרְנוּ •
 בָּאֵנוּ בְּיָם צָרוֹת וְלוֹלֵי אֵל •
 אֶךְ אַחֲרֵי בָּאֵנוּ בְּפִי מָוֶת •
 נִוְדָה לְשֵׁם הָאֵל אֲדוֹן עוֹלָם •
 בְּמַעַט שְׂאוֹן מָוֶת עֲבָרְנוּ •
 פָּתַע שְׂאוֹן מִיָּמֵינוּ בְּלָעֵנוּ •
 צָוָה אֱלֹהִים וְהִקִּיאָנוּ •
 עַד רוֹב חֲסָדִים שֶׁגָּמְלָנוּ •

השער השנים ושלישים

בנחור בשירים חיילים יגבר • והזקן משיב סלעים ישבר :

נאם הימן האזרחי הייתי בימי עלומים • צמעמד חכמים • יש צון מחי שכל ככלמים • ובעלי
 לשון גאלמים • ובעודנו מדברים דברי מליכות • וחידות נמרלות • והורגים מן
 השירים צגדי חליכות • בזהב היופי מסובלות • כלצ עלינו איש בעל לשון נמרץ • ועל פיו חזן השיר
 כפרץ • והיה מתפאר • כי בשירו כל סחוס יבאר • וכל מחשך יאר • ובהגיונו יקרע יס השיר קרעים •
 וצנור לשוכו יפולץ השיר סלעים • ויגש אליו אחד מן הבחורים הצסירים • משכיל במלאכת השירים •
 וכל דבריו ממולחים בפנינים מיוסדים בספירים • ויאמר לו אם תלדק בדבריך • ותזכה במאמריך •
 לכה נא ונרוץ במערכת השיר שנינו • ונחלק שני תרומים בינינו • אנכה אני בית אחד ואיסר הבנין •
 ואתה תעשה בית שני במשל אשר צו ישלם בענין • ואם תמלא התנאי הזה • שאלתך תמלא ותשקך
 תהזה • אמר הזקן טוב הדבר אשר דברת • והכני מזומן לכל אשר גזרת :

ויגש הנחור וידבר על העטויאמר
 ומהנחמד עט סופר ירקרק ומולהב • נעים ונאהב • בגבורים ירהב • ולערוך קרב מאמר יאהב •
 אמר הזקן
 ידמה שרביע זהב • ופוריו כמדורת להב • צהם חן ואהב • וחמה זרהב :

ספר תחמוני

ויסורר הצחור ויאמר

ויעט כופר ירוצץ על מגלה • וירקום בשחרים טור אפלה :

אמר הזקן

במונחיש אשר ירוץ בעפר • וישאיר אחריו דרך סרולה :

וידבר הצחור על האגרת • ויאמר מה בעמה אגרת • הנועם אגרת • והעוז חגרת • כאלו באצקת רוכל מקוורת • והיא על מסבלות היופי שרשרת :
אמר הזקן
בעלמה נחזה שחרחור • גלויה וחודרת • אלמת מדברת • וכלי לשון רוים מגלח ומספרת • ותהלה ה' מנשרת :

ואגרת ממולאה תבונה • ועל חיק האמונה היא אמונה :

ויען הזקן

במו עלמה אשר לחיה לבנה • ושערה על מאורה בעננה :

וידבר הצחור על המרצ ויאמר • ראו חרצ שלופה • בגורת כסף לרופה • וכלניף היופי לנופה • פעם מסתרת ופעם חשופה • כאלו מן הברקים חטופה • או מן המאורים קטופה •
אמר הזקן
חדמה כשושנה אדומה ויפה • בדמי חללים פריה וענפה • ומצלי כנף עפה • להלחם מלחמת חנופה • ויסורר הצחור

ראו חרב ביד גבור שלופה • לעין עורים במחשכים תנוצץ :

ויען הזקן ויאמר

השבתיה בתוך המערכה • לשון ברק עלי שתק ירוצץ •

וידבר הצחור על השרין

ו'יאמר ראו שרין עמקו מחשבותיו • ורחבו חכמותיו • ולרו טבעותיו • וכל הלובש מחלצותיו •
אמר הזקן
ידמה למגדל עוז סגורים דלחותיו • פתוחות פתוחי מסגרותיו • כמו גוף הנמלים טבעותיו • וכעין הזבונים מסמרותיו :

ראו שרין עצומות מחשבותיו • ביד חכמה עשויים מקירותיו :

ויען הזקן ויאמר

בעיטוף דגחשים טבעותיו • ועיני החגבים מסמרותיו :

וידבר הצחור על הסוס ויאמר • מה נחמד סוס ירוץ וידהר • לאורו הולך חשך ינהר • ילצב כל מהיר ונמהר • וידחה כנשר מהר אל הר •
אמר הזקן
כברק יזהר • וכרוחרן ומהר • יפיץ עובר זיוו וזהר • כעלם השמים לטוהר • ויסורר הצחור ויאמר

וסוס ירוץ כרוץ ברק וכמעט • לחום לבו יהי נמס כדונג :

ויען

שער שנים ושלשים

מט

ויען הזקן ויאמר

כִּנְזוּ נְיָשֵׁר וּבְנֵהוּר כְּמוֹ דָג

כִּי אִישׁ הוּא כְּצִבִי הוּא אֶךְ בְּמִדְבָר

וידבר הבחור על הצבוקה ויאמר • מה נעמה הצבוקה דולקת • ומכאזיה חלים מורקת • ומניחות זרקתי
אמר הזקן • בחולת אהבים חושקת • דלה ירקרקת • הוכחה בדלקת • צוכה ולוחקת • וידי הלכב ימהר
דמעיה בלחיה ללקת • הם מגישים אליה והיא מולקת • ויסורר הבחור ויאמר

וְלַעֵין יְדִידִים זָהָרָה חוֹלֶקֶת :

הַבְּטָא כוֹקֶת שְׁעוֹה דוֹלֶקֶת :

ויען הזקן ויאמר

מַעַל לְרֵאשָׁה צְמַחָה בְּרֶקֶת :

תְּדַמָּה לְעֵנָף מְזָהָב אוֹפִיר אֲשֶׁר :

וידבר הבחור על צרור המור ויאמר מה נחמד צרור המור בעניניו • העשויו להסתיר רקת שמניו ולכפון
ריח עדניו • וטוב ריחו יגלה מפוניו •

הוא כחושק בדמיוניו • יסתיר חשקו ברעיוניו • ויחגלה סודו ממראה עיניו • ודמות פניו •
ויסורר הבחור ויאמר

יִגְלֶהוּ גְעִים רֵיחַ שְׂמָנֵיו :

צִרּוֹד גְעִיָּה לְהַסְתִּיר מִזֶרְדוֹר אֶךְ :

ויען הזקן ויאמר

וְלֹא יִחַדֵּל אֶבֶל קוֹרֵץ בְּעֵינָיו :

כְּמוֹ רְכִיל אֲשֶׁר כָּרְתוּ לִישׁוֹנוֹ :

וידבר הבחור על היין ויאמר ראו בן שורק • לשמחות שורק • ולאנחות שנו שורק • חיי נפשים נעמו •
והשמחה נפלה בשכמו • יורה היגון לתומו • ויוציא כלי זעמו • ויען הזקן ויאמר
הוא כשמש בחומו • וכסהר בחמו • וכנופת בטעמו • והמור בבשמו • ויסורר הבחור ויאמר

יְחִיו לֵב אֲנוּשׁ עֵת יִשְׁפְּכוּ דָם :

יְדֵי מִשְׁקָה יִרְיִקוּ מִי אֲדָמָדָם :

וּמִדָּאָהוּ כְּלַחֲתִיהָ הַמָּאָדָם :

גְעִים טַעֲמוֹ כְּמוֹ רוֹק פִּי צְבִיָּה :

וידבר הבחור על הכנף ויאמר ראו כנף מחטלף • כרוח ירוקץ • כנפיו משבצות שמים • ואצרותיו כטורי
זהב מתוקנים • להשיג הצרקים מוכנים •
כאלו הוא מביט בשני פנינים • ונושך בשני לנינים • וחופש בשני חילים שנונים • ומעופף בשני עננים •
ויסורר הבחור ויאמר

וַיּוֹרִיד הַגְּשָׁמִים מִשְׁחָקִים :

וַיַּנֵּץ לַפָּאָת זָכוֹל יַפְרוֹשׁ בְּנִפְיוֹ :

ויען הזקן ויאמר

וַעֲשֵׂה אֶת בְּנִפְיוֹ מִבְּרָקִים :

שְׁתֵּי עֵינָיו חֲצוּבִים מִפְּנִינִים :

וידבר הבחור על הזאב ויאמר

זאב טורף • אכזר וקסה עורף • מעשות רע לא יחלל ולא ירף •
כואב אש טורף • וכנחל גורף • בקיץ ובחורף • לא ישכב עד יאבל טורף • ויסורר הבחור ויאמר

וַעֲיִנָיו בְּבְרָקִים יַעַת יְרוּצֵץ :

זָאֵב יַטְרוֹף אֲשֶׁר יִמְצָא וַיִּחַטּוֹף :

יֵג א

ספר תחמוני

ויען הזקן ויאמר

וְיָשָׁב מִיָּהוּ כִּגְנָבָא בְּלֵיל * וְלִפִּיד בֵּין לְשֵׁתֵי עֵינָיו יִנּוּצֵץ :

וידבר הבחור על הזרק ויאמר

נאור זרק כסרוץ פז ירקרק * לוטש ומורק * אוחז קלות שחק * יקרב עת ועת ירחק : אמר הזקן
כטור אודם בנוסף הוחק * ובטרם נכתב נמחק * כאלו הוא על שחק * כושי רגז ושחק :
ויסורר הבחור ויאמר

וְהִבְרַק מִשְׁחַק עַל עֲנָנִים * כְּגִבּוֹר דָּרַץ וְלֹא יֵעָף וַיִּגַּע :

ויען הזקן ויאמר

כִּי שׂוֹמֵר לַיִל אֲשֶׁר נִרְדָּם וַיִּפְקַח * קִצַּת עֵינָיו וַתִּסְתַּר כְּרָגָע :

וידבר הבחור על מימי הנחלים ויאמר

ראו נחל כטורי שוהם רלוף * או כצור חרב חסוף * מקורו על פני ארץ יעוף * ועעמו נופח לנף :
אמר הזקן
דמה לזרמי גשם ערוף * או רביצי טל נטוף * או שרשרת כסף כרוף * או זרק חרב שלוף * או
צכי חושק אסוף * יוסיף ולא יסוף :

וַיִּנְחַל יִלְכוּ מִיָּמֵי לְאֶטָם * בְּאֵלוֹ שְׂדֵי שְׂרוֹת בְּסָף זֶרְמֵי :

ויען הזקן ויאמר

וַיִּדְרוּחַ נִיר דָּרַשׁ וְאוֹמָן * תִּחְבֵּר טַבַּעוֹת שְׂדֵינָן בְּמִיָּמֵי :

וידבר הבחור על הרמוכים ויאמר

ראו רמוכים * זכים אדמוכים * צחיקה חן אמוכים * וצאלרות כועס עמוכים : אמר הזקן
ידמו ארוכים * מלאים מעדנים * צחוכם פנינים * לאכול מזומכים * והיו נכוכים :
ויסורר הבחור ויאמר

וְרִמּוֹנִים לְחֵיָהֶם כְּעֵלְמוֹת * וְהִקְמָה מִמָּאוֹר עֵין אִישׁ צְפוֹנִים :

ויען הזקן ויאמר

בְּעֵת כִּי תִפְתַּח אֹתָם תִּדְמָה * אֲרוֹן זָהָב וְהוּא מָלֵא פְּנִינִים :

וידבר הבחור על האגוזים ויאמר

מה נעמו אגוזים * צגנזי החן גנזים * הם תלואה מחכים * ושמתח מצכים : אמר הזקן
הם קשים ורכים * נעימים וזכים * כעצדים מוכים * ובכל יד מדוכים * ויחנו לחי למכים *
ויסורר הבחור ויאמר

וּמָה נָעִים אֲגוֹז תּוֹכוֹ פְּרִי הָיִן * וַיִּמְנַע הַפְּרִי עַד יִשְׁכְּרוּהוּ :

ויען הזקן ויאמר

בְּאֵלוֹ הוּא כְּסִיל כִּי אֵן קַחַת בֵּין * וּמִיָּסָר עַד בְּמִבוֹת יִסְרוּהוּ :

וידבר הבחור על הכנור ויאמר

שער שנים ושלשים

נ

ראו כנור אלם • ויציע אמרי כועס • וחרש וקולו קול רעם • צפיהו טוב טעם • וקולו לשומעיו ינעם •
אמר הזקן דמותו כירך כלמד אלי כעס • יעורר הטעם • וישקיט הזעם • ויכה היגונים • צפטיש
והולם פעם : ויסורר הבחור ויאמר

ראו כנור בחיק עלמה ירגן • וימשוך לב בהד קולו ויצביו :

ויען הזקן ויאמר

כמו יונק בחיק אמו מבכה • והיא תשיר וצוחקת לבביו :

וידבר הבחור על העגולה המסובבת במים ויאמר

מה נעמה עגולה • היא לכל חמדה סגולה • מסובבת כגולה • ושואבת מחוך הגולה : אמר הזקן
חמדה ליעלת אהבים דלה • בצירי חשק מחולה • ולועקת קול כחולה • ויורדת ועולה • וממעין אהבים
דמעות דולה :

ונושאיה למים והיא בהם נשואה • טהורה ותטבול במימי נהרים :

ויען הזקן ויאמר

תרגן פעמים ברנת נבלים • ותשאג פעמים כשאגת בפירים :

וידבר הבחור על האחרוג ויאמר

ראו אחרוג נעים ונחמד • צו לכל עין מחמד • ויפיו לחימד : אמר הזקן
חוסקים למד • ולבניהתן כלמד • לא סר יופיו ולא כלמד • רק צעיניו עמד • ויסורר הבחור ויאמר

פריהדר יפה מראה ונהדר • הכי האל רביר חן העניקו :

ויען הזקן ויאמר

ירקרק מבלי מחלה בדמיון • פני חושק בעת יפגוש חשוקו :

וידבר הבחור על הנר ויאמר

מה נחמד אור דולק • אחר גוד האופל דולק • וחציו להספידו דולק • ולכל סביביו אור חולק •
אמר הזקן צו לרוחיו חמדה וחושק • ונלוציו כלי נשק • כאלו הבוכבים עושק • או לחי סהר כושק •
ויסורר הבחור ויאמר

הבט לגר יאיר בתוך חושק • ויגל אשר המאפל נמים :

ויען הזקן ויאמר

עת כמנורה יעלה אורו • ידמה לשון זהב אשר נמים :

וידבר הבחור על אור השמש ויאמר • מה נעמה שמש צרום שחק וצוליה • וצארן טביליה • להאיר
מאפליה • ולהסיר צנדי קדרותה מעליה : אמר הזקן
תדמה לגברת חגבר חיליה • ובעת חסיר לעיפה מעליה • תשמח כל הנכספים אליה • וישישו אחיה
משוש כל המתאצלים עליה : ויסורר הבחור ויאמר

ראו שמש אשר יפרוש בגפיו • עלי ארץ להאיר את גשפיו :

ג ב 2 13 ויען

ספר תהמוני

וישן הזקן ויאמר

והגיעו עדי ארץ ענפיו:

כיעזר יעזר אשר צמח בישחק

וידבר הבחור על היריה • אשר על פניהמיס צרח • ויאמר ראו לצנה לה בשחקים מערכת • ועל הארץ מולכת • וכאניה על פני המים מהלכת •
מדמה לשון זהב נחכת • אולהט החרב המתהפכת • תחשבה עומדת והיא הולכת • ובעבות השוקה כמטכת
ויסורר הבחור ויאמר

בגזרת פז עלי תדשיש רצופה:

ראו סהר עלי מימי נחלים

וישן הזקן ויאמר

פני מים דמות חרב שלופה:

כאלו הל בנה לתה על

אמר המגיד וכאשר כלו סניהם מליצות שירוהם • ונועם תשגבתם • אמר הבחור לאקן נשבעתי בפי המלמד אדם דעת • ונפשו כל סוד יודעת • כי לא ראיתי ערוך חליך • ואין משיג אבק מליך • ומליצות משליך •
אמר הזקן

וגם הכי לא ראיתי שריג אורח כיפיד • החכמות מגדיך • והחבונות שריך • ועיניך קשה ותליך • והלצנות שביך • והמליצות היפות כאלו גנבתם מהדר לביך • והמשלים החמודים כאלו גזלחם מזוכר לחיך • ויאכל עליו הבחור וחבריו כל איש מדבבותיו • עד נלאה לשאת רוב מתנותיו • אמרי כן אמר לו הבחור הסבעתך באל המולק כבוד וחמדה • ונותן לך שכל בלי מדה • וישם פיך כחרב חדה • להודיעני שמך • כי הבחילגי באמך •
וישן ויאמר

ולוית חזק ראשי התעודות:

אני פלא בעיני המבינים

אחבר כל פזורי החמודות:

הכי קראו ימי חכר למען

וכשמעי באמו • ידעתו בשמו • והרחתי ריח בשמו • ונפלתני על שכמו • ונשקתי שפמו • ועמדתי ימים אחדים עמו • להסיר יגון לבי וזעמו • עד הפרידו בינינו קורוח הזמן • ועזב כדודו בלבי ליר כאמן • והשאיר זכרו בפי לנכנת הזמן:

השער השלשה ושלשים

בשירים על אלפא ביתא יקרים • מהררי שכל גוזרים:

נאם הימן האורחי נעיתי לבי בעודי רענן באבי • ועזרתי צי • לשמוע חידות חכמים • וללקוט מפיהם לשמים • ולרקוח מאבק שכלם רקתי בשמים • לבלות ימי בטוב וטננתי בנעימים • ויהי היום והני בהר שער • מתהלך בעיר • וראיתי סברת משוררים • ממלאים פניני אמרים • ומפילים מלשונם נחלי שירים • וקרצתי אליהם • לרווח בנחלי מימיהם • ולחזות במנעמיהם • ויאמר אחד מהם לחבריו הים בכס מי יחצר שיר נלמד • יהי צולכל לב מחמד • ויפיו לא ימד • וישאלוהו מקלקס על השיר הנלמד • אמר להם דעו כי השיר הנלמד • הוא אשר כל סוף שני צתים מלה אחת • והמלה לא תשתנה אבל הענין ישנה • וכשמעם דברו • והבינו תבונת מאמרו • רץ כל אחד מהם במערכת ניבו • ויחבר אשר נתן אלהים בלבנו • והיה שם איש זקן שומע ומאריש • וממקומו לא ימיש • בצור החלמיש • ובראותו לבי יגעו ולא נגעו • והמלאכה לא ידעו • אמר להם דעו כי דרך קטה רכבתם • ומצור עמוק שאבתם • ומחר סזק חכמתם • ואם תרצו לשמוע השיר הנלמד • והניב הנחמד • הען אנכם אלי • והקשיבו למלי:

וישן

שער שלישה ושלשים

נא

ויען ויאמר תהלה לאל אשר עזמה תהלתו ומלאה הארץ תהלתו • והאור והכבוד כתריו וגולתו •
 ולמימי טובו ירוו במעין גולתו • הנוחן רפואות כל חוטא תשובתו • לעלות למעלה רוחו
 והרמתה תשובתו • להסתר מעינש אל וחמתו • ולרחוק הליכיו בחמתו • הנוחן טובת היצר פרידתו •
 וחכרת היושר פרידתו • לשאוב במעין השכל ותעלתו • ולמלאו צו צרי הלבו ותעלתו • להריס כפשו
 מעפר הבזו ואשפתו • ולהביא בכליות התאוה בני אשפתו • ולהיותו חבל אלהיו וסגולתו • ולשום דתו
 ומבחר חפציו וסגולתו • ובמלסמות הכרות יהי צדקו לנתו • להסתר במחסהו מפני חמתו ולנתו •
 לרון אחרי אלהיו ואל יחדל ממרוצתו • להסבית עושק היצר ומרוצתו • וללקוט מפרי המדע חכמתו
 ואמתו • ולערוך עליו שירו וזמרתו • ולעלות משאון החטא ונחלתו • ולהכין בצבול שחק אחוזתו
 ונחלתו • ולהיות עסקו בעוד יחידתו • ולהשיב אל אלי יחידתו • ולגדור כרם היושר ואל יסר עסוקתו •
 ולהיות בגן אלהים כל אבן יקרה מסוכתו • ולגבוש בעול השכל תאותו • ולהיות בנוה השלום גבולו
 ותאותו • ולהסיר מים הרטע ומשחתו • ובשמן השם הטוב יסים משחתו • ובידי הרעיון יסקל מסלתו •
 ויסים בתום מסעד לביתו ומסלתו • אל יראה זיו וזרו עין בעין • ויפרח כבן פורת עלי עין •
 בחקרו מאיזה מוצאו ומאין • וכיר כי סופו אין • וידע כי הוא בעולמו אורח והלך • ואל יסיח
 מדבש חטונגיו הלך • ובחלי שכלו יכה היצר ויורהו • ובדרך טובה יצק אל ה' ויורהו ואז אלהיו יאיר
 אורו • ועליו יפיץ ענן אורו • ומלאך פניו יהי שלוחו ולירו • לחבוש נגעו ולירו • ואם יזיר מן התאוה
 ישמח בסיף ימי נזרו • ועליו יפיץ נזרו •

אמר המגיד וכאשר השלים אגרתו הכרופה • ואמרתו הכרופה יחרצ מליצתו השלופה • וזהלתו
 אשר בצניף כבוד לנופה • תמהו כל העם לתוקף מליו ועניניו • ולנועם הגיוניו • אחרי כן
 אמר להם • ועוד אגיד לכם • שירות תמודות • ומליצות למודות • בראשם וסופם מלות נלמדות •
 וישא משלו ויאמר

אות אלף

והיא מלכה יכל מלך אסירה •
 ועד בן מלכבי לא אסירה •

אות בית

לבן ביו אשר החזיק תמיד בני •
 ימיד באיד גילך ושמחתך בני •

אות גימל

עד תהיה חיל חטאך גורש •
 יום הזמן רפשי וטיט גורש •

אות דלת

האל וסירה מהתוליס דורה •
 יד הזמן קשת אליהם דורה •

אות הא

על יצרה צור חרבך הריק •
 טובת זמן רע ירדפו הדיק •

אות וואו

אמונה היא עדי הזננים ושרים •
 אמונה היתה נפשי בחיקה •

בוחן לבכות יתקור סוד לבך •
 בו חן וטוב תמצא בעת כה הזמן •

גלעד צדי אין בו לציריך •
 גלעד צדי תמצא בעת יהיה •

דוד שוא יבקשו תענוג לבן דרוש •
 דוד שיו בקר לב מצאו ישעו בעת •

הצל יחידתך בצדקך רם •
 הצל כרגע סר וקורדפי •

ספר תהכמוני

וּשְׁנַיִם חוֹלָפִים כִּצְלוֹנָפִישׁ
וּשְׁנַיִם פּוֹשְׁטָה רַק תַּעֲטָה שֶׁקֶ

אָנוּשׁ תְּעוּהַ כְּצַפּוֹר וַחֲסִידָה :
בְּכוֹא יוֹם דִּין לְחוֹטְאָה וַחֲסִידָה :

אות זין

זָרַע אֶמְתָּבֵן אִישׁ זָרַע
זֶה רַע אֲשֶׁר חָטָא יִזְרְעֶהָ

תִּקְצוֹר אֱלוֹמוֹת עַל זְרוּעֵי
אִיד יִקְצָרָה אַחֵר זְרוּעֵי :

אות חית

חֲנִי נָה בֵּית יָקָר נִפְשׁוֹ וְאֲשֶׁרֵי
חֲנִינָה תִהְיֶה מוֹצֵאָה וְלֹאֵל

אָנוּשׁ נִפְשׁוֹ עַדִּי צָדֵק חֲלִי לָהּ :
בְּשִׁיר חֲדָשׁ תִּנְגֵּן עַל חֲלִילָהּ :

אות טית

טוֹב עֵינַי בְּיַסְרֵי שַׁעֲדָעוֹ נָא כִּי
טוֹב עִם אֱלֹהֵי הוּא וְכֵן עִם כָּל

אֲשֶׁרֵי אָנוּשׁ בְּנִהַר אֶמְתָּ טוֹב לוֹ :
אָדָם לְזֹאת לֹא יִחְסַר טוֹב לוֹ :

אות יוד

יִמְאַסּוּ דְבָרֵי חֲכָמִים לְבָסִיל
יִמְאַסּוּ יָמָיו כְּמוֹ מַיִם וְשֵׁת

רַק יֶאֱהַב תִּבְּל וַיִּדְרוֹשׁ כָּל יָקָר :
לְשֵׂאוֹל וְלֹא בְּזוֹבֵל עֲלֵי יוֹתֵר יָקָר :

אות כף

כְּרוֹד יִקוֹד תִּפֹּת לָהּ הוֹכֵן לְזֹאת :
כִּי רוֹד וְאֵחַ לֹא יַעֲזְרוּ אוֹתָהּ בְּעֵת

עוֹרָה וְלַעֲבוֹדָת אֵל הִיךְ בְּסוֹף :
מוֹתָהּ וְרֵאשׁ עוֹלָמָהּ יָשׁוּב בְּסוֹף :

אות למד

לוֹחֵץ לְבָבוֹ אַחֲרֵי הַתְּאֵוָה
לוֹחֵץ תִּפְלַח בּוֹ בְּלֵב הָאוֹיְבִים

לָהּ אַחֲרֵי שִׁכְלָהּ וְאַרְחוֹתָיו לְמָד :
וּבִיעַת תִּהְיֶה עָרוֹם לָהּ יְהִיר לְמָד :

אות מס

מוֹדִים דְּבַר הָאֵל וּמִתְנַאֲים
מוֹדִים הָיוּ אֵת לְבָבְכֶם לְאֵל :

שׁוֹכְנֵי אֲרָצוֹת יוֹשְׁבֵי מְדִינָה :
אוֹלֵי נְקִיִּים תִּצְאוּ מְדִינָה :

אות נון

נִצְפָה לָהּ אֱלֹהֵינוּ הִכִּי לָהּ
נִצְפָה מֵאֲמָרֵינוּ זָהֵב שְׂוֵא

גְּדוּלָה עַל בְּנֵי אָדָם נִסְוֹכָה :
וּמִסְכָּה עֲלֵי כָל לֵב נִסְוֹכָה :

אות סמך

סוּגָה עֲרוּגַת תְּאֵיָה שׁוֹשָׁן
סוּגָה מְאֹד נִפְשָׁם מְלֵאת חֲטָא

הִרְחִיק וְאֵל תִּבּוֹא בְּעַם סוּדָה :
אָבֵן לְאֵל לֹא נִעְלַם סוּדָה :

אות עין

שער שלשה ושלשים נב

אות עין

ערום כלי צדק הלא תיבוש למול • האל קחה סוּת תוֹס אָבֵל אֶתוּ עֵדָה •
 ערום תהי אם תחלוש חל יצדך • לכו שאג עריו וכישחל עדה •

אות פא

פָּנָה לְבַב מְשֻׁכֵּיד מְסִיכָתוֹ • מַחֲטָא וְעוֹלוֹ מִזְמַן פּוֹרֵק •
 פָּנָה וּמְגִדֵל יִהְיֶה לוֹמֵר • הֵחֵל זְמַן עֲצָמוֹת אָנוּשׁ פּוֹרֵק •

אות נדי

צָרוּ צָעָדִי מִזְקָשִׁי חֲטָאִי • עָלִי כְּמִימֵי נַחֲלָה צָפוּ •
 צָרוּ נְאוֹת גִּילִי עָדִי אֹיְבֵי • רְאוּ בְיוֹם אִידִי וְגַם צָפוּ •

אות קיף

קָרַב יָמַי פְּלִי תְּכֵלִית וְצִיָּה • תְּלָאוֹת רַחֲפוּ עָלָיו קְלָעִים •
 קָרַב לְבִי לְעַבְדוֹת אֵל וְהֵלֵת • לְבַיִת מְדוֹת פְּטוּרֵי צִיִּץ קְלָעִים •

אות דיט

רְאֵשִׁים לְעַפָּר שְׁפֵלוֹ כוֹלָם • אַחַר אֲשֶׁר עַל הַזְמַן רָדוּ •
 רְשִׁים וְרָדִים נִהְפְּכוּ בְּסוֹף • כִּי מִרְ לַחֲכָם צִיף אֲשֶׁר רָדוּ •

אות טין

שֵׁעַר לְבָבִי בְּעִבּוֹדֵת אֵל • כִּי טוֹב וְנָח אֲמִצָּאָה שָׁמָּה •
 שֵׁעַר דְּבִיר הַתְּאֵוָה אֶסְגֹּר • עַד יִחַרְבַּ גַּם יְהִיָּה שָׁמָּה •

אות תיו

תֵּבֵל יְגוֹנֶיהָ כְּלִי קֶצֶב • בְּאֲשֶׁר מְצוּקִיָּה כְּלִי תְּכָלָה •
 תֵּבֵל עֲזוֹב בֶּן אִישׁ וְשׁוֹב אֶל אֵל • וְעָרוֹךְ תִּהְיֶה לוֹ וְלֹא תְּכָלָה •

אמר המגיד וכאשר השלים אמריו • ומליצות דבריו • נפלאו כל היושבים בטוב טעמו • ומתק כאמו
 וישאלוהו על שמו • ויען ויאמר

אֲנִי חֵבֵר וְתוֹךְ פִּי נִחְבָּאוּ כָּל • פְּזוּרֵי שִׁיר וְנִדְּחֵי הַמְּלִיצוֹת •
 וְאִם הֲכִמּוֹת לְכָל רוּחַ נְפוּצוֹת • הֲלֹא הִמָּה בְּרוּחַ פִּי קְבוּצוֹת •

השער הארבעה ושלשים

בספור הסוחר לאורה ממשלתו • ובהראותו את עושר גדולתו •
 נאם הימן האוֹחַ הייתי נוסע ממחנים • להר אפרים • ובעודי צחוק העיר מסובב בדרכיה •
 ומשועט במהלכיה • ראיתי איש עומד לשער ביתו • והוא כד וועף • יגע וועף •
 וקרבתו

ספר תחביוני

וקרצתי אליו ואמרתי לומה לך בעצב • ומדוע אתה לבדך נלב • אמר לו ארורה התאוה • אשר תשיב
בעליה לדאווה • אמרתי הודיעני מה מצאך • והמקרה אשר קראך • אמר קראני היום איש מן
הסוחרים לביתו • וביאני לסעודתו • ובעודי הלך אתו • החל לספר לי רוב פושרו ותסחרתו והיופי
אשר לאשתו • ויאמר לי תדע אדוני כי אבותי היו מאילי ארץ הנקובים • ורשי הנדיבים • והאל
חנן לאבי עוטר וכבוד • וגדולה והול • נולדתי לו אני במזל נאה • והייתי נחמד למראה • וכאשר
גדלתי • דרך תבונות למדתי • ומכל מלמדי השכלתי • עד כי חכמים סכלתי • ונתן לי אבי אשה מבנות
השועים • והשרים הידועים • והנערה יפה בצורתה ופניה • ויותר בעניניה • וכמורה תאיר משכניה •
והיא שמחת בעלה ושכניה • חי נפטך אדוני אלו תראה אותה בעסקי ביתה מתעסקת • והיא ממהרת
ללא מתאפקת • וסובבת על העירה • ועל הדירה • ומן הדירה אל הפירה • ויושבת בין תנור
וכירים • וסובבת בין שפתים • ושחרות העטן על לבנת פניה • ועליפי עיניה • תאמר אשרי איש
אשר היא יושבת אליו • ואשרי העם שככה לו • ולא חרש לדבר כדברים האלה עד כללו אזני לקולו •
וכאשר באנו לשער ביתו אמר לי ראה אדוני זה השער ומסגרותיו • ופתוחי דלתותיו • וצדיו ושבעותיו
גלות ברושיו • ולירי קרשיו • כמה הוצאתי עליו מהוני • וכליתי בו פוחי ואוני • עד אשר עשיחיהו
נאה • כמראה אשר אתה רואה • אחרי כן באנו אל החצר • ויאמר לי ראה אדוני זאת החצר וקירותיה •
מה ידירות שירעיה • ומה טובו משכנותיה • כי היא מבחר החצרים • וסביב לה צחי הסוחרים • אבל
אין בכלם יפה ממנה • ולא חצר אשר תערכנה • שים לבך אדוני לזה האולם מה טובו • וראה החלונות
אשר בו • ושם עיניך עליה הקירות והקורות • והעירות והעירות • והשכיות והעליות • ופתוחי
המשכיות • עשויים במיני לצעים • לארבעת רביעים • כעינים צפוף קרועים • וקלע עליהם היופי
קלעים • ומקלעת פקעים • ראה אדוני גילות המים החמודים • וראה האריות על שפתם עומדים •
ומפיהם נוזלי מים עוללים ויורדים • בהם חיינפשים • ושמת אלהים ונפשים • אחרי כן באנו אל
הבית • ויאמר לי ראה אדוני אלו החדרים היפים • עשויים צטורי זהב לרופים • ועל רצפת זהב
לרופים • ושמה חטתי • וחדר רעיתי • ואלו חררה אותי שוכב לצדי • ואשתי לצדי • ולחיה נר לעיני •
וזרעיה חגור מתני • ושפתיה מעדני • והיא מנסקת ומתבקת • ועלי מתרפקת • ואיננה מתאפקת •
עד כמעט חשבר המפרקת • חמה רעיוניך לזה ההיבור הנאה • והיית משוגע ממראה עיניך אשר
תראה • אחר כל זה הלער • קרא אל הנער • להביא השלחן וכאשר הביאהו • ולפניו ערכהו • אשר
לי ראה אדוני זה השלחן וענינו • וראה מלבו וכונו • וצדיו ומסגרותיו • וארבע פעמותיו • עשיחיהו
מעלי אלמוגים • ירק מכל עלי צמחים • כילא ירקב לעולמים • ויאמר לנו הנה המים לרחוק
הידיים • וכאשר הביא כלי המים • אמר לי ראה אדוני זה המזרק • כאלו מזהב הורק • או מכחם
אופיר הולק • גדול ורחב ידיים • יכיל מן המים • כבית סאתים • שים לבך אדוני לאלו המים • כי תאווה
הם לעינים • כאלו הם דמעות יצוקים • מעיני חושקים • זכים ונחים • כבדולמים לחים • וכחוש
בסף נגרים • וכסלג קרים • מהר פרת שאבום • יבלי שוהם כל הלילה עזבום • ובבקר דמו לשכבת
העל • צעת על לחי שושן ידל • ויאמר אל הנער קח המזרק בימיניך • לזקת מים על ידי אדוניך •
וכאשר בא הנער אמר לי שים לבך אדוני על זה הנער וזורתו • ונועם קומתו • ושחרות קולותיו • ואודם
שפתיו • וזוהר פיו • ושושן לחיו • ורקמת פניו • ולבנת שניו • ושחרות עיניו • כאלו לחיו ערוגה • עשויה
במחוגה • ובשוגים סגה • וכחושני פני תולעת ארוגה • חסיר מלבך חוגה • שועטתי אחריו באפסי
עולם • וקניתי והו בארץ עילם וכלבני מלאתי והו וצרטון נפשי פנשתיהו • ישכל לכל אשר יפנה • וצטר
תקראהו יענה • ילך בדרכי • ויבין כל צרכי • וכל אשר מאלהי שאלתי • אל הנער הזה התפללתי •
וכאשר כללו אזני לרוב דבריו • אמר לנו ערו לך והבא המטעמים הנעימים • והמאכלים המבושלים •
והטלחים הצלויים • והשמנים הממוחיים • כי גדול הרעב והלער • וכלי קרב הצען שות שחו השער •
אמר המגיד ואומר בלבי הנה כל הדברים דבר • וד המאכלים לא באו • ועינינו אונחם לא ראו •
ונשאר לו לספר הלחם ונעימתו • והקמת וחבואתו • והרסים אשר טחנהו • ובאי זה נפה
הגיפוהו • והתנור אשר בו אפוהו • והעלים באיזה יער נחטבו • והגרזן אשר בו נחלבו • והנשר
גמאיו זה גלקת • והערקמות אשר בו נרקס הקרת • והמטעמים ושמעם • והחבשילים ונעמם • והחבשילים

ורוחם • והצמים ורקחם • ועוד נשאר לספר המחנות והספות • והכלים והכפות • והיעים והסירות
 והקדרות • והקערות וכלי הנחשת • והמחבת והמרחשת • והפרור והקלחת • והלפחת והכלחת • וכל זה
 לא יסלים בכמה שנים וימים • ולא עד דורות עולמים • ונשמעתי מידו צרוב כח • ומהרתי לצרוח •
 ואמרתי לו יש לי צורך בציתי אלך ואעשנו • ואשוב בעת שלימנו • ויחזק ציוימשכני • ואל בית הכסא
 הביאני • ואמר לא יחכן שחלא עד פראה בית הכסא • כי צו יסלם המעשה • ויאמר לי ראה אדוני
 מה יפיו ומה טובו • וראה כיור המים אשר צו • ורלפת בהע ושם אשר בקרבו • ואם ילך זנוב עליה •
 חמעד רגלו במעגליה • תחאה נפסך לאכול בה • מרוב יפיה וטובה • אמרתי לו אכול בשמחה
 אדוני • כי הכל בא בחשבוני • ובית הכסא לא עלה ברעיוני • ומהרתי ולא התאפקתי • וכלבי מיד
 צמלטתי • והוא רודף אחרי להסיבני • וצועק בקול חרדה • זכור ואל תשכח הסעודה • וכשמוע הנערים
 דבריו חשבו כי היה מחרף אותי באכיל • וצעקו אחרי זכור ואל תשכח הסעוד • ובראותי כי כדבורים סבוני
 אקתי אבן על אחד מהם וטבעה במנחו • וכמעט ילחה רוחו • וירולנו אחרי השכנים • גדולים וקטנים •
 ורדפוני והסיבוני • וגאספו עלי והכוני • ונמלטתי מהם ורוחי צין שני • וזאת היחה סעודה הסותר
 יזכר עון אבותיו אל ה' • אמר המגיד וכשמעי דבריו לחקתי • ומלוא קומתי לארץ נפלתי • ואמרתי לו
 מי נפסך אדוני • האחה חזר הקיני • ויען ויאמר

אני חבר מלבב הלבבות • בטוב מלי ומבהיל מחשבות •
 אחר מחברות חירות חמודות • ומנופת לחיך שומעים עריבות •
 ומאשנעמי אהצוב להבות • ומצור נאמי אשלוף חרבות •

וכשמעי שירתי • חמהתי על שקרותי ומשכני צמחק אמרתו • ונקשרתי ימים רבים בעצות אהבתו • עד
 נשאהו הנדוד על אברתי • והכני בשצט עזרתו •

השער החמשה ושלשים

בספור קבורת עזרא עה • ושירים יקרים בנויים מגזרת יהלום •

נאם הימן האזרחי ויהי כאשר כבודי ננער • נכספתי לראות ארץ שנער • ושמהי מגמחיללכת
 אליה • ושאפתי ריח אהליה • ועוד אני בקצת הימים מתהלך בעיר מעריה • ואשא
 עיני ואראה והנה חבר הקני • וישמחלבי צראותו ומהרתי לקראתו • ואמרתי לו מי הביאך הלום •
 יצרכה אל עילום • אמר הנחש השיאני • ועל כנפי נשרים נשאני • הוא הזמן המחריד • ובין אחים
 יפריד • אמרתי לו מה לך פה • ולכחך איפה • אמר הייתי בארץ ספרד • מפוזר ומפורד • ובכל יום
 הייתי שומע על נפלאות עזרא קדוש ה' • דברים הפרידו רעיוני • והנידו שנת עיני • ויער אלהים
 רוחי לרכוב אוניות • ולדרוך צליות • הרי נמרים ומעונות אריות • ולעזוב כוה מולדתי משולח ונעזב •
 עד אבחן האמת מן הכוזב • ויהי בעת ההיא וירד יהודה מאת אחיו • ונחן בלב הים ארמיו • ועבר
 צמדבר בערבה • הנותן צים דרך וצמים עזים נתיבה • וכאשר נמלטתי כלבי • והגעתי לארץ הכבי •
 התדפקו השמועות על דלתי לצבי • והתרוולנו ילדי המזמות צמעי מחשבי • כי שמעתי רבים אומרים •
 ונפלאות מספרים • והסכימו הלשונות יחד • ונועדו פה אחד • והקול נשמע כי יש צין ארץ כשדים
 ושון הצירה • מקום נקרא שמו נהר סמרא • ובלשון קודש אהוא נקרא • ורחוק משם כפי שלוש
 פרסאות היה מתחלה קבר אדונינו עזרא עליו השלום מראשית צנין בית שני • שיצנה צימותינו • עד
 חום אלף ושלש מאות שנה לגלותינו • ויהי כי ארכו לו שם הימים • חרב מקומו ונשאר שמים • ונשארה
 הארץ ההיא ארץ ציה ושאה • ושכנו בה בנות יענה ואיה • ויהי שם כמרגלית בארץ טמונה • ובמחשכים
 לפונה • ושמענו מפי רוב צני אדם כי זה מאה וששים שנה • הוגד בחלום לרועה מקנה כי שם מלאך ה'
 חונה • ובא אליו החלום פעם ופעמים • ונחנו לו אות כי היה עור באחת מעיניו • ונפקחו לו עינים •

ספר תהכמוני

ועל השכות החלום אליו פעמים • אסף הרועה כל אנשי מקומו • ויגד להם את חלומי • ויאמר שמעו
 כא כל המוני • אשר הוגד לי בחזיוני • כי זה קבר נביא • ואם לא האמינו בהגיוני • ראו כא כי
 אורו עיני • וכאשר הזהירם פעם אחרי פעם • ויאמן העם וימכרו ויחפרו במקום ההוא וימלאו ארון
 ברזל סגור ועליו בתיבה סתומה • בטבעת קדושים חתומה • ואמרו חכמיהם זאת כתיבת לטון הקודש
 לא יקראנה כי אם איש מעבד הקדש • ויביאו איש יהודי לקרא כתבו • וימלא כתוב בו • כי הוא קבר עזרא
 הכהן ועליו שמו חקוק ושם אבותיו עד אהרן הכהן • ויפול פחד ה' על העם ויקחוהו ויביאוהו דרך גבולו •
 אל המקום אשר הכין לו • ומאז ועתה יעלה על קברו בקצת הלילות • אור מצקע אפילות • ובו יאמינו
 העמים כי כבוד ה' זרח עליו • ונהרו כל הגוים אליו • וסביביו קברים • לשבעת לדיקים ישרים •
 ובקצת הלילות יעלה עליהם אורים נוצלים משמי ערץ • ולשונם תהלך בארץ •

אמר המניד וכשמעי חלה המאמרים השבתים שקרים • ולא האמנתי לדבריהם • עד אשר באתי
 ותראינה עיני • ואז האמינו רעיוני • וידעתי כי בקרבו ה' • ומקדם הייתי אומר בלבי איך
 נשאר ליהודים שם ושאר בגלותם • והלא מיום חרב אריאל • נפלה כבוד מישראל • ועל כן אמרתי אם
 יש לדבר הזה עיקר וחמימות • חלכה ואראנו בערס חמות • ואשנס מתני ללכת אל המקום אשר בחר
 ה' • והלכתי מארץ אל ארץ • והכדוד יפרצני פרץ על פני פרץ • עד באתי למעמד עזרא קדוש ה'
 והשתחויתי על קברו לפני ה' • ובקצת הלילות יבאתי עם קהל גדול לראות אורו • ולהתבונן זיו יקרו •
 וכאשר ראינוהו בעינינו לא האמנתי כי אמרתי חולי שוכני הכפרים • והגוים אשר סביבות הערים •
 רוצים להחל בנו ולרמות • וידליקו לעינינו מדורות רמות • ואחנה לבי ואראה כי אורות האש היא
 אדומה • ואור הכבוד צרה כהמה • ועוד העידו לי אנשים כי הלכו בלילה רוב המון • עדי
 הקבר הקדמון • ועמדו שם שעה גדולה • עד ראו אור באפלה • כי הוא עולה משם • ושואף זרח הוא
 שם • ומקצת הפריצים והמינים • אשר אינם באל מאמינים • יאמרו כי האר' ההיא האל כל שוכניה
 הגפרית • ונהפכו נחליה לזפת ועפרה לגפרית • ובעת ישרף הגפרית • יעלה ממנו להב כלשון
 זהורית • וזאת שמה ושערורית • לא יאמין בה כי אם רשע ופושע ועובר ברית • כי להב הגפרית •
 בעלותו לא יתעלם קדרותו • בעבור כי עשן השחרות סביב אורתו • ואין לו אור מזהיר • ולא נובה זך
 גבהיר • וזאת האורה זכה וצרה • והיא צהשך מאירה • וימין ושמאל מרקדת • ועולה ויורדת • ולהב
 הגפרית עולה בכבודת ושפלות • ואור הכבוד עולה במהירות וקלות • ועוד ראיתי אות חמת ונורא •
 אשר לא יוכל להכזיבו כל נברא • כי ראיתי האור העולה למראה עינים • ירוץ מלד מערב למזרח על
 פני השמים • עד מקום קבר עזרא עליו השלום וזאת אות נאמן ובהיר ככוכבי נגוהים • כי אינו
 נומעשה בני אדם רק מעשה אלהים • ובאשר חקרתי וחתרתי • ולבי תרתי • ואל האמת נגעתי • אז
 האמנתי • ואברך את ה' אשר לא השבית לנו גואל • והשאיר פליטה לעמו ישראל • ואשא משלי ואומר

אז נפתחו לי שערי שמים •	שָׁבָה שְׁבִינָה אֵל יְרוּשָׁלַיִם •
זֶה בֵּית אֱלֹהִים אֲנִי מַחְנִים •	אוּ פָגְעוּ בִי מִחַיֵּה הָאֵל וְאִם •
עִירִים בְּאֹרֹן נִפְקְחוּ עֵינַי •	אוּ זֶה מְאֹר עֲזָרָא אֲדוֹנָיִנוּ אֲשֶׁר •
שָׁכַן בְּבוֹר אֵל בֵּין בְּנֵי אִפְרַיִם •	בִּי יָדְעוּ גוֹיִם וַיֵּאֱמִינוּ הַכִּי •
יִחְפֹּר פְּנֵי חֲמָה לְשִׁבְעַתַּי •	זוֹהַר אֲשֶׁר יֵאִיר חַיִּים לֹא אֶכְרַל •
אֶרֶץ וּמִיָּדוֹ לְרוֹם קַדְנִים •	זוֹהַר אֲשֶׁר הִפִּיץ בְּנַפְיוֹ עַל פְּנֵי •
עַד שִׁאֲרָה מְנַחֵם בְּסוֹת עֵינַי •	זוֹהַר אֲשֶׁר לֹא לְבִשָׁה שְׁמֵי עֵרִי •
לוֹ הַמְּאֹרִים נִזְרְעוּ בְּלֵאִים •	אֲדוֹם עָלַי יְרוֹק עָלַי צְהוּב בְּאֵ •
בְּמַעַט שִׁאֲפוּהוּ יְאֹדֵי מַיִם •	יָרַד מִטָּר דְּמַעֵי סִבִּיב קִבְרוֹ עֵדִי •

שער חמשה ושלשים נד

וזאת השירה • ממחלצ הטעם גזורה • עשיתיה בקבר יחזקאל אלונינו הנביא ע"ה

קבר נביא האמת אשר יוואשריך • שלום בחילה ושלום מעבדיך
 אתה כגוף ריק יחזקאל הוא לבר נפשך • או את בשחק ובן בוזי מאוריך
 וזמם בני איש ישחרוהו ובלילה • יתפקו מלאכי אל על שעריך
 כי השכינה שכנה לך עדינתנה • ספה בכפה והדרה בחדריך
 קברך צרור מור ואם יסתיר אנוש זכרך נבר דרור בשמך מתוך צרוריך
 אומר לדורה עפר ארצך ואדמתך • של נעליך ושקמדרך אשוריך
 יתפארו המלכים עת אשר ירדו • ממדכבוהם ללחך את עפריך
 נמר הלא עם גדי ירבץ סביבך עדי • פה חסמו מטרוף טרף בפיריך
 גימם אשר בחשו באל ולא ידעו • בורא יעידון ויכרו יקריך
 כהן ונביא היש מעדה כמעלתך • אתה כמלך ויראת אל בתריך
 הלב אשר השכינה שכנה בו תהי • קדוש וקרוד בפני מקהל בחיריך
 מוצא דבר אל ומעין לתעודה ומן • קור לנבואה יהי ברוך מקוריך
 חושן אמונה עדי לוח לבכה ובו • סודות אלהים בתומיה ואוריך
 זיו הקדושה עדי מצהך כמו ציץ ושם • דברי אלהים ממולאים בטוריך
 כל עת לשון הנבואה היא תסיחך • בהקיץ גם כמר אות ואם תישן תעירך
 אשרי אדמה נשאתה בחייסוא • שרי בית מלונה בעת כותך בקבריך
 אשרי חסידה ילדתך ואימנות אמ • נוך כתיקם והודיך טהוריך
 נפשך בכס יהויו הורו סביב קברך • תשכון דבירו והוא ישכון דביריך
 כי מלאכי יוצרה התחברו בך בא • לו את אחיהם והם כולם חביריך
 לו נבתכו מחמדך ורוב צדקך • קצרו מדומים היות מקצת ספריך
 קדוש הדומה וגם קדוש מקומה וס • ביב לך קדושה וכל רע לא יגוריך
 לולי ימין אל אשר תרחיב מקום נוהך • צרו אדמות להכיל את הדריך
 המותה שולטה על כל בני איש ופג • ריהם תכלה ולא שלטה בפגריך
 מיום עלות נפשך לאנס הדר לחך • יכלו הדדים ולא יכלו יצוריך
 נגלה בראות לה מקאד אלהים בקר • כבה והיות יעופון מעבדיך
 ודכות פניהם פני אדם ואריה לי • מין גם שמאל שור ומאחור נשריך
 באת כמראות אלהיך לבקעה אשר • מלאה עצמות והם גועגבריך

ספר תהכמוני

ויצוה אל להחיותם ברוח דבר • פיה וחיו בעת יצא דבריה
 ויהי למופת ואתות כי יתיה אל • הים הרפאים בקומה מעפריה
 גם עוד יחיש שמו שתקו ויעלו ישי • נים משאול יום עלותה מקבריה
 מסוף ספרד ונוה צפון ומירבתי • המערב ילכו עורים לאוריה
 אם נכספו הנפשים אל נוה אותה • בים נפשי מאד כלה לנה מגורה
 אחלי ואגור ימי תי בביתך ווא • שרי איש תקרב וישבון בחציריה
 עבד לך מספרד בא להשתחוות • יסוב סביבה והיא דלת לציריה
 אם נחלקה אהבתך על בני עמך • לי פי שנים כמו כנה בכורה
 וימשיכוני עבותות אהבתי לך • ויקשרוני אהבי באסיריה
 רשפי אהבים לבכי בערך שרפוי • בפתיל נעורת ולאהמסו אסוריה
 שפעת דמעי בדם תארם ובנהר בבר • לולי קרושתה אדמו נהריה
 אין לית שורה אשר תאות לך רק להמתיק את לשוני בצוף שמך וזכרה
 יעמוד אלי עבדה יום יעמוד נגדה • גידל זכותך וצדקה ויושריה
 והיה למליץ לאל צור יוצרה בעדו • אולי ירפא מזור לב עם מזוריה
 כקצה ארצות בקול יצעק ויקרא לך • בבר נביא האמת אשריו ואשריה

השער השישה ושלשים

בשאלות ותשובות • זה שואל וזה משיב במילים ערבות:

נאם הימן האזרחי שאפה רופי • בימי תענוגי וחרפי • להאיר צאור השמחות נספי • ולתת אלל
 ספס ספי • וחמנה לצי לשיטט בהכל • ולקחת השמחות לחבל • ולהחעלם בכניר
 ונבל • על עסיסי נבל • ויהי היום ואני בארץ סבאים • ועברתי על בית הסובאים • ושם בחורים
 נלכאים • ועל צת הגפנים לזכאים • ובחוכם חגר הקני וכוס יין כסהר לנגדו • ועופר כשמש ללדו •
 והוא ביניהם • מחעדן בשניהם • וכאשר ראני מרחק • נכלם מפני ושחק • ויאמר לי קרב ואל
 חרחק • ואסב אללו • ואומר לו • הלעד תרדוף החאוות ואוחס חבקט • ועד מתי יהיה זה לך למוקט •
 ויכעם לניני • והסב פניו משמוע ריני • ויאמר לי אין זה יום תוכחה • רק יום תענוג ושמחה • ועתה
 הסר חטאתי מנגד עיניך • והטה לחידתי אזניך • אמרתי הנני שומע אמרתך והגיונך • ויאמר לו
 הייתי בימי נעורים בארץ כתיים • ועליה ארס נחתיים • וכל גדודי ארץ החתיים • עם מערכות
 פלשתיים • ועמדתי ימים בתוך העיר במלור • עד קצרה נפשי לרוב המחסור והמעלור • וצראותי כי
 אזלת ידי • וכמעט מן הרעב נספך לארץ כבדי • וכי אני בתוך העיר לחוז • נועלתי ענה ודלגתי בלילה
 מן התומה לחוז • וערבתי לאל חודה • כי הלילני מן הקפדה • וישנתי צמחנה עד הבקר וכאשר השכמתי
 ומשנתי קמתי • ובני אדם יצאו מאהליהם המונים המונים • גדולים וקטנים • עלויתי על ראש גבעה
 רמה • ואמרתי איה אהבי החכמה • יבאו ויחזו פלאות • וישמעו נוראות • ויקבלו אלי קהל גדול • כעפר
 ונחול • ואענו ואומר אנשי לבב שמעו לי • והקשיבו מליצות שכלי • אנכי הבא ממערכת הזמנים
 סבתי הפסי עולם • וחקרתי כל סוד בעלם • ובחנתי כל בני אדם • אשר בעפר יסודם • והבנתי כל

שער שבעה ושלשים נד

חכמה סחומה • ויהי טבעתי חחומה • כי צסוד הרפואות • אגלה נפלאות • וצחכמת המדות • צנתי
 בית מדות • וחכמת החשבון אחשוב לעץ רקבון • ובמרום ההגיון • צנתי לי אפריון • וצדיני הכוכבים •
 אשיב הענקים חגצים • ונטעמי החורות • אגלה נסתרות • ולאכל התלמוד • שכליי בעמוד • ורית
 המשנה • לא נמר צי ולא שנה • והגמרא והסברה • בלשוני סדורה • וצספרא וספרי מי כמוני
 מורה • וצפירושים • אגלה חדושים • וסוד הדקדוק • על לבי חקיק • ובמליכות לשון ערב • מיזה לגשת
 אלי לבו ערב • ובמלאכת השירים • אחבר צדולחים ודרים • ויגש אלי בחור משכיל • וטוב זכרו עלי
 הולך רכיל • ויאמר לי עתה יבחנו מליכותיך • צשאלתי וצחשובותיך • אמרתי הנני עומד לפניך • קרא
 אלי ואענך • אמר לי צמה תהיה חברה נעימה וערבה • אמרתי צאהבה • אמר מי הוא המשכיל צין
 עמו • אמרתי המכיר מומו • אמר מה המדה החסוקה • אמרתי השתיקה • אמר צמה יתיפה העושר •
 אמרתי ציושר • אמר מה השכל וגבולו • אמרתי לשום כל דבר צמקומו הראוי לו • אמר מתי החפלה
 נשמעת • אמרתי צעת הנפש נכנעת • והעין דומעת • והחלחה לקידות הלב נוגעת • אמר מה יעור
 עיני השכל • אמרתי תאות האוכל • אמר מתי נבחר מות מחיים • אמרתי כשיחגאו על הנכבדים
 צזויים • אמר מה המחלה המיגעת • אמרתי חסרון הדעת • אמר מתי יאבדו הקהלות • אמרתי
 כשהם חבלות חבלות • אמר כמה הם מדות הרשעה • אמרתי סכלות גאוה ושטות ועזות וצאחת
 מהם יחרב העולם • כל שכן צהתקבלם כלם • אמר מי הוא הגבור צצני דורו • אמרתי הירא לצורו •
 אמר מי הוא המציא עצמו צסכנה • אמרתי כל משרת המלכים בלא אמונה • אמר מי המשיג מן העולם
 ספקו • אמרתי השמח בחלקו • אמר מי יציא לאדם לבוש קלון ללבוש • אמרתי שחוק וקלות ראש • אמר מי
 הארון צצני אנשי סודו • אמרתי המוחל על כבודו • אמר מי הקרובה מפלתו • אמרתי המתרפת
 צמלאכתו • אמר מי היהם הטוב • אמרתי השם הטוב • אמר מי הנדיב מכל משפחתו • אמרתי
 המתנדב כפי יכולתו • ונותן מעט מן המעט אשר אחר • אמר מי הכסיל אשר אין כמוהו • אמרתי
 הרואה מיתת אחיבו ואביבו • ולא יפחד פן ימות גם הוא • אמר מתי ייקר האיש הנקלה • אמרתי
 כשימלא צמדות שכל ממולח • אמר מתי תהיה השחיקה כלימה • אמרתי כשיהיה הדנו חכמה • אמר
 מתי תחגל מעלת המשכילים • אמרתי צחצרת הכסילים • אמר מתי יהיו כחאסים המהללים הטובים •
 אמרתי צמות הנדיבים • אמר צמה תהא הענוה נאווה • אמרתי צהכניע הגאוה והתאוה • אמר מה
 המדה אשר אין אחרת כמותה • אמרתי יראת ה' לצדה • וכאשר השלים שאלותיו • ופירקתי כל
 קטיוותיו • העניקני כל איש מעובותיו • ואלל עלי מצרכותיו • ואען ואומר

אֲשֶׁר יִסֹּב זְמַן עָלָיו בְּצִירָיו •
 יֵעַת יִסְגְּרוּ שַׁעְרֵי חַפְצָיו •
 וְהַעֲצֵל יֵאָבֵד הוֹן אֲבוֹתָיו •
 יִבְקֹשׁ לוֹ צָרֵי מַרְפֵּא לְצִירָיו •
 בְּיַד שִׁכְלוֹ לְאַטִּיפֶתֶח שַׁעְרָיו •
 וְהַחֲרוֹץ יִמְלֵא טוֹב חֲדָרָיו •

וכשמעי אמריו ומליו • חקקתים על לבי • וצפנתים צחדרי קרבי • והשחחתי ליו • ופניתי לדרכי מעליו •

השער השבעה ושלשים

מן הנשוד מהנחש • אשר אין לו לחש :

נאם הימן האזרחי נסעתי מלור • ועד חלור • עם חצורה • מתי זרוע עם גצורה • וצעודנו
 הולכים על הכתיב צמדב' צערבה מלאנו כר נרחב • ועמק נחמד ונאהב • לצשה
 צמחיו משצלות זהב • ועליו נצניו כנצולו להב • ונשבנו רוחותיו • מארבע רוחותיו • וכזלו טלליו •
 והסחצכו ללליו • ועלו צמחיו עד לצ השמים • והאדמה חרץ נחלי מים • וכאשר צו פגענו • שמחה
 גדולה שמחנו • וצתוכה נחנו • וצחרנוהו מרבץ לבהמות • ומנוחה לנשמות • וישצנו טס למלוא
 מרגועה • מרוב היגיעה • ונפלה עלינו חרדמה • ונלכדנו בחבלי התכומה • וצעודנו ישכים שמענו

ספר תחבמותי

קול תרה • ופחד קראנו ורעדה • וכאשר קמנו ראינו והנה חיש מן החבורה • לועק לעקה גדולה
 זמרה • יבקע צור החלמים בלעקיותיו • ויפול' הלבבות בשאגותיו • וכאשר שאלנוהו • ועל סודו
 חקרנוהו • אמר לנו כי נשגהו נחש • אשר אין לו לחש • ולא מצאנו לו עלה • כאשר הנפש מפלה • כי
 היינו בדרך ציה • לא מקום רפואה ורעיה • ולא מזור למכה עריה • ובעודנו נעצבים לעצבו • וזוכים
 למכאובו • עמד עלינו חיש • לשונו כלפעופי יפריש • ויאמר לנו למה תתראו • ותראו חתח ותיראו • אם
 תתנו שכרי אני חרפה מחלתו • ומחן תכחו • ותראו עין בעין רפואתו • ובערם נסעו מזה ישוב
 לקדמותו • אמרו לו אם תקיים נדריך • ותשלם דבריך • ירצה שכרך • ואז יבקע כשחר אורך •
 ויחפר ויעש על האר' עיגול מאבנים • ויעש עליהם עלים קטנים • וכסה על העלים עפר ויעשה
 כמין מערה • ועשה לורת פתח על המערה • ועמד כלופה על משמרת • והחל להקסיר קטורת •
 ויען ויאמר

שמעו הרים ריבי • והאזינו ניבי • והעו אזנכם בהטיפי • לאמר פי • אני משביע המדבר והערצה •
 והים והחרבה • והשוחות והגאיות • והחלאובות והליות • ומעונות אריות • ופריצי חיות • בחרבי
 השלופה • ובזרועי החזופה • ובסערה המחרפת • ובאש השורפת • וביפעיה השואפת • ובשפעה
 השוטפת • גזרתי על כלכם לעזרר הנחשים ממחבואיהם • ולגרש הלפעופים מחוריהם • ולהוציא
 העקרבים והפתנים ממחבואיהם • וכל אשר הוא מהם בעל כנף מעופף • אשר עמודי שמים מרופף •
 ואפעה ושרף מעופף • יבאו כלם • מאפסי עילם • ויתקבצו כל כנפי רוחות • מארצ' רוחות • אין להם
 מנוס • ולא מפלט ולא מעוז • ולא עיר מקלט • ואיש מהם אל יהי נחלט • עד יבואו כלם בכפל רסני
 וילכדו בחבלי • ובמאסר עולי • התקדשו והזנגשו • התאסו והחקשו • והתרוכלו והתפוללו • ומכל
 צד התקבצו • יבא כל לפעופי מחדרו • וכל נחש מזורו • וכל אפעה מתקרת לורו • וכל עקרב מקירו •
 וכל שרף ממאורתו • וכל פתן ממעונתו • בעז גבורות מאמירו וממאירו • ובגזרת משירו ומסירו •
 ובגזרת מעירו ומזעירו • מחדרו ומברו • ונהרו ואל תאחרו • ופני שחרו • התקרצו ואל תתעכבו •
 והתבוטשו ואל תבוטשו • והתמהרו ואל תתמהמו • בערם אשלתכם שפטי הרעי' בעוז אשר לו
 הממשלת • והגבורה והיכולת • ויפא משלו ויאמר

הישוכנים ציה ותלאובות •
 שוכן במדברות ובחרכות •
 ובענני רוחות והעבות •
 תהיו מזומנות ונצבות •
 ועם חצובי אש וקהבות •

אישביעכם כל זוחלי עפר •
 גם בעלי כנף וכל שרף •
 באל ובכבוד ועוז ודו •
 לבוא למצותי ואל הפציי •
 נטרם בחילכם אשלה שרפי •

ויאיש כפי שעה והוא על האר' יושב • והקטיב קשר רב קשב • והנה קול שאון מעיד • הישנים מפיד •
 והלבבות מצעיר • וסלעים יפורר • ומתים יעורר • ואבק עולה עד לצממים • ונח השמש בלהרים •
 וחשכו העינים • וכאשר נשאו עינינו ראינו • והנה מכל צד חיות מלאות עינים • ושרפים בעל
 כנפים • מהם עומדים בלי רגלים • ומהם נרחשם קרנים • ואחריהם נחשים ולפעופים משונים וקשים •
 מהם עומדים בלי רגלים כמו קרשים • ומהם בשני רחשים • ירעישו האר' ברועם • ויחרידו העולם
 בקיבולם • וכלם באים לעומתנו • ושמו מגמת פניהם אלינו • ובחלי עיניהם ירונו • וכמעט קשים
 בלעונו • וכאשר ראינו המראה הגדול הזה קדמנו לצרות • ולא נעצנו כח • ויחק האיש עלינו •
 ויאמר אלינו • ישב כל אסד מכס בהדומו • ואל יפא איש ממקומו • וחזקו אל תיראו • והתיצבו וראו •
 כפלאות הבורא אשר למד לעבדיו • וגלה להם סודיו • ויקם מהרה • ופתח פי המערה • ובכנסו שם
 הנחשים כלם וסגר פי המערה עליהם • אחרי כן דבר בלחש • והשביע כל נחש • ויפתח פי המערה וילאו
 פלם אסד באחד • והלכו יחד • ולא נשאר במערה • כי אם אחד • וכל אשר ירצה לצרום לא יעצר כח •
 ופעם

שער שמנה ושלשים

וצעם יחזק ולנום יחשוב • ויזא יזא ושיב • ולא יכול לברוח • ולסור כאילו הוא בכלי ברזל אסור •
 וכאשר ראינוהו במקומו מחזיק • ידענו כי הוא המזיק • ויקרא האיש ויאמר הגישו אלי החולה •
 וחראו מעשה פלא • ויביאו החולה אליו והסב מקום המכה על פי המערה • ולעק על הנחש בקול
 גערה • והנחש היה ערום וגערחו הצין • תחת גערה צמזין • והוליא ראשו מן החור • והוא כמו פסם
 שחור • ושם פיהו על מקום הנטיכה • וימץ כל הסם וכל החמה השפוכה • ומיד עלתה לחולה ארוכה •
 והנחש נפל מת במערכה • אמר המגיד וברחוחנו נוראות פעלותיו ומעשה פלאיו • אמרנו ברך הגוחן
 מחמתו ליראיו • ונחן לו כל איש מהונו • כפי אשר חשיג ימינו • אחרי כן שאלנוהו על מושבותיו •
 וחולדותיו למשפחותיו : ויען ויאמר

בַּעַת מֵאָמַר אֲנִי בֵּעַל דְּבָרִים • וּבְקָרֵב לְקָרֵב אֶחְרוֹשׁ גְּבָרִים :
 אֲנִי חֵבֵר וְחֵבֵר לְחֵבֵרִים • וְלִנְהַשִּׁים אֲנִי חוֹבֵר חֵבֵרִים :

אמר המגיד וכשמפי שירתו הכרתי אותו • והודעתי לכל בני החבורה מעלחו • ואת יקר תפאר גדולתו •
 ושמתו כל הדרך בחברתו • אחרי כן נפרדנו והלך כל איש לנתיבותו • וגם הוא שם מגמתו לאדמתו •

השער השמנה ושלשים

בספינה מסתערת בים • משאון גליו ורכים :

באם הימן האזרחי נשאתי על אצרתו הכדוד והבעיר כלבי כידוד • והרחיקני מכל ריע ורוד • עד
 שכנה דומה ודומיה וכאשר ארכו לי הימי בארץ נכריה • נכספה נפשי לשוב לנוה נפשי •
 ויהי עם לנבי • לחזור לארץ מושבי • אבל היה ציני וצין עירי כמה חדשים וימים • וכמה גזעות ותלמי •
 וכמה אגמים וימים • ואירא לבא בים • מפני שאון גליו ודכים • ושכרתי לי אניה יפיעה באוה
 שחרורת • כזרקת מהרת • כושית מצנות המים • תאוה היא לעינים • לה מן הסלעים כנפים •
 ומן המשוטטים רגלים • והיא הרה ולא ישבה על אבנים • ותשאני רוח צין הארץ וצין השמים • ורלוננו
 בשלוח אף אס יום או יומים • ובעוד הים כשמן הטוב • לחורטוב • ומימיו לכל נפש נכאה • נהרר
 נחלי דבשוחמאה • והרוח חולה ודלה • כללע נושבת • כאלו היא מנגבת • והנפש משובבת • וכלנו
 שמחים עד רעמו לנו פני השמים • ונתפכו לנו לאויבים גלי המים • ונאה ציניהם הרוח כאיש צין
 הצינים • להעלות לספינה עד לב השמים • ולהורידה למעמקי מים • וכל העם לו עקים צידים על
 חללים • ועפעפיהם יזלו מים • ושלוחי הרוח • מהרו כליר שלוח • והפכוהים והספינה • צננכי
 המים ספוגה • ולשון הים יכחיש בה • והיא אתו גנובה • ולפעמים יסתירוה הגלים • ויהפכוה
 כגלגלים • והמים סניבה יורדים ועולים • והמשופים נשמעים • ועל פני הים שטים • והקלעים
 נקרעים • וחורן והאורן • כמוץ יסוער מגורן • וכל איש מחגולל בצירו • ומחולל בשברו • כאיש יין
 שברו • והיה צםפינה איפרואה סערהים ומחרים וכל אחד בוכה ולורת • והוא שוחק ושמת • וכל איש
 מאנשי הספינה מחיפח ומשתתח • ולועק ולווח • ושבה האניה כבית מרזח • והא דומס ומחרים • כלור
 התלמים • ממקומו לא ימיש • ואקרב אליו ואמרתי לו המסלע נפשך חרושה • ורעיוניך ברזל לא נחושה •
 ואיך לא פסדת לפחדתו • ולא חדרת לתרדתינו • כי כלנו יושבים בשערי מות • ורגלנו יורדת אל
 חדרי מות • ואתה התיצב מנגד • ותעטה הגאווה כנגד • ועתה על מי בטחת שמחת • ואיך ידעת כי
 במלעת • ויחזק למלי • והגיד ראשו עלי • ויאמר אלי כל מי שידע אשר שדע • לא יירא למקרה ולא לפגע •
 אמר המגיד וכשמוע העם דבריו • לא שחו לב מאמריו • וחשבוהו מהולל • חסר דעת ובעל נפש
 משתגעת • עד אשר שקע הים מזעפו • והרבה להשיב אפו • וראו כל העם כי צדקו אמריו •
 ויזאו לאור דבריו • וזק לא עבר עליהם • ויד המות לא נגע באחד מהם • ושכ הים לנעימותו
 בקדמותו ושחקו גליו • ונחה רוח השלום עליו • אזיקרה צעינס מעלתו • וידעו כי האל חלק לנו
 שתוכתו • והתקבלו פנינו • לנאון נינו • ויאמרו לו החעלים שמתעלמות שכלך • הלא חביב

ספר תחמוני

לנו מה אלה לך • הלא תודיענו חכמתך הרחבה • הלא תאלל עלינו רוחך הטובה • אמר להם אחם
 חזבהם דברי לעג ושחוק • ועתה אגלה לכם סוד עמוק ורחוק • והוא יקר לצלי חוק • דעו כי בירי
 ספר • וכו' אמרי ספר • וכל מחזיקו ימלט מרדת שחת וימלא כופר • כי בו שמות מלאכי הים •
 אשר בו ינצל משאון גליו ודכים • וכל מי ישאנו על זרועו • בארחו ורבעו • וסבתו ונסעו • אלו
 השלך באש לא חטרפהו • או בים לא יטפפו • או במלתעות אריה לא יטרפו • אמרו לו אם חגלה
 לנו סוד חכמתך • יש סכר לפעלחך • ולא תהיה לריק יגיעהך • אמר להם נשבעתי בחי הסוד אשר בו
 כתוב • והוא לצורא חשוק ואהוב • כי לא אגלה אותו עד יתן לי כל איש זהוב • ואז אכתוב לו אגרת •
 תהיה לו בשר שומרת • חולצת להב • מחלצת להב • לה ממטלת ורהב • ולא יערכנה זהב • אמר המגיד
 וכשמענו שבעתו • מהרוקצת אנשים לתת לו את שאלתו • אז משך מתוך חיקו שקו • והוציא ספר
 וכתב לכל אחד אגרת • סוגרת ומסגרת • ובה חקוקים שמות הסבועות • וחותרמות וטבעות • ויאמר
 לנו הנה לכם ברכה • אשר בה חעלה לכם ארוכה • וכל איש אשר עמוי שאנה • ועל זרועו יתלנה •
 הגבורים יפקדו מלכו • הפיס ארץ ישתחוו לו • וכי יעבור במים יסביח שאון גליו • וניצבו כמו גד
 נוזליו • ויהי כאשר יאנו אל היבשה • ושוררנו לא שירה חדשה • שמעתי הזקן יזמר • והוא בלחש אומר •

שְׁכֵלִי תִלְבַּד לְקַחוּ יְיָ קִנְיִי

אֲמָנָה אֲנִי חֵבֵר יְלִיד קִנְיִי

מִכָּל מַתִּי חֶסֶד וְזִנְיִ עֹנִי

בְּיַד אֲשֶׁר לֹא יַעֲזֹב חֶסְדּוֹ

אֲצַעֵק בְּחֹסֶר כָּל וְאֵין עֹנִי

דוֹלֵי עֲצָתִי קִבְּצִי לִי הוֹן

אמר המגיד וכשמעי מפיו אלו המלות • ידעתי כי הוא חזרנו אבי הנכלות • וראש החסדולות •
 וידעתי כי כל דברי האניה • כוזב ורמיה • ועלות לבקש המחיה • אך חמלתי עליו • והסחרתי
 רוע פעליו • ומטוב עד רע לא דברתי אליו • פן תודע ערמתו • וחגלה בקהל רעתו • והלכתי מאתו •
 ואני בלב תמיה על ערמת מלאכתו • ועומק מחשבתו •

השער התשעה ושלישים

ויכוח הלילה והיום • מי הוא יותר נורא ואיום

נאם הימן האזרחי הייתי ברמון פרץ • עם אלילי גודרי גדר ועומדים צפרץ • אדוני קהלות •
 ואדוני תהלות • יריקון מלשונם חרב פיפיות • ויפורתו בשכלם סלעי חושיות • ויען
 איש מהם ויאמר אספרה לכם משלי קדמונים וחידותם • אשר חכמים יגידו ולא כיחדו מאבותם •
 אמרו לו זכור מליצהך וכדענה • וספר לנו אמרתך וכשמענה • ויען ויאמר דעו כי בעת חגתה
 השמש במזל טלה • ויתחוק אורה ויגלה • והאירו חשכים והחלו • ללאת המלכים והלילות ירדו למצער
 ומקומם השפילו • והימים הגדילו • ולעלות העפילו • לצפ אור היום גאות גדולה • וידבר עתק על
 הלילה • ויען ויאמר אנכי נביד הנגידים • והלילות לי לעבדים • והאל הפקידני עליהם להיות קצינים
 ופחס • כי אני לצן והם שחורים כפחס • ואני מצני שם והם מצני חס • ועל כן הם עבדי כל ימי
 נלחם • ברצונם או על כרחם • וכשמוע הלילה דברי היום • אמר הלילו הה ליום • החושב בנפשו כי
 הוא נורה ואיום • והוא כמכר לבו צלי פדיוס • וצמה יתגאה עלי בי אם בשמשו השחפת • וזאשו
 השורפת • ולא ידע • כי היום לעמל יולד זליגיע • הוא מעותד כי ביום אין לאיש מנוחה • ובלילה
 חתיה הרוחה • בו ינוחו העמלים • וישכחו רישם הגלים • ובו העיפים ימלאו מנוח • ושם ינוחו יגיעי
 כח • ובו ינשה כל דואג יגוני • ועבד חפשי מאדוני • ולולא הלילה צני איש מנוחה לא מצאו
 ומעבודות לחופש לא יצאו זאם בקדרותי חרפתני כמה ראו עיניך דבר לבן והוא כרמס וכמאם • וכמה
 שחור יקר וכמם • הנה לובן העין • נחשב לאין • ושחרותו הוא הנכבד והנאור • והדרך ישכון במה אור •
 ויען היום ויאמר לחוק עשה לי אלהים בראותי הגבוהים נפלו • והשפלים לשחק עלוי כל גיא ינשא

שער תשעה ושלשים

נז

יכל הר וגבעה ישפלו • וכמה יתפאר הלילה ואין בו דבר חמוד • הלילה ההוא יהי גלמוד • כי
 בו חשכנה עיני הרואים • וילכו נבוכים כל הברואים • ובעלות השחר עיניהם יחירו • וכזוהר הרקיע
 יזהירו • כי באור היום יגליח אדם בכל דרכיו • ויוכל לעשות כל דרכיו • למכור או לקנות • ולהרום או
 לבנות • ובלילה לא יוכל לעשות כי אם לבנוז או לזנות • ולחפור הקירות ולבוא בעד החלונות •
ויען הילה ויאמר הלא ידעת • אם לא שמעת • כי אני יסוד החברה • והאהבה הגמורה • כי בי
 יתחברו החושקים והידידים • ובי ירוו דודים • וכך ישבעו נדודים • ואני אחבר החושקים
 ואחה תפרידם • ואפריד היגונים ואחה חלמדם • והידידים כי יתחבדו • איש ברצונו ידובקו • וכך
 זה מזה ירחקו • וכראותם אור שתיך • יאמרו קומו ונברח כלנו • כי בא האיש אשר כלנו • ואשר
 דמה לנו :

ויען היום ויאמר יאבד יום אולד בו • ואל יגה שבינו • אחרי אשר הקלוני רקים ונערים • ולחקו
 עלי נעירים • ועלחה עש ורמה • על עם וכימה • וגאו תהומות • על המרומות • הלא ידעת כי
 בי חיי העולם • ושמש גברת הברואים כלם • ובאורי יפרחו הפרחים • וילמחו הלמחים • ממגד
 תבואות שמש וממגד גרש ירחים • ואחה אין כך כחל הציל • לא לעזר ולא להועיל :

אמר הלילה התגאה עלי בשמשך והיא נקבה • וממקנת הנשים חלוצה • הלא רעותיך רבות •
 כי למלחמת הזכרים תוליא הנקבות • ואיך תעזור השמש כח • לפני הירח • מלכי ומגיה
 חשכי הלא בעת יאיר סהרי מסתר בשתך • והחציה בחדר הנשים גברתך • ושמשך יחידה בלי קהל
 ועדה • והירח גדוליו רבים והוא בתוכם התהלך • כי ברב עם הדרת מלך • ובעלול סהרי שמשך
 נוטה ואורחת • כספת בורחת • ותקרצ לשחת • וחדמה ליונה תקנן בעברי פיפת • ותתגנב לברוח
 באימה • כאשר תגנב העם הנכלמים • בנוסם במלחמה :

אמר היום רב לך רועה רוח • כסיר נפוח • וממעלת הירח • ומזיו השמש הוא גונב ולוקח • ולולי
 השמש הועם אורו נה • וסוהיה על פני שחק כבהרת לבנה • ואם בכל הלילה יגאה הירח
 בגדודיו וחילו • בקר ויודעה' את אשר לוי • כי בעלות אורי יסתר הירח הוא וכל חילו • כגנב במחחרת
 אם זרחה השמש עליו דמים לו • והסחר חכסו בוש הצעת שמש חלא • ככשת גנב כי ימלא :

אמר המגיד ובאשר הרבו לדבר דברים הכיר הלילה חסרונו • ונפקח עינו • וידע מעלת היום
 ויתרונו • אמר הנה ידעתי כי מעלתיך נסוכה ואחה מלך ואני משנה • וכל גדודי לך למחנה •
 ועתה לכה ונשובה לכוה החברה הברוכה • ונחדש שם המלוכה • אמר המגיד וככלות החכם דבריו •
 כמשך לבי לנועם אמריו • וכאשר ראני מתבונן אליו • תמה למליו • ויען ויאמר

אני חָבֵר קָכָל מִי יְדִדְשָׁנִי • **אָנִי יָם בֵּין לְכָל מֵי יַחְקָרָנִי** •
אֲשׁוּטֵט בֵּין בָּנֵי אִישִׁים בְּשָׂבְלִי • **וְאֶתְהַפֵּךְ לְכָל צַד עִם זְמָנִי** •

שער ארבעים

העט והחרב ומחלקותם • מי יוהר נצרך לאישים ולמלחמתם:

נאם הימן האורחי היתי בלילה שוכב על מטתי • וכדדה מעיני שנתתי • ובעודי מתחולל בצירי
 ונבעי • ומתגולל על יצועי • שמעתי קול דופק • ועל הדלת מתדפק • ואינו
 מהאפק • אמרתי מי הקורא באישון לילה ואפלה • אמר לי איש תועה מן המסלה • ומקור ידו מסלד
 בחילה • וכשמעי לשונו מלוטש כתער • קראתי אל הנער • לפתוחה שער • וכאשר בא האיש
 במשענתו וכליו • ובגדים בלויים עליו • התבוננתי אליו והנה הוא חדרנו הרב • ושמתתי בו כמולא
 שלל רב • וסר יגוני וערב • וגדל ששוני וקרצ • ושמתתי לפניו הנמלא בביתי לאכול • והבאתי לו
 ויאכל מכל • ובאשר כלה אכילתו • וערך לאל תהלתו • החל לספר מחמדי מליפתו • ופחה גנוי
 חכמתו • ואקחה דיו והספר • לכתו מפיו אחרי שפר • ובאשר החלותי לכחוב נסבר העט בידי
 והקלפתיהו • ונעבר פעם שנית עד השלכתיהו • אמר לי חצר הקיני למה חשליכהו • והאל בחר בו

ספר תהכמוני

אל תשחיתו • כי צרכה צו אלו ידעת מעלתו • לא השלכת אותו • הלא ידעת נעם חידו • ואמרי
 תעודתו • ואם תרצה לך אגידנה • ומחך לא אכחידנה • אמרתי הנה אזני לדלת ניבך רכועה • ועיני
 צפוף חורך קרועה • אמר התוכחו בימי קדם סופרי המלך הגדולים • עם שרי החילים • ויענו סיפרי
 המלך ויאמרו אנחנו גבורי המלכות • וגנו דעות ועלות • יפילו מפינו אמרי תעודו • שמגוס
 למלוכה יסודות • ולקרטי הגדולה ידות • ובידינו העט הנחמד • אשר אין לפניו מעמד • יפיל רפאים •
 ויחכי' פתאים • והוא קלר קומה ונבזה • וחלט ורזה • וישיב לאמר כל שולפי זין • והוא הכוחן רוזנים
 לאין : ויאמרו

אֲנַחְנוּ לִיקָר עַמּוּד וְהַמִּיד :
 וְדָגוּ הַגְּדֵלָה הַגְּדוּלָה •
 וּבְעַלְי הַקָּרָב לָנוּ עֲבָרִים •

בְּעֵינֵינוּ נִפְאָר הַמְּלוּכָה :
 אֲשֶׁר עַל כּוֹכְבֵי שָׁחַק נְסוּכָה :
 וְתוֹךְ לְבָס הַנִּיחָנוּ מֵעוֹכָה :

ויענו חלוצי הכבא ויאמרו אנחנו כפירי קרבות • ואמילי לבבות • נחלוב מצור התרבות להבות •
 ונעזוב הארצות מפחדנו חרבות • עד יצריחו שוכניהם בנפשות עזובות • ולא הפנו בניס אל חבות • ולנו
 החרב אשר חביע בלי לשון • ותשגיח בלי איטון • וחגרוף כנחל קישון ופיטון • ובהקרא אלילי המלוכה
 אל על היא תעבור ראשו • כי היא כהר למלכים • ועטרת לנסיכים • והיא שומרת מכל נזק בעליה •
 וכחול היא חלליה : וישאו משלם

אֲנַחְנוּ יִד יִקָּר גְּנִיף הַתְּנוּפָה •
 וְעַת יִתְחַבְּאוּ בְּעַלֵי גְבוּרָה •
 וְחַרְבֵנוּ כְמוֹ גַפְנוֹ וְאוֹלָם •
 תְּרוֹצֵץ עַל פְּנֵי אֶרֶץ בְּבָרְקֵי •

וְחַר בְּנֵי לְאוֹיְבֵנוּ שְׁלוּפָה :
 וְרוֹעֵנוּ לְהֵלֵחַ הַיְשׁוּפָה :
 בְּמִימֵי הַהֶלְלִיכָה הִיא עֲנֵפָה :
 וְאֶל רֹאשׁ אוֹיְבֵים חָזָה וְעֵפָה :

ויועדו החרב והעט שניהם • לערוך דין ביניהם • והען החרב ותאמר אני נוחנת כח לגבורי • ובידו
 מחיה הנשרים והכפירים • וכל הימים אשר הנשרים הותי ימלאו • לא ירעבו ולא יצמאו • כי אני
 אטרופס צטר גבורים • ואשכיר בדמי אבירים • ואיך יערוך העט אלי • והוא שרפה לגחלי • ומדרך
 לרגלי • ואיך יחגאה קנה רלון • כסרפד ונעלון • אם חגע ביד תשברנו • ורוח עזרה צו ואיננו •
 ויען העט ויאמר

בן דברת • ולדק אמרת • כי שופך דם אתה • וחבורי ועריך נודע • כמה דמים שפכת • וכמה נקיים
 הרגת • ומיום היוחך לא תחלל להחריב הארצות • ולמלא בחללים חורבות • ולהפריד בניס מאבותם •
 והילדים מהיק אמותם • ואם תתפאר עלי בכוחך אין גבורתי בכוחי • כי אם צרוחי • ואיך תערוך אלי
 וחני איש חס יושב אוהלים • ואחה איש שדה ורע מעללים • ומרצה חללים • ומקומך בהרים התלולים •
 ועל פני צורי היעלים • ובאסד הנחלים • והיערים הגדולים • כל רואיך ממך יברחו • וכל רואי בי
 ישמחו • ובחברתי יצטחו • ואחה חנק ומרע • וחסר ונגרע • ולא ידבק בך כי חס גנב ורשע • וכל אשר
 מבטן פשע • ואני כל רע לא יגורני • ורשע לא יתחבר אלי ולא ישורני • הולך בדרך תמים הוא ישרתני •
 וחסידים הם אשר בידם יעלוני • ונגבדים יכבדוני • ולי יגלו המלכים סודותם • ובי תשלם
 עלחם • ובעת אחיחד עם המלך בהיכלו • אחה לא הקרב לני • ותען החרב ותאמר אין להשיב מענה
 על הביוניך • וסקרי לשונך • כי שאל נא לימים ראשונים אשר היו לפניך • הלא הם יורוך יאמרו
 לך כי בייכניע המלך קמיו ומורדיו • ובי יכבוש אויביו וכוגדיו • ובי ילכדו הערי' הצלורו' • ויפתחו
 המגדלות הסגורות • ובי ישמור המלך מלכותו • ולולי פחדו לא עמדה רגע גדולתו • אבל אני אשמרהו
 ממוכיו • ואת אימתו השלק לפני • והמותו לריו • וכל גדודיה' • ואת כל העם אשר יבא בהם • ובראותם

אור חרבי צירי כלב • מי זה יתלב • וכשמוע העט דברי החרב ומליה • המתגאה עליה • וישא משלו ויאמר אליה

אני מהר יש אכל אחריד במרי • ומאמרי פאר על ראש מלכים • ה' בי תעמוד ארץ במשפט • ובי צוד חק עשרת הדברים • והחרב בעת תרום ותגאה • ויום באה למלחמתי בגאון •

מתי גאון בעת אצביא תילי • ושמחת הלכות טוב משלי • ואין עור במעשי או פערלי • והנחילם בחורב אר קהלי • עליו ראשה אני אריום דגלי • אני קמתי והיא כרעה לרגלי •

אמר המגיד וכשמוע חידתו • ומשלי מליצתו • כחצתי על לבי דבריו • וחקקתי צעט ברזל אמריו • וישנתי עמוימים • לבלות ימי צטוב ושכוחי בנעימים • עד הורני הזמן בחלי פרידתו • ובמלכי משדי חברתו •

השער האחד וארבעים

מהלוקת האישה והאשה • מיהוא יותר קיום העולם ואשה •

נאם הימן האורחי נחנרתי עם אנשים מדינים סוחרים • מעיר אל עיר עוברים • נושאים מיני סחורות • בשמים ורקמה ואבני יקרות • ובעודנו הולכים בדרך על אחת הערים • אשר בכפרים • ראיתי אנשים נאספים • ומכל גבעה נשקפים • ומשכחתי תאותי • לעזוב חברתי • ולרוץ עמהם • אל מקום קיבוצ המוכיהם • עד באנו אל תוך רחבה • ושם המון רבה • והנה איש זקן עורך מריבה • עם אשה עזה וקשה • לבוש רשע לבושה • ופניה כנחושה • ויאמר לה האיש תהלה לאל המגדילנו בין ירחיו • והממשילנו על ברואיו • וישימנו ראשית קרואיו • והוליא ממנו גזע נביאיו • ושם יתרון על הנשים לאנשים • בעבור כיהם בקדושתו בקדשים • ומנע מלותיו מן הנשים • ולא לחייב עליהם חורה ומצויה • מפני שהם ערוה • ולזה עליהם להסתור בצחיהם • למען בשח פניהם • להודיע כי העולם וכל אשר בו לכבוד האיש נברא • ועל שמו נקרא • גם האשה לוליה האיש לא בראה • ובשם לא קראה • אמרה האשה הוי גוי חוטא • במדקרות חרב בוטה • ואחר השקר נוטה • במחסה שואה גסתרת • ובדבר כוזב נבצרת • ולרק לא דברת • ויש לך לדעת כי לולי הנשים • לא נבראו האנשים • כי אנחנו שרש ואחס ענף ואיך ילמחו ענפים בלי שרשים • אבל אחס עזי מלחוקשים • ואינכם מכירים האמת • והנכוחה מכס בעלמת • ואלו בדרך הפטח • במעלת הנשים נזקרחם • ואותם עצדחם • ואם יש לכם עלינו יתרון גם לנו יתרון עליכם • כי לרככם אלינו כרכנו אליכם • אמר האיש שימי יד לפה צויה ומאוסה • כדומן באשפה רמוסה • ומכל חרפה עמוסה • ומלאה בזו וקלסה • הלזכרים חמסילי ענמך • ולא הכירי מומך • כי האשה לא נבראה רק לשרת האיש כאמה • וללחוך עפרו כתולעה ורמה • לא נגזרה מללעותיו • רק למען חדע כי היא עלס מעצמותיו • ואבר מתולדותיו • וספקה משפחותיו • אמרה האשה הלא תבוט כסיל ובער • כי פך עלי חפער • וכלך מלא חלאה ומקור הלוואה • ושרש הטומאה • ובדבריק הראית מוראתך • וגלית רוע מדוחך • והולאת מפיך תלאחך • ועתה שוב וכסית את לאחך • והסתיר דבחך • הלא ידעת כי אם אחס נכבדים בנו כל כבודכם • ואנחנו מניחכם בעודכם • אבל אחס בעת לרככם אלינו • חשתהו על כפות רגלינו • ובעת חשינו חפצכם תחגאו עלינו • וחרצו להטפילנו • כן דרך בני בליעל כי הם מהעדנים צטובות האל לא יודוהו עליה • ולא ישימו לב אליה • ובמרהב יחגאו על האל ויאמרו אין מי יכניענו • ובעת רעתם יאמרו קומה והושיענו • אמר האיש אם האשה יסוד האיש • הוא יסוד מחפיר ומבאיש • כן מולא הפנינים הרמיה • מאעמקי תהומים • וממלולות הימים • וכן האדמה היא יסוד הנבראים • ועל שמה בני איש נקראים •

ספר תהומוני

וממנה ילאו הנביאים • ומעפרה נבראו הכדריקים והיראים • ואין ראוי לומר בעצוה שהעפר יסודם • כי העפר טוב מן האדם • אמרה האשה הלא ידעת כי בנו חסלם שמחתכם • וזולחנו תגדל אנחתכם • ובמה תתקטלו עלינו • והלורך יכניעכם לרגלינו • ואם עמנו תתנהגו בגאווה • תכניעכם חלינו התאוה • אמר האיש תאות האיש אל האשה היא תאוה רעה • ולורך הטעה • כתאות החולה אל הבשר • אשר צו חליו יוסיף ולא יחסר • והחולה יודע כי באכילתו • תגדל מחלתו • ותכפל דעתו • ולא יוכל להמנע ממנו • כי התאוה חליו המסכנו • וכן האשה היא סבה לנזק האיש • וכאפעונוי תפריש • ולא יוכל להמנע ממנה • כי התאוה חליו תמסכנה • והוא יכירנה • כי בעת יקת איה אשה • נפל במלודה רעה וקשה • כי בגללה יצא נפשו בצרות • ויטבע מרורות • כדי להלבישה ולהסקותה • ולא יגרע שארה כסותה ועונתה • ומי הכריכנו לזאת הצרה והמרה • והחללה הנפלאה • הלא טוב לאדם הקבר • מזה היגון והסבר • וטוב לשבת בארץ מדבר • מאשת מדינים ובית חצר • אמרה האשה יכרת אלהים נורא עלילות • לשון מדברת גדולות • וטפה מחעוללת עלילות • כי לשונך מני ים ארוך • כחרב ערוך • להגביר הסקר על האמונה • ולהריס יד העול על הנכונה • ואם האיש צמחוק הכבואה יחגדר • ועל אשר דבר האל עמו גדולות ידבר • הלא גם צנו דבר • וממנו היו כמה נביאות • עומדות במראות הצובאות • וללחה עליהם רוח נבואות • והיו אל אל קרואות • אמר האיש נבואות הנשים • היא לרוב עונות הנשים • כי בהיות הנשים צעלי חסידות וקדושה • לא ללחה רוח נבואה על אשה • רק בעת ירצו רשעתם • תהיה ליד אשה תסוקתם • כמו שהתנבאה דבורה • בעת היות ישראל עובדים עבודה זרה • וכמו התנבאה הולדה • כשעלמו עונות ישראל צלי מדה • והאשה אלונתנה בשחק מעוניה • והסתחוו אורים לפניה • האיש לשפחה יקנה • וישכב אותה ויענה • והאשה וילדיה תהיה לאדוניה :

וישאו פאר לאיש עלי אשה :
 איך היא תרופה לו ונבבשה :
 הלוקחים דתו למורשה
 ההופכים הים ליבשה :
 שיהם לאיש ערוה וגם בושה :

ברוך אשר חלק לאיש כבוד •
 ויתנהו ראש ואדון קה •
 נחנו אמת זרע קדוש אל חי •
 גם הנביאים נבראו מנו •
 כי אין דבר יושד בנשיסרק •

אמר המגיד וכאשר הסלימו איבתם ומריבתם • שמתו אל האיש לבי • ופניתי חליו באיסון מחשבי • וארא ובהנה הוא חבר הקיני חבי התחבולות הגדולות • וראש הערמות והנכלות • אך הייתי כחפו ללכת • ונפשי לתברי נמשכת • ועל כן לא כודעתי לו ועזבתיהו • ועל דבר החטה לא שאלתיהו :

השער השנים וארבעים

מריבת הכילות והנדיבות • מי יותר נכבד בין אנשי החשיבות :

נאם הימן האורחי ויהי היום ואני יושב בחברת משכילים • ועם נדינים חלילים • יפילו מענק שכלם עוהי לשם • ומענן לקחם כוזלי גשם • נשיאי עדה קריאי מועד אנשי שם • ובעודנו מדברים בעניני אמרים • מעולפים ספירים • יקרים מפנינים ודורים • עבר עלינו איש מן השרים הנכבדים • ומגומלי חסדים • וכאשר שמע מלילות דברינו • נכסף למתק מאמרינו • וישב עמנו • והחל לדבר איתנו • בעניני שכל ובינה • ולגלות לפוני התבונה • ויגלה לנו משריו פלאות • והראה נוראות • לא שמעו השומעים בהם • ולא הגיעו אליהם • ואמרי אשר האריך לשנת • ולהרבות מחשבת • קס וגם מאתנו • ונתן ארוחה ומשאת לכלנו • וקרא עלינו שלומנו • ושכ למקומו • וכאשר בלך מעמנו • תמהו אנשי החבורה על הגבול אשר עשה לנו • ואמרו ראו נא האיש הלזה • הראיתם

כמוהו בהקי' או במחזה • ראו איך מסך לבותינו בטובותיו • וכבש נפשותינו בעצור נדבותיו • אמר
 אים מהם בזאת תדעו כי אין בכל המדות כמו הנדבה • וכל חפלים לא ישוו בה • וכל המדות לרגלה
 חכרענה • רבות בנו עשו חיל ואח עלית על כלנה יוהיה בתוכם איש הרי חכמה ירעיש כלפעונוי יפריש
 ויאמר להם אתם אמרתם כי הנדבה על כל המדות היא עליונה • וכי היא עולה בראשונה • ואני אס
 אחפון חשיבנה החרונה • וחורידנה עד המעלה התחתונה • אמרו לו כל העם באמת תהיה בן חיל • אס
 תוכל לעשות מן היום ליל • ומן הכפיר איל • ויגש בחור ממשכיליה ומאציליהם • ויאמר לו הנה אנכי
 בא חליך • לחקור מליך • ואני אחזק טענת הנדבה ואשבחנה • ועל כל מדה אגדילג' • ואחה אס
 תוכל תשפילנה • וממלכה הפילנה • אמר הוקן אני חזניקשבת למאמרך • ועתה השמיעני דבריך •
 ויחל בחור ויאמר אליכם אישים חקרא • אנשי ענה וגבורה • הלא ידעתם • אס לא שמעתם • מיום
 נולדתם • כי הנדבה היא בכל המדות גברה • ולראשם עטרת • וכי היא פאר המלכים • ונזר
 הגם ימים • ונזנת רוח לנדיבים • והשיב ידיהם כעבים • ופניהם ככוכבים • ולולי הנדבה גברה
 יד הזלות • ושכנו הנכבדים בשפלות • ורמה יד אנשי הכילות • והיה היושר למס • וחמלא הארץ
 חמס • ושנו הנכבדים עבדים • והאלילים כבליים • והיו החזקים בלי אילות • ושכנו הרמים צבור
 מעלנה ודלות • ומה ימריץ ננדבה מחוקק • והיא כגפן שורק וזולתה גפן צוקק • וישא משלו ויאמר

לְכָל מִדָּה וְזוּלָתָה צְעִידָה:
 וּבְעֵדָה כָּל יָקָר נּוֹצֵר וְנִבְרָא:
 וַיִּשְׁקִיטֵי יָם הַמָּתָם בְּתִשׁוּרָה:
 לְמַעַן לָהּ זְרוּעַ עִם גְּבוּרָה:
 וְכָל לִישׁוֹן בְּמַהֲרָה קֶצֶרָה:

אָמַת כִּי הַנְּדָבָה הִיא גְּבִירָה •
 וְלוֹלָא הִיא יָקָר תִּבְּלֵי הִי סָפָ •
 וּבָהּ יִכְבוֹשׁ אָנוּשׁ זַעַף מַלְכִים •
 וְהַמְדוּת לְעוֹמָתָה שְׁפִלוּת •
 וְכָל מַעֲלָה לְמַעֲלָתָה חֲסֵרָה •

ויאמר הזקן הרוז דברים לא יענה • ואס להתוליד לא תשמע מענה • ומה מעלת הנדבה • והיא תשיב
 בעליה למענה • ותרושם ביתו מכל טובה • הוכו מפזרת • וגאוכו משברת • ואוחו בחייו מקברת •
 ולבו ציין יגונו משברת • תשפיל גדוליה • וחפיל דגליה • וחכניע הצליה לשפליה • ונדיביה
 לכבליה • ותעזוב הידיס רקות • צוקות ומצוקות • וכל קונץ ימינו בהונו ימלא הון אופרותיו • וירצו
 טובותיו • ויגדל עשרו • ויאיר אורו • וחוסיק טובתו • וחכפל צרכתו • ואלו הכילי היה נדיב • אז
 היבון לבו האדיב • ונותר איש רש ונקלה • ונדח וגולה • ובקפית יד • והי האדם נכבד • וימלאו
 הון כליו • וצרכה אהליו • ונרו לא יכבה • ועליו אמר בחיר ה' וקונץ עלי ירצה • וישא משלו ויאמר

וַיְהִי־לָרוּ בְּיוֹם צָרָה לְעֹזְרָה:
 וְטוֹבָתוֹ עֲרוּכָה גַם שְׁמוּרָה •
 וְלֹא יִשְׁאֵר בְּיָדוֹ עַד אֲגוּרָה •
 וְהַנְּדִיב בְּאוֹצְרוֹתָיו מְאָרָה:
 וְזֶה יָדוֹ לְכָל טוֹבָה חֲסֵרָה:

אֲשֶׁר יִקְפוּץ יְמִינוֹ יֵאֱסוּף הוֹן •
 וַיִּמְלֵאוּ בְּעוֹשֵׂי אֹצְרוֹתָיו •
 וְהַנְּדִיב יִבְרוֹשׁ בֵּית נִכְאָתוֹ •
 וְהַבִּילִי בְּרָכָה בְּאֶסְמִיו •
 וְזֶה בְּתוֹבָרוֹ עֲשָׂרוֹ מְלָאִים •

וען בחור ויאמר החרשים שמעו נפלאות • והעורים הביטו לראות • הראיתם עבד יתפאר על הדוני
 וילעג • אס שועל על הכפיר ישאג • דמית באורך לשונך • ורוז הגיונך • להשיב היופי דופי • והחסד
 חסד • והגדולה כבלה • והאילות שפלות • והנדבה דבה • תתפאר עלי צנבלות הנבלים • ותהגאה
 במדת השפלים • הלא ידעת כי בעבור מתן הדם לא חסר צרכתו • וצנלל נדבתו לא חאבד טובתו
 כמו מעין המים אשר אס ישתו ממנו ירצו נוזליו • ויגברו נחליו • ולא ייבשו זרמיו • ולא יכזבו מימיו •

ספר תחמוני

ואם לא יקחו ממנו יהסרו לפעמים מימיהם • ויחרצו אגמיהם • וכן צרכות המחן והנדבה • תרבה הטובה • ובקפילתהיד • יצלה ההון ויאבד • ואם תאמר כיים נבלים אשר יצרו עושר • כל עשרם צלי כושר • וסוכו לעוף כנשר • ואם יש נדיבים אשר אבד הונם • ונחסר ממונם • לא התרוסעו בעבור נדבתם • אבל האל רצה לנסותם • וישא משלו ויאמר

נְדָבָה הִיא לְרֹאשׁ נְדִיב עֲטָרָה • וְהַכִּילִי וּבִרְכָתוֹ אֲרוּרָה •
 וְטוֹבֵת כָּל אָנוּשׁ בְּיָכֶיז • וְהִיא עָלֵינוּ וְעַל כָּל אִישׁ אֲסוּדָה •
 וְהוֹנֵנוּ רַב וְהוּא יָמוּת בְּרָעַב • וְיָדוּ מַעֲשׂוֹת לוֹ טוֹב עֲצוּדָה •
 כְּאִישׁ עוֹקֵד עָלֵינוּ נַחַל עֲדָנִים • וְהוּא יְדוּהַ בְּמִי בְצוֹת וּמְשָׁרָה •
 וְטוֹבָתוֹ לְפָקֶדוֹן בְּיָדוֹ • וְהִיא עֲמוֹ לְאִישׁ נְכָרִי שְׂמוּדָה •
 וְהַנְּדִיב בְּעֵין כָּל אִישׁ מְכֻבָּד • וְהַכִּילִי יָעוֹם הָאֵל בְּעֲבָרָה •

ויען הזקן ויאמר הים צפין מענה • ואל מי מקדושים תפנה • הלא הנך רואה כי בכל ארצות העולם • לאר ממלרים עד עולם • לא תמצא נדיב צליס • כי אם אחד מאלף • והנשארם הם קופלי יד כלם • מקטנם ועד גדולם • ונדבר הזה העשירו בני עולם • וזה לך האות כי הנדבה היא מדה רעה גרועה • כי כל בני אש ימאסוה • ובכף רגלם ירמסוה • ואלוהיתה מדה טובה למדוה גדולים וקטנים • והחזיקו בה שפלים וגאונים • ומאחר אשר ימאסוה בני העולם הולם בזאת מדע כי היא מאוסה • ומכל מוס עמוסה • וכמעט אומר כי היא אסורה • וכל הדונק בה כאלו דצק בעבורה זרה • מי שאוהב אותה הוא נחשב בעיני בני אדם מהולל ומשוגע • ובנגע סכלות מנוגע • אמר הבחור התחשוב כי בעבור כבלותה • ימאסו בני אש אותה • וירחקו מחברתה • לא בן הדבר רק מפני גדולתה • ילאו להשיג אותה • ותקטן נפשם לעלות למעלה • ואתן לך מופת על דברי כי הדבר הנכבד אינו נמצא ביד כל אדם • רק ביד היחידים הנכבדים • כמו האנשים היקרות אשר אינם נמצאות ביד כל אדם • רק בידי הגרים והסגנים • והמלכים והגאונים • וכמו החכמה שאינה מלויה בחיה ובבהמה • ולא בכל עמי האדמה • רק המשכילים הגבוהים • אשר צם רוח אלהים • וכמו החסידות והקדושה אשר לא נתנה לכל ילוד אשה • רק לישרי לב הקדושים • אשר הם לעבוד האל נגשים ומתקדשים • ושאר המדות הטובות כמו הענוה והאמונה • וכל מדה הגונה • שאינם מלאות אלל הרקים והסכלים • ולא בצוויים השפלים • רק צמי שהוא בעל נפש טהורה • ורוח יקרה וזרה • בן היא הנדבה אינה מלויה בכל בני צליעל • אשר כחשולאל ממעל • והצרכים אשר כרעו לצעל • רק לאנשי היושר והנכונה • אחד מעיר ושנים ממספחה • והיודעים ערכה • הם ילכו בדרכה • והמכירים מעלתה • הם יתפארו בחברתה • כי לא נבראה לנבלים החונפים • רק להדושי עליון • אשר בנו כלנס ליראת האל אפריון • וישא משלו ויאמר

לֹו הַנְּדָבָה דְבָרָה וְתִעֲנֶנָּה • אֲזַגְלֶתָּה סִרְיָה לְאֲנָשֵׁי מַעֲנֶנָּה •
 לְכֵן מְכֹוֹר בְּלִתְהוּאָה תִהְיֶה לְרֹאשׁ • וּבְכָל הַגּוֹלֹת הַזֹּנֶךְ אוֹתָהּ קָנָה •

אמר המגיד וכאשר הרצו דברים • לערוך מלחמות אמרים • ידעו כל העם כי דברי הבחור חזקים כמגדל בניו לתלפיות • וכי טענות הזקן דחויית • ואמרו לזקן אם אתה כמרץ במליך ומסליך • הלא הבחור גבר עליך • אמר הזקן סקר קשנחס • ותפל טחתם • ונשוא בטחתם • כי בלשוני יכולת לשבור מלחמות טענותיו • ולהרום מגדלי תשובותיו • רק לא נכון להגביר הנבלה על הנדיבות הגעימה • פן יאמרו הנבלים ידנו רמה • ויהי להם פתחון פה על הנדיבים • ולא ישאר זכרון למעשים הטובים • אמרו היעצת בשכלך ועעמד • ועתה הגידה גאשמדך • וישא משלו ויאמר

באילון

השער שלשה וארבעים

ושמה נודעה ארציו ועירי:
אחבר נפירי מוסר בשירי

אילון צעננים בית מגורי
אני חביר וכשמי מעשי בי

השער השלשה וארבעים

מריבת היסוהיבשה • מיהיא יותר חשובה ודרושה:

נאם הימן האזרחי הלכתי מעקרון לשומרון • ופגעתי בזה אנשים עורכים מערכת חוכמות • ולוחמים מלחמת אמרות נכוחות • ורבו דבריהם משמו והמה פתיחות • והיה בחוכם אים יקדח האש מנילולי אמריו • ופיל' הסלע בפטיס דבריו • ויען ויאמר אנשי לבב שמעו לי • והאזינו נגידי שכלי • אחודה נא לכם חידה המודה • תהיה לכם לחודה ולתעודה • ויחקצו העם והחרישו לניבו • ויאמר להם דעו כי האל בורא שמים • בעת ברא האדמה כדור חלק אותה לשנים • הליה יבשה וחליה מים • והקיף המים על כל העולם • ועל ברואי תבל כלם • ותהי הארץ סגורה במאסרו • ומתחת לזרו • והוא בחוכם עלורה • כאלו היס מלך • והיא שפחה אסורה • ואין לה מנוס הגה ונכה • כי היא מכלל כד יכבשנה ויקיפנה • וכראות היס כי הוא כונש האדמה • ומקיף עליה כחומה • אמר בלבו ידי רמה • ויבו כל העולם בעיניו • וגאן על הארץ רעיוניו • ויען ויאמר לי יאחה המלוכה • ומעלתי כסוכה • וכל הארץ צמסורת צריתי • וכל סוכניה צרסיתי • ובעת חעלה עליה חמתי • גטפסה מימי עברתי • ואין לה מנוס מחוך ככלי • ולא חופש מעולי • וכאשר הגדיל היס לדבר צבאונו • והאריך לשונו • לבשה האדמה גאון וגאזה • ותעט כמעיל קנאה • וכמעט עלתה לרום ערץ • וחגעש וחרעש הארץ:

ותען ויאמר מי הוא זה ואיזה הוא אשר מלאו לבו להתגשח עלי • ולננוע בשולי • והוא מדרך לרגלי • ושרוך לנעלי • ואני כמלך והימים מרכבותי • ואני כאדון והנחלים עבדים סניבותי • וכל צני אדם בחוכי נבראו • והנביאים נבאו • צי והתורה צי נתונה • וצי שכנה השכינה • והיס חשכון עליו עננה • ואל תבא צור רננה • ובעבורי יפתח האל מרומים • להוריד מטרות רחמים • ולהזיל גשמים • ולרוות צם הלמים • ולהלחית למחים • ולהפריח פרחים • ממגד גרש ירחים • וצי המאגרים יאורו • וצי שרים ישורו • ומה תרחיב פיך ואחה נמאס ונבזה • לכל שומע וחזזה • וכל ההולך ממני אליך • ילא מבית נעימות • והוא הולך למות • וכל הימים אשר יחנה בך • וישכון בקרבך • חיו תלואים מנגד לו • והמות נכב בכל עת למולו • גם בלילה לא שכב לבו • ובכל היום לא יסקוט עלצבו • ולא יאמין בחייו עד אשר ילא מעמך • וימלט ממך • וצבואו חלי אז ימלא מנוחה • וידע כי היתה הרוחה:

וידן כשמוע היס מליו • החגעשו גליו • ונלצבו כמו כד כוזליו • וגצרו שאון משבריו בקול שואה • וכמעט יטטוף האר' ומלואה • ויאמר אל היבשה ארץ ארץ ארץ התדמי אלי • ותערוכי אלי • בתחלה מי אנכי הלא אני מחולל הרפאים • ומחריד הצרואים • וכל הרואה שאון גלי • יפחה מקרוב אלי • ולולי כי יוצרי ומחוללי • נתן החול גבולי • ואמר לי מקומך לא תחלף • ועד פה תבא ולא תוסיף • יבאו גלי עליך • ושטפתי כל גבולך • ואסירה כל בדילך • ושברתי כל ספינותיך • והטבעתי בתהום רבה אניותיך • וכמלילתי תחבאי • וחבוקשי ולא תמלאי • הלא הדעי הנפלאות אשר עשה האל צי • צבא עם הקדש בקרבי • והאויב נגש עמהם לריצ • ופרעה הקריצ • וכראותי רתפ מאויביהם • המורחמי עליהם • ובעת צורריהם אמרו אים • ויעמסה אתידו על היס • כשאון משברי דכים • ונצקעו להם גלי • ונלצבו כמוה כוזליו • ובתוכי הצאחים • ומן גלי הצאחים • ומן האויבים צלילי כסיתים • והצאתי עליו יוס קפדה • ועשיתי ממנו לדגי היס סעודה • ואלו כשארנו גש הקדש ביבשה • והיה האחרונה מן הראשונה מרה וקשה • וחרב לור אכלס • ואש זעמו כלם • ולת וגלו הרריך ומדגריך להגילם:

ספר החכמוני

והפתח הארץ את פיה ותאמר לים התמלא צפיק מענה • ועד אנה תהי צפולתך נובה •
 רעך רבה ואין לה גבול • הלא אתה שארית מימי המבול • המים המררים המחררים
 אשר טבעו בהם היצורים • מימך לא זכיס ולא זרים • לא נחיס ולא קרים • כי אם רפשים ושמרים
 מלוחים ומרים • לא יסקו ממך אדמה • ולא ישתה ממך למא • ולא תקרב אליך רגל בהמה • וכן השוח
 מימך יתהפכו קרציו לרגעיו • עד ימות בתחלואי מעיו • ומלבד זה אתה חכור ועריך • ובגד ועריך •
 תהרוג נקיים • ותמית אביונים ועניים כמה ספינות הטבעת • וכמה חסידים הרגת • וכמה יונקים משדי
 אדם נמלח • וטבחת ולא חמלת • אם יבא בך אדם יעמוד בסכנת מות • ויראה פתוחים לפניו שערי מות •
 וכראותו מימך כלבו עליו כחומות יסובבוהו תהומות • ורעיוניו יעלו שמים ירדו תהומות ואם יתעוררו
 עליו רוחות יתעוררו כלבו אכחות • ואם יתגעשו עליו גליך • ונלצו כמו נד כוזליך • אוי לשוכב עליך •
 כי יטבע יענים עצומים • ויטעם המות כמה פעמים • וצלאתו ממך יערוך לאל תהלה וזרבה •
 אשר הלילהו מן ההפיכה • והחימה השפוכה •

אמר הים ליבשה רוב הגיוניך • לאות על עזות פניך • כי אם החרש תחרישי הסתיר קלוניך • וזרוז
 דבריך • תגלי עונך • הלא חדעי כי את נוה העבירות • ובית המפעלות המכוערות • ומושג
 באכזרים העריצים • ומערת פריצים • כל שוכניך הם אנשי רשע ואשמה • וכל יושביך בעלי חטא וזמה •
 והיו לא ממך ויבא בתוכי • ישוב חסיד כי חסיד אנכי • ובעוד אשר ישכון צי ירבה לאל תפלותיו • ואל
 יחדל ערב ובקר מתחנותיו • יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו • ובעת ימלט אדם מרשתיו • ויבא האחד
 מאתי • ישוב מהרה לרשעו • ויעזוב ויקזור לקדמותו • וישכח אסריו • ויפר נדריו • ויעזוב התפלה • וישוב
 לעשו'הג' • את • כאשר בתחלה • ובאשר הרבו לדבר דבריהם • עשו זקניהם שלום ביניהם • ושבו לקדמותם
 שניהם • אמר המגיד וכשמעי מליכותיו • ומשלי חמודותיו • התבוננתי אליו והנה הוא אביר הרועים •
 וגביר השועים • אלופנו ומורנו • חבר הקיני חברנו • ואשא משלי ואומר

אֲשֶׁר יִדְרוּ שְׁחֻכְמוֹת • בְּחִידוֹת וּמְזֻמוֹת • וַיִּשְׁאַל מִי אֶחָד • מִבֵּין מַאֲיֵן שְׁנֵי •
 בְּכָל חֻכְם יְקוֹץ • וְכָל מִשְׁבִּיל חָרוֹץ • וּבֵין בְּקִסְרוֹץ • לְחֶבֶר הַקְּנִי •

השער הארבעה וארבעים

ברב השואל לתלמידיו שאלות • להבחין תלמידיו בתשובות העולות •

נאם הימן האורחי נסעתי עם חברים תאווה לעינים • מלצוא חמת עד נחל מלחים • ובעודי
 מסובב בשעריה • ובאת עריה • ראיתי ארמון מפותחים שעריו • בנויים באבני
 שיש חריו וחדריו • ובחוכו עם רב • והאספסוף נערב • ובס איש זקן הענוה מעיליו • והלכניעו שוליו •
 והחסידות כמסיה על פניו • ויראת שדי כעמוד אש בין עיניו • ולפניו חמשים חלמידים • משכילים
 וחמודים • והם יושבים לרגליו • ומנשקים שוליו • ויאמר להם דעו כי רצוני לבחון חכמתכם • ולשקול
 צפלים שכל חכמתכם • ועתה יאמר כל איש מכם משל נחמד • אשר כל הבא עליו ועמד • ויאמרו כל אשר
 תאווה נעשה • ובכל אשר תרצה את עבדיך נסה • ויגש הראשון מן התלמידים ויאמר • בעת המבחן
 והמחקר • יקל אדם או ייקר • אמר השני העבד הוא חפשי כשיסתפק בחלקו • והחפשי הוא עבד כשיבקש
 יומר מלחם חקו • אמר השלישי צן אדם רודף ונרדף רודף מה שלא ישיגנו • ונרדף מתי שלא ימלט
 ממנו • אמר הרביעי אחמה על מי שיקנה עבדים בהוננו • איך לא יקנה החפשים במתק לשוכו • אמר
 החמישי מי האדם שלשה אהמול עבר זמנו • והיום הוא קולף ואינו • ומחר סחוס ואין מי יצילו • אמר
 הששי למדו החכמה לא להגדל על המשכילים • ולא לרמות בה הכסילים • אמר השביעי שתית אדם
 ומאכלו • יעורו עיני שכלו • אמר השמיני אם חבקש מחבל די ספקך • מיעוטה יספיק לך • ואם חבקש
 יותר מספקך • כלה לא יספיק לך • אמר התשיעי כל הבא בעבודת מלך בלא חמונה • הביא נפשו
 בסכנה • אמר העשירי אל תהי מן האנשים אשר בעת צרתם • יחדלו מרעתם • ובעת חלונתם • יבקשו

על חטאתם • ובעת עניוהם יזניעו גאוחם • אמר האפד עשר מלמד זניו חכמה זנערות • ימלא טובתם
 זכרותם • כעץ השדה אם זראשית השנה חרבה עבודתו • זלחריתה ירבה לך תבואתו • אמר הטנים
 עשר כל הרוכה לעלות במעלות גדולות • ישמר מן הכבלות • אמר הי"ג מי שבא אל העולם הזה ישבע
 מרורות • ומי שילא ממנו כמלט מן הצרות • אמר הי"ד זן אדם כבהמה חנוסה • מעוטת עמוסה •
 ורובלת החת המשח • אמר הט"ו כשיקלף האל על הקלה יתן העושר לכבלים ולקופצי ידיהם •
 וכשיאהב אוחס יתן העושר לגדיצים ולטובי אשר בהם • אמר הי"ו אם הכנע למי שחרצה חיה
 גבירו • ואם חלטרך למי שחרצה חיה אסירו • אמר השבעה עשר החכמה תקרה מהרו ולמדוני • טרם
 חבק שוני וגא ממליוני • אמר השמנה עשר הכלורה ראשיתה אהבה • וסופה מריבה ואיבה • אמר
 הי"ט כל המהאפק • הוא על שער היסע דופק • אמר הכ"א שלשה לא ישבעו משלשה חיון מדברים •
 וארץ ממטרים • ונקבות מזכריט • אמר הכ"ב מי שיש לו יחס נכבד • ראוי לשמרו בטוב המעשים
 פן יחבד • אמר הכ"ג כשמור פיך וניבך • פותחיה קלל תרצך • אמר הכ"ג כל הרוא' נסיעתו מן הנוער
 אל העדנה • ידע כי כן יסע מן העדנה אל הזקנה • אמר הכ"ד התשובה לחוטאים • כמו הרפואה
 לחלואים • אמר הכ"ה מצחר המדות שתיקה הולדה מענוה • ויקר רוח דומה לגאווה • אמר הכ"ו
 הלכו ימי הנערות • ועיפה מרכבת הצחרות • צעיי התאוה והשרירות • אמר הכ"ז מי שיהיה זך
 במעליו • לא ימלאו זיוס הדין טענה עליו • אמר הכ"ח מרבה דברים ילצט • וכל מחריש ימלט •
 חמר הכ"ט צורך הנפש אל המוסר • כצורך הארץ אל המטר • אמר השלשים הנדיב יתנדב לנפשו
 ולאובדיו • והכילי ילפון הונו לאובדיו • אמר האחד • ושלשים כשיחטא האיש אל יביט למיעוט מעלו • רק
 גבולת מי שחטא לו • אמר הכ"ב כל הלומד חכמה • אם יורשתהי לו לעושר • ואם יפסיר חדריכהו
 זכתיב כושר • אמר הכ"ג המות קשה מכל מה שצבר לכניו • וגקל מן הבא אחריו • אמר הכ"ד כמו
 שיתשרו המדות הרעית בחברת הישרים • כן יסתחו המדות הטובות בחברת האכזרים • אמר הכ"ה
 היושר והזכות • יעמיד המלכות • אמר הכ"ו הכן לידה ליום הפרידה • ומצחר הלידה היושר והעבודה •
 אמר הכ"ז כל מי שלא יסבול חטא אהבו • ישיבה אויבו • אמר הכ"ח טוב לך להיות אלם ומשכיל •
 מהיות רב דברים וכסיל • אמר הכ"ט הרבה לעשות חסדים • כי הזמן מחהפך פעם ישכיל הנכבדים •
 ופעם ידים העבדים • אמר המ' המוסר טוב לך מן היחס • כי היחס צריך למוסר ואין המוסר צריך
 ליחס • אמר המ"א מי שיראה הפה בעין לבו • לא יפול בו • אמר המ"ב האדם כלפור כל ימי הבלו •
 וחענוגי עולם כרסח לרגלו • אמר המ"ג כל משליט על שכלו תאותו • לא יצליח בימי חיותו • ולא ינות
 אחרי מותו • אמר המ"ד מוס הנדבה העניות והחסרון • ומוס הדבור היתרון • אמר המ"ה דורש
 מחוכביו ההלה בלי נדבה • ימלא ציו ואיבה • אמר המ"ו החכם נכבד ואם משפחתו בזויה • וחביריו
 רבים ורם הוא צורך נכריה • אמר המ"ז הסקיעו הלוקות הגדולות • זכח הצדקות והתפללות • אמר
 המ"ח הפרישות מן העולם רפואה לכל יגון • ועושר מכל חסרון • אמר המ"טע והארבעים • מצחר
 המעשים תשובה מחשובה • ונקיות מאכזריות • וטהרה מעצרה :

אמר המגיד ובהסלימם המודות מליהם • ומליצת משליהם • אמר להם הזקן השכלחם • וחכמם
 ככלחם • ועשה צרוכים אהם • ואשאל לאחד מן התלמידים העומדים לפניו על ענינו שמו •
 ואיה מקומו • וארץ זני עמו • והוא הבין שאלתי • ויען ויאמר לפניו מגמתי :

הישו אלים עלי להודי יצם • סודיומה אדצי ומי אגני •
 לו אחריש מעישי יעדון לי • כי היקר בשמי קר אגני •
 אילון בצעננים כגרותי • אולם ישמי חביר יליר קיני •

ובשמעי שירותיו • אמרתי לכל העומדים סביבותיו • זה כתר החעודות • ואוסף כל החמודות • אשר
 לו בכל חכמה עשר ידות • אבל הייתי נחפו ללכת וקראתי שלום אליו • ונעיתי מעליו :

ספר תהכמוני

השער החמישה וארבעים

ממשלי החכמה ותעלומות סתומה:

באם הימן האזרחי נסעתי מאכסנדריה לעבריה ומלאתי צה סבר וכאשר ראיתי הו להלו רעיוני ויאורו עיני והתחזקתי בו ואמרתי לו לכה נא אתי לציתי ונוה מנוחתי ואשים לפניך מנחתי ונחעלסה צהבים ונרוה דמי ענבים ויבוא עמי להדומי גשמתי לפניו סלהן ערוך ויין מסוך וכאשר אכל ושבע ודסן וסקט הלסון והסן אמר לי טובה עלי להשיב גמולך ולסלם פעלך מאשר נתן הצורא אלי כי חסדך גדול עלי ועתה אגידה לך מכתר המסלי הנעימים אשר שמעתי מפיה חכמים אמרתי לו דבר כי שומע אנכי אמר שמוע שמענו ואנוחינו ספרו לנו כי איש מגדולי החכמים היה אוהב מסלי המוסר וכל עתה היה אליהם סר ומהם לא סר ויום אחד נקבנו לפניו ארבעה ועשרים איש מגדולי החכמים אשר נקבו בשמות ויאמר להם יזכור כל אחד מכם מסל ממשלי החכמה לתת לפתאים ערמה לנער דעת ומזמה למען יהי לאנשי לב מורה וכדרך ישר חטאים יורה אמרו טוב הדבר אשר דברת ויען הגדול מהם ויאמר הגידו לנו כי עבר איש מן החסידים על קברות החטים ויאמר שלום עליכם שוכני ארץ ללמות השוכנים בחט מות הודיענו מה מלאזס וטורת הדין איך נשאתם אכלתם פרי מפעליכם וקלרתם זרע מעלליכם נסעתם אחס צראסונה ואנחנו בוסעים באחרונה האל יסלח לנו ולכם ויתמול עלינו ועליכם אמר אחר איש מן החסידים היו חזריו לפניו משנחם מפעליו ועניו וישא לשמים עיניו ואמר רבון העולמים אחי ידעת ממני מה שלח אדע אני מנפשי ואני יודע מנפשי מה שלח ידעו אלה שימני כאשר יחשבוני ואל חענשני צמה שהם משקרים עלי אמר אחר היה מנהג איש מן החסידים צבוא עליו צרה שיאמר בתפלתו יהי רצון מלפניך שתהא זאת התלחה למוסר ולזכרון ולא לעונש וחרון אמר אחר איש מן החסידים מת אחד עאזהביו ובקנת הלילות ראהו בחלום על משכבו ואמר לו הודיעני מה מלאת בעולמך ואיה מקומך אמר לו אל תשאל על אשר נלאנו מלאנו כהשזון ערוך והספר פתוח והדין לא יקה שחד וסכחנו מעמד המות למעמד הדין אשר הוא מר ממות וישא משלו ויאמר

אמרו לרודנו ולא הובנו	גדל יגוננו ורב עצבנו
באנו למעמד דין אשר הבעיר יקור	להב כנפישנו ובלבבנו
חשה ואפל ועלטה הם סבי	בנו בערשנו ומישבנו
מי יתנו נרעה כל זה בת	ינו ונשוב מנתיב חובנו
לכזידינו מאד השמרו	פן יקרכם מכאוב במכאיבנו

אמר אחר אשה מצנות ערב מת צנה וכאשר קצרתהו אמרה בני בני היית הלואת מלוה ומחנת נותן ופקדון מפקיד והיום נפרע המלוה מהלואהו ולקח המפקיד ערובתו וקבל הכותן מתנתו האל יתן לי תמורתך סבל טוב ויגעלני על אשר לקח ממני שכר טוב אמר אחר אשה מצנות ערב מת צנה והחנחמה מהרה עליו אמרו לה השכנות איך תוכלי להתנחם מהרה אמרה להם יש צנחומים שתי מדול טובות שמחה בעולם הזה ושכר לעולם הבא ויש צרוב האבל שתי מדות רעות איבוד שכר התלחה ועונש על רוב הדאגה אמר אחר אשה מצנות ערב היה מנהגה בתפלתה שתאמר רבון העולמים אם אשמתי לך אשמתי לא חזיק לך ואם תמחו לי מחילתך לא תחסר לך אנא אלהי מחול לי מה שלח יזיק לך ותן לי מה שלח יחסר לך אמר אחר איש מן החסידים פגע בא' השרי והוא מתהלך בגאווה אמר לו החסיד דע כי הצורא מואס צואת ההליכה אמר לו הער אלו ידעת מי אני כדבר הזה לא

השמעתי • אמר החסיד ידעתיך כי ראשיהך טפה סרוחה • ואחריתך חללה זנוחה • וצעודך צחיכ
 נבלהך כסוחה • אמר אחר חטא איש אחד למלך מן המלכים ויציאובו לפניו • וצבאו אמר למלך לשניעך
 צאל לכל השמחה עלי אויב העלצחו • ואל תעצב אובך שמתחו • ואל תעקו מטע חסד נטעחו • ואל
 חהרום בנין צדק יסדתו • ויחמול עליו המלך וישלחו • אמר אחר שאל איש מן החכמים לחזירו ויאמר
 לו כמה תשחה מן היין על אכילתך • אמר ג' כוסות אמר לו היטבת כי לא שתיחו שתי הסכורים • ול
 אסרתו איסור הנזירים • אמר אחר איש מן החכמים חלה את חליו אשר ימות בו • והיה מחפלל לל למחול
 חיבו • וחזריו היו משבחים המדות אשר בו • וזוכים סביבו • אמר להם עזבוני מן התהלה • ועזרוני
 צחפלה • אמר אחר איש מן הסרים מת בנו ובא אל מן החכמים לנחמכו ואמר לו כשחיה אתה השארית
 הגמלאה • לא נדאג על התל אהיהמות הגדיל עלינו חסדו יצעברו עליך ולא שלח צד ידו • אמר אחר איש
 חכם בא לנחם אל הסרים על בנו אמר לו יתן לך האל נחום ארוך • ושכר ערוך • וזרע צרוך • ויצר סמוך •
 אמר אחר איש מן המשוררים שבח לאחד מן המלכים בימי חייתו • וקונן עליו צמותו • אמרו לו חזריו
 מדוע תהלוחך עובים מקנותיך • אמר כי תהלותי היו חובה • וקינותי נדבה • אמר אחר שאלו לאיש לספר
 יפי חסוקתו • ואמר צטנה כמו אגן ופניה גן ושפתיה מן • ולחיה שושן • וקומחה ערענן • רסיסיו בדולחי
 רבידיה • וננניו בגדיה • ופריו שני שדיה • אמר אחר שאלו לאיש לספר יפי חסוקתו • ואמר אין כמוה בכל
 המדינות • יחידה בצנות • ויפה בעדינות • אם חעמוד היא קנה זהב • ואם תטב היא אילת זהב • ואם
 חלך היא יונת רהב • ואם חדצר חבעיר כלב להב • אמר אחר איש מן המשוררים עשה שירה לאחד
 הסרים והשר כצדהו • וצביתו הסכיבהו • והיה לבעל הבית צת יפה והמשורר עשה טיר השקוי שורר
 אותם • והיא שומעת פתח האהל • ויאמר

צבית חן בנדגלות איומה •
 חישקתיך יעלה ברה יתמה •
 פני אלי בעין רצון ותמלה •
 כבוד ה את בבת מלה פנימה •
 ואת שומצה ואזנה לא סתומה •
 ומשברתך תהי מאל שלמה •

וכאשר שמעה קולו ותענות אמר לו

דבריה בלי דעת וחכמה •
 ותעיד כי דך יחש מטונף •
 ועל בן החריש תצא בשלום •
 וישירך שיר מתי חונף וימה •
 ואשה לא ילדתך תמימה •
 ואם אין תכסף כדמה •

אמר אחר עבר איש מן החסידים בדרך וראה אחד מן הפריצים חלוי על העץ • אמר החסיד לחזירו כל
 מי שיעזב הנכוחה צרעתו • העץ יחקן אשר עותו • אמר אחר הביאו לפני המלך איש חייב וצוה
 להכותו צשועים והיה האיש המוכה ארוך מאד • והמכה אותו קצר קומה ייאמר המכה אל המוכה השפל
 גופך כדי שאוכל להכותך • אמר לו המוכה אוי לך בן הזונה הלסעודה תקרא אותי • חיה הייתי רוצה
 להיות ארוך כמו עוג • ואחה קצר כמו גוג • וישחק המלך וישלחו • אמר אחר ראה איש חכם לבנו כי הוא
 מסתכל באשה יפה ויאמר לו בני בני מה תאהב צנשים וצטניהם צורות • ושדיהם נאדות • ויפיים ערוה
 והם קצרות התאוה • אמר אחר שאלו לאיש כפרי ואמר לו כשתלא מביחך מי ישמור אשתך • אמר
 הפקדתי עליה שני שומרים עזבתיה ערומה לכל חלא עם הנשים • ורעבה לכל חשק עם האנשים •
 אמר אחר שאלו לאיש כפרי ואמר לו אי זה מהחכמים תרצה לצנותיך • אמר החכמים שלשה חתו ממען
 וחתן יהם וחתן קצר • ועוב מכלם חתן הקצר • אמר אחר שאלו איש זקן בא בימים על שלמו
 ועניו • אמר חני חולת מצטני ומיכרי מחלת צטני כשארעב אגוע • וכשאשבע איגע • ומחלת יכרי •
 כשאקום יגופ • וכשאנוס יקום • אמר אחר איש אחר מן המשוררים בא לבית אחד הסרים •

ספר תחמוני

ודפקולא פתחו ליהשערים • ויאמר אל העומדים מי שתהיה ימינו עסוקה באשה • ושאלו באשיה •
 ומלחו נחשה • ואמו קדשה • ומשפחתו מן גוי גרושה • מחמם חדם לא הכסו בוטה • אמר אחר
 שאלו לחיש מבני ערב על איש כילי • ואמר כבלותו לאין חקר • ומועדיו סקר • וזהבתי כענן בקר •
 וענניו בלי מטרים • וחלמיו חררים • ושדי אמו לומקים • וגפני טובתו בוקקים • הוא בבהמה רובלה •
 אוכלה כל אשר קובלה • וזולעת כל אשר תמלא • אמר אחר שני גבורים התסחרו
 זה על זה ויאמר האחד לשני איך תערוך אלי ואני בן סוחס הפרטים • אמר לו לזדקת באשר דברת •
 אבל חזיק סחמם פמוסהו • ואבי סתמם בחנייתו • אמר המגיד וכשמעו משלי חזר הקני •
 פנתיים בלבי וברעיני • והחזקתיו ימים רבים עמי • מתעדן בבית זולמי • אחרי כן נסע והבליב
 לבי בפירוהו • ועזב בקרבי גהלי יקודו:

השער הששה וארבעים

ספור אנשי המדינות ומעלותיהם • וחטרונם וגריעות מדינותיהם:

נאם הימן האורחי נסעתי מעדינה • לעילם כמדוינה • ובעידי בקלח כימים אהלך ואלעד •
 והנה אורחת ישמעאליה באה מגלעד • תקעו בערצה אהליהם • ונעו מחוכ השמש
 כלליהם • ובעוד אני בחוכם הלא ואצוה • והנה חבר הקיני בא מבזח • וכראוהי פניו צהלו פני •
 ויאירו עיני • אמרתי לו שלום בואך • ומאין הולאך • אמר מארץ גלעד ביהתי • ולאחך עילם מגמתי •
 אמרתי הרחית קהלוח הקדש כלם • אשר בעערב ובמזרים עד ארץ עילם • אמר לא שבבה קריה אשר
 בה לחעברתי • ומדות אנשיה הקרתי • אמרתו בגד נא לי ההרלות אשר עברת עליהם • ומדות החסידים
 אשר בהם • ומראה האופנים ומעשיהם • אחרי כן הודיעני עניני הרעים מהם • באחרונה יסעו
 להגליהם • אמר ידוע תדע כי כל הקהלות אשר רחיתי חמישים וישרים • ובמעשיהם מיושרים • ועול
 ירחת שמים עולם • וכל הענוה כלם • אך לא כלם • כי רבים מהם חסידים במפעלם • וקלחסרעים
 צמללם • הלה לחיי עולם • ואלה לחרפות לדרון עולם • הם גחלקים לשני מינים • כשני דורחי
 מאנים • הטובות טובות לאכול ולשבע • והרעות לא תאכלנה מרוע • והנה חזיר לך הטובים
 והרעים • והנבלים והשוטים • למען יהיו מעשה השוטים • מדור לדור קבועים • ומעשה הרעים •
 ממורח ועד ים ידועים • וישא משלו ויאמר

לבי בעת בואך אל גן יקר בל עץ • עושה פרי אותו העבוד ושמרת:
רק עין אשר תרע באמת הכילא • הוא מאכל אותו תשחית וקרת:

ריען ויאמר בגד הוגד לי בימי כמורי כי ספרד היתה האוה לעינים • ולורה נשמש בחלי השמים •
 ורקת עפרה מיר אפים • מעינים מגדים כדבש למלקוחים • ולורה חיי נשמות • ואדמתה
 מבחר הדמות • והיא זוהר כנכסים • שזחת אלהים ואנשים • וערתו גניה ככוכבי השחקים • וארלה
 חבלת השרון שושנת העמקים • ותשאתי רוח השוקה השוקה • לרקוע חלמים • ולקרוע רגמים
 זימים • והלכתי מדצרים • ובקעתי משברים • ועברתי מעברים • ושמתו לספרד מגמתי • מאדמתי •
 ובאשר ביה חליה • וחכתי בגבוליה • שאפתי מור הכלים מבין אהליה • ומלאתי השבחים מעשים
 בטוב מעלליה • והאזונית קלות ברוב מהלליה • ושועתי בה מפנה לפנה • וממדינה למדינה •
 ועברתי בהרלות שישמע חנים • ומשם יצאתי לארצות הערלים • ישר הם ישכנו הישרהלים • ובאתי
 אל עיר הנסובה • היה עלי עיר המלוכה • אשר אשד לבשה ח המסרה והמוסר עדיה • להרחות
 בעמים וכשרים את יפיה • ששם עלו שבטים שצטייה • וכמה טירה ישיפיה בחוכה החפיר העלויים •
 בהוד יפיה גלביה • ובה עת כנסת גה • הגר אין יפיה יפיה • ושם כל הנשמה תהלליה • ובתיבה

מורע הקרש קבלה עדי היזר חעדה * רבבה כלמח השדה * וממנחר נשיאיה הנשיא רבי שלמה בן
הנשיא הגדול רבי יוסף בן שושן זכרו לברכה הוא לין הנזר * והבן העזר * ושם רבי אברהם בן שושן
הכונה בתי מנוחות * לעוברי ארחות * ומנשיאיהם רבי אברהם בן אלפכאר צו מדות יקרות * ופעולת
מיוסרות * ומנשיאי הלויים רבי מאיר הלוי לין בחכמה מי יערנכו * רק הוא גאה וגארותו תשפילנו *
ורבי יהודה בן שושן יועץ נדיבות * ויס נדבות * ורבי יצחק בן מאיר בן מגש מקור החכמה והענוה *
ובו כל מדה נאה * ומהם רבי יוסף הדיין יס החעודות * וחס חמודות * ובן דודו הרופא רבי יעקב
כולל החכמות * ובעל מדות טובות ונעימות * ומסס נסעתי לקלעה ליובושם הרופא רבי יוסף
קסטניסיני חיס חכמה * ובעל ישר ואמונה * ומסס הלכתי לעיר אלרירה וסס החכם רבי יוסף בקי
בחכמת ערבים * וחווה צכוכים * וסס החזן רבי יוסף בן סיד * שכלו לא ימד * אבל דרך המינים
למד * ומסס בחתי לעיר צרלונה היא עיר הנשיאים * וראשי הקבואים * מהם הנשיא רבי מכיר
מחפיר הנשיאים במדותיו * ומכלים הנשיאים בנדבותיו * וסס היה מיטב אדוננו וגאוננו נשיא כל
הנשיאים * אשר ממערב ועד מזרח צעס קורחים * רבינו שפת עמוד העולם * ויסוד החסידים כלס *
ז"ל וסס הנשיא רבי יצחק בן אחיו משורר חזק * ושירו לא כמראה הבזק * וסס היה הנשיא הגדול רבי
שמואל הלוי מקור החכמה * ויס המזמה * ולוחמה בניס כלס * חכמים ונבונים * וסס הנשיא רבי
שאלתיאל דרכו דרך ישרה * ובעל ענוה ישרה * ובניו נחמדים * ומעשיהם עליהם מעידים * וסס
הרופא רבי יהודה צ"ר יצחק מעין המליצות * ובעל מדות נמרצות * וסס הנשיא רבי יעקב נזר הגדול *
וכחר התהלה * אבל מרס הנדבה ומאן לצוא צסודה * וכחצ לה ספר כריתוח ונתן צידה * ולו בני צנים
בהם כל מדה חמודה * שלמה ויהודה * ומסס הלכתי לנרצונה וסס מנשיאי בית דוד הנשיא רבי לוי ניר
הממלכה * ונר המערכה * ומסס צדתי לעיר כלקירי * וסס היה הנשיא הגדול רבי קלונימוס פאר
המלכים * ועטרת הנסיכים * והנשיא בן אחותו רבי יהודה רכב ישראל ופרסיו * וסר חמסיו * וסס
הנשיא המעולה רבי יצחק חיס חמודות * ומעין החעודות * וסס היה החכם רבי יהודה צר נתנאל
היה לו בלסון הקדש ממסל ורהב * ובפיהו לשון הזהב * ולו חמשה בניס יסירו ספה לנאמנים * הגדול
רבי שמואל * מסכל בחכמתו למואל * והשני עזרא * בעל ספה ברורה * והשלישי יצחק * מחביר בסירו
כוכבי שחק * והרביעי ישעיה * לוקחה חכמה לרעה * והחמישי נתנאל * ללכת צדרכי חתיו יואל * ומסס
צאתי למרשיליה וסס היה הנדי צרבי מטה הנשיא גשיא הארץ * ועומד צפרץ * וסס הנדי צרבי יעקב
פקיד המלך בעל מעשים טובים * ופעלים חסובים * ומסס ארחתי דרך יס לארצות מזרח * אשר סס כצול
ה' זרח * ותחלתס עיר חכס נדריה * ובה חנסי סכל ותושיה * מרבים לדקות * וממלאים ידים ריקות *
ומטוביהם הכהן רבי שמחה * מקבל כל אורח בשמחה * ולו צנים הגונים * משכילים ונבונים * וסס
עצדיה סופר המלך הוא מן הקראים * אבל הוא ראש הקרואים * ובז מדות טובות * ופעולות חסובות *
וסס היה רבי הלל הנכבד צבני עמו * ובשער מקומו * רק היה בית נדבהו סגור בלי פתח * ואס
ישאלוהו לפתחו יאמר כי אבד המפתח * וסס החזן רבי כדוק * בהוד קולו ידוש הריס וידוק * וססי החכמה
נוטה כדוק * ומסס צאתי באניה על פני המים * ועצרתי בארץ מצרים * והיא שתי מדינות * הראשונה
היא לוען מצרים הנסובה * וסס כסא המלוכה * ובחוכה יש אחד ואין סני בנדבותו * וענותו וישרו
ואמונתו * הוא הדיין רבי מנחם בן החסיד רבי יצחק ז"ל עמוד החסידים * ויסוד הפעלים הנכבדים *
יס הנדבה * ובעל נפש רחבה * והעיר השנית בהם * סס הבדולח ואבן הסוהם * הוא החכם רבי אברהם
בן רבינו משה בן מימון ז"ל קטון צסניו * וגדול בעניו * לעיר לימים * מסכל חכמים * ואביו העלה
אורו לתועים צפלותס * ולכל בני ישראל היה אור צמוטבותס * כי ראה המונס למי תורה יצמאו *
ישועטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו * ואין מאכל לפיהטף * רעבים גם למאס נפסס בהם תחעטף *
וירא כי הנפשות הזמן הכניען * ויקס מטה ויושיען * והניף כל החלמוד כקמה בכברה * ולקח ממנו הסלת
הברה * והכין לעוסקים בעסקי הזמן * מאכל מזומן * בכל מחק ומשמן * ובני ישראל אכלו את המן * אשר
לא יגעו בו * ולא יתעו צנתיבו * כי הסיר מחבורו * שמוח המפרשים והרשפות והדרוש יסוה הגדות
וההדוסי * אשר צס הרעיונים משה צסיס * עד השיב כל החלמוד כאורח סלולה * והעביר קול צבל הגולה *
צואו סערו צסודה חכמותין בתהלה * ויהי אשרי מות משה * גועדו כל איש עזוקס * וכל כסיל פיהו סער *

ספר תהמוני

צמפרד ולרפת וארץ הלצוי ושנער • ויועלו להשיב על חיצורו דברים רקים • וענינים לנחמים דקים
וצרטו גדר גדרו התמימים • שועלים קטנים מחבלים כרמים • ואלו דברו בפניו • נמשו כדונג מאת
מרוני • וצרתו מלפניו • כמו העלמים מן הכפירים • או הצפרים מן הגשרים • וכללו כעפרת צמיחו
האדירים • חבל כל איש בהיותו לבדו יתעצב כי אין לו צמחתו שני • והמלש יאמר גבדו חני גבדו חני:

יגלה כל גבורתו לאשתו:

והקלש בעת יהיה בביתו:

אוי תהגל בלמתו ובשתו:

ועת אל הקרב ינש ויקרב:

ומאליהם החסיד הנכבד השר הנעלה רבי יוסף בן השר הגדול רבי עובדיה היה חניו מצמר הנסיכיו •
ואומן בחיק המלכו • והצן אין ערוך ליו • בצדקתו וכשרותו מפעליו • ומשם נסעתי אל ירושלים ונפתחו
לי השמים • ואראה מראות אלהים • ויפגעו בי מלאכי אלהים • הם חסידיו עליון • הבאים מדרך רפפת לשכון
צנין • ובראשם הרב החסיד רבי יוסף בן הרב רבי ברוך • יהיאלהיו ברוך • ואחיו החכם ר' מאיר • צנר
שכלו חשכים מאיר • ועם מן האסקלוני קהל מעולה • ובראשם השר רבי סעדיה איש ימיני והוא משכיל
ונחמד • ושכלו לא ימד • ועם מן המערבים קהלה חשובה וטובה • ובראשם רבי אליה המערבי הוא צעל
קסדים יומרנה לדקות למרודי • אבל יכחו עליו דעות גדולות ורבות • צמעשים רעים ועצירות • ופעלות
מכוערות • והאל היודע הנסתרות • ומשם באתי לעכו • ולא ראיתי בהם מהיוחי ועד כה • כי כלם רקים
עמי ארץ • אין בהם גודר גדר ועומד בפרץ • ומשם התהלכתי בכל גבול ארץ ישראל • ועצרתי על צפת
במלאתי שם צמיר האל • השר וגדול מישר כל עקוב • לדוק הצדיק ראש ישיבת גאון יעקב • אצותיו היו
ראשי הישיבות • ויס הכדעות • ובעלי המדות הטובות • רק אפסוהו צרות רבות • והחגלגלו עליו סבות •
והמד מכסאו אחרי מלך • והורק מכלי אל כלי ובגולה הלך • אבל עמד טעמו צו מחוק שלי מר •
מדתו לא נמר • ואם עובתו סרה • משרתו לא חסרה • והאל אשר באלה התלחות נסהו יחבוס שצו
וחילו • ושצ ורפא לו :

תעודה סר על הולש אול שחד גלה • וימים בגרו בהותה בידו עולה:

אבר נבטח כי אר יחיש אור הילה • ותורה חזרת לאבסניא שלה:

ומשם באתי לדמשק ושם חנני חיל יראי אלהים • ועולים במעלות גבוהים • אף על פי שיש שם קשים
ורעים • בעלי מעשים גרועים • נמלא בם חנני יוסר וענוה • ואוספי כל מדה נאה • ובעת הסיחוחם
צמתי • אמרתי אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי • וצמחר כל גדוליהם • וראש איליהם •
במר הקהלות • ונזר החללות • הרופא הגדול רבי משה בר לדיקה עמוד החסידים • ומגדל עו
ליהודים • העומד לפני עמו בפרץ • ואיש אין כמוהו בארץ • ואלו המרשתי ממהלליו • שצחוהו פעליו •
פעליו יעידו עליו • כמה מרורים הושיע • וכמה נודדים הרגיע • ונפש נענה השביע • והליל לקוחים
למות • וחלץ מטוים להרוג והיורדים אל חדרי מות • והשביח כל בני הדור בצדקה • ובכל מדה טובה •
יקר לשוני לספר רב חסדיו בעת ארנה בפלם אמרי מהלליו שקול • יקשיב האל לשועתי בקראי ובעת
משעידבר אלהים יעננו בקול • ועם הנשיא רבי יאשיה בן ישי נשיא גליות כל ישראל כחר הנכבדים •
ובעל מעשים נחמדים • אוסף המדות החמודות • ובכל תכל מדובר צו נכבדות • ושאר קהל דמשק
חסידים והגונים • רק יש צין הפנינים אבנים • וחוק השושנים קמשונים • וצין הצדיקים מזיקים •
וחיד הקדושים קדשים • ובחוק הסולת פסולת • וצין הליצים קולים • כי יש בהם אנשים אכזרים
וקשים • נושכים כנחשים • עניים ממעשי • ומן הרשעים אשר צה • והרעי אשר בקרבה • צרוך הרופ'
הנבל המקולל • מהר עיבל • אוסף כל מרד ומעל • ממשפחת בני צליעל • אשר כחשו לאל ממעל •
והצרכים אשר כרעו לצעל • הוא רופא אליל • כסיל בן עויל • מחגאה צרפאותיו עד השמים • והצור
רק אין צומים • כי לא ידע צרפאות צין ימינו לשמאלו • אבל האל הצליח מזלו • יאכיל לאיש חולה
ונספה • צמר בלצו חמור ובו יתרפה • ובעת יבוא אל החולים יתיצב לפניהם כשור וחמור • וידבר

חמור

חמור אהם לאמר • היו אבותי אצות העומה • בעלי זרוע בעלירטע וחטאה • כלם מלאים
 מעבדות • רקים ממפעלות ישרות • לובשים בגדי חמודות • ערומים ממדות נבדלות • קשים ככרול •
 פתוסים מעונות כשער עזאול • קלים ככנאים לגלות ערוה • ענלים לדבר מלוא • צם כל בעל גפם
 מאוס • ובל כהמה מפרסת פרסה • מעבירות עמוסה • זוחלת תחת המשא • זכס הסקן והערן •
 כדומם על הארץ • הן אלה מעטה אבותי • שירד על פי מדותיו • זכנו יחק הכעים לצורח
 בתועבותיו • והשכית נכבלותי כבלות אבותיו • כי הוא גבה עינים • קצר אפים • עמא שפתים •
 סגור ידים • כעקש דרבים • אף נרגלי • למד מדות אבותי הזעומים • ויוסף עליהם בהם אלף
 פעמים • כי תמצא בו מרמה שועלים • ונגבות התולים • ועזות כלבו ונבל דוב אורב • ועומאת עורב •
 וענופה שקן • והלאת שרן • ועקשות סמור • וסכלות סור • וזקן תיש • ואכזריות ליש • אלו צים
 ימצילוא • יעמא מימי הים צערם יעהרוהו • ואלו באש יעבירוהו • יטרפוהו ולא יטרפוהו • קרת
 שמו אציו בתר התאדות • וטעה ביו שמו רק יתר התאדות • יכי שמו מאוק לדורות • ויבבל לקברו •
 והבן בעמדו לפני הכמים אין כפיל במוהו • ובעמדו לפני אציו אין נבון זחכס במוהו • ובעבור כי
 האב סכל כשער וחמור • על כן קראתי שם בנו שכס בן חמור • ומרוצ הסבלות אשר בו נטאו לבו לחבר
 שירים פוסאס ורקים • כי צקקום בוקקים • שירים מאוסים ומצודים • עמאים כבגד עדים • כאלו
 שיהם אציו גנבם • או ממדות הארץ חנבם • שירים יגלו לכל דואיהם • ערות עושיהם • להצוות
 בעליהו בעיניהו • מלאים קיא ציאה • ורות עומאה • שירים כקול הסירים • וניצבים כנעקת הכלבים •
 ונאח נונם בשירתו צין צני עמו • ויקרא לה ננס בשמו • שירתו קדסה • לא קדושה • ומחוללת • לא
 מחוללת • צפתה עינים סונה • ונחנת לנואפיה שאר כסות ועונה • זיראה יארה ויחשבה לזונה •
 ויקרא עליה לגבד כל מגדף ומחרף • כוץ יארה וחחרף • שלחזי לו שירה ככלמו אורים לפניה • זירא
 אוחה שכס בן חמור ויטכב אותה ויענה • והטמא תחתיו ואפקוד עונה עליה • ושמתיה צבית הכלוא
 לוצסת סות עניות • עד זס מותה אלמנות חיות • זחס הבו מקאר הסלאה והלואה • הלא אבותי אצות
 הסומאה • כי אציו בתועבותי רמו קרניו עד השמים • והאיל אשר ראית בעל הקרנים • אין נבל
 כמוהו • ואין מי יעשה בנבלות במעשהו • כי משטתי את כל כלי • זכמוהו לא בא לידי ולא הגיע אלי •
 עלה צמעלות צוהים • ונחבר למלאכי אלהים • והתחנן עם צדוק ראש ישיבת גאון יעקב • ונלוה הרע
 אל הטוב • ונחבר מלאך לשטן מזיק • ויתחנן רשע ללדיק • ונלמד זהב לצרול • גורל אחד לה' וגורל
 אחד לעזאול • הוא נבל בכיסו • ומאוס בכוסו • וצווי ציחסו • ואכזר בכעסו • וציגד בעושו • והעטר
 אשר צבר צביתו • הוא עטר שמור לצעלין לרעתו • והזהבו הכסף צידונגטונענה • מדוכה ומעונה •
 ונעת בואו בידו יעצרהו כעצד בחוך הצור • ולא יראה לעולם דרור • ונכל יוס ינעק הונו באזני כל
 היקום • נתנבי ה' צידי לא אוכל קום • סנובי חנוני אהסרעי • כי נבלים משלו ציי • ועמא יתעללו ציי • ציי
 מיום כשלחי ביד החורר להדרי טאול ירדתי • וצמטשכים שצתי • וגדר בעדי ולא אלא הכביד נחשתי •
 ואלו ידע כי הכנים אשר על צערו לא יש יועילו • נקצלו כל בני מזרח ומערב להוציא את הכנים ולא
 יכולו • ובעשותו סעודה • היה על נבלותו לעדה • כי תסת אילים בני צען • תמצא בשר מבאים ונושן •
 ומאכל עשונן • ויעל עשנו כעשן הכבשן • ובמקום חרנגולות ונדבורים • יביא בשר שורים וחמורים •
 כאלו קדרותיו צור • ובפל שמה שור או חמור • ולתמו לחם מלה צלי חמץ • והיי חומץ • וכבשיו כחושים
 גרועים • ושוריו קלועים לא שרועים • וקדרותיו עלאות חליר זירק • גונבות הכשר ועונות המרק •
 והקערות מלאות ירקות • ומן הכשר רקות • ואין רק מים ועשבים בסיר • וכל הכשר חליר • ואם
 תשאל על הכשר יאמרו לך אין • כי הוא צער נעלם מן העין • ופירותיו נושנים ורעים • מלאות תולעים •
 וכל המנדים • דקות שזופות קדים • והלנונות לנמים כחושים • והקשואים כחם אבותיו מרים
 וקשים • והאגסים בתושים תפורים • וגרברי שעשמין צמספרסזורים • והחבושים מנישים • והענבים
 מורקבים • והתאנים לא שמנים ולא דשנים • והרמונים • מבית לנבים • ומחוק אדומים •
 והתפוחים • ברות נפוחים • והתארי כשמו הרע מרים • והגמוקי כשדי חמו למקים • והסקדי כמדת
 אבותיו שזופות קדים • והאבתי בשתי ידיו קשים ועזים • ושים תחת ההדסים והבשמים • את החליר ואת
 הנבלים ואת השומים • ומכל דבר יש נסעודתו חסרון • אך מן המים והעשבים יש יתרון • בעבור

ספר תהמוני

פי הם מאכל אבותיו ומאכלו • ויגעה עליהם כסור על כלילו • ובזוה שאל לטער ביתו • יאמר לו אין
 לחם ואין מים אהנו • אבל עשבים לרוב יש לנו • וגם תבן וגם מספוא רב עמנו • ובשעת אכילתו •
 לח יאכיל מפחו לכלב ביתו • ואלו יכול הכלב לדבר אמר לו הלבגוד בחנך תחשוב • רעך ורע אביך אל
 חעזוב • אין לעבירות נוה כי אם לבו • ולא לכבלות מחנה כי אם בו • ולא מקום לעזות כי אם בפניו •
 ולא יסוד לטומאה כי אם הצותיו ובניו • ומנהגו בחגים ובשבתות • ובימי הנסיס והאחות • לברוח
 לגנו מבית התפלה • ולהבדל מן הקהלה • לקיים בומה שנאמר והבדילו ה' לרעה מכל שבטי ישראל •
 כאילן שרק לח טעם ולא דוח • כי מלפני ה' הוא בורח • כי מפחדו פו יעשו לדקה או פסקה • ותהיה לו
 למבטול ולפוקה • על כן ימאס בית החפלה • כאשר מאסו אבותיו והחפלה • כי כן לזה עליו אביו הרטע
 וזקנו • לבל יבוא לבית יוצרו זקונו • ואל יחן לבורא חלק בהונו • ולקיים מה שנאמר כסף אשם וכסף
 חטאות לא יוצא בית ה' • ועל הונו נאמר לא חביא אהנו וזנה ומהיר כלב בית ה' חלהיך • חפילו פעם
 אחת בשנה לא יבוא • וכחש כרוע אל המקדש לא יקרצ כי מוס בו • וכדד יסב כל ימי אשר הנגע בו •
 ומחן למחנה מושבו • ועל כן ימאס החפלה בעבור חלה הדברים • ובעבור דברים אחרים • כי הוא
 מתעסק בנכות • בכעולות מתגנות • לקיים מה שנאמר המתקדשים והמטהרים אל הגנות • והעידולי על
 אביו עדות ברורה • כי הוא מקטר לעבודה זרה • ויוצא בחלי הלילות • לערוך לכוכבי חפלות • ולהעלות
 להם עולות • ולעשות כונים למלאכת השמים • ועל זה ראו להחרימו בכל הערים • ומותר להרגו ביום
 הכפורים • האל ישמידם ויאבדם ולסלות להם לא יאבה • ובערו שניהם יחדו ואין מכבה :

בילות בתבל שוטטה לא שקטה • עד כי בלבו כיצאה מרגוע :
 לו וגעה ירו בים סוף יחרב • או בנהרות חדרו לנבוע :
 או קרבו רגליו בקרמון קנאו • אל רוב יבשתו הררי גלבויע :
 או בעשבים יבשו פי נשרפו • או עד דגיי ים תקנו לגווע :

ומשם באחי להר אמרים • ושם מאנשי החסד הנקובי נקוב • רבי יעקב לדעתו מאוס ברע ובחור בטוב
 וממחר קהלחם רבי שארית • הוא ליושר פליטה ושארית • ולו שבעה בניס משכילים ונבוכים • ומטובי
 העיר רבי פתחיה הלורף היה איש גדול בעניניו • ונכבד בהמוניו • והשאר אחריו בניס נחמדים •
 ומעשיהם נכבדים • והשר רבי פרמיה המלרי נכבד במפעליו • ונחמה במעלליו • ושם שני האחים •
 הכהנים המשיחים • רבי אליעזר ורבי ברכות היה איש חסיד אציקס • והבני מלאו מקומו במעשיהם •
 ורבים בעלי מעשים ישרים • ופעלים מאושרים • ומשם נסעתי לארץ חמת • ושם הסר הגדול רבי עוזיא הוא
 משנה למלך • ומפרי שפתיו יהן מעדני מלך • בימיו ישבו היהודים בטח בכלו • ובלעדיו לא ירים איש את
 ידו ואת רגלו • וכל שרי המלוכה מיתלי כמטר לו • וכל עבדי המלך בגלל מעשיו הנחמדים • מנטאים
 את היהודים • כילו מדות הבונות • ושמעו הולך בכל המדינות • ברוך ה' אשר שלחו לעמו למישיע •
 שאובדים להושיע • והנודדים להרגיע • והרעבים להשביע • ובימיו חור בת ציון גיע • ויכו עליו למשביע •
 ומציון מכלל יופי אלהים הופיע • ועל פזורי ישראל בקול שופר יריע • ויבנה בימיו מקדש אריאל • וצא
 לציון גואל • ואסף כדתי ישראל :

לעוזיאל בחר האל פעילות • לשומייהם חשוקות ואהובות :
 ואלו שם ימינו בחדרים • או מלאו פני הגל תנובות :
 עצתו למלוכה יעשו בה • אשר לא יעשו שולפי הרבות :
 הקי בה יגברו לכבות חלוישים • ושכי בזכרים הנקבות :
 ובו הרחיב לעמו האלהים • ובעדו שם אמת אקרא רחובות :

שער ששה וארבעים

סה

ומטובי חמת הדיין רבי מצמר • לשונו כסף נבחר • ושם הרופא רבי דוד הוא איש חמים • ולו מעשים נעימים • ושם רבי יצחק משרת משה מבחוריו • ולומד מלאכת הנגון מעוררו • והוא איש משכיל ומבין • ומשם נבאתי לעיר המלוכה • היא ארם לובה הגרוכה • בי שם לובה היא חת הברכה • כל מדות תמורות אוספת • והיא על ראש המלכים מלנפת • ומלמד גועס מדות קהלים • ותמורות אצילים • צא אצילים שלשים שנה מושיעורו • מארץ מערב • הוא הקב"ה רבי יוסף מערבי חכמתו בקהלת • ושכלו כגהלת • ולשונו אש אוכלת • וישא משלו ויאמר

וַיִּטְרוּף לֵב מִתִּי שֶׁבֶל כְּרָבִיא׃
 בָּעֵת יֹאמֵר לְצוּלָתוֹ תַּרְבִּי׃
 וְאִם הֵם כְּאֵלֵי שָׁעָהוּא כְּתִשְׁבִּי׃
 אֲשֶׁר הֵם בְּזִמּוֹן לְפֶאֱרָר וּלְצָבִי׃
 אֲשֶׁר יִדְעוּ קִרְאָא אִמִּי וְאָבִי׃
 וְצָבִאוֹת כָּל יָקָר אָסָף וְהִצְבִּיא׃
 מְשָׁחוּ אֵל בִּישְׁרָאֵל לְנָבִיא׃
 נְתָנָהוּ כְמוֹ נֵר מֵעֶרְבִי׃

גְּבִיר יִשְׂאֵג בְּכָל חֲכָמָה בְּאֶרְיָה׃
 וַיִּם חֲכָמוֹת לְפִי נִקְרַע וְנִבְקַעִי׃
 וּמִפִּי יִלְמְדוּ חֲכָמָה חֲכָמִים׃
 יַחֲיד הַדּוֹר אֶבֶל הוֹלִיד יִלְרִים׃
 וְלִמְדוּ עֲנִינִי מִיֶּסֶר בְּטָרָם׃
 וּבָא מִמְעַרְב לְשָׁכוֹן בְּמִזְרָח׃
 וְלוֹ הַדּוֹר יְהִי דוֹר הַנְּבִיאָה׃
 וְרוֹ קָרָם יְהִי גִמְצָא בְּצִיּוֹן׃

הוא ים התעודות • ולו בכל חכמה עשר ידות • וכלו מלא חמודות • הוא החיה בחכמתו רבים מצני לובה ונפח רוח חכמתו בפגריהם • ותצוא בהם הרוח ויחיו ויעמדו על רגליהם • ואחד מחלמידי • וגמולי חסדיו • העז פניו בפניו • ומרד עליו כעצד המורד על אדוניו • והשחית דרכו • וכשא ידו במלכו • ולא זכר החסד אשר גמלהו • כי מאשפות הרימהו • ובין החכמים השיבהו • וכשא כבוד הנחילהו • ומארץ לשחק העלהו • וראש כל נדיבי לובה ונכבדיה • ומזרע תסידיה • זרע ראשי הישיבות • הנכתרים בכל מדות טובות • שני עמודי הגדולה • וגלה לראש הגולה • אשר הגדול רבי עזריהו יצרכהו אל • ואחיו ראש כל נדיבי עולם רבי שמואל • יגדיל שמו האל • זרע היחס הקדוש בני הנסוכים מראש הוא הראש רבי נסים בחירי האל וידיו • זרע אברהם עבדו • הוא אברהם ראש הראשים • וזהו הנפשים • ורד עם אל ועם קדושים • הוא כתר על ראש הישיבה • ופאר בני דמשק ולובה • אשר השכינה שכנה על פניו • ויראת ה' כלפיד בין עיניו • ובעת האל בחכהו • כזה מצאהו • ואלו אברהם אבינו השיגהו • ערך לאל תודה על העושה אשר גמלהו • אשר איש כזה מחלציו הוליאהו • ואלו צדקו גער צים יצשהו • ואלו הושלך באור כסדים לא שרפהו • כי מלאך ה' לבאות הוא • וזאת המשפחה היא נכתרת מימי האבות • בכל מדות טובות • ביחס נעלה עד לב השמים • ונדבת לב כים גדול ורחבי ידים • ובחסידות ונקיון כפים • ומתק לשון וחסן שפתים • ומן הענוה על פניהם כסות עינים • אין בקהלות מצרים מגיע למעלותם ולא באנשי ארץ העצבי בעלי מדות כמדותם • ולא בכל אצילי לובה אשר לא יתפאר ביחס אבותם • ולא בהמוני אשור אשר לא יחרד לשמוע תהלותם • ולא בצני עדינה אשר יסיג לקצת חמודותם • וזה אשר הגדול רבי שמואל אסף המדות הטובות • כאסף צלים עזובות • דלתיו לכל עובר ושכ פתוחים • וביתו מלון אורחים • שם יתקבלו התושבים והאזרחים • והמעורבים והמזרחים • ואלו צהון ועושר יש ידו לאל • העשיר כל שואל • ולו בן כאור שחר מזהיר • ושמו מזהיר • עולה במעלות אבותיו • ויוסף עליהם כנועם מדותיו • האל יפאר צו משפחותיו • ויאריך בחיי אביו ימיו ושנותיו • ושם הרופא אלעזר • יהי שמו נגזר • כי ישים חוק האל נשבת • ויחלל מועד ושבת • ופעם אחת שלח מלך חמת בעבורו ונסע אליו ביום השבת • ממדבר צין עד רחוב לבוא חמת • הן אלה קצות דרכיו והיה מקדס מחגאה צלא חבונה • וכאל מננת ימה וצפונה • והנה כפיר צה מן המערב צכת וחיל • ויחמרמ' אליו ויד את האיל • וישבר את שתי קרניו • ואור עיניו • הוא הרופא הגדול רבי יוסף

ספר תחבמוני

המערכי אשר גלה לו אוילותו • והודיע לכל העולם פחיתותו • וממזרח אלילי לזכה וגדוליה • ופארץ קהליה • רופא המלך רבי אלעזר • הוא לעם הקדש טפסר ומכזר • במלוכה כאזר • ובאזור המטרה כאזר • ולובן משכיל ממדות השכל • אלפים צת יכול • וגם בני אחיו הגונים במעשיהם • ומסוה הענוה על פניהם • וכבוד ה' זרח עליהם • וממזרח חסידי לזכה וחכמיה שלשת בני המעולה • כל אחד מהם ממדות טובות ממולא • ובכתם אופיר לא יסולה • צלשתם הכל המטרה צל ירחק • והחוט המשלש לא במהרה ינחק • הגדול מהם אחוז מעלות גבוהים • ומטה עלה אל האלהים • לבט הענוה כמדו • וכל בני הדור רחקו ממנה וגם מטה לבדו • והשני מדובר בו נכבדות • דניאל איש המודות • פניו פני איש • ולבולב עירוקדיש • כבש יצרו ולא נכנע תחתיו • ומאם תענוגי הזמן ולא היה מחפעל ממכותיו • וישם דניאל על לבו אשר לא יתגאל בפח צב המלך וביין משתיו • ויוסף הוא השליט על המדות הנעימות • ולוכד מזכרי המזמות :

עֵנֶק מְפַנֵּינִים מְמוּלָא:	שְׁלֵשֶׁת בְּנֵי הַמְּעוּלָה •
בְּעֵינֵי אֱלֹהֵי מְעוּלָה:	מִשָּׁה שֵׁפֶל לֵב אֶבֶל הוּא •
יֵאל רַק בְּפִו לֹא יִסוּלָה:	קִצְרוֹ תְהִלּוֹת בְּרַגְוֹ •
וְנִיבּוֹ צָרִי צִיר מְעוּלָה:	וְיוֹסֵף יִסוּר הַתְּבוּנּוֹת •
כָּל יוֹם פְּגִיָּהִם יִתְקָה:	דּוֹאָה גְדוּלַת שְׁלֵשֶׁתָּם •
בְּחַר יִי בְּאַלְהָה:	וְיִדַע הָבִי מִבְּנֵי אִישׁ •

וממזרח גדולי לזכה וראשיה • וזרע קדושיה • שני שרי לזכות ישראל רבי ישועה ורבי יוכן הם עמודי המלוכה • ואדני המעלה הנסובה • ושם מן השוים הנכבדים • השר רבי חנניה מקור החסדים • היו לזכותיו נגידיים וחסידיים • ובעלי מעשים נכבד • והוא אוסף כל מדה טובה • ומעשיו תפארת ארס לזכה • ולו בן ברוך מצניס • ונטע נעמנים • החל יאריך שניו • ותחת אבותיו יהיו בניו • ומגדוליהם בני השר רבי שמריה • מונחר ועזבדיה • היה אביהם לראש הזמן כליל תפארת והצניס למדו מדות אביהם • וכמעשיו מעשיהם • ומהם רבי יוסף בן החסיד רבי חסדאי • ינוח כלל שדי • היה אביו תחילי דורו • וראש לכל חסידי עירו • ויחיד בעניותו וישרו • וזה הבן רבי יוסף • למעשה אביו כוסף • וכל מדה טובה אוסף • ומהם רבי יוסף צר מטה חכם בחלמוד הורה • וחלומה יזיח לאורה • ומהם החכם רבי שמריה בן הרב רבי ברוך עהור לב ונקי כפיים • ומנעוריו ירא שמים • ומהם השר הגדול רבי שמואל סופר צניס המלך הוא משכיל בעמו • ונכבד בשער מקומו • ומהם הרופא רבי חנניה בן כללאל הוא ענו ונחמד • ושכלו לא ימד • ודרכי המוסר למד • וביחו פחות לתלמידי חכמים • וכל מדה צה חבלים נפלו לו בעימיים • ומהם השר רבי מנחם בן זביה היה אביו כתר המטרה • ולין תפארה • והבן בו כל מדה טובה • לו היתה בו גדבה • ומהם השר הנכבד רבי נעים הוא מגדולי קהלתו • והון וגישר צביתו • ובו כל מדה טובה • הכל בינו ובין הגדבה איבה • לא יתנדב בהונו • כי אם לפיהו ולבטבו • אך לכל שואל ידו סגורה • מהתנדב באגורה • ומהם רבי יהודה הרופא בעל מעשיה המודים • ופועלים נכבדים • ומזרע לדיקים וחסידיים • ומהם החכם רבי יחזקאל • דרך חבונות יסקל • ונחיצו מיסור לא יעקל • ומהם רבי אברהם צ"ר משה ענו וישר • ובכל מעשיו מאושר • ומהם הדיין רבי חסדאי הוא מגזע נכבדים • ומזרע חסידיים • נחמד צמדתו • וחורתו אומנותו • ומהם החזן רבי דניאל הוא ערב נגינתו • ונחמד בחפלתו • יכבוש בכופים שירו לזכות עם הקדש • וכשמע קולו צבואו אל הקדש • ומהם הפחור הנעים עובדי' בן עלי מחוק מרצם • וניבו כל ציר יחצם • ומנעוריו כסות הענוה לבש • ובו מדות נעימות • ופעלות תמימות • ומהם השר כולל החמודות • אשר לו בכל מדה טובה עשר ידות • רבי סעדאל בן השר רבי עזרא זכרו לצרכה מגזע היתנים • וברך מצניס • אוסף כל המדות הטובות • באסוף בליים עזובות • ושם הרופא הנכבד

השער השישה וארבעים

סו

החכם רבי פנחס הוא מגדולי עמו • ונדיבי אנשי מקומו • ומהם רבי יאשיהו רוקף יושר • ודורך דרכי פוטר • ומשם הלכתי למערבה • ושם קהלה חשובה • ונתוכם רבי שלמה המערבי חסיד וענו • וחמים בכל ענייניו • וכמוהו בניו • ומשם באתי לעיר שרוג • ושם הנדיב רבי אלעזר הבבלי יועץ נדיבות • ומעין נדבות • שלחנו ערוך לעוזר ושז • וזיתו פתוח לגר ולתושב • ומשם באתי ארם נהרים • ומטוביהם רבי יפת הירא שמים • והחזן רבי יוסף תאוה לעינים • ומשם הלכתי לחרון • ולא מצאתי שם המדון ויתרון • רק פגעיהל בן עכרון • ושם רבי לזקה ירא שמים • אבל הוא סגור ידיים • ושם הרופא רבי מלליח • על מי חבוכה יפריח • ועל אויביו יריע אף יצריח • ושם סופר המלך עובדיה בן עלי ריקס מחכמה ומדעת • כבהמה שוסעת • לא למד מן החכמה כי אס אמן וקדוש • ולא יבדיל בין זנב לראש • וכראותי אותה מלאה יהו כבור נסתם • ונתחברתי עמו כי ראיתיו איש חס • ולא זכרתי דברי רבותי נפ מרחיקים משור תם • ומשם הלכתי לכלנה • ושם קהלה טובה • כלס חסידים ויראי שמים • אלוהי פורשי כנפים • אבל כלס סגורי ידיים • והונס עליו בפבל ובנחושחים • ותחת בריח ודלתים יזכראשם רבי למח הוא למחה' לצבי ולכבוד • ובו כל מדה אהובה • חזן מן הנדבה • ואחיו רבי עובדיה אלויש ידו לאל • היה מעשיר בנדבחו לכלל שואל • ומהם הבחור המשכיל יצחק צ"ר משה הוא משכיל ונחמד • ושכלו ומוסרו לא ימד • ושם היה רבי שמחה ור' חלפתא • אשר כל מדה טובה בהם היתה • ושניהם יראי שמים • ונדיבי ידיים • כשני כרוזים פורשי כנפים • ונדבתם היתה לצבי כלנה • מגדל עוז וחומה • ויבואו שני המלאכים סדומה • ומשם הלכתי לאשור • ושם ראיתי השר רבי נסים יחיד בענותו ובנדבתו • ואין באשור בית פתוח לרוחה כי אס ביתו • ואין עושה חסד בכל עובר ושז זולחו • ושם ראיתי דוד ראש הגולה היהודיה • ובן אמותו הודיה • אין להם שני צבני זמניהם • ואין מי יעשה כמעשיהם • וחקר לשוכי לשפר קצת מדותיהם • ושם איש כבל פורט מדרכי קונהו • ברכות שמו ואין בכל רשעי ישראל כמוהו • ולורתו • חגלה לך נבלותו • ותאמר בראותך דמותו הנבזה • רק אין יראת אלהים במקום הזה • ועליו יאמרו המושלים

בְּמִן בְּרָכוֹת הִיא כְּרוֹב שׁוֹקֵק : שְׁמֵנִי כְּסָרְיוֹ בְּחַיֵּי יַעֲר :
 קָרְאוּ שְׁמוֹ נְאֻמָּן וְהוּא חֲנָף : לֹא יֵאֱמָן בּוֹרֵק אֲנוֹשׁ בְּעַר :
 אֵל תִּאֱמִינוּ בּוֹ עַלֵּי שְׁלֵשׁ : עַל הַזֶּן וְעַל אִשָּׁה וְעַל גַּעַר :

ובבואי אליה • ראיתי קהליה • כל איש מהם בחיקהם כלות נרדם • והנה אין שם איש וקול אדם • כי הם הסוס אסור • והחמור אסור • והיא ליהודים כמו בור • ונפל שמה שור או חמור • וציוס גלו מירושלם עדת הצור • גלו החסידים לדמשק ולמצרים וישכנו מחוילה עד שור • וצאו האובדים בארץ אשור • ומשם נסעתי לעדינה • היא פאר כל מדינה • ושם היו מעולם גאוני חבל • אבל אבדו היום זקניה • ובותרו געריה • ונעדרה הסלת • ונשארה הפסולת • ופסו החסידים וגותרו המורדים • ומחו השחלים • וקמו אחריהם שועלים • וכמה קורות קראוני בעת אליה באתי • ואבקש מהם איש גודר גדר ולא מצאתי • כי כלם הסתירו ממני פניהם • ואנכי הסתר אסתיר פני מהם • וראש כל גדוליהם יוסף בן שצר לא ראיתיו ולא ראני • אבל ידעתי אס לא ידעני • ואלו הא אהבו אהבני • רק מאסו וזכרו על כן מאסני • אבל מצאתי ממבחר חכמיהם וחסידיהם החכם רבי יצחק בעל נפש יקרה • ודרכו דרך ישרה • ומשם הלכתי לעיר חוך • ושם מושב הנגיד הגדול בחיר האל • השר רבי שמואל • אשר הוא מגדל עוז לכל צבי עמו • אין בכל ארץ שנער גדוץ רק הוא לצדו • ולובש בגדי המופר כמדו • ושני אחיו שני נכחרות הזהב • צם חשק האל ואהב • כלם נחמדים וכלם נדיבים • ובשלשתם ימלאו הנודדים מכות והעיפים יחליפו כח • שלשה אלה בני נח • וישא משלו ויאמר

קָהָה סוֹר הִי הַיְהוּדִים הַחֲשׂוּבִים : אֲשֶׁר מֵיָם וְעַד מִזְרַח נְקוּבִים :
 קָצַתָּם קוֹפְצִים יָדָם בְּרוֹנָם : לְכָר שׁוֹאֵל וַיֵּשׁ מֵהֶם נְדִיבִים :

ספר תהמוני

וְשִׁמְתִים בּוֹ בְּעֵט בְּרָזָל תְּצוּבִים׃
פְּעָלֵיהֶם הֵלֵא הַנְּסִיבֵתוּבִים׃

וְחִבְרָתִי בְּכַפְרֵי אֶזְשִׁמוֹתֶם׃
לְמַעַן יִחַז דְּרוֹר אֶתְרוֹן אֶת׃

השער השבעה וארבעים

בשבה כל מדינה זאת אומרת אני אעבור ראשונה:

נאם הימן האזרחי נסעתי מפתור לחרץ כפתור בעת נשמע קול התור ובעודי הולך בדרך ואני חוק מכאוב רפה בדרך וחוס היום נורא ואיום ישרוף באשו הגויות וישרוף בכחו האריות ויוליח מתעוניהם הנחשים והסיות עד קלרה רוחי וסר ממני כחי וירדתי מעל מרכבתי לתגר מקוט לשנתי ולהגית את בהמתי וארחה תחת כללי הכמחים צין אחים איש נלכד בהבלי שנתו ונקשר בעבו' תנומתו וכאשר קרבתי לאיוונכבתי עליו הקיץ והוא חרד מתכומתו ויצרח עלפני ונטה מפני ואומר לי שלום לך אל תירא מלאת אה לזרה ופגשת איש חברה ועתה הגידה לי מה לך פה ולכחך איפה ואכה עיר מולדתך ומה מלאכתך אמר הורי זרע אמונים מצני הקנים ומעוני אלון בצעננים וכאשר הריחותי הדסי אמריו ועעמתי לוף דבריו הכרתיהו וידעתי כי הוא חברנו חבר הקיני אשר דרש חיבו ואשב עמו ללקוט בדולחי נאמו ואומר לו ספר לי מה הגדולות אשר ראו עיניך ושמעו אזניך ויאמר כן דברת ואני מזומן לכל אשר שאלת שמענו פי מימי קדם אשר מעולם החפארו המדינות העדינות כלם אשר ממזרים ועד עולם ופרקו עולם והתהללה כל מדינה ציפיה והדרתה וחקנא כל עיר באחותה ונען נוא אמון בראש ההמון ותאמר לי יאחה מלוכה כי ברית עולם שמורה לי וערוכה והאלקרא שמי נוא אמון כי אני לו לבח ואהיה אללו אמון ובנארי ענק הים הנותן לי עז ועזמה ומלביש כוארי רעמה ויפיי כזה הטוב לא יועם ודרכי דרכי נעם ואני בית כחיבות נכבת ועל מצואות ים יושבת ומי זאת מז המדינות אשר חגע בשולי והגיע אלי ועל ראשם ירומון דגלי ויכסוה המון גלי ותשא משלה ותאמר

לו העשה כל עיר מעיל זוהר
או נתנה כסא הפחוג שחק
בסאי עלי ראשם ואם יגאו
וצבא שחקים לה כמו פעמון
או בנתה מעל זכול ארמון
יד יתנו כלם לנוא אמון

ותעו מזרים ותאמר אני תלוה לעינים כאוה כירושלים אני עיר הומיה ולי תהלה דומיה ולי עז ותושיה וכל אנשי אנלי ארץ וסוחרי נכדי ארץ ואלי גוים יבואו מאפסי ארץ וסביבי היאור הכאור אשר מנפלאותיו זרם בחשך אור אשר מגן עדן מולאו ועד מזרים מוצאו וכו נראה גוראות היו לאל לעד ולאות ותשא משלה ותאמר

לו הארצות יעלו שמים
או עלתה מעלת יקדם עד זבול
בי המדינות בשפחות או כמו
לי נחשבו מדרך לכף רגלים
מעלת יקדי עלתה כפלים
בנות ואמם נחשבה מצרים

ונען ירושלים ותאמר בהיותי בימי חרפוי השכינה שכנה בספי וחמדו ארצי מלאכי אלהים והייתי מחנה אלהים ויקנאו בי כוכבי נגוהים כי כבוד אל בהיכלי והקדושה באוהלי ואור עולם על דגלי והמסידות באלי ובהבואה בזקני ועוללי ועתה בעון מחיסודי גלה כבודי והערה יסודי והמקום אשר שכנה בו הפנינה חשכן עליו עכנה ובמקום הקדושה והנבואה נגאלה מוראה ורוח העומאה

הטומאה • וזנוה האולמים • אלילים אלמים • וזרות כלמים • וזכל זאת יש לי צעיני העמים מעלה
ויחרון • ושמי על כל הארצות לפאר ולזכרון • ותשא מטלה ותאמר

תִּדְבֹק לְשׁוֹכְלֵי אִישׁ לְמַלְקוֹתָיִם • בְּנִיּוֹתַי יְעִיר יְרוּשָׁלָּיִם •
מִחֲנֵה אֱלֹהִים הִיא וְצוֹר פֶּתַח שַׁעַי • רִיָּה לְנֹכַח שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם •
כִּי הִיא מְאֹד עוֹלָם לְכָל עֵין הִיא • חַיִּי לְבָבוֹת תְּאֹת עֵינָיִם •

וחען עכה ותאמר אנכי האזן הראשה • וארצי ארץ קדושה • כי אני חזללת השרון • וסניבותי הכרמל
והלכנו • ותבור וחרמון • ותשא מטלה ותאמר

אֲנִי עָבָה אֲנִי הוֹרֵךְ מְדִינָתָה • כְּלִילֵת הֵן וְאִין קֶץ לְתִבְנֵנָה •
וְהַכְרָמֶל סְבִיבֵי עִם לְבָנוֹן • וְשֵׁם נִגְלָה כְבוֹד שׁוֹכֵן מְעוֹנָה •
וְאֶרֶצִי מִיְמֹת עוֹלָם קְדוֹשָׁה • וְאֲנִי שְׂכֻנָה לְשִׁכְנָה •

ותען דמסק ותאמר לי יאתה המלוכה • ומעלתי מקדמי ארץ נסוכה • ילא שמי בכל העולם • עד נשכחו
נגדי שבער ועילם • לנעם חמודתי • ורוב ערובותי • ורוחב מסלותי • והדרת חולותי • שמש הלניף
מראשותי • והכוכבים יסקו מרגלותי • וכל דבירי עליות ואשכנזים • וכל דרכי גלות ומשחצים • וזתוכי
כל תענוג ינעם ויטפר • וסניבותי אמנה ופרפר • וכל גבעותי והרי גנות ופרדסים • כמים לים מכסים •
ומהם יטפו ההרים חסיסים • ותשא מטלה ותאמר

לִי יֵאָתֶה מַלְכוּת לְמַעַן כִּי • שֵׁם הַיְקָר כֶּסֶף לְמַלְכוּתָהּ •
הֵן כָּל כְבוֹד עוֹלָם וְכָר הוֹדוֹ • תִּשְׁפַל לְמַעַלְתִּי גְדוּלָתָהּ •
כִּי בּוֹרְאֵי הַיָּשָׁבִין כְבוֹדוֹ תוֹךְ • חֲדָרָךְ וְדַמְשֶׁק מְגוּחָתָהּ •

וחען לובה ותאמר אני נר מערכה • וניר ממלכה • ומעלתי מדור לדור נמשכה • ועל עמוד המלוכה
נסמכה • וארצי לצנה כלצנה • וצמיני מעדנים דשנה ורעננה • ואני כלילת יופי • בלי דופי • אם תרד
עמקים או תלך שפי • וצי ממתי הקמה אלילים ורמים • והמה חכמים מחוכמים • מהם רופאי
דפאים • ומהם מחכימי פתאים • ומהם סופרים מערכות עז יערוכו • וצשצט סופר ימשוכו •
ותשא מטלה ותאמר

עַת נִזְכְּרוּ אַרְצוֹת זְמַן יַחַד • הֵם נוֹתְנוֹת יָד לְאַרְצֵם צוֹבָה •
בְּסֵאֵי בְרֵאשׁ בְּלָם וּמֹל שִׁיאֵי • שָׁפְלוּ וְגַם שָׁכְבוּ לְמַעַצְבָּהּ •
וּבַעֲת אֲדוּמוֹת אֱלֹהֵי כָלָם • קָמָה אֱלֹהֵי וְנִצְבָּהּ •

ותען אשור ותאמר באשרי כי אשרוני צנות • ושכחוני עדינות • וקנאו צי המדינות • אני אשור מאושרת
צמעלתי • וכשמיי כן תהלתי • ימעט כל מהלל לערוך גדולתי • כי אני אוספת התמודות • וכוללת
המידות הנכבדות • ותשא מטלה ותאמר

עֲלֵי כָל עִיר אֱלֹהִים כְּבָדָנִי • וְשֵׁם לִי כֶּם יְקָר וַיִּנְטַלְנִי •
וְכָל רוֹאֵי בְחֶשֶׁךְ יַחֲוּ אֹרֶךְ • וְנִמְתִּיק פִּי אֲנוּשׁ עֵת יִזְבְּדָנִי •

ספר תחמוני

ואוון שמעיה ותאשרני:

אני אשר מאשרת בכנותי

ותען בצל ותאמר אני עדינה • פאר כל מדינה • ונגד הודי וגדלי • הן גויס כמר מדלי • ואני אחת
לעיר הקדש • כי מיוס גלו עם הקדש • מעל אדמת הקדש • אני אלי אטפתים • וכללי הסחרתים •
ומאז ועד עתה לא מאסתים • ולא געלתים • וממני ילאו גאוני החושים • והכמי פליליה •
ותשא משלה ותאמר

ואדמתי פאר על כל מדינה:

אני בתר זמן ארץ עדינה

במרגמה ואנכי פנינה:

הכי כל הארצות באבנים

ושכנה תוך לבכם השכינה:

וחכמי האלהים שכנו בי

אמר המגיד וכאשר כלה משליו • ונעם מליו • אמרתיו לו מה יקרו לי מליכותיך • ומה מחקו
חידותיך • ומה ערבו משלית עבודותיך • האל ייטיב גמולך • ויפרוש סכת שלומו עליך •
וקרא בשלומי • והלך מעמי •

השער השמנה וארבעים

החולה והרופא • בתחלואי החשק מוכה ונספה:

נאם הימן האזרחי קורות הזמן • חקעו בלבי ליר כאמן • והסיבוני על ערש מזורים • ויסרוני
בשבת חלאים ויסורים • מקום אשר אסירי המלך אסורים • והייתי ימים רבים שוכב
על ערש דוי • עד כואשו ממני קוי • ונאלו כל הרופאים במדוי • וייעלו אותי אוהבי ורעי • וחברת
מיודעי • ללכת אל הרץ הגלעד • ושם אמלא לחלוי כרי ומסעד • ושמעתי לקולם • ועשיתי כפי עצתם
ושכלם • ובאתי אליה בחמת רוחי • וחולש כחי • ובעודי מתהלך בעיר ואחזבונן ביופי בניניה •
ונעם עניניה • ראיתי איש זקן עליו הוד מלכות ואימה • ומלבושו שם ורקמה • והוא יושב על
מלכה רמה • וכאשר שאלתי עליו • אל הקרובים אליו • אמרו לי זה רופא חנם • ירפא לנשכרי לב
מיגונם • ובעודי מחזבונן עני • ראיתי איש עומד לפניו • ודמעו יורד מעיניו • ויאמר לו כי
אלוני עבדך ילא בקרב המלחמה • עם גבירים בעלי זרוע רמה • ומלאוני גדודים חלוצים • כאלו
מן האש קרולים • או מן המות חרולים • והירוני בשני חלים • פלחו צם כבדי • והגדילו אירי • והאיש
אשר חליו נחחו צי • וחלוציו פלחו לבבי • צידו צרי • ואחור פאות חלעי • והוא שוחק לבכיי • ושמת
לעניי • אקרא אליו ולא יענה • ואצעק ולא יפנה • ואני שמעתי עליך • כי בידך ובחליך חעלה •
לכל מחלה • ומזור • לכל מזור • וארוכה • לכל מכה • ומרפא • לכל נספה • ועתה הושט לעבדך
שרביט מחלחך • וינפש בן אחך • אמר לו הרופא אם זאת לדבר דברי סודות • או לנסותי בחידות •
לך מעלי • ואל תקרב אלי • ואם תבאר עניניך • ותגלה מפוניך • ארפא מחלחך • ואשיבך דבר על
שאלחך • אמר האיש כה יעשה לי אלהים אם חעלים סודי או אפנה • ואם אמיר האמת או אשנה •
אני באתי במלחמת חשק ואהבה • לא במלחמת מריבה ואיבה • ונקראתי במערכת עפרים • לא
במערכת גבורים • ושלפו עלי חרבות העינים • ולא חרבות הידים • והורוני בחלי ראותם • לא בקלי
קשתותם • והבעירו בלצבות • להבות מן האהבות • וערכו עם הקרבים קרבות • ואיש מהם מטך קשת
עיניו לחמו • ופלח כבדי ויו מדמו • ויורה לבי בחלים שנים • מן העינים • וזה לי ימים רבים •
האמה ברוב מכאובים • אחטטף בנגעי לרגעי • ואחגולל בפלעי על יצועי • והלבי אשר הורני
והסגרני • ועל ידי חרב עינו הגירני • אתו כרי מקלתי • ובידו רפואתי • אבל הוא לוחק לבכיתי • ושמת
לאנחתי • ויבאה לדלותי • ובוה וסקן ענותי • ואני שמעתי עליך • כי יש לכל חולה רפואות במליך •

שער שמנה וארבעים

וישא משלו ויאמר

חַיֵּשׁ נָא רַפְּאֵי וְאַרְפָּא׃
 קָרוֹב צָרִי גִלְעָד וְאַתְּ רוּפָא׃
 דָּלָה וְהֵלֵב עַד מְאֹד רַפָּה׃
 לְשֵׂאוֹל בְּצִיר הַשֶּׁקֶ וְאַסְפָּה׃
 יִהְיֶה כְּשִׁמְעֶךָ פְּעִלְךָ יָפָה׃

טָרַם אֲיִשָּׁר אֲגִיעַ וְאַסְפָּה׃
 אֵיךְ אֲצַעֲקָה חָמָס וְהֵן אֲצַלִּי׃
 צָרִי מְאֹד חֶזֶק וְהִנָּפֵשׁ׃
 אִם לֹא תִרְחַמְנִי אֱהִי יוֹרֵד׃
 בְּאִישָׁר שְׁבַחֶיךָ מְאֹד יָפוּ׃

וכשמוע הרופא שיריו • לחק על דבריו • ואמר לו אל תירא כי אני אחן לך שתי רפואות • יהיו לך
 לעד לאות • תעשה הראשונה • ושיא העליונה • כי נה תעלה תעלה לצורך • ותמלא מזור למזורך •
 ואם לא תוכל עשותה • כי לא תמלא לרכי רפואתה • עשה השנית ובה תמלט מרדת שחת • ותמלא
 צחת • והנה לך הראשונה • העליונה • אחת קח לך מבשמי החברה • וסמי הידידות היקרה •
 ואצקת האהבה הצרה • ושושני השפחים • וחצלח העינים • ותפוחי השדים • ורקח האפים •
 וסעיפי הקומות הנעימות • אשר תניפס רוח הנשמות • וצדלח השנים • וכפור הידים • ותשחק
 הכל עד אשר דק בנקיון כפיים • ותלוש אותו בדבש המלקוחים • ותשים עליו מעט מצרי העפעפים •
 ותקטירם במור האפים • זקטרת הנחירים • ותקח מזאת הרפואה לא יום ולא יומים • ולא חדש ולא
 שנים • רק דבר יום ביומו ערב וצקר ולנהרים • ואז תרפא בעזר' שוכן שמי' • ואם לא חגיע ידך לכל זה •
 ותראה כי לצך חלש ורזה • תקח לך אגודה מעשב התקוה • ולענות החסק והתאווה • וסמי התוחלת •
 ורוש ההכנעה והמטאלת • ועשב האנחות • ועלב הרוחות • ותחציר אליה פרי הפרידה • וענפי
 החרי והחרדה • וליצי החוגה • וקילי הדאגה • ושרשי העלבון • ועלי היגון והדאבון • וטרפי
 התשוקה • והלירי המלוקה • ומררוח האנקה • ותכתוש כל אל העשבים • במכתש העצבים • וילקח
 עליהם לוג מי דמעות • ממקור הכלעות • ושמת הכל בציר הצירים והיגונים • ופרוד השאונים •
 וחנשלם בגחלי להבים • מן האהבים • ותלניע זאת המרקחת בצלננת ארך הזמנים • לפי רוב השנים •
 ממנו בכל יום • עד יסקוט עצבך בעזר אל איזם •

אמר המניד וצלאתי מאת הרופא מהרתי אחריו • ואני מתעלם מאחיריו • וכאשר ראני משחופ •
 ומחזון • ויען ויאמר

אֲנִי חֵבֵר חֵבֵרְךָ גַם יְדִירְךָ׃
 בְּעֵת תִּרְצֶה לְדַעְתִּי לָךְ׃
 אֲשֶׁר מִיָּם וְעַד יָם מִהֶלְכוֹ׃
 וְתִמְצָא בִּי אֲנִי שׁוֹכֵן בְּתוֹכוֹ׃

וכשרם כלות שירו במלט מחני ועזבני • והלך מאתי כאלו לא ראני • בקשתיהו ולא מצאתיהו •
 קראתיו ולא ענני •

השער התשעה וארבעים

בשבח פירות אילני הגן

נאם הימן האזרחי נכספה וגם כלחה נפשי • בימי תענוגי נפשי • ובהיותי כפרח חפשי •
 להתעלם בצללי הגנים • ולרעות בשושנים • ויהי בקלת הימים השכמתי צטרם
 שכימו המאורים • ועוררתי שחרים • וילאתי בכפרים • להתעלם באהבים • תחת צללי הערבים •
 וצנה רוח שחרים עני משחרת • חגלה לי אהבה מסוחרת • וצלי לשון מדברת • קראה לי לשלום •
 ואמרה

ספר תהמוני

ואמרה לי גשה כאעד הלום • אביעה סודות אליך • נאלתי רוח אהבתי עליך • והנה הבאתי לך
 מפרי אדמתי • ומראשית תבואתי • ריח ערוגתי • ורקת אבקתי • קח נא את ברכתי • ואם תסור אלי
 להחעדון באשכני לללי • וצמא אבי נקלי • תרוה צנוזלי טללי • והייתי קרוב אלי • וכשפחה אחרך
 אליך • ואשא משאות מאת פני אליך • וכשמעי אמרתה • שמחתי בשמחתה ובחשורתה • ואמרת לי אל לבי
 עתה רוץ נא לקראתה • לראות היאמנו דבריה • וילדקו אמריה • וכאשר נדרה כן עשתה • וכאשר
 דמיתי כן היתה • כי הביאתני לגנה • דשנה ורעננה • הסחצכו שיחיה • והתלכדו למחיה • ומיני
 גרש ירחיה • וכפתוריה ופרחיה • ולחי נלניה • כלחי עלומיה • משצלים מעשה רקמה והערוגה
 מתעטפת בצגד עדניה • ומשצלות שניה • וישא משלו ויאמר

פְּרַחֶיהָ יֵאֲרוֹן עַד חֲשֻׁבֹתֶיהָ • כִּמּוֹ גִירוֹת בְּרָאשֵׁי הָאֲמִידִים •
 וְעַל שִׁחַק אֲשֶׁר יָרַד וַיִּפְצֹד • לְכַבוֹתָם יְהִים יוֹתֵר מֵאִירִים •

ובחוד הגנה יצלי מים • ומקום נהרים • יאודים רחבי ידים • ומימיהם נגרים צמודים • בענק גדול
 לחמפור ומפורד • וישא משלו ויאמר

פְּלָגִים יוֹרְדִים עַל רִצְפַת אִישׁ • וְנַגְרִים כִּמּוֹ דְמַעֵי בְּמוֹרֵד •
 וְנִטְפֵי נַחְלֵי יָדְמוּ בְּרִדְתָם • בְּרוֹלַח לַח מְפוֹרָר וּמְפוֹרֵד •

ועל המשאבים • גלות והאשכנים • וסביב התעלות • אהלים מעצי אהלות • ובין גלות עליות • טירות
 יפפיות • וחדרי משכיות • וסביב הערוגות הערוכות שקתוח מים • וצרכות סביבם נלנים ופרחים •
 ומגדלות מרקחים • וכל מיני למחים • ויער לומח עצי שיחים • מהם תפוחים • בשמן המר משוחים •
 כאלט משדי עלמה קטופים • או מלחי צביחן אסופים • וישא משלו ויאמר

וְתַפּוּחִים כִּמּוֹ דָּמִים אֲדָמִים • מְקוֹטְדִים בְּכָל רָאשֵׁי בְּשָׂמִים •
 בַּעֲת אִישׁ יֵאָהֶם וַיֵּאָכְלֵם אֹז • חֲבָלִים נִפְלוּ לוֹ בַּבְּעֵימִים •

ואכלם רמונים • לחים ואדמונים • צם לצירים נכאבים • רפואות בעלבים • ממחלצ הנועם נחלבים •
 ומעלי עדן נקבבים • וכל רמון לח ואדמון • ובהוכו מצכות היופי המון • להם מפניכיהם פעמון •
 ומחוק עליהם טל חרמון • ומצית מימיהם כמירימון • כאלו מפניכו היו בכלמים • ועל כן שבו אדומים •
 מגוללים בדמים • וישא משלו ויאמר

וּבֵן דִּימוֹן יִפֶּה מְרָאָה וְאֲדָמוֹן • אֲשֶׁר יָנוּד לְכָל רוּחַ כְּאֲגָמוֹן •
 וְדִמוֹנִיו בְּפַעֲמוֹנִים סְבִיבֵיו • בְּכָל עֵת פֶּעֶמוֹן זָהָב וְדָמוֹן •

ונגדס אגוזים • צגזיהעס גנוזים • לוצשים צגדים יקרים • וצטעמם לכל פה מתוקים • וכל אגוז נאה
 צחצחיתו • ונחמד בהדרתו • אך הוא בלי לכל מבקש טובתו • ולא יחן לך ברכתו • עד תוסיף להכותו •
 ותחקע את היתד ברכתו • ואשא משלי

אֲגוּזִים רוֹבְשִׁים בְּגִדֵי נְעִימוֹת • עֵלִיהֶם לִיפֵי מְלָבוֹשׁ רְקִימוֹת •
 אֲבָל יִקְשׁוּ מֵאֲדָר עֲרָפִם לְדָרְשָׁם • עֵרֵי יָבֵם וְאֹז יִמְצָא נְקִימוֹת •

ולפניהם עליו תמרים • בקומת עפרים • על קו יושר מיושרים • כאלו גלו מן העלמות • יופי היומונות •
 ואשא משלי

השער תשעה וארבעים

אמרת אעלה על תמר • ובצוף מעדניו אתימר :
 עת אטעם אותו את עירן • ער נופת צוף נגדו ימר :
 ובפני יעלת הן אומר • זאת קומתך דמהה תמר :

ונגהם ענבים ערבים • להטביע רעבים • ומצוף נופת מחוק ענבים • ונגדם שכח כל כעמתקים
 ולא יזכרו עוד בשמם : ואשא משלי

ערבים הם לכל לשון ענבים • ולמאד נעמו לטעום ולאכול :
 ובם שמחת אלהים ואנשים • ביודך אל אשר הפריא ויכול :
 ומרוב אהבת האל באשכול • לזאת תלה מכון עולם באשכול :

ולגדס חאנים מחוקים • לכל פה חסוקים • ובכור הנוע' יזוקים • פרים חיי נפשי • וטעמם לרי ציר
 חנושים : ואשא משלי

תאנים משפת עופר ננובים • ואם לא משדרי עלמה עשוקים :
 באלו התאנים אומנים הם • ואותנו דבש עם צוף מניקים :

וסביבם שקדים • בקנה היופי משוקדים • ומראיהם זכים • ואם גביהם קשים לבוחס רכים • כעלמות
 בחדר באו • ומעין רואיהם נחבאו • ואם איש ישבר דלתותם ילאו לחון • ומסברים יתחטאו :
 ואשא משלי

שקדים שזקדים דלתי נעימות • ומי יוכל לספר או לדמות :
 ומתזכם פרי סגור ואגור • בעלמות הן בחדר נעלמות :

וזכיותם ערוגות • בחוטי זהב ארוגות • והצילים נוללים בששים • ואם יד רוח חניפס יתנעז
 מן הרסיסים : ואשא משלי

ערוגה ארוגה • בשושן וסוגה • ומדב דוה לב • תגר שדאגה :
 ודמעת טללים • בקחיה שחרים • ותשחק ותבכה • ואין לה הפוגה :
 ובת הגפנים • במותה חיותי • וחיי ששוגי • בעת היא הרוגה :

ובחוק הערוגה אילת אהבים • בת כריבים • לחיה ושערה שחרים וערבים • ברה כלבנה • יפה
 בעמנה • בקול ערב מרגנת • ועל כנור מנגנת • והוא כיונק בחיקה ותהי לו לאומנת • ואשא משלי

יפת מראה מנגנת בכנור • ושערה ליל אכל לחיה שחרים :
 באצבעות כשרביטים לבנים • בעין מן או ברולחים ודרים :
 ועת תחפץ גזור לב חושקיה • תחונן קול ויגור גורים :
 ואש השקה יפלח הקבכות • כלפיר יעבור בין הקתרים :

ולפניה גביע מילדמים • אפר בה ישאו דואגים • וישמחו כובים • וישוה הרוגים •
 ית א א 8 א ואשא

ספר תחמוני

ואשא משלי

יין באור עין אשר תמיד • ותחך שו גיריו והוא נושן:
הוא אש אכל יערב ולא יבער • באש ולא ישרוף ולא יעשן:

ונגדה בחורי חמד מחמדי עינים • מחפירים ציפוס בכבי שמים • והם משחעשעים צשירי נגינות •
ודברי רננות • מקור השכל בהגיוניהם • ומעיין הסיר ברעיוניהם • ומולא הכדולח בין שיניהם •
ומזרח השמש על פניהם • וכאשר קרצתי אליהם • חרדו לקראתי • וקדמו בשלום אותי • ואמרו לי
שלום בואך • מאיזן מולאך • אמרתי ספרד אדמתי • וארץ הלבי מגמתי • אמרו לי אל יתשך מרומך •
ובל יפקד מקומך • ויטימולי מקום בחוך הקרואים • והנה רובם חבל כביאים • ובחוכם אבי השירים
הנוראים • חזר הקיני • ובהכירו אותי רץ וחבקני • ויפול על כוארי וישקני • ויאמר לחבריו עתה
תשלם לכם השמחה וההלה • כולא באחתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה • ואעמוד חדשימים •
להחעלם בהם • וללקוט מפרי פיהם • עד נטה הזמן שוט הפרידה עלינו • ויחנכר אלינו • וכחל
צפוך הנדוד את עינינו • והפריד בינינו :

השער החמישים

בשירים נפרדים • מזהב ומפז רב נחמדים:

צאם הימן האזרחי כגד הגיד לי חזר הקיני ויאמר הייתי עם יושבי יעבץ • חליפות
המליפות משבץ • ונפולות התבונות מקבץ • ויהי היום ואני בשער העיר וארא חחת
אלה עבותה קבוצ המון רב • ואספסוף כערב • וכאשר קרצתי בלב משתאה • לראות המראה •
מלאתי חזרת משכילים • מבני הפחות והאלילים • בדברי מליפות מדברים • ושירי נעימות מחברים •
וממחלב לבם פנינים תולכים • וממעין שכלם מים היים שואבים • וזה לזה רובה לנסות • למען
ילמדו מלאכה השיר לעשות • וכאשר ראיתי כי במלאכת השיר באו • ולערוך מלחמתו נלכחו • ידעתי
כי אני גבירם • ויושב על כסא כבודם • ולי יתנו ידם • ואען ואומר אנשי לבב שמעו לי • והקשיבו
למליפות שכלי • אני האיש אשר בנינו הררי עד ירעים • ובשירו הפנינים יוצים • ונחלי איחן בשכלו
יוצים • ויוציה מים מלור החלמיש • והרובה לנסות עדיו יגיש • והמאמין לא יחיש :

אמר ראש הקרואים צמה כותך זה • ובמה גבר שכלך וכחזה • הצשירות • אם באגרות • או בחרוזים
נחמדים • או במילים נפרדים • אמרתי דעו פי לבי בכל קלעיקלע • ושכלי בכל חושיה
יחגלע • ובכל אשר חנסוני • חמלאוני • אשרו לי אם כן השקנו מן המעיין • והשמיענו משירותיך אשר
חזרת בכל ענין • אמרתי להם כדברם אעשה • והודי מבם לא אכסה • ותחלה אזכור לכם שירי
חשובה • עשיתים לבקש סליחה על המשובה • ואשא משלי

ארהי יעלה זכרי למובה • ואל תרחק הכי צרה קרובה:
והבט נא לגודל התלאה • ואל תבט לגודל המשובה:
במידמעי מתה פישעי ואלנא • תהי חטאת יהודה אז בתובה:

אלו השירים כתבתי בהיכל בית הכנסת

שירי שיעה קול צועקים אליך • משהתחיים לפני הדוסר גליך:
דמה ועצמה וניעלית באין • מקום ונגלית במפעליך:

על

השער החמישים

לכנות לך ניה כפי גרליך:
 לעום מגמתם להיכליך:
 לבם ועינם נשאו אליך:

ואלה עשיתים על עיר ירוסלים • צנואי אליה ממזרים:

נעלם לרואים יאמר איה:
 היא מחלת נפשי והיא ציריה:
 יראה ברב עניה ושכ שביה:
 ימחה דמעות מעלי לחיה:

ועוד אמרתי • ועל זה הענין חזרתי:

היות בה כל ימי חיי מנוחי:
 ואתן בה למכה ראש ולחי:
 עדי אגיע וגם כחי ולחי:
 עדי ישאיר עפרה אות במצחי:
 והיא בושמי וטוב רקחי וריתי:
 ואמרח על שחין לבי ויחי:

על חיבור רבינו משה זכרו לזכרה

שכד עול גם מוסר נתק:
 הדוברות על צדיק עתק:

אלה עשיתי לרבי מנחם דיין מזרים:

ולך ברך אלהים הנדבה:
 והיא מלהבי האש חצובה:
 וכל כילי בידך הנדיבה:
 ולא נשאר אנוש כילי בצובה:

אלה עשיתי על רבי אברהם בן הרמ'נס זכרו לזכרה:

הוא באמת עבד לאברהם:
 ארך משוטט בערו נדהם:
 רץ נוד ואתי יעבור במקום:

יח ב 2 18 לאיש

על כן עבדיך ידיהם קצרו:
 אזלם בכחם כוננו מקדש מעט:
 לבך ועינך יהו שמה הכי:

שלום לעיר שלם אשר יפיה:
 כל יום אחוננו את עפרה כי:
 האל אשר אודה למושב לו:
 בוכה לנוד דודה פשובו לה:

לציון שאפה נפשי ורוחי:
 בחשקה יגעמו לי התלאות:
 ולא אתאו לבדתה כל ימותי:
 אחוננו את עפריה בכל יעתי:
 ועת אכסוף לטוב רקחי בשמים:
 עפרה אעשה מרפא לנגעי:

כר משיב על דברי משה:
 תאדמנה שפתי שקר:

ימינה מנהר פישון רחבה:
 לך נפש אשר תפיץ יארים:
 ולו נגעה ימין כל קופצי יד:
 אזי שכו בני דודך נדיבים:

אם היקר ארון לך ארון:
 מיום כבודו נעלם מני:
 פמהו סעיפי לו בעוברי א:

ספר תחבמוני

לאיש אשר היתה בחו בחולה ונטפלת הרה :

ממלא איום ליום מרבה ומספיק :
בחנה מצאה במפיק :

ויונת חזו מנהגת בחק אב
חשבוה בהא רפא אכל עת :

לאיש ידו סגורה ונדבתו עלורה :

ולבו לעצור אוחה יאמץ :
ואף הוא מחליה פתח בקמץ :

ראו כילי אשר ירו כסל ע
אנשים נוקדים ידו כפתח :

לנער נשא אשה זקנה ולה עושר

מרוב כבודו יבעלוה בניה :
מוצק לפחדו גפלו פניו :
רף רב לאין קצה כמו ישגו :

גפלא את גבירתו ביעניו
לו תהיה צורת דמותה תוף ראי
יפיו מעט כימי שנות בעלך ועש :

לאיש משלח מדנים והוא מחסלל בתחנונים :

בלב יקבוץ און ומלא תוננים :
מלובן מפתח מטינה מבפנים :

ראו וקו עולה להפיל תחנונים
בלבן מתעטף כישוף היונים :

על היין

ועת יבדה יקוצו בו גפשים :
משמת אלהים ואנשים :

וכל חדש מאד יערב וינעם
ויין כל אשר יבלה ונושן :

עוד על היין

והוא יפריש כמו נחש וישיא :
וימשוך את לבבי לו ונפשי :
והוא עלה היות שומר לראשי :

ובן שורק חשבתיו נאמן לי
אהבתיו ונגד בי בעדמה
אני שמתי היות שמור בקרבי :

על החסק

על כן שעופי יראו מנשת :
אף אהבתה היתה הרשת :
ענו ועדיו נראתה הקשת :

עיני צביה דרכו ליקשת
נפשי כמו צפור ברשתה נלכדה
עינה דמות קשת אכל פרשה :

עוד על החסק

וכאב חשקו פצעו יין :

סובב חושק על יד הירא :

ירא

שער חמשים

עא

מלבוש רודה על העין:
רק לכבוד חכלילי עין:
החומץ לכבוד היין:

וירא עלמה היא רוחצה:
ונשקהו לא לכבודו:
כן יש אדם סובה ישטה:

צאטה יודעת לקרות והיא נבעלת:

עגיתים רבשה חכמה לבשטה:
וסמון נאמן דעתה לדעתה:

שארוני בער אשה חכמה:
מזמרה לזמרה למופת:

לאיש נדב לוי מנחה ושלחה:

ורא נמצא כימיו דל ומסגו:
וזאת תיטיב והשנית תתבן:
תקנא השניה לעשות כן:

נדיב הלב אשר העשיר בני איש:
שתי ידיו בצרות מקנאות:
בעת תגמול נדבות ימינו:

ונעיתי לאיש מנדיני ספרד כמוהו נדננה לא נהיה • שמו רבי חייא:

שאף שלום לגביר יקר עם תום החביר • וזכרו קול יעביר נדיב הדוד היא:
למי חכמות צמא ורעשות טוב הומה • ערמות היקר מעפר שפלות חיה:
ולו מנדבתו יאז איש נשמתו • יחיה זורתו ונפשו לא חיה:

על השינה

הלובשים לבן ביום אכלם:
עד נודימי נוער יסר צלם:

מודה אני מעשה מתי עולם:
פן שערותי לבשו לבן:

עוד לו

אמנם כסילותם שחין פורת:
לא קראו אחריו עלת קרת:

אישים יריבוני עלי רוב שיערי:
כי לו אלישע אז יהי כו הו אזי:

לאיש חנף ושמו יחק לוי

אמנה אין בלטה • ברום שחק שבתה • שבי נפשי אטה • ועמד הלוי:
יקר והוד ישבה • והאות על טובה • אשר אין חלק בה • ליצחק הלוי:

על הנשיא רבי יוסף ו' שושן פסנפער

נאספהכי אחריו צאן אובדות נהי:
יגון והאל שקמה קרא נהי:

שנה אשר בה יהוסף הגביר •
היתה שנת איד שנת זעם ועת:

ספר תחבמוני

וקודם מותו חדש אחד או שנים שמתנו כי יש שזר במלרוס על הרמ"ם זכרו לזכרה

לבות שומעיו כְּאֲרֵי שִׁמְךָ:	שָׁבַר מֵעַל שָׁבַר נִקְרָא
הַשָּׁר יוֹסֵף וַיֵּאמֶר:	כִּי אַחֲרֵי מוֹת מִשָּׁה בָּוֶע
יִקַּח מִיִּשְׂרָאֵל עֲצָמוֹת יוֹסֵף:	לְשִׁבוֹן בְּמַחֲצֵתוֹ כָּאֵן

בעניני חבל

בְּנִקְרַת צוֹר יָבֵא וְנִחְבָּה בְּמַחֲלָה:	וְרוֹאֵה בְּלִבְכוֹ זְמַן רַע וְנִתְיָכוֹ
וְהִיא אֶרֶץ חוּלָה:	וְתִכַּל בְּמִסְחָר וְכָל אִישׁ בָּהּ יִסְחָר
מְרוֹבָה מְצַלָּה:	וְסִבַּת טוֹבָתָה אֲנִי פּוֹסֵל אוֹתָהּ

לאיש גאה בהונו

עָלָה וְשָׁם בְּזוֹל דְּבִיר:	בְּרֹא אוֹתָךְ נָכַל אֲשֶׁר
כִּי אַחֲרֵי דְרָגָא תְּבִיר:	פְּתַעֲיָהּ נִשְׁבַּר וְשַׁח

שיר מוסר ותושיה

וְשִׁים קִנְיָ מְלוֹן אוֹרְחִים:	אַל תְּהִיחַ עֵצֶל לְבַקֵּשׁ לָךְ מַחֲיָה
מְרוֹוְחִים:	כִּי לֹא תְהִי מוֹצֵא מְנוּחָה בְּמִ-
יִתְקַבְּצוּ תוֹכוֹ וְאֲנִי נְחִים:	הַבֵּט לְשׁוֹן קֶדֶשׁ וְשׁוֹר כִּי רֹא

על אשר הציקוני הפרעושים כליל שנת

לְרוּחַת בְּדָמִי כָּל תַּעֲנוּגוֹ:	לִבִּי לְפִרְעוֹשׁ הַלֵּל יְצוּעֵי
לְהַפּוֹךְ לְאֶבֶל חֲדָשׁוֹ וְחֲגוֹ:	מוֹעֵד וְשִׁבַּת לֹא יַעֲצוֹר כִּי
אָסוּר בְּיוֹם הַשִּׁבְתָּ לְהוֹרְגוֹ:	אֲמָרוּ חֲבֵרֵי הַסַּהֲבִים
הִבָּא לְהוֹרְגֵךְ הַשִּׁבְתָּ לְהוֹרְגוֹ:	וְאוֹמְרָה הֵם אָמְרוּ תִחַלָּה

על הרופא רבי משה בר' לודקה

וְשׁוֹב לְרַעוֹת עֲאֵד צִאֲנָךְ וְעִדְרָךְ:	בְּבִיר הַדּוֹר גְּדוֹר פְּרִצָךְ וְגִדְרָךְ:
וְיִוָּחֲרוּ דְבַר פִּיךָ וְגִדְרָךְ:	וְאֵל תִּשְׁכַּח יְדֵי־סֶלֶךְ יָקוּוּ
לְעִירָךְ שׁוֹב וְשָׁם הִדְרָךְ בְּחִדְרָךְ:	דְּכִי אַתָּה בְּרוֹב מְמִשְׁחוֹלְכֵי

על הנשמה

מִיּוֹם חֲנוּתָהּ נִצְלָה עֲדִיָּה:	חֲנוּתָהּ וְנִסְגְּרַת בְּכּוֹר גְּוִיָּה:
-------------------------------------	--

רמה

מי יערוך דפיה לרוב יפיה:
 עדיה והסידה כסות שביה:
 כלא נוה חשה ומאפליה:
 כל הנשמה שם תהלל יה:

דמה ותתבר אלי כימה:
 יום פשטה הגוף אזי לבשה:
 זורחה בשמש עלתה מבית:
 יוצרה בשתקה הללה כיקו:

על אורך הגלות

ביום ואיך תוכל להתערים:
 יחרום כמו עבר פרות חולם:
 ידמה לעור ישאל אלם:
 תפקוד עון צריו ולא שרם:
 תשיב ויבא יעקב שרם:

חכין גבורות יך גלם:
 רצון בכור גלות ישועתך:
 ישאל בעד הקץ ואין עולה:
 זה רז שנת אלה יקר לולי:
 יה שוב והדר אל לישראל:

בענין בקור בית התפלה

לחיות נעמד ערב ובוקר:
 אשר יראה צפון כל לבוחוקר:
 וידע באמת כי לא תשקר:
 מקנאי מחוות טובי תנקר:
 ואותה אל תהי נות שועקר:

הצר בית קדשך קמתי לבקר:
 דאה עצבי ושור מצפון לבכי:
 יקו לבי וכל שבדי כך שם:
 זרה אויבי כמו דוה ועיני:
 מינה שים עלי גפון נטעתה:

על אישים יחליקו לשונם

ובלשונם יפתוני וגיבם:
 וירעתי הכי ארכם בלבם:
 והכרת פניהם ענתה בם:

ויש אישים מתוקי גיב ושפה:
 גדולי פני רצון ואהבה:
 ואיך יוכלון צפון רוע לבכם:

על ענין הפרידה

הלום יגזן ולא ישכרויין:
 מצוקים אחזה עין בעין:
 חצות ליל יקו לאור ואין:

למתי נד ונע אהיה כקין:
 אקו ישע ולא אחזה ואולם:
 כמו עור במחשבי כלאים:

על אישים גאים

נבזים ועד כוכבי זבול גאים:
 לובעים

ברת אלהים כל בערי גאון:

ספר תחבמוני

לובשים בגדים הם חדשים אך
ידמו לרואיהם אלי בניו
דעים ותליקה היות בהם
המעשים זלים מטולאים:
נאה ושתותיו מדוכאים:
אנשי סדום דעים ותטאים:

על גדיבים נפיהם וקופלים ידיהם:

הנה ראתה עיני אנשים הם כמו
ושמם נשיאים אך בגד בתסנשי
הברמלי נכל וכאחי קיו:
איהם וגסרות וגישם אין:

על איש נאמן חסותיו ונהסך לחויב

ידידותך חשבתיהו כמו מו
בתנתיהו והמכתן בשמש
בצנצנת יקר נצפן ונכמם:
אשר יצא וחם עליו ונקם:

על צפור כלכד נפס

ראו צפור אשר עקה בתוך פח
חשבתיהו כבו אדם בעוקם
ולא יועיל בעת צר לוכנסו:
ולא יועיל כבודו לו בסופו:

על חרב מרוטה

חרב ביד בעלי קרב תעוף
דעי שאלוני למי תדמה
וכמו לשון אש תהלוך חכם:
ואומרה תדמה לשון חכם:

ללמד בני אדם מוסר

אתה תכבד מעלתך
באשר תהי עושה תהי מוצא
אם תעשה טובה תרוממך
כי מעלתך לא תכבדך:
וישאל לאביה ויגדה:
או תעשה דעה תאבדך:

על איש נכל קופץ יד

אם איש נכל יצבור עושר
חיל בלע ויקיאנו
אל איש אויביו יורישנו:
אל מבטנו יורישנו:

על איש גבה לב

בראותך איש אין וישר בו
אל תשת לב אל גאותו
רק בעושר נפשו יקרה:
כי מעלתו מעלת גדה:

על איש כל עת ירוק בבית הכנסת

מימי טוהר עליו לזרק:	ראוי על כל באי קדש:
כי מפניו לא תשכורוק:	בגלל נבזים בוזים אותו:

על ספר המדע

כי בו תפציו ימצאה כל דורש:	ספר כיעץ שתול במי מדע ובין:
המה ענפים לו והוא השורש:	ספרי גאוננו ואם רבו מאד:

על איש ילאו עליו דעות רעות

קדשולו נגע אשר פשה בעור:	הופקד בהר ציון אנוש טמא לראש:
כל יודעיו קראו שמורדאש הפעור:	יפער לכל עובר ושכ עצמו לואת:

לאיש עוזב אשתו ומחולל בטפחתו:

התקבצו שמעו בני יעקב:	מדות אנוש חנה בליעל:
ויהפוך מישור אלי עקוב:	חישק בשפחתו מקום אשתו:
אליו במקצח עז ולב עקוב:	עד ילדה לו בת אשר דמתה:
אותה ולא תפיץ בבת יעקב:	בשמע שמו הרע לבד יעזוב:

לאיש כסיל

יען שכלך גחשל חשול:	דודי נקדתי לך שירי:
אולי לבך עליו ימשול:	ונתיבותיו לך פגית:
ני עור לא תהיו מבשור:	בזכותי מצות יאל לפ:

לחסר דעת

והוא בכר כמו תכור בהרים:	חסר דעת וקר רוח בדעתו:
אוי שקע ושכ ארץ חרדים:	ולו נפקה כבדתו בים סוף:
יהי משיג ברוצו העפרים:	ורו הנה ברגליו קל כראשו:

לאיש עשה סיר מלא זמה ועומאה

מהאדמים העת שותות שכר:	לו שר בנו עמדם פני דודי:
לא חק בתורתו ואת זכר:	זיפי קווצותיו והוד יופיו:

וכשמעי סירו קנאתי עשרה אנשים בעלי שכל וחכונה והחרמנוהו בפירים על קו מרוזי

יז א י ע שדי

טפ"ר תהכמוני

טמא אשר תורתך עָכָר :
חיש בְּתַרְבוֹת יְהִי נִשְׁכָּר :
מִהֵר לַיִד הוֹרֵג יְהִי נִמְכָּר :

יְשִׁי יְשׁוּבָה חֶרֶב נִקְמָה עַל :
הַפָּה אֲשֶׁר נִפְתַּח לְחֶרֶף אֵל :
מוֹכֵר קְרוּשָׁת אֵל בְּעַד טוֹמְאָה :

ויען השני

עַל אִישׁ בֵּיין זְמָה וְחִטָּא שְׁכָר :
עַד כִּי בָּיִד מָוֶת יְהִי נִעְכָּר :
וּלְפִי שְׂאוֹל גּוֹפוֹ שְׁלַח אֲשֶׁכָּר :

אֲנִי אֲדוֹן עוֹלָם שְׁפוֹךְ זַעֲמָךְ :
הַמְטִיר מְטֵר גְּפָרִית וְאִישׁ עָלָיו :
רוּחוֹ לְאִישׁ נִפְחַח שְׁלַח מְנַחָה :

ויען השלישי

הָאִישׁ אֲשֶׁר דָּתְךָ בְּחִטָּא מְכָר :
אוֹתִי פִצָּה מִיֵּד בְּנִי נִכָּר :
לְטוֹב יְהִי קִדְעַ שְׁמוֹ נִזְכָּר :

יְשִׁי יְשָׁח מִהֵר עֵדֵי מָוֶת :
תּוֹרַתְךָ תִּצְעַק בְּפִי תָמִיד :
יוֹם יַעֲלֶה זְכוֹרוֹן בְּנֵי תֵבֵל :

ויען הרביעי

הָאֵל וְהֵם עוֹבְדֵיִם לְאֵל נִכָּר :
בְּמָקוֹם נִקְבָּה בּוֹעֲלֵיִם זָכָר :
אוֹיְבֵיִם בְּדָמָם יוֹם וְלַיִל תִּשְׁכָּר :

הוֹי עַל אֲנָשִׁים עוֹזְבֵיִם תּוֹרַת :
כִּי כָל גְּדוּלֵיהֶם מִטּוֹנָפִים :
בְּאֲשֶׁר בֵּיין יִשְׁכְּרוּ חֶרֶב :

ויען החמישי

כִּי חָלְלוּהוּ סוֹבְאֵי שְׁכָר :
וַיִּתְּנוּ נֶדֶן לְכָל זָכָר :
מוֹתָם לְכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כָּר :

עוֹדָה בָּנוּ עִמָּרֶם רְאֵה דָתְךָ :
יִתְעַלְלוּ תָמִיד בְּתַעֲלוּלִים :
צוֹר יַעֲקֹר שָׁרֵשׁ שָׁם וּבְבִשׁוֹרַת :

ויען הששי

חָלַל בְּנִבְלוֹת פִּי אֲשֶׁר זָכָר :
נִרְבַּע עָלַי אַרְבַּע לְכָל זָכָר :
אַדְמָה תִּבּוֹקַע כְּחֶרֶשׁ אִיכָר :

הָאִישׁ אֲשֶׁר תּוֹרַת בָּנוּ עִמָּרֶם :
פּוֹעֵר לְכָל עוֹבֵר וְשָׁב עֲצָמוֹ :
הוֹרֵג יִבְקַע אֶת בְּיָשָׁרוֹ כִּי :

ויען השביעי

וַיִּשְׁכַּח יוֹסֵדִין וְלֹא זָכָר :
וַיִּפְעֶרָה פִּיהוּ וְלֹא סָכָר :

הָאִישׁ אֲשֶׁר דַּת יוֹצְרוֹ חָלַל :
וַיִּזְנֶה עֲזוֹת לְמוֹל צִירוֹ :

יחשיך

השעה החמישים

עג

יחשיך אלהים משחור פניו

עד כי לרואיו לא יהי נכר:

ויען השמיני

האיש אשר העיז לאל פניו
חשב עבוד תורת אלהינו
יעקור אלהים כל בני ביתו

עד כי בנו עמדם לרע זכר:
בשוא ונפשו באמת עקר:
עד עם נקבה יאבד זכר:

ויען התשיעי

הבט בנו עמדם אשר חלל
יתגל במחבואיו ואולם תוך
מהר אלהים יאבדו וחת

דתך אבי טומאה וכן נכר:
קהל יהי נסתר והתנכר:
רוח אל יהי אל פגעלו שקר:

ויען העשירי

הזי על קהלה שר קהל תם
תעה בין זמה ולא יין
איש משמי מרום באף תשרוף

הזיד לגדף אל והתמכר:
רוח בצבאות חטא ולא שקר:
גופו כמו חלב וכיקר כר:

בענין הספוק

אם בעבודת אל תכל ימיה
שים חלקך פת עם כלי מיסוב
הקם בלב מזבחך אך חלבה
וזכור ימי תבל כמוץ עבר וגם
וערוך לרעב פת חסדיה ואז
וכנה לך בית אשר תמצא ביום
אם תעשה כן איך תחלוש

תהיה פאר על ראש בני עמך:
רך לחמך יוצרך וגם מימיה:
הקרב ונסך בכבי דמיה:
ביצל וכצל לסרמות צלמיה:
תקרא עניי עם למטעמיה:
מביתה תסע לאולמיה:
וברוב גאונה תהרום קמיה:

חודה על חסדי הנורא

אדון עולם גמלתני חסדים
ורעיוני לרחמיה בכר עת
ולא דחקו חסדיה בעודי
ביום בו ארבו צרות לגבשי
גאלתני והד חקת מגודי

ועל חסדך גמלתיה מדדים
מלומדים ודתך לא למדים:
בעת שבתיו ועת ארחיק נדודים:
והביתים כחכה איש גדודים:
ושמחת סעיפי החרדים:

יט ב 2 19 ובהיותי

ספר תחמוני

והארץ כמו גחלי יקודים:
 ואין מנוס ואין מעמד לעומדים:
 ומעי בכאב עולים ויורדים:
 כמוספים ורחמיה תמידים:
 והם משתחווים אצלך ומודים:
 ואל תזכור עון עבד עבדים:
 חסדיך והיו לאחדים:
 עדי עץ חסדך יתן מגדים:

ובהיותי בתוך ציה ומדבר
 ודבק בה לשון כל איש לחכו
 ועת רגזו קרבי בי והמו
 עזרתני והיו לך שבחי
 ועל כל זה סעיפי בורעים לך
 זכור צדקך אדוני האדונים
 ודברי תחנונים חברים עם
 במי דמעי עצי תקוה ארוה

על הרמב"ם ז"ל

אל מעלות דמים וגבוהים:
 מלשה עלה אל האלהים:

יום עלו כל חכמי תבל
 עלו למרום השכל אך

בענין הלדקות

ומחר תמצאה מאה שערים:
 ביד האל לך במה שערים:

זרע בן איש לך ירע צדקה
 ואם יסגור זמן שערי רצונך

בענין העולם

יהי נבשל ויתחלחל בצירו:
 זמן בוצר והמות בצירו:

אשר יבטח בתהפוכות זמנו
 הכי תיי אנוש כרס ורק ה

לאיש מן האצילים • טובן בין הנבלים:

אך שואלו טרם קראו יענה:
 גדיב ואם בין קופצי יד יחנה:
 בן השכינה שכינה על הסנה:

השור אשר בין כוכבירום יחנה
 שחלב ואם נקוה לעם משתדרים
 אתמה לשכנובם ולא אתמה הכי

עוד לשבח מעלת נכבד אחד ושמו יצחק

בכספי ידיות ובמחיר אהבים:
 וידיו בתתם שני הכרובים:
 ואך הם באצבע אלהים כתובים:
 ויחיד ורבים הלכה כרבים:

לכבי ליצחק בחיר אל מכרתיו
 דכיד היקר הוא ולבו ארון דת
 ולוחות לבבו כלוחות ברית הם
 והוא רם בעין כל ושפל בעיניו

בענין הספוק

הלוא

שער המשים

עד

ואל אמיר בקלון את גאוני :
ראו חסד פלוני עד פלוני :
חשבתיו באשר הוא יחשבני :
ואפר הכרית אם יעקבני :

הלא די לי בטרפי מזמני *
לבדתי יאמרו עלי בני איש *
בעת לא אהיה נצרך להונו *
אהבתיו אם יבקש אהבתי *

על ענין החברה

ולילות הנדוד רעים ומרים :
נשמות מאסו לשכון פגרים :
ושמחותי בליל חברה קצרים :

ימי חברה בצוף מתקו לחיבי *
שמחות בקחו מני ודמו *
יגונותי בליל פרוד ארוכים *

על על הענין

יצחק לבבי כמו קישת ביום נשם :
בו יקטלני ולא ידע והוא אשם :

עופר בפיהו שני טידי ענק לי *
גופו כישלג ולו מן הכפור נשם *

עוד על הענין

ונפשי לך כמו אמה מכורה :
ומגפת גרודך נעצרה :
והבערת לבבי תוך מדורה :
וכן הדיו למבעיר הבערה :

עדי מותי תענני צבי חז *
ומי יתן ואמצא סוף לקצף *
ואש חשקה ידך תשלח בקרבי *
וראוי לך לשלם את לבבי *

לאחד מן הנדיבים * והוא ראש לנבלים :

בשיר בזב אשר אין בו נכונה :
מלאים שוא ואין בהם אמונה :
במותו מספרד עד עדינה :
התקפוץ יד מלומדת נתינה :
ונפשי היא בחוסר כל בחונה :
אשר בשטר וחוב עלי נתונה :
וערשנו בכל עת רעונה :
ולתת לו שאר בסות ועונה :

ושבחת לי איש נבל באשור *
ונדר לי נדרים הסכשירים *
ועוד לא ראתה עיני קישון שוא *
ועת רעיו שאלוהו ואמרו *
השיבמו אני היום קצרי *
ולי צורך להוצאה בכל יום *
ולי נער ישראלני פחפצי *
ועלי חוב להשלים לו צרכיו *

אחר הדברים האלה ילאנו ממכרים * לראות בטוב ירושלים * ונפן ונעצר דרך המדברה * ארץ ציה ולרה * ונחרבנוני קיץ עלמי חרה * וקרחתני שם המקום ההוא חנערה * כי שם בני ימים מקריבים

ספר תחמוני

מקריבים את זרה • והיה נפשי צרשפיהם שרופה • וחנים וזנות יענה יצכו את השריפה • וכלך במדבר
הגדול והגורא • הוא מקום דאבון נפש וכליון עינים • ונחש ושרף ועקרב ולמאון אשר אין מים • אבל
שזנוהו בזעת אפנו • ודמעת עפעפנו • מקום נהרים גדולים רחבי ידים • ויהי כבואנו עד עזה •
אחר יגיע קשה ועזה • ערכנו תהלה לאל בתוף ומחול • על כי עברנו מעבר החול • ויבחנו מן הקדש
אל החול • ולא שקטנו לרוץ כנחל שוטף • או ברק חוטף • ויסתירונו צנף האפילה • ויורנו הנתיבות
בחיסון לילה • עד נפתחו לנו שערי שמים • היא עיר ה' ירושלים • ונקוד וגשתחזה לאל עליון •
אשר פקדנו צפקודת רחמים • ונחנה שם חדש ימים • ובכל אלה הימים • חבלים נפלנו לי צנעימים •
ימים כאלו פניהם מפנינו נחלבו • ומעלי חיים נקלבו • ומכוכבי שחק גונבו • והיינו בכל יום מתהלכים
על קבריה וציוניה • ולזכות על ליון המתחבלת על צניה • עד כרו יבלי הדמעות שוחות בפניה • ולקונן
עלה יסות ארמנותיה • ושארית צניניה • ולסובב על קברות הצדיקים אשר סביבותיה • ולספור על
האם ועל צנותיה • וצקנת הימים משכנו יד התשוקה בענותים • לעלות על הר הזיתים • ולערוך
תפלות • לעישה תפלות • ולהשתחות למלך ה' לבאות • והיינו צעין דומעת • ונפש נכנעת •
משקיפי על מקום העזרה • אשר נחלף לע"ז • והיינו מסתירים פנינו מהביט לנוה הכבוד הגדול אשר
היה שם אהלה בתחלה • אשר מקדש שכנה בו שכניה • ועתה שכנה עליו עגנה • ולא נשאר מן
הצנינים כי אם אותות יכאיבו לזכוריהם • וידאיבו בצכי עיני רואיהם • ובמלאת הימים האלה
שמנו מבמתנו מדברה דמשק • וקראנו שם הזמן עסק • כי החעסקו עמו וכשהגענו עדיה • ראינו
עיר יפיה • צנויה לחלפיה • דרכיה דרכי נועם • וכולה יפה וסרת טעם • דשנה כגפן פוריה •
צשפתי טושניה • ועיני מעוניה • שוחקת וצוכיה • וכל כחותיה ערוגי הדסים • וכל יעריה גנות
ופרדסים • כמים לים מכסים • וכל דרכיה נחלים נטיו • וצלחי הרריה אש ושלג ישליו • ומזוף שפתיה
למאים יחיו • ובכל מסלות תעלות • ועל הדרכים למים מהלכים • ועל הנתיבות • מראות השואבות •
ורחה כריח לבנון • וסביב לה שכיר וחרמון • ובקיץ ובחורף תשלג בכלמון • ובחורף העיר מצני הגולה •
קהלה גדולה • ובחורף הרופא הגדול רבי משה צ"ר לזקה ירום הודו הוא לצדו ציון צני עירו כצדני •
ובלברי פיו עודדני • וזכר טוב צדני • אין צם אנוש יעשה סוח המהללים כמדהו • ייראו קרוב
לנדבה ונגש משה לצדו • וכמעט אבדה נפשי בענים • ולא מצאתי נרי לצרים • לולי אשר מצאתי שם
איש מצני עדינה הוא עזרא עלה מצבל • מצאתיו צים הנדוד לרב חובל • והסכימי במתק חזרתו
החמודה • לענת הפרידה • ועת קלה נפשנו בחיים זנחנו • כי כאשר נחנו • ולא נחנו מן השר אשר חנו
באנחנו • ונוסעים אנחנו • לנוה החמודות • ומקום המדות הנכבדות • היא ארם לובה אשר שם
גלגל הגדולה • ונקודת העגולה • הוא השר הגדול מופת הזמנים • וראיה לאחרונים • על
הדאשונים • מנהל העדר • וראש הסדר • יוסף הוא השליט על הארץ • הוא המשביר לכל עם הארץ •
ואשא משלי

שְׂאוּ שְׁלוֹם לְגַבִּיר • פְּיֹרֵי בֵּין אוֹסֶף • תְּהַלְתוּ מִפִּי • יְקָרָה וְכֶסֶף:

זִמְן לְסִפּוֹר מִקְצֵת • חֲמֹדוֹתַי בּוֹסֶף • וּבִקְשׁוּ לִי מִלֵּץ • הַיּוֹת סוֹדוֹ חוֹשֵׁף:

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף • הוא שמש החלוח עלתה למזרח ממערב • ויהי שם לגוי גדול ועלום
ורב • צנה אולרות החמודות • וימלא אותם ביד התעודות • ויבצור יוסף צר • וצא לערוך שולחן
צמדבר • לדעת לעות את יעף דבר • הרוה כמאים • וירפא נכאים • והשיב לב אבות על צנים • ומחה
ה' דמעה מעל כל פנים • חדש זמן אחרי בלוחו • ורחץ במים טהורים ופשע את צגדיו ולבש בגדים
אחרים • וציוס טהרתו לקחלו שתי תורים • חור התורה ותור המטרה • אשר בו נבחרים • וצנניהם
נאו לחיו צתירים • לואריו צחרווי השירים • ואשא משלי

הַיֵּשֶׁר בְּתוֹךְ פִּיהוּ לְשׁוֹן זָהָב וָאֵ־ דָרַת תְּהַלְתוּ מִאֵד נְהַדְרַת:

בִּזְוֹ חֲמֹדוֹת בֵּין וְגַבִּב לֵב מְתִי • שִׁכְל וְלֹא נִמְצָא בְּתוֹךְ מְהַדְרַת:

וְכַלֵּת פְּלִילִים חֲפָשׁוּ תוֹךְ אָהֳלוֹ מִצְאוּ לְשׁוֹן זָהָב וְהֶאֱדָרָה:

אשרי האיש ילדהו • זרור המור אשר לפנהו • גבר על בני דורו • וכזן זהורו • וכסוד אמירו •
לאין למי אמטיל אחד מהם ואסוה • כי ממדות בני הדור יוסף איכנו • ושמעון איכנו • הראיהם אשר
בחר בו ה' • זה סיני מפני ה' • אכן יקרה לא ידע אנוש ערכה • אלהים הבין דרכה • ואשא משלי

הָיָה בְּאֶרֶץ מִעֲרָב אֹדֶם בְּתוֹךְ • קְבוּצוֹיֵאֵין אִישׁ סוֹד יִקְרוּ חוֹשֵׁף •
עַד כִּי יֵדִי הֵיָקֵר לְדַרְשׁוֹ מִהָרוֹ • וַיִּמְשְׁכוּ וַיַּעֲלוּ אֶת יוֹסֵף:

הוא כולל המדות החמודות • וכסוד התעודות • לו עשר ידות • וכסוד הרפואות • יגלה בפלאות •
וכחמות המדות • בנה לו בית מדות • וכסודות המנין • משיב כענין • וכנתיבות הגלגל • יפלס כל
מעגל • וכל רזי השורה • יוליאס לאורה • וסוד הדקדוק • על לבו חקוק • ויפתח בגמרא • כל דלת סגורה •
וכסוד המשנה • מפיו דעת ותבונה • וחכמתו כבודו בת מלך • וכבואה לפני המלך • תשואות חן חן
לה • ויבהל את תמרוקיה ואת מנותיה לתת לה • וארוחתו ארוחת תמיד נתנה לה • ומנורת שכלו בזה
מועד העמיד • להעלות כר תמיד:

דברי המר והנאנח עובדיה כבאך המשתדל בהדפסת הספר:

אני הגבר ראה עני • בשבט עברת זמני • רדפני והליגני • מנוחה הדריכני • יודע אני כי בשלי
הלער הגדול הזה • ומשמן בשרי ירזה • ויהי אחי ילא אח לנרה • אחי הנכון כ"ר מאיר
סבאך נ"ע • וירד מלרימה אנוס על פי הדבר ירד להשתקע וללול במים אדירים • המים המאחרים
למרים • וקסי יוס כמוהו • ציוס ההוא אכדו עשתונותי • זמותי נתקו מורשי לבני • הוי אחי והוי הודו
בהפך עליו למשחית • נפשו לא חיה • והיה כלל היה • חשב מחשבות להביא ממלרים ספר יקר מפניכיש
ולהדפיסו כדי לזכות את הרבים ולא עלה בידו • ויסגור ה' בעדו • ונפשי מאד נבהלה • זאה היתה
לי סנה גדולה • אס ימלאו קצת שגיאות בספר הנחמד הזה • על כן האיש המתקן כאשר תמלא ידו •
הכה שכרו אמו • ישא צרכה מאת ה' ולדקה מאלהיישעו • אמן:

תושלבע

ענות עני רוח ה' יכלכל מחלהו ובאבו נע"קר •
הצעיר הנניה ז' יקר:

בפ"ק הגוזל • תור וגוזל • ממרום קני • עורף באפו מערף בני • החחננחי לפני ה' יעשה שלום
לי א"ק שלו"ס בני • מקן שבועים שלשה לבני בפחחי שערי דמעה • קראתי בכל לב ובכל
נפש אל ה' ויענני להשיב את בני • עשתה תפלתי פירוה עלתה נס"ה לאות ולמופת העלתה מצודתה
מציד בני • מורה באצבע אלהים קרובים לכל אשר יקראוהו כי הקרה אלהי לפני ומהרתי למצוא בני •
יקום אבי כתוב זאת זכרון לבני ישראל ועל ספר חקה חקת עולם אמר אלי בני • עוד זה מדבר • והנה
זה עומד אחר כותלנו עלה באזניו קול דודי קול הנער ויע אליו חסד חן שפתיו צעיניו מצא •
זה דודי אוהב עהור לב אוהב לדקות לדקת ה' עשה • יקר מאד נעלה כה"ר יוסף יצו' בכ"ה דוד ז' •
מזמר נ"ע • ידיה' בחירו רלתה נפשו התפלה והתחנה הזאת • ולצוות עליה בעס ברזל ועופרת
להדפיסה • למען הראות נפלאות חמיס דעות לפרסומי כיסא • אחרי דברו ירדו מחוקקים מושכים
בצבותות אהבה לוארה במרוזי החריזי ז"ל חכו ממתקים להבין משל ומליצה על שולי מעיל הספר הנכבד
הזה • שלוחותיה נעשו עלתה נלה •

ספר תחמוני

ואני חפתי הנה זאת הקרתיה חקר אלוה לעיני בני עמי לכבוד ולתפארת לעושה נפלאות מ
הלבשני בגדי ישע כתוכת בני

אם חטאתי יועברתי רצונך
מפני אולתי אל ירע בעיניך
בעון בצעי טמון כחבי
בוכה למשפחותיו אבי אבי
נביתו סופת רשע בסערה דרכו
והצר לו במעוף צוקו
דודי לי משלח ונעזב מנוי
איכה אויב מחדר בטני וגוי
השבת חנות אל לבן בטני
לבכי ולמספר בהי ובני
ויבט על ימין ואין מושיע לו
אף אין שומע בי הנזקולו
זחלתיו ואירא מפני פחד
חרה לי עד מות ונפלו פני
חבלים נפלו בגור לי וחבלי
ערבה שמחתי ונועם גילי
טרה בני למות נפשי הערה
כי אהבת עולם אהבתי ונפשי קשורה
יצאני ואינו בי גלה ממני
עד ישקיה יירום לרחמי
בוס רוחי בבכי מסוכה
לשקוד על דלתותיו נלכה
למה תתערהו מתורתך
ואני בתמי בדרך אורחותיה
מבור שאון נפשו החיה
לאור עולם יהיה
נכה לתי מד אור חיות קשה

אל תער לנפיש הבן חרוניך
עד הנער:
יארב לחטוף בני אויבי
הנער נער:
גדר בערו הושיבהו במחשכו
הקיץ הנער:
כל השומע יבכה ידוה דוי
שלף הנער:
על לא חמם בכפיו כשל בעוני
יי קורא לנער:
ואין מחזיק בידו ביום נפלו
קול הנער:
בקומו לערוץ מחמל עיני
על פני הנער:
תפיץ יי דכאי החליא
ערכ אל הנער:
נכהלה מאד צרה כמכירה
כלב נער:
אזהבי ורעי אל תאיצו לנחמיני
יעשה שלום לנער:
ואני תפלה לאל תיי ערוכה
אני והנער:
תקשיח בני מיראתך
אשרח את הנער:
למען שמך אהיה אשר אהיה
משפט הנער:
ידי כבדה ומכתי אנושה

ספר תחמוני

על לוח לבי חרושה • בעד הנער •
 סגר כל בית מבא להשיב את בני • ואתה לבדה תעשה פלא ארה
 עניי תימן אומר אל תכלאי ולצפון תני • קומי שאי את הנער •
 עשה למען יונקים ועוללים • אל תפן לרשעי ולרוע מעללים •
 גאל כעל גמולים • יגמל הנער •
 פקדני וזכרני אלהי לטובה • הושיעני ואושעה בנחת וכשובה •
 קול דודי הנה זה בא • אמור אומר לנער •
 צור מעון שוכן מעונה • למה זה אנכי בצרה משונה •
 השבעתני ממרוזים הר יתג לענה ותשק את הנער •
 קויה קויתיי וצדקתך אחכה • אל תבזה ענות לבי נשבר ונדכה •
 למענה עשה כימה בידים במה יזכה נער •
 ראה יי ויהיטה ענהו • להגות בתורתך חשק ותפלוטו •
 ממיסרבים מינה תסעדהו • תשלח ידך אל הנער •
 שורה יי בשובה ונחת לב אב על בנו • תכוננהו עליון ויהשיבהו על בנו •
 זונות אריות אל בית מעונו • השב את הנער •
 לתילך היא ולבי בקחוסה • להשיבו אל אביו מיד שוסה •
 נחנו לא נדעמה נעשה • לנער •

ועוד אני מדבר בתפלה

של עולם מה בריומה בר בטני עליו שחל עדה • למה יי אויב
 ומתנקס על גמול ירו הדה • ונער קטון נוהג כצאן אובדות שיה
 • אכן את פשעי הוא נשא ונפשו בנפשי גולה וסודה • עשת
 ען תנוק של בית רבו נדח ממני כצבי • הוסגר ביד אויב כאריה טורף
 ביא • אסוף תאסוף אספה אסיר תקוה בני בני • כי אין זולה לנאול
 דצר ולהקימו אין שני • בזרועה תקבץ עולל מחויץ כנוקה זיר
 עוללות • כי גדול אתה יי ולך נתכנו עלילות • הבט משמים השקיפה
 מעון קדשך לרגל הילדים • ההולכים לאט בקרב היכליך אחיסנם
 דוהיו לאחדים • והנה הקטון רך ויחיד מתהלך בתומו • מצהרים
 קוסוהתהלך ובקליו אין עמו • וימצאהו אישר עובלי על משכו ברשתו •

פָּגוּשׁ בַּמִּקְרָה וּפָגַע מִקְרָה הַכֶּסֶל כְּאוֹלָתוֹ : אֵל הַנַּעַר הַזֶּה
הִתְפַּלְלָתִי תְּפִלָּה קְצָרָה : מִקּוֹצֵר רוּחַ נִשְׁבְּרָה צָרָה כִּמְבִירָה
שִׁמְעֵי לְקוֹל אָבִי וּלְקוֹל אִמּוֹ אֵלֶיךָ צַעֲקוּ : דְּבַרֵי הַצּוֹמוֹת הַזֵּהוּ
כֹּלֵם יִכְתֹּב בַּסֵּפֶר וַיִּהְיוּ : אִם הַיֶּלֶד בָּעֶרְהָ כָּאֵשׁ מְרֹב שִׁי
וְכַעֲסָה : וְתִרְוֹם בַּת עֵינָה הִתְשַׁכַּח אִשָּׁה : הַשִּׁיבָהוּ יְיָ אֵל דְּבַר
קְדִישְׁךָ לְתוֹרָה וּלְתַעֲוֹדָה : אוֹרָה שְׂמַחְךָ כִּי טוֹב בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעִדְדָה
לְמָה תִישָׁן יְיָ עוֹרָה לְקַרְאָתוֹ תְּעִיר קִנּוּ : תִּשְׁיב אֶת שְׁבוּתוֹ וְהַשִּׁיב
עַל בְּנֵי : יִדְעֵתִי יְיָ כִּי פִשְׁעֵי רַבּוֹ כִּמוֹ רַבּוֹ לְמַעַלָּה רֵאשׁ : הַשְׁבִּיעוּ
מִמְרוֹרֵים הַרְוֹנִי לַעֲנָה וְרוֹשׁ : וְאָבֵא הַיּוֹם אֵל מַעֲיָנִי יִשׁוּעָתְךָ עֵי
וְצִמָּא : מִתּוֹרָה וּמִשְׁתַּחֲוִיָּה אִפִּים אֶרְצֵן כְּהַמּוֹת יְמֵים הַזֶּה :

ביום שבח שבי ממני • הזר הקרב לחטף עיני • ציוס השלי"טי בהיותם כואבי לבי
ציוס החדש הוא חדש זיו כהפך עלי למשחית • קראתי מוצר • ואתנפל לפני ה' צ' חטאי
אלו ארוכה וקלרה • את אחד ועשרים היום אשר התנפלתי ויענני מהר קדשו בשנים ועשרים
צו כ"צ"יכול מראש חדש עמדי • הוא זיו הוא הודי • כי אראה אובד מכנף הארז ה
צבליתי • צביתי וצחומתי • הביא בני בחוסן ישועות פניו • שנת של"חה היער ר
השלי"טי יקימנו ויחיה לפניו :

תושלבע

